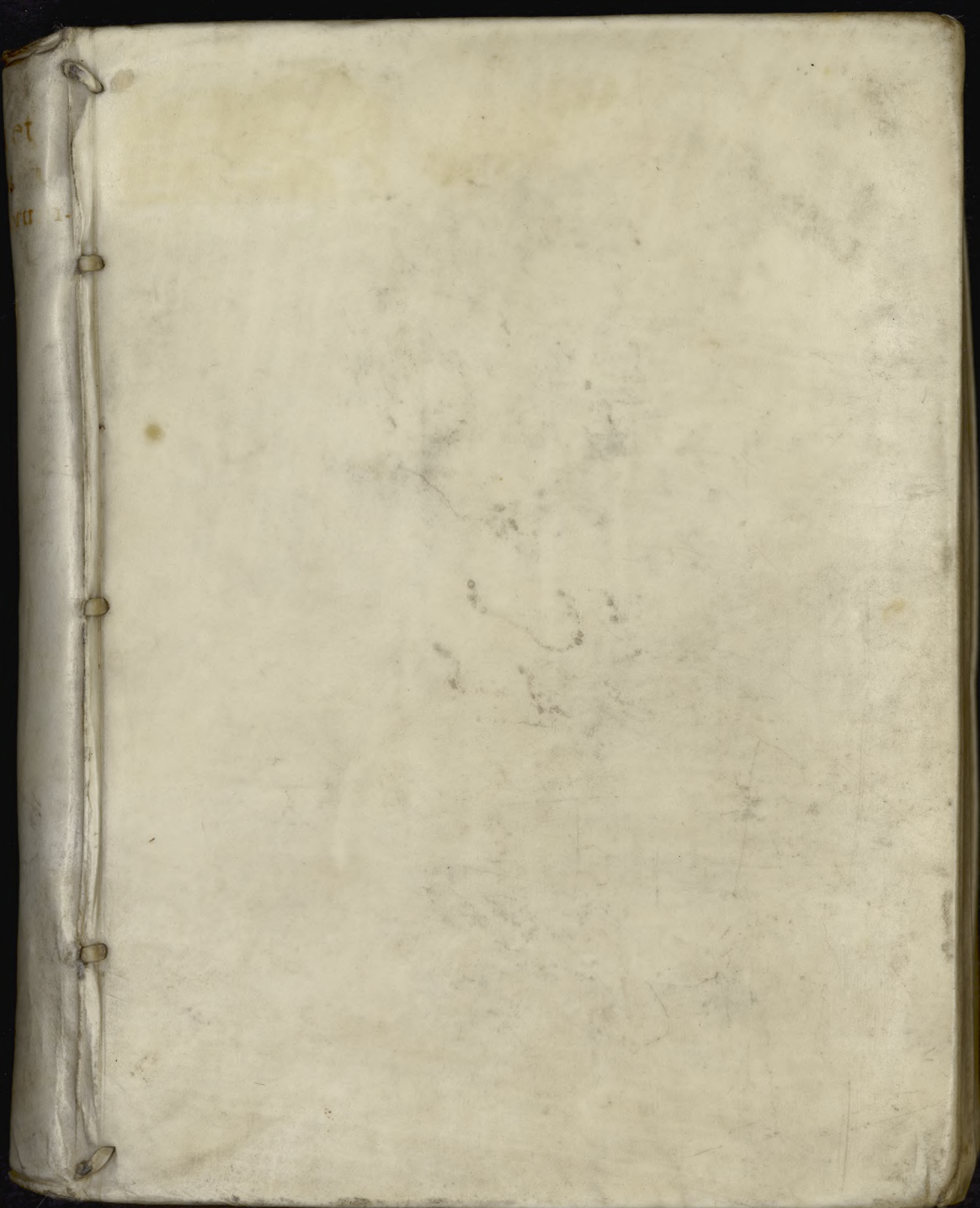
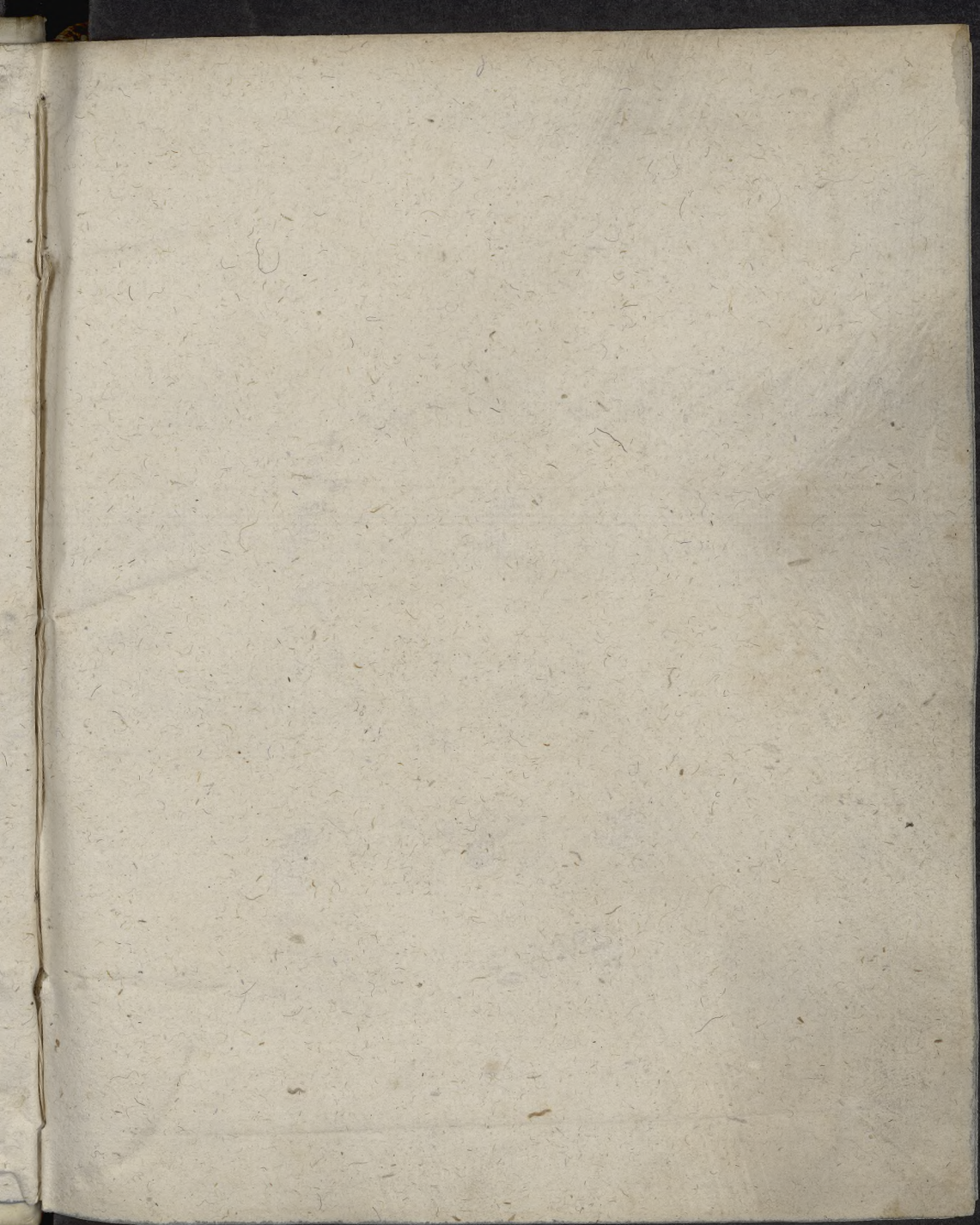
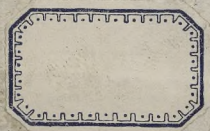

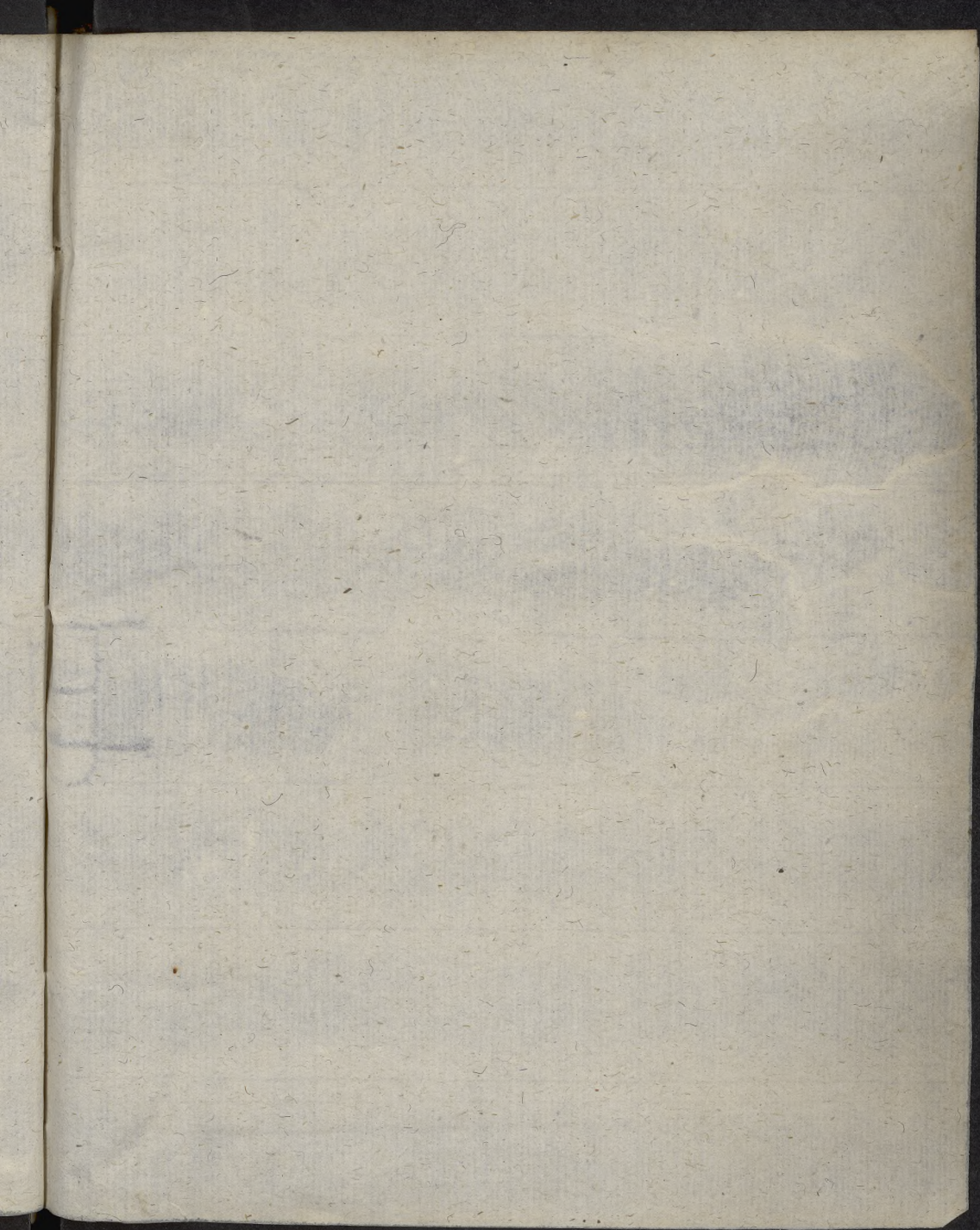

CIMELIA 6118

D 1950 nr 2/87

VITÆ ET ICONES
SVLTANORVM TVRCICO-
RVVM, PRINCIPVM PERSARVM
aliorumq; illustrium Heroum
Heroinarumq; ab Osmane
usq; ad Mahometem II.

*Ad vivum ex antiquis Metallis
effictæ, primum ex Cōstātinopoli
D. Imp. Ferdinādo oblatae nunc
descriptæ & Petrascichis
succinctis illustratæ,*

*Ja. Jac. Boissardo Vesuntino.
Omnia recens in æs artificioso
incisa et demum foras data, per
Theodorū de Bry Leod. Civem
Francf. ad moen. A. M.D. XCVI.*

308842

Cim. Q. 6118

Petri Lepidi Metensis in Boissardi effigiem à Theodoro de Bry sculptam.

CQVS Alexandrum si nobilitauit Apelles,
Dum pinxit docta Principis ora manus:
Hanc, tuum illustrat Theodori industria cultum,
Qui tanto haec pictus cernitur artifice,

P R Æ F A T I O.

CLARISSIMO
PRÆSTANTISSIMO
QVE VIRO PETRO
LEPIDO.

^{Bibl. Jaz.}
REGIORVM NEGOTIORVM SVMMO PROCVRATORI, apud Mediomatrices, Viridunenses & Tullianos.

I A N V S I A C O B V S B O I S S A R -
duſ Vefuntinus.

PRODIERAT in lucem superioribus annis, libellus sub meo nomine, qui continebat icones aliquot illustrium virorum, quas olim acceperam à Lentu-

P. R. Æ F A T I O.

lo Ventidio Vmbro. Illis autem breuius quàm res requirebat singulorum vitam adscripseram, sed vt mihi ab ipso Ventidio communicata fuerat.

Quæ cùm multis, potissimum tibi, vir præstantissime, non displicuissent, mihi que aliquot adhuc superessent aliorum Principum exterorum imagines, petivisti vt has in ordinem redactas superioribus adijcerem, addita singulis vita diffusionè oratione tractata. Id postquam ex historia Iouiana, & Annalibus Turcicis Leonclavij fecissem, non potui hoc opusculum cuiquam alij melius dicare, quàm tibi: Qui vt de reliqueraria hætenus sis optimè meritis, vt tuus quoque candor est & integritas, meos labores & conatus solitus & semper laudare, ac me singulari beneuolentia & fauore prosequi. Quod meum erga te studium propensamque voluntatem reddidit. At vt res videatur aliqua ferie progredi, Et maiorem legentibus adferre delectationem, exordium huius libelli placuit sumere ab origine Turcicorum Imperatorum, quorum nomina recensco vsque ad Mechementem, qui
 anno

P R Æ F A T I O.

anno superiore à suis cæsus est. Simul quoque inferui aliquot aliorum Principum vultus, qui potentia, & arte militari his sæculis clauerunt sub Othomannorum po. Imperio. Quod exiguis principiis ortum ducens, tantum successu temporis sumpsit incrementum, vt occupata fere tota Asia, maiori Africæ parte, tandem in Europam transiit, videaturque totum Occidentale Imperium oppressurus, nisi prouidentia Dei nostris rebus tempestiuè prouideat.

Verissimum id semper esse fatebimur concordia res parvas crescere, discordia maximas dilabi. Christianorum res nihil olim tantopere concussit, quam avaritia, fcorordia, ambitio, & contentiones Græcorum Principum: qui dum neuter alteri cedit, dum mutuas in se exercent discordias & inimicitijs implacabilibus indulgent Turcis, qui procul in Asia degebant, accitis pontem fecerunt, quo per Hellespontum in Europam trajicerent, Imperiumque Constantinopolitanum, totam denique Græciam paulatim sui iuris fecerunt. Hodieque tantos fecerunt progressus, ut occupata jam fe-

P R Æ F A T I O.

re tota Hungaria, ad portas Viennæ Austriæ
 confideant armati, Germaniæ inhiantes.
 Nostri interim Principes intestinis odijs in-
 ter se sæuientes, bellis assidujs omnes Chri-
 stiani orbis prouincias concutiunt, viris-
 que & facultatibus exhauriunt: nihil aut se-
 gniter curantes excidium, quod nobis im-
 minet; & opprimet procul dubio, nisi De-
 us clementissimus protectionem nostri &
 defensionem suscipiat, perniciemque & ca-
 lamitatum abyssum, quas in nostra capita
 attrahimus, auertat: immeritosque & no-
 lentes eripiat è deploranda & horrenda illa
 seruitute, in quam redacti sunt hodie tot
 Asiæ Europæque gentes; quæ iusto Dei ju-
 dicio subiectæ sunt jugo Othmannicæ ty-
 rannidis, & Mahometicæ superstitionis:
 quæ priscorum Imperatorum incuria, ex A-
 rabia irrepsit in tot tamque florentes in A-
 frica, Ægypto, Asiaque, Ecclesias: pullulat-
 que indies magis ac magis, & protenditur
 vsque ad vltimos Indiæ terminos, ab ortu
 vsque & ad septentrionem. Dumque hæc
 audimus & videmus securi, pro regnorum
 amplificatione ambitiose decertantes inter
 se

P R Æ F A T I O.

se Principes, permittunt hoc fatale incendi-
um longè latèq; serpere : quo & ipsos con-
sumi necesse est, nisi mature rebus commu-
nibus prospiciant, obuijque eant & repel-
lant pestem gliscentem.

At non considerant hanc infamiam il-
los apud posteritatem manere, quæ memo-
riam honestam Græcorum inquinauit, dum
judicantur plus ambitionis & obstinatiæ
habuisse, quàm pietatis. Et dum cædibus va-
cant reges, reliqui verbum Dei & scripturas
sacras ad suos sensus pro arbitrio detorquen-
tes, dum pertinaciter de verbis disputant,
morum integritatem, & vitæ reformatio-
nem negligunt : Interim truculentissimus
ille omnium hostis diuersis sectis dissiden-
tes, & bellis ciuilibus exhaustos & fractos
immaniter opprimit. Tandem, sicut de
Phrygibus dicitur, serò sapientes redditi, &
magno nostro malo prudentes, reliquum
quod nobis superfuturum est, vitæ calami-
tosæ gemebundi exigamus metuendum est,
desiderio torti amissæ, nō spe euecti recuperā-
dæ libertatis. De his cum inter nos sæpius
facta sit mentio, communicatisque fami-
liari-

P R Æ F A T I O.

liaribus colloquijs ingemiscamus ad considerationem malorum communium; proderit, meo iudicio, pauca hic adnotare, quibus lector iudicet quàm vario euentu, incertaque vicissitudine res humanæ inuoluantur: in quibus nihil diuturnum nihil stabile aut firmum. Quæ dùm probè consideratauerimus, animum erigemus ad cœlos, ad quos Æterni Patris nos inuitat voluntas: iubetque neglectis huius mundi occupationibus vanis, mutabilibus & caducis, quietem perpetuam, certam, & cœlestem nos assidue meditari. Tunc primùm beati iudicabimur, non quando delicijs, opibus, honoribus & prospera valetudine in hac vita fruemur, sed quando corporibus his corruptilibus exuti, cupiditatum & æmulationum erimus expertes.

PHILIP.

PHILIPPÆ LA
ZÆÆ POLANÆ
IN ICONES
IANI IACOBI BOISSARDI.

*Vm viros, clara quibus aura lucis
Fulsit, antiquo celebrisq; saclo
Fama, mirandis reuocare certas,
Iane tabellis:*

*Tu tuum nomen decus atque laudes
Porrigit primo radios ab ortu,
Quà vehit Phœbus celeri rotatu ad
Littora Calpes.*

*Et tibi debet studiosa summum
Turba quesitum meritis favorem:
Quam manu docta, Et calami magistra
Arte beasti.*

*Sic placent gnauo facies labore
Principum picta, quibus It alorum
Paruit quondam regio, simulque
Dorica tellus.*

Sic iuvat quorum veneramur artes,
Dogma virtutem, via gesta, vitam,
Gratiam, roburque, scientiamque
Cernere vultus.

Viuida quos sic oculis figura
Subiicis nostris, proprioque gestu,
Ut putet quiuis ea signa veram
Ducere vitam.

Gloriam sacis tibi sic futuris
Adstruis: qua qui voluit potiri
Dicier credo hunc potuisse ab omni
Parte beatum.

PRINCL

PRINCIPVM ALI
QVOT TVRCICORVM, PAR-
THORVM, ET VIRORVM ILLVSTRI-

VM VITÆ, CVM ICONI-
bus vnus cuiusque.

ANNALES Turcici

(quos Hieronymus Beck à
Leopoldstorff ex Constanti-
nopoli Viennam Austriæ ad-
portauit Ferdinandoque Im-
peratori obtulit: cuius iussu in
linguam Germanicam versi
sunt à Ioanne Gaudiero, po-
stea à Ioanne Leonclauio au-

cti luculento supplemento, & doctissimis commenta-
rijs illustrati) Hi, inquam Annales memoriæ prodide-
runt apud Parthos in vrbe Machana dominatum ob-
tinuisse Lecracem: annum autem & tempus non ad-
notant, quo hic Lecraces vixerit, aut quid gesserit, e-
iusque posterì, qui continua serie generis, regnique se-
cuti sunt, vtpote Oguzan Lecracis filius!, & reliqui
qui ex eo nati sunt, nempe Oguzes, Giokolpes, Versa-
iobes, Tectomur, Ciaces Aga, Bakis Aga, Basunger,

Oicoluces, Bainder, Cusfulbuga, Cabielpes. Et Solei manes Scachus, à quo suam historiam aggrediuntur. Quidam Machanæ rebus præfesset Parthicis, Zingis Chan Chitaiensis regionis Tartarorum, vel ut Annales scribunt Tatarorum rex magnus, in Parthiam cum numero irrupit exercitu; Belchamque urbem vi captam diripuit, cum tota regione Chorasane, pulso Curiseme Scacho Belchæ & Chorasanis principe, cuius filius fuit Vgnan Chan, qui pater in itinere mortuo suos Bagadatim perduxit, urbemque occupavit, totamque finitimam regionem in suâ redegit potestatem. Quod cum intellexisset Zingis Cham, illum armis oppressit: Soleimanes quoque Scachus Machana eversa, cum Tataro Principi viribus se sentiret imparē, maluit illius violentiæ cedere, quàm cum eminenti periculo ei se opponere: Collectis igitur Parthorum ingentibus copijs de Romania invadenda cum suis consilium inijt: Erzingam igitur urbem Armeniæ petens, inde in Asiaticam Romaniam progrediens, multis jam auctus peragratarum provinciarum spolijs, Amasiam potētissimam Cappadociæ urbem occupavit; unde Chalepum Syriæ, quæ antiquis fuit Berrhoca, petens, ad oppidum Taber prope Euphratem castra posuit: Cumque natatu illis esset trajiciendus fluuius, Soleimanes primus aquam ingressus, cum equo absorptus gurgite suffocatus est. Is filios habebat Sungursengim, Gundogdim, & Euturulem. Hi patris corpus quæsitum inventumque sepeliverunt: Et ad campos profecti Passoniōs cum quadringentis mapalibus (quæ tabernacula sunt filtro tecta, & quæ faciliè transferuntur) illic consedit Ertucules Soleimanis filius; diuque finitimorum injuriis vexatus, cum intellexisset Sultanum Aladinem, qui paulo antea

lo antea ex Parthia quoque expulsus fuerat à Tataris , & in Romania Asiatica complures prouincias armis subegerat, ad illum Sarigatim filium ablegauit, qui illum oraret, vt aliquem locum Parthis qui cum eo erant habitandum concederet: quos perhumaniter excepit Aladines, illisque locum commodum adsignauit, in quo degerent.

Sed cum armis vicinorum agigaretur Aladines, inque tot motibus & inimicorum incurfionibus tutò non posset habitare Ertucules cum filiis Gundo, Sarigati & Ofmane versus Engurim, quæ est, Ancyra, Galatiæ urbem se recepit, occupataque regionis parte Græcos perpétuis incurfionibus infestabat, & rapinis exhauriebat. Tandem è viuis decessit anno Christianæ salutis 1289. cum suis præfuisset annis 42.

ISNICA TE ET NICÆA TIMĒT BITHYNNAQ. PRVSA
CÆDE TAMĒ GVNDI ET QVÆ SARIGATIS OVAT.

EDEBALIS NATAM THALAMI^s ADIVGE TVIS NĀ
PVLCHRA HAC DICERIS POSTERITATE PARĒS.

OSMANES.

VMERTVCVLES adhuc
in vita esset, noctu somniauit è ^{linu} sui
Edebalis, hominis sanctitate & pro-
digiosis miraculis clari, splendo-
rem Lunæ emanare, ac penetrare
in suum sinum: quem cum gesti-
ens excepisset, ex eius umbilico
enata est arbor, quæ regiones om-
nes vicinas, montesque & campos

sua vmbra tegeret, & ad radices arboris perennes aquas
efflueret: quibus vineæ horti agrique amoenissimi riga-
bantur: à somno postquam experrectus esset, recta ad Ede-
balem se contulit, illique somnium suum declarauit. Ille
diu apud se cogitabundus quæ posset esse huius somnii
interpretatio, tandem ad Ertuculem conuersus: Nasce-
tur tibi, inquit, filius, qui bellis vicinos subiget, & eius po-
steri regna & provincias multas possidebunt. Filio tuo
nomen impones Osmani, & educabis qua poteris diligen-
ti cura, certus sis ex eo tibi futuros nepotes qui summo
cum imperio regnabunt. Natus igitur, & iam factus ad-
ultior Osmanes mortuo patri in regno successit: & vxo-
rem duxerat Edebalis illius Propheta, qui Iconii age-
bat

bat, filiam, ex qua nati sunt illi Vrchanes bassa, & Alisbassa, cum patre Osmane Græcis multum facesserunt negotii, omnia late longeque populates, & diripientes Iſnicam tandem, quæ est Nicæa, cum vicinis occupaverunt oppidis. Turcis occurrit præfectus Prusæ Bithynicæ; & in eo cōflictu cæsi sunt Osmanis fratres Gundus Elpes Agde muris Pater, & Sarigatis qui Aidogdis vocabatur: Osmanes tamen victoria potitus Prusam contendit, & arctissima cinxit obsidione, qua tandem potiti sunt, Iussupho vrbis præside deditionem faciente Vrchani, qui Osmanem patrem absentem in occupatione Neapolis certiorum de re tota fecit, Prussa capta est anno Christi 1327. Paulo post Osmanes è vita decessit, relicto Vrchane Gazi regni successore: qui magnis diuitiis ac ditione ampla potitus, Parthos principes, qui in prioribus expeditionibus patri & auo socii fuerant, imperii sui participes fecit, distributis illis aliquot prouincijs: Vrchanes filios iam susceperat Soleimanem Bassam, cui Gerlensem & Bolensem Sangiacatum dedit, & Muratem Cham cui concessit prouinciam Inungen. Postea Soleimanem præfecit Iſnicæ, & Muratem Prusæ: Soleimani, quod mitis esset & clemens, sponte se dediderunt oppida Iſnicæ vicina Atramylum, Pergamus, & aliæ Troadis vrbes, quæ simul Musulmannicam receperunt religionem, Christiana relicta.

Tandem de transfretando in Europam, consilio duorum principum (quorum alter Esesbegus, alter Fasilbegus dicebatur) cogitat: Illi Hellespontum traiecerunt ad Chiridocastrum, vbi mare latum est miliari tantum Græco: castrumque illud, & Madylum interceperunt: Quod Græci negligentius ferentes, de iis expellendis non cogita-

cogitarunt statim: postea & Turcæ Callipolin occuparunt & paulatim magnos progressus in Thracia fecerunt; Cum autem mortuus esset Vrchan Gazes Soleimanis pater, qui & duobus ante mensibus vita decesserat, Imperium Gasi Murati Chani remansit: Is Zenderbuën Chelilem Cadilescherū suum cum exercitu misit, qui Callipolim & Zorlum traiceret: quod vi cepit, & urbem Sis, Burgosinēque. Interea Eurēoses Begus cum Chasi Elibego ad Hebrum, qui Maritza nunc dicitur, castrum Burgos occuparunt, & Dimōtucum, & Ipsalam. Interim Murates Chan cum Scachino regiæ œconomo Hadrianopolim venit, adductis ingentibus copiis, quibus se adiunxerunt Eurenoses, & Elibegus: exercitibusque junctis Hadrianopoli potiti sunt, anno Christi 1360.

His auctus prouincijs, & locupletatus ingenti præda, Prusam Bithyniæ transfretato Hellesponto petijt: Vnde breui redeundum illi fuit in Europam, cum illi nunciatum est plusquam quinquaginta Seruianorum millia collecta esse, & ad recuperandam Hadrianopolim contendere. In quos Scachines Regiæ Muratis œconomus, occupatis paulo ante Zagora & Ischebole, arma mouit, & per insidias nocturnas superauit, maximumque captiuorum numerum ad Muratem misit, Anno. 1366.

Qui rebus prospere gestis, in Asiam reuersus, Baia sitem Gilderonem filium circumcidi iussit: & Germiani Principis filiam illi desponsauit. Cerasumque urbem ad Pontum Cappadocicum subiugauit, & Cotyaiū Phrygiæ, Hierapolimque: & per legatos Delobelubanum & Chairedinem bassam ac Eurenosem begum in suam potestatem redegit agrum Gemulsinæ, Maroliam in Thracia, & Seras non procul a Cisso versus, Hebrum flumen: Cala au-

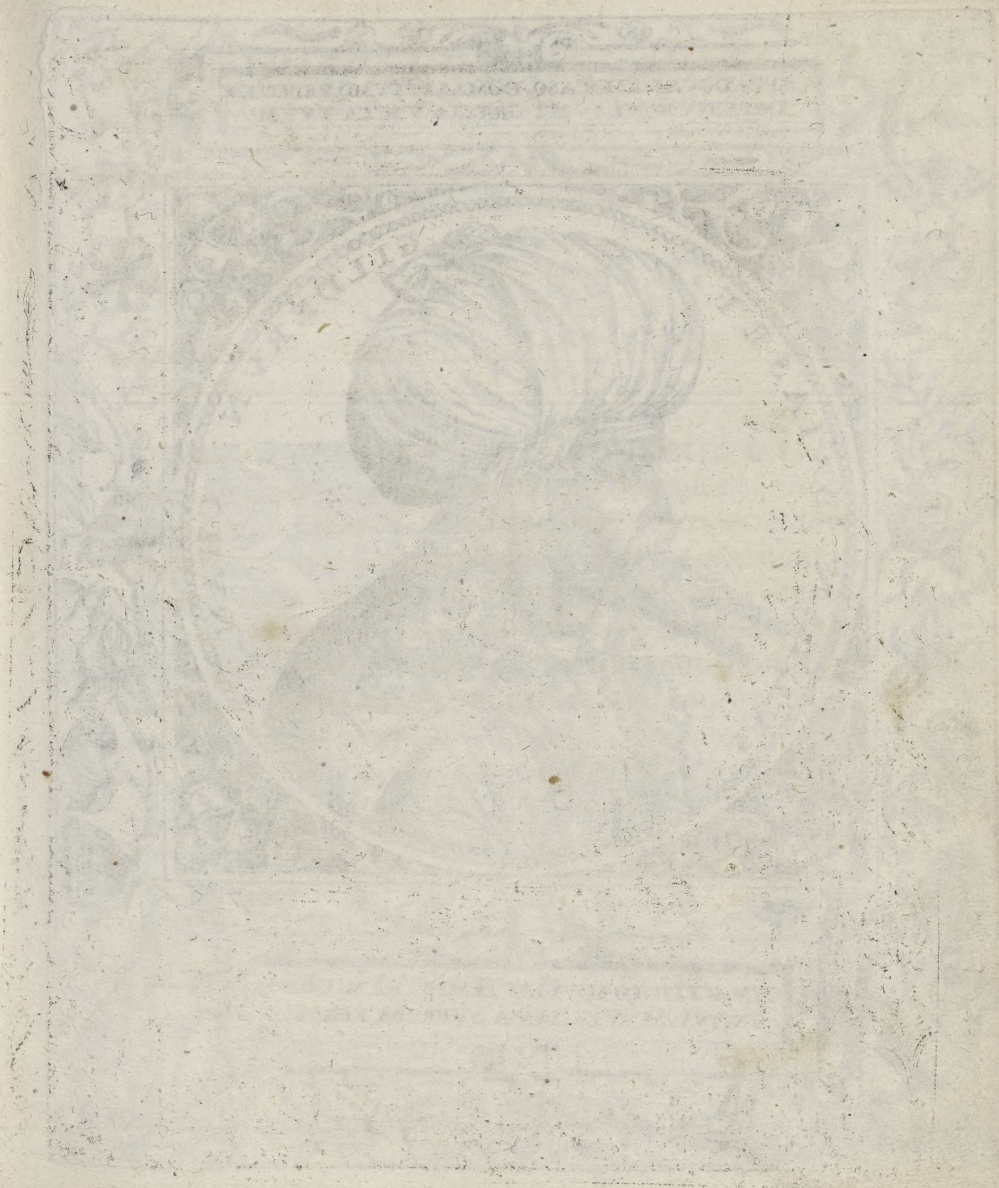
tem Scachines in cōfinibus Thraciæ, Macedoniæ, & Thessaliæ occupauit Cauallam, Dearim, Hierissina, & Monastirium, quæ acciderunt anno Christi 1366.

Anno autem 1390. Murates exercitum duxit in Lazarum Bulcum Seruiæ Despotam: propterea quod ad Pannonios se contulerat, & in Muratem concitarat: qui ad Cosouæ planiciem cum duobus filijs Baiazite Gilderonæ, & Zelebi Iacupe acri prælio dimicaturus videbatur: sed à quodam Christiano Cabilovitzio Lazari domestico fica in ventrem principis adacta expirauit anno Christi

1372

Mortuo Murate Turcorum Principes Iacupem Zelebim obtruncant, & Baiafitem Imperatorem communium sententia constituunt: qui prælio cum Seruianis inito eos vicit, Lazarumque captum frustulatim concidi iussit, Hadrianopolimque reuersus est, deportato patris corpore, quod Prusam deuectum sepeliri curauit in monumento suorum. Eius tamen viscera in Cosouæ planicie recondita sunt.

Baia

CAPPADOCAS CILICASQ. DOMAS, PŌTVMQ. REBELLEM
IMPERIVMQVE SVBIT GRÆCIA VICTA TVVM.

CVM SCYTHICO ADVĒTAT TĒMIR CHĀ MILITĒCVT
INCIVSVS CAVEA, IVSSA SVPERBA FERES.

BAIASITES GIL DERVN.

BAIASITES patre è vivis
sublato, Turcico solus imperio po-
titus est: qui statim armis adortus
est Kiratovum Sarviæ oppidum ad
Hæmum situm, idque occupavit
cum omnibus argenti fodinis: Et
Feris begum bellicosum hominem
misit ad Danubium, qui statim Vi-
dinam urbem in Turcarum redegit potestatem, & Ci-
tron Theſſalonix; Boziciamq; ingressus, Patzinacas su-
begit Iagides begus. Interim Baiazites in Caramaniam
profectus, Hypsipolim (quæ à Turcis vocatur Alascheher)
occupavit. Aidinenses se ultro dederunt, & Sarchani-
enses Anno 1391.

1391.

Neque multo post Ioannem Palæologum Constan-
tinopolis Imperatorem aggressus est: Sed avocatus est ab
hoc bello, adventu Sigismundi Hungarorum regis, qui
Nicolim Anno 1392. obsidione cinxerat ad Danubi-
um sitam: sed in hos nocturna impressione facta, Turcæ

1392.

superiores evaserunt Christianosque in fugam verterunt.
1393. Transacta interim pax est inter Græcos & Turcas
ea conditione, ut intra Constantinopolis mœnia Turcæ
virum unum darent in habitandum.

Eo tempore Borcuces Alcairi Sultanus diem obiit,
cuius provinciam invasit Gilderum. Et Anno sequenti
ductis in Armeniam copijs, Ertzingam Techribego
(qui Scender vocabatur & Rex Armeniorum) ademit.
Reversusque in Romaniam, traiecitque ad Callipolin fre-
to, Silistriam & Empolim suo adjecit imperio: quod acci-
dit Anno 1394. Peloponnesumque petens Feringen ur-
bem oppressit: Reversus Hadrianopolin Despinam fili-
am Stephani Bulcovitzij Servia Despotæ uxorem duxit:
Cumque Caramaniae Begus Alifurius Hemidam sive
Cerasuntum occupasset, Baiasites Prusam venit, peragra-
taque Phrygia, quæ Tekiensis dicitur provincia, in Cilici-
am Caramaniam venit, Iconiumque obsedit, quod facta
deditio à civibus recepit, Cæsareamque Migdiam, &
Acсарam. Et ad pontum Borbem cepit, Isvendiaremque
Sinopes Principem coëgit sibi partem suæ provinciae ce-
dere. Anno 1396.

Neque multo post Prusæ Amasiam veniens, Seba-
stem à Casi Burchane accepit: cui præfecit filium suum
Emirem Soleimanem.

Anno autem 1397. Temir Chan (qui à nostris Tam-
berlanes vocatur) Parthiam ingressus, omnia ferro & ra-
pinis concussit, ulteriusque progressus, Chalepum cum
tota circumjacente regione occupavit, Damascumqu
direptum populatus est anno 1399.

Adhunc

Ad hunc Temirem Turcomanni cum Techrine, Germaniano, Duxinone, & Mentefio begis, qui omnes suis ditionibus expulsi erant, & fortunis exuti legatos miserunt, & suam miseriam explicarunt, iuduxeruntq; ut Baiaziti oppressori bellum inferret: quibus benignè susceptis, pollicitus est se eorum injurias acceptas ulturum: nisi exules rursus in provincias, ex quibus fuerant expulsi, reducerentur. Quod cum facere recusasset, Baiazites, Tatarus ingenti exercitu coacto in Turcam venit, & Sebastem illi ademit, eamque evertit: interim avocatus est in Syriam incursione Sultani Memphitici, qui vrbes ademptas recipere conabatur: quo fugato Chalepum & Emisam, Bealbecumque (quæ fuit Heliopolis (subegit: Reversusque in Parthiam ad urbem Carabugi hybernavit. Sequenti anno, veris principio, exercitum ad Amasiam duxit. Ertzingamque, & Engurim. Interim Baiazites magno Tatarorum numero ad se accersito, quos per Moldaviam ex Destesi regione in Anatoliam adduxerat: Horum auxilio adjutus ad Ancyram sive Engurim venit, ut Temiri Chani sese opponeret: Instructis igitur aciebus, cum ad arma ventum esset, Tatari cum Germanis & Mentefijs (quorum Principes erant cum Temire) à Baiazite defecerunt: eo prælio cæsus est Mustaphas Zelebis Baiazitis filius: Bassè reliqui abducto altero imperatoris filio Emire Soleimane, fuga sibi consuluerunt. Baiazites ipse captus, & ad Temirem adductus, cum esset interrogatus quid facturus esset, si is fuisset victor. Baiazites ferociter respondit; si fortuna favente in meam venisses potestatem, inclusum te ferrea cavea mecum hinc inde circumduxissem: atqui, ait Temir: eadē patieris victus, quæ tu victor mihi eras præstiturus. Caveaque inclusum in exercitu
sem.

semper secum circunduxit: quem cum deducturus esset
 in suam ditionem, mœrore oppressus Baiazites sibi mor-
 tem consciuit, relictis filiis quinque superstitibus, Emire
 Soleimane, Isa Zelebi, Musa Zelebi, Sultano Mucheme-
 te, & Casam Zelebi: nam in Temiriano prælio
 cæsus erat Mustaphas. Hæc contigerunt
 Anno salutis nostræ 1403.

QVOD MINVS IN CONVENTU INQVIES
NOMINESSINT TERRENTIALE SVADAVOLV

HILITAMVLTIGITATBONASINEXITIAM
HOSPITIOMIRAEFRUITVRIAMMAVAVACCHI

NO MALVS ES, NISI TE ENERVET MALE SVADA VOLVPTAS
QVÆQVE MINVS BELLO CONVENIT INGIUVIES

HOSPITIO MIRXI FRVITVR IAM MVSA VALACHI:
ILLE TVVM VIGILAT PRONVS IN EXITIVM.

SOLEIMANES,

MORTVO Baiazite ex Anatolia in Romaniam Europæam reuersi sunt Alisbassa, Eines begus, Et Azan Aga, qui exercitus erant duces præcipui. Sultanus Muchemetes Amasiam profectus est, & otio se dedit: Interim Musa frater Isam comprehensum occidit: in Musam Emir Soleimanes arma sumpsit: cuius potentiam formidans Musa, Casanem cum sorore Constantinopolim obsides misit, vt pacem cum Imperatore Manuele Palæologo firmaret. Soleimanes interim Hadrianopolim petens Imperator declaratus est: ad quem Muchemetes frater Amasia legatos misit, qui in nouis imperij auspicijs illi gratularetur. Soleimanes quoque ad Caramaniæ Principem literas dedit, quibus illum rogabat vt Musam fratrem non pateretur elabi: sed Musam id intelligens matura sibi fuga consuluit, venitque ad Is vendiarem, qui illum naui impositum per pontum Euxinum in Valachiam transportari curauit ad Mirxem si-

18 SOLEIMANES BAIAZITIS F.

ue Marcum Bogdaniæ Principem siue Valachiæ : à quo non solum hospitio exceptus est , sed eius consilio Hadrianopolim occupauit, vbi ab exercitibus Imperator salutatus est, qui in Soleimanem fratrem luxu & ingluuie difluentem arma mouit, eumque oppressit; qui elabens in vico quodam ab incolis trucidatus est : Vicumque Musa incendit occisis omnibus habitatoribus.

Soleimanes imperauerat tantum annis septem: mortuus est 1411.

VIDE MEDICAM VITAE IN TANTO TECTISSIMO
IN PRIVATIS PROPTER IMPERIO

IE FRATRI MERSVM CONOSQV ROTTE TRADET
SARVDES SERVVO FIDERE STATUTIA EST

QVOD MELICVM VEZIREM INVIT FECISSE, TVO SI
TE PRIVE PATRIO PRODITOR IMPERIO.

TE FRATRI MERSVM COENOSO GVRGITE TRADET
SARVDZES: SERVO FIDERE STVLITIA EST.

M V S A.

VCHEMETES qui Amasiam habitabat, cum fratrem Soleimanem de medio sublatum audiuit, Musamq; Imperatorem declaratum, illum bello persequi statuit. omnesq; Anatoliae provincias Soleimanis imperio subditas in potestate redegit: Musa interim ne impetratus opprimeretur à fratre, reb. suis diligenter prospexit. Schahumq; Melicum creauit Vezirem: & Scheichem Bedredinum Samobunæ filium Cadilefcherū instruit, & reliquas prouincias inter suos familiares & duces militiae distribuit: Vidinam ad Danubium sitam, & quæ defecerat, ad imperium reduxit, Buruvadamque & Metaram subegit. Et Chiupurhim, quæ ditioris erat Seruianae: assiduisque excursionibus Constantinopolitanos vexauit: ad quos, Musa deserto, Scachus Melicus Vezirazemes defecit: vnde se recepit ad Sultannum Muchemetem, qui tunc temporis cum Baiazete Bassa Veziresime suo consultabat, quo pacto posset Hellespontum transfretare, & in Europam venire: Opportunè eo venit Scachus Melicus, qui consuluit ad Imperatorem Constantinopolitanum mittendos, vt cum eo pacem

cem iniret, & eius auxilio in Europam traiceret: nam Callipolis parebat imperio Musæ, ad quam traiectus Hellesponti commodus patet. Pace igitur sancita, E regione Constantinopolis navigio Imperatoris accepto transiuit, & ad Inzuam castra posuit, ad quem Alisbegus Eurenosisbegi filius cum suis copiis statim defecit: eumque secutus est Michael Iochzibegi filius, qui Musæ erat Beglerbegus. Quorum exercitibus auctus Muchemetes Hadrianopolim venit, deficientibus à Musa omnibus, præter Acanzios, cum quibus fugiens, ad Samecouam urbem coactus est cum fratre manus conferere: se illi imparem sentiens dum fugeret, illius equus in profundum coenum lapsus est: Musam verò deiectum detinuit Sarudzes servus, qui dominum ad Muchemetem adduxit: illumque nocte sequenti in tentorio strangulari iussit; postquam imperasset annis tribus. Cōtingit id anno 1414. Muchemetem begum Michalis filium Acanziorum ducem captiuum ad urbem Tocatam misit, quæ est Neocæsarea Cappadociæ.

M V C H E M E T E S.

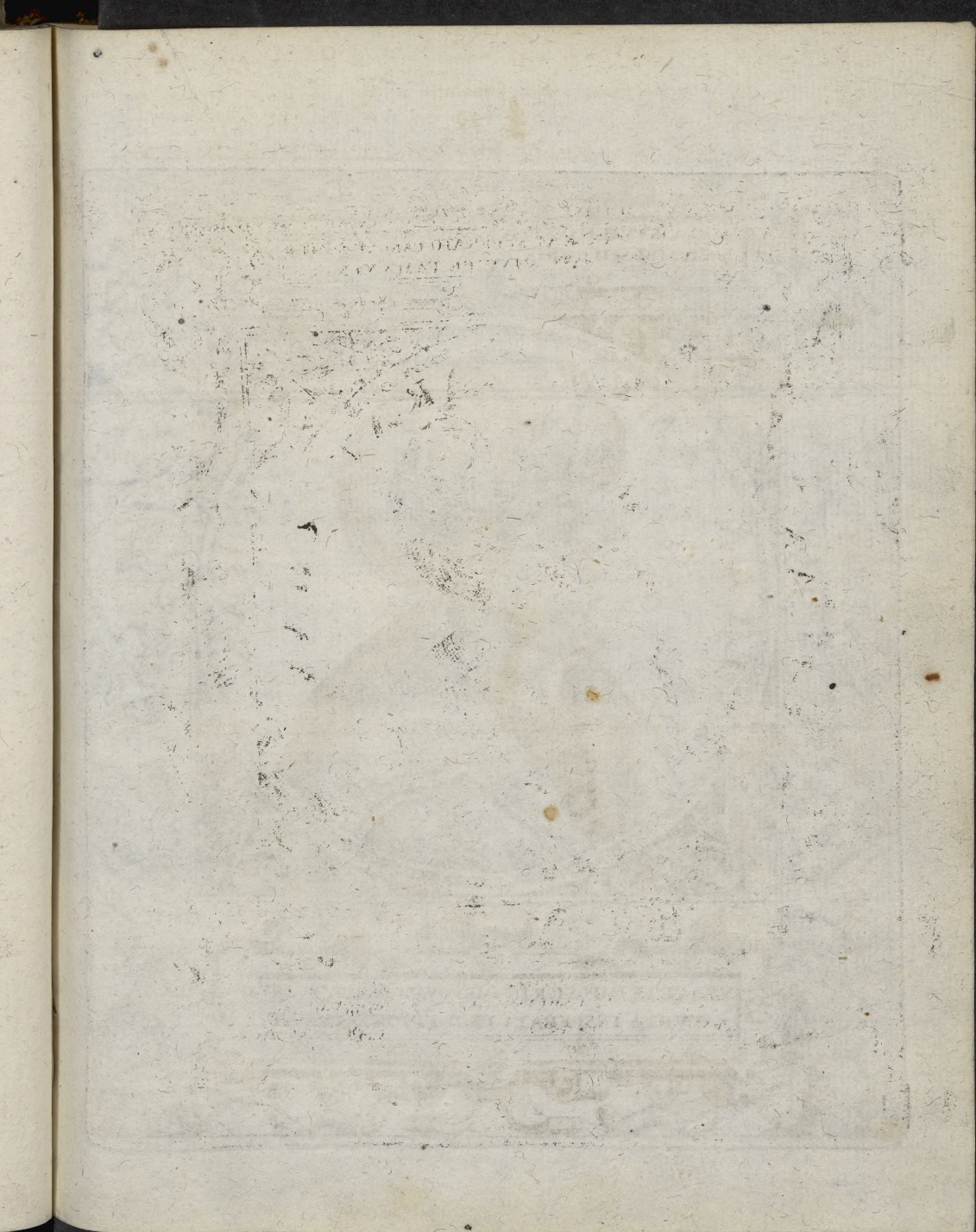
Vsa igitur interempto, ac de suis rebus jam securus Muchemetes, ad omnes principes vicinos misit legatos, qui cum ijs pacem transigerent: Coactoque milite venit Prusam, quam paulo ante Caramanus Princeps occupaverat & incenderat, ibi balcebaſſa cum urbis lotu plerisque civibus in arcem compulſo. Ingreſſus igitur Muchemetes Caramaniam, Varſacu in ſubegit, incolis deditiorem faciētibz: Inde Iconium contendit, ubi illi occurrit Caramanus, prælioque commiſſo, ſuperior evaſit Muchemetes, captivo Caramano, cum Zebuco Muſtapha ſuarum copiarum duce: cum quo ita tranſegit, ut tribus oppidis, & uni caſtro Muchumeti conceſſis, ipſe Caramania potiretur. Ab eo quoque copias auxiliares, ſicut ab Iſvendiare, impetravit; quibus adjutus, Valachis bellum inferret: quos acri bello ad pacis conditiones adegit.

Interim gravis ſeditio in Anatolia excitata eſt auctore Burgluze Muſtapha, qui Scheichis Bedredinis Oeconomus quondam fuerat; Et Bedredines Muſæ Cadileſcherus erat. Iſnica poſtea juſſus exſulare. Muſtaphas igitur hic Prophetæ nomine aſſumpto, Aidinenſes ad ſe per-

26 MVCHEMETES BAIAZITIS F.

traxit, & res novas moliri cepit: Cuius potentiam crescen-
 tem metuens Bedredines, Isnica relicta, ad Isvendiarem
 profugit; unde navi Euxino superato in Valachiam se cō-
 tulit. In seditiosum Prophetam Muchemetes Muratem
 filium misit, cum Baiazite Bassa eius expeditionis socio,
 qui commissa pugna, pluribus que utrinque cæsis, aucto-
 rem seditionis captum in frustra dissecuerunt. Et cum ex-
 exercitu victore Manissam (quæ est Magnesia) properave-
 runt: ut illic tumultus à quodam Torlace Huggiemali
 motum composcerent: quem captivum cum aliquota-
 lijs conjuratis suspendio affecerunt. Interim Serras ur-
 bem ad Hebrum sitam Muchemetes cepit. Sopeches Be-
 dredines, qui in Valaciam profugerat, in agro Zagoriensi
 per suos publicabat imperium sibi divinitus esse destina-
 tum: auctusque jam magnis copijs invasurus erat pro-
 vinciam, sed à suis destitutus captusque adductus est Ser-
 ras: consilioque Menlanæ Cheideri Persæ (qui sancti-
 tatis nomine apud Muchemetem multam obtinebat
 auctoritatem) suspensus est: Muchemetes aliquan-
 do post Prusam reversus vitam cum morte
 mutavit, Sepulchroque maio-
 rum illatus est.

VARNA TVVM ILLVSTRAT SVPERATO PĀNONE NOMEN
HÆC TIBI SED CHRISTO VINDICE FAMA VENIT,

VEXAT TE IMPOSTOR DVSMES. QVEM INFIDA TVORVM
TVRBA INSUPERATA PRODITIONE IUVAT,

AMVRATES

VCHEMETI VITA

functo successit in imperio Turcico eius filius Amurates. Anno Christi 1422. Principio regni illius magni motus in Anatolia orti sunt, defectione Chiuscinis begi Ismiræ vel Smyrnæ Principis. Is enim cum Dusine Mustapha, qui se Muratis Gilderonis filium mentiebatur, & in oppido Vardario ad Axium flumen sito degebat; In arce Epidauri, & in Imbro, Lemnoque in insulis captivus detentus fuerat à Græcis, regnante Muchemete primo, quo mortuo, uterque Amurati multum facesserunt negotij. Nam in eorum partes transferunt Enrenoses begi: quorum subsidiis Serras expugnavit. & Hadrianopolim per deditionem cepit. Amurates qui Prusæ in Brytania tunc degebat, in Dusmen Mustapham expedit Baiazitem Bassam cum instructissimo exercitu: Is postquam ad Hadrianopolim appulisset, ad Dusmen defecit, à quo Veziris dignitate donatus est. Coactis igitur ingentibus copijs, cum Cuseinebego & alijs trajecto Helle sponto Prusam contendit. A qua cum unius diei abesset itinere, Vezirem Baiazetem bassam suspectum supplicio capitis affecit. Amurates

murates autem è custodia carceris Tocatensis captivum revocavit Mechemetem begum Michalis filium, militæque præfectum sibi adjunxit. Qui cum ad Vlubatam urbem (quæ Lopadium olim vocabatur) venisset, castra metatus ad pontē Rhyndari, qui ex lacu Lopadio emanans, in mare se exonerat. Cum autem Mechemetem begum agnovissent ij, qui ad Dufmen defecerant, noctu trajecto fluvio ad Amuratem rediere, & se illi dederunt. Miserant enim uterque legatos ad Imperatorem Constantinopolitanum qui ab eo auxilia poscerent: Sed Constantinopolitanus neglecto Amurate, suppetias Dufmi ferre constituerat: quod Muchemetes per transfugas intelligens, rumorem sparsit Græcos in Amuratis partes transiisse. Quare attoniti omnes, qui Dufmen sequebantur, ad Amuratem se receperunt, vel sibi fuga consuluerunt. Ipse Dufmes Mustaphas ad Bugam profugit: & magna vi pecuniæ data Cadio Bugensi, ejus ope salvus evasit: acceptis enim ab eo navigijs prope Callipolim transfretavit in Romaniam. Hunc subito Amurates subsequutus est cum omnibus copijs: sed cum naves omnes à Dufme in terram subductæ essent, Amuratis conatum aliquandiu moratus est. Ad portum interim inopinatò maxima Genuensium navis appulerat mercaturæ gratia: cum ejus gubernatore pactus est, ut acceptis in singula capita ducatis duobus, copias omnes in adversum littus trans Hellepontum veheret. Quod ubi factum est, soluto liberaliter naulo, in planicie Ezeæ consedit: Dufmes Mustaphas versus Bolairem oppidum vicinum se receperat, unde cum Hadrianopolim contenderet, suis desertus est: Captus igitur in fuga, & ad Amuratem deductus, è pinnis moenium Hadrianopolitanorum laqueo suspensus vi-

sus vitam finivit. Amurates in throno regio constitutus, ab omnibus est Imperator salutatus. Sed paulo post cum exercitu in Asiam redire coactus est, ut fratrem suum Mustapham res novas molientem opprimeret: quem captum Isnicæ necari iussit, & Prusam vectum in patris sepulchro tumulari: id contigit Anno Christi 1425.

Reversus iterum Hadrianopolim, in Valachiaæ Vaidam coactus est arma movere: cujus ditionem ferro ac flamma miserè vastavit. Eodemque anno in Anatoliam regressus Ismycæ Principem sua regione expulit, imposito urbi præsidio. Idem quoque fecit in ditionibus Mentefiana, Aedinensi, Sarchania, & Chemidensi, in quas deduxit colonias, quibus agros distribuit expulso- rum incolarum.

Anno 1427. Stephanum Lazari filium Raxianorum 1427. sive Servia Despotam regno ejecit, quod Georgio Stephani filio restituit: sed rebellionem molientem iterum hunc expulit, & eius regiones Anno 1428. depopula- 1428. tus est.

Anno 1429. Hoferbegus Amurati militans in A- 1429. natolia, Zietucam ditionem Turcico adjecit imperio. Anno 1431. ad oppugnandam Thessalonicam copias 1431. instruxit: Eam Andronicus Palæologus, Manuelis Græcorum Imperatoris antepenultimi filius, paulo ante venderat Venetis, permutatione facta cum Tarvisinæ civitatis redditibus. Thessalonicam Veneti miserant Rectorem Marinum Bondomerium cum titulo Comitis Thessalonicæ: Sed urbs ab Amurate obsessa, oppugnata & capta est, caesis defensoribus, Venetorumque reliquijs navigio celeriter dilapsis.

Anno 1433. Alisbego Eurenosisbegi filio in Albania superato, bellinegotium commissum est Sinanibego, Isacobego, & Turchanibego: qui cum Alibego iterum in Albaniam (quam Arnautlar Turcæ vocant) profecti, gravissima damna Epirotis intulerunt. Defecerat enim ab Amurate Georgius Castriota, qui Scanderbegus dicebatur, & Epirum patriam ditionem in libertatem vindicans, irritaverat Amuratem, cui à patre puer datus erat obſes. Anno verò 1435. Amurates uxorem duxit Mariam Despinam Georgij Serviæ Despotæ, & Irene Cantacuzenæ filiam. Hæc Irene soror erat Georgij Cantacuzeni nepotis Ioannis Cantacuzeni Imperatoris, ex Matthæo filio Albanensium Principe, ex hac Maria nullam prolem suscepit Amurates: nam Muchemetes ejus filius ex alia uxore illi natus est.

1435.

1437.

Anno 1437. Amurates cum exercitu venit in Caramaniam, paceque cum Abrehimo Principe pacta in reditu Buruzen (quæ Cibyre olim vocabatur) ad Mæandrum situm oppidum occupavit. Eodem anno profectiorem instituit in Hungariam, & Semendriam sive Sinderoviam ad ripam Danubij sitam non procul à Belgrado & à filiis natu majoribus Georgij Despotæ Serviæ defensam in ditionem recepit. Duo Serviani fratres Stephanus & Georgius capti, candenti ferro oculis adposito, visu privati sunt. Nam horum pater cum Lazaro filio juniore ad Albertum II. Imperatorem Germanorum profugerat imploraturus auxilium, quod cum tardius venisset, capta Sinderovia Epidaurum, quæ est hodiè Ragusa, cum filio Lazaro se recepit, deportato illuc thesauro, qui æstimabatur precio quinquiescentenorum millium ducatorum. Sed cum illum à Ragusinis repeteret Amurates,

rates, is cum facultatibus transijt ad Vladislaum Polonum regem, & Alberti II. in Imperio successorem, Hungariæque regem: cuius ope postea in regnum est restitutus.

Anno 1438. Taurinum, quod nunc Alba Græca vocatum, Amurates invasit, quam Ioannes Auranes defendebat. Situm est Taurinum ad Savi in Danubium confluentem: Sed cum frustra id obsideret, re infecta, se ad Novogrodem urbem contulit, in Serviæ finibus sitam; quam expugnavit, omni agro finitimo in deditio- nem recepto. Amurates interim redijt Hadrianopolim, relicto exercitu Mesitibego Romanix Beglerbego, quem iussit ut per Valachiam in Erdelium, sive Transylvaniam penetraret, & regionem vastaret. Transilvanix præfectus erat Ioannes Huniades Matthix regis Hungariæ pater, vir strenuus & magnanimus: qui Mesitembegum cum vigin- ti Turcarum millibus fudit, & interemit, anno Christi 1440. Hac tam insigni suorum clade intellecta Murates irritatus, Tibiscam, que nunc Sophia dicitur, Bulgariæ ur- bem venit: unde Scachum Abedinem bassam cum uni- versis Romanix copijs Acanziis & Genizaris expedit, ut Transylvaniam depopularetur. Sed impressione subita in Turcas facta, Huniades eorum exercitum, qui octua- ginta hominum millibus constabat, fudit, & ipsum Abe- dinem interemit. Cæsa eo conflictu triginta Turcarum millia, capta quindecim millia: id accidit anno Do- mini 1441.

Factum est ut eodem tempore Aladinus Amuratis filius, quem pater unicè amabat, è vivis decederet Ama- siæ: cuius mors gravissimè miserum afflixit patrem. Is cum esset in luctu Vladislaus ex Iagellonia Polonorum

stirpe natus (quem Hungari spreto Ladislao Austriaco Alberti II. Imperatoris posthumo, regno præfecerant) cum Huniade Erdelij Bano, sive Transylvania Vaivoda, & Georgius Servia Despota Stephani filius, junctis copiis ad Clissuras Ikladinas, quæ sunt angustæ fauces in Hæmo monte, per quas transeundum est profecturis ex Bulgaria in Thraciam, venerunt. Adversus Christianos missus est Casanbassa cum Turchane bego conflictuque habito, Turchanes metu diffugit. Casanes verò cum suis fusus est, & interemptus. Induciæ pactæ inter reges: Georgiusque Despota in gratiam cum Amurate rediit, & Servia dominum recepit: ea tamen conditione, ut quotannis tributi nomine penderet Turcæ dimidiam partem reddituum sui Despotatus.

Dum hæc in Europagererentur, in Asia res turbabat Abrahamus begus Caramania Princeps, in quem Amurates misit exercitum, qui illius temeritatem refrænaret. Caramanus cum se viribus imparem sentiret, misso ad Amuratem Saruma Iacupe, qui vir sanctus existimabatur, utrumque ad reconciliationem adduxit.

Amurates autem cum senio gravaretur, & ad res gerendas minus esset idoneus, Manisam profectus, sponte se abdicavit imperio, filio Muchemete sibi substituto. Cui, quia per ætatem tanto oneri non sufficeret, adjunxit Chelilem bassam Vezirem, cum Menlana Cusfone Cadileschero, quorum fidei filium cum imperio commisit. Interea Vladislaus Hungaria rex cum Humiade violatis induciis decennialibus, quas priore bello pacti erant cum Turcis, arma expediunt, advocatis in hanc expeditionem Germanis, Polonis, Boëmis, Italis, & Valachis, quorum exer-

rum exercitus superabat numerum octuaginta millium hominum. Quod factum est Eugenij III. P. M. opera: qui Iulianum Cæsarinum Cardinalem legavit ad Vladislauum Iuvenem, gloriæque avidum, ut illum ad bellum commoveret. Pontificio decreto refragabantur plurimi viri boni, qui asserebant neutiquam licere pacta rescindere, quæ solenni sacramento stabilita essent. Iurejurando enim sese ad eas inducias adstrinxerant Christiani cum Turcis, cui pignori dederant hostiam sacratam, quæ vocatur Corpus domini. Vicit tandem Pontificis autoritas: qui dicebat conditiones pacis non esse servandas, quæ in detrimentum Reipublicæ Christianæ pactæ essent, & quæ à sacra sede Apostolica non essent adprobata. Vladislauus igitur cum suis trajecto Danubio ad Albam Græcam venit: Materam oppidum, quod Pezechium vocatur, & Sunium vicepit, ubi quinque Turcarum millia cæsa sunt, Nicopolitanumque agrum depopulatus est. Burvada sponte deditionem fecit, & præsidium Christianum admisit. Mechemetes Syrusis begi filius Nicopolis begus, eos cum suis insecutus est; ex ijs aliquot occidit, alios captivos ad Amuratem misit. Qui de hoc motu certior redditus Manissæ relicta Callipolim trajecit, ubi jam Classis Italica erat, impeditura Principis in Europam trajectum. Sed Amurates ad Dianæ Hierum, quod hodie Turris sacra dicitur, Asiatico littori adjacens ad augustissimum Propontidis transitum, navigio trajecit ad Neocastrum, ad unum supra Constantinopolim Germanicum milliare, statimque ex Hadrianopoli discedens in hostem venit, qui ad Dionysiopolim sive Odyssum (quæ Varna nunc dicitur) ad Euxinum Pontum sitam confederant. Ibi acerrimè inter utrosque pugnatum est,

Vladislao dextrum cornu, Michaeli Zilagio (qui Niger dicebatur, & cuius sororem Huniades duxerat) sinistrum regente. Huniades cum strenuissimis equitibus, qui ab Hungaris Vitezides vocantur, Anatoliæ Beglerbegum invasit, fudit, & interemit. Concussis hac cæde rebus Turcicis, & jam plerisque in fugam versis, Amurates, quid agendum esset non videns, sublati in cœlum manibus, eductaque à sinu hostia consecrata, quam prioribus induciis pignori acceperat, in hæc verba prorupisse fertur. Christe, si Deus es, ut tui sectatores asserunt & credunt, vindica illorum perfidiam, qui te mihi pignori dedere, nihilo tamen minus pacem tam religiose sancitam per summum scelus violant. Dum hæc exclamaret, Vladislaus rex summo conatu in Amuratem delatus, equo impingente excussus est, & humi prostratus, ad quem accurrens Cheserbegus lapsum opressit, & capite truncavit. Caput Regis cum dextera & armis missa sunt ad Tatarorum regem, ut perfidiæ autorem cognosceret. Vladislao interempto Christiani cum Huniade perterriti in fugam versi sunt, quos Turcæ persecuti sunt, magnūq; ex iis numerū prostraverunt. Alij currus & impedimenta diripuerunt; & ingenti præda ditati per triduum hilaritati indulserunt congratulabundi, de tam insigni tamq; insperata victoria: Pugnam hanc commissam Bonfinus scribit 10. Novembris anni 1444. casaque Turcarum triginta millia, Christianorum vero decem millia.

Victor Amurates restituta Muchemeti filio Imperij administratione Manissam iterum se recepit. Sed anno sequenti, qui fuit 1445. iterum revocatus est à Chelibassa Vezire, & reliquis Principibus, quibus erat commissus

missus juvenis Imperator Muchemetes. Is congregato exercitu Peloponnesum irrupit, Gereniamque urbem expugnatam incendit & delevit. Vnde in Epirum castra contra Georgium Castriotam Scodraë dominum, quem multis expeditionibus antea susceptis superare nequiverat : Frustraque rebus in Albania tentatis cum magna suorum clade & jactura discesserat. Eius irritatus insolentia, statuit omnē lapidem movere, ut illum vel opprimeret, vel debilitatum in officio coërceret. Cum igitur Albaniam infestis copiis ingressus esset, Cotziacum urbem expugnavit, totamque regionem crudeliter vexatam diripuit.

His dum occupatus detineretur Huniades Transylvaniae Vaivoda cum numerofo Germanorum, Saxonum, Hungarorum, & Valachorum exercitu ad Albam Græcam venit, progressusque est ad Cosovæ campos: Quibus intellectis, Amurates Sophiam contendens quantas potuit copias celeriter conflavit, advocato ad se Mechemete filio jam adultiore. Interea Valachi trajecto Danubio provinciam infestabant : in quos delati Mechemetes begus, Isabegus, & Viguris filius cum Acanziorum copiis eos repressere & in fugam vertere.

Iam pervenerat Huniades ad Cosovæ planiciem, cum viginti duobus hominum millibus, Turcicus verò exercitus continebat 10000. peditū Ganizarorū 15000. Azapionum præter alios Europæos Asiaticos qui ad 30000. accedebant. Conflictu habito sunt multi utrinque cæsi superati tandem sunt Christiani, & in fugam
versī

verſi Muchemetes cum patre & exercitu victore Hadri-
anopolim rediit anno 1448. Vnde iterum Amurates iter
inſtituit in Epirum contra Georgium Caſtriotam,
atque in obſidione Croæ metropolis Al-
bania, cū mea potiri non poſſet,
mortuus eſt.

AMV-

G

PLVS TIBI QVAM NVLLI INDVLST FORTVNA: SED OLIM
HÆSIT IN EPIRO LAVS TVA FACTA MINOR.

EVROPAM ATQVE ASIAM HIC FELICIB' OCCVPAI ARMIS
GRÆCVM ET BITHYNVM DVM RVIT IMPERIVM.

M V C H E M E T E S .

MV R A T I mortuo succes-
sit Muchemetes filius, anno Christi
1450. Is in obsidione Croæ ab exer-
citu salutatus est Sultanus. Qui sub-
lato patris corpore Hadrianopolim
venit, vnde in Asiam traiiciens ma-
gnifico illud Prusæ tumulauit appa-
ratu. Vtque solus imperaret, Tuese-
nem fratrem, sed diuersa matre natum, Mo-
sis ballæ opera interemit. Idemque de alio
fratre Calepino facturus erat, quem Amu-
rates susceperat ex filia Sponder begi Pen-
deratiæ Satrapæ. Sed iuuenis clā Constanti.
abductus in Italiam est ad Calixtum III. P. M.
Principio sui imperij per Legatos non satis
feliciter pugnauit in Albania, contra
Georgium Castriotam, qui Ischenderbeg dice-
batur. At cum de Constantinopoli occupa-
nda jam pridem cogitauisset, congregatis
vndeque copiis tam ex Asia, quam ex Europa,
exercitum congregauit ducentorum millium
hominum: conuectisq; ingentibus tormentis &
machinis bellicis ad urbem peruenit: quam
obfessam & vi expugnatam tantis conatibus
& militum feruore, vt illam occupauerit
29. Maij anno Christi 1453. Urbem ingressus
in Hippodramo (quod Atminda dicitur) columnam æ-
neam

neam vidit, cui ænei serpentes triplices in summitate erant impliciti, quorum capitibus olim Constantinus magnus vr̃bis instaurator tripodem Delphici Apollinis imponi iusserat; adhibitis certis ceremoniis, & incantationibus magicis, quibus quandiu Stichiosis illa, sic enim vocantur, quarum autorem Apollonium Tyaneum volunt historici) superstes maneret, nullus serpens in vr̃bem ingrederetur: eiusmodi occupata Aegypto per Selymum dicuntur fuisse ad Nilum, quæ crocodilorum impetum & sæuitiam impediabant. Vnius igitur serpentis ænei cum Pisdigano, siue claua ferrea mutilasset Muchemetes, subito magnus serpentum numerus in vr̃be visus est: sed de hac re monitus Princeps, à cæterorum fractione abstinuit: factumque est, vt postea serpentes illi fuerint innoxij. Equestrem tamen statuam æneam ibidem erectam, quæ pestis cōragium ab vr̃be auertebatur, deijci iussit & comminui. Constantinopoli occupata, postquam animum refecisset in montanis Asiæ ad Olympum, bellum mouit contra Scanderbegum: cui statim ademit Sfetigradum anno 1453.

1453.

Pauloque post eadem vsus felicitate Nouogradio potitus est. Sed Albam Græcam, quæ Belgradum dicitur, non eodem successu oppugnavit: in cuius obsidione Dait caratzes Bassa Europæ Beglerbegus interiit anno Domini 1456.

1456.

1458.

Anno tandem 1458. Muchemetes in Peloponneso vr̃bem Gordum cum aliis aliquot oppidis cepit: annoq; sequenti Semendriam siue Sinderouiam à Stephano Bozinensi Principe per deditionem accepit. Anno autem 1461 in Anatoliam profectus Castamonem Paphlagoniæ vr̃bem, Sinopem Amasiæ metropolim, & Trapezuntem

1461.

tem Comnenorum Imperatorum sedem , (quæ Tarabosa dicitur) Dauide Comneno cum liberis caeso , suæ adiunxit ditioni.

In eum Vladus siue Vladislaus Draculæ filius Valachiae Voivoda cum conspirasset , Muchemetes eius ditionem occupauit : Vainoda cum aliquot suorum euadens fugit in Hungariam ad Matthiam regem Ioannis Huniadis filii , qui in regno successerat Vlad. Austr. Pragæ extincto.

1462.

Anno 1462. Lesbum insulam , quæ nunc Mithylene dicitur , occupauit , expulso Kyriaco Catelusio , qui insulæ dominabatur. Is enim Genuensis erat genere : Lesbi autem possessio ad eos peruenit : cum anno 1355. Franciscus Catelusius Callo Ioannem Palæologum Andronici II. filium contra Ioannem Cantacuzenum tutorem ac socerum , Imperii que vsurpatorem adiunxit , quem pro accepto beneficio gratus Lesbo donauit , & illi suam sororem desponsauit : ab illo Francisco longa generis serie ortus est hic Kyriacus , quem Muchemetes expulit , occupata insula.

Anno 1464. Muchemetes Bozinæ ducatum adortus , Stephanum Bosinæ regem Seruiæ , Rasciæ quæ Despotam ad colloquium per dolos ex castello Iaitzano blanditiis evocatum , captumque vivum cute crudeliter exiit. Iaitzamque , Hertzegouinam , & Couadzam sui iuris fecit. Anno sequenti iterum in Albaniam profectus , omnem Castriotæ ditionem subiugauit. Tandem in Anatoliam se conferens Giolchisaren arcem expugnauit in Caramania anno 1469.

1464.

Neque multo post Euboeam insulam (quæ Negropontum nostris dicitur , Turcis verò Egripos) inuadit. Ea ditionis erat Venetorum defendebaturque à Ludoui-

1469.

co Calbo, & Paulo Erizzo prætore Chalcidis vrbis præcipuæ in ea insula. Qua capta Pauli Prætoris filia ob singularem formam ad Muchemetem perducta est: sed mori maluit, quam illius complexus admittere.

Interea Iusufzes begus dux militiæ Vsfunchasani regis Parthiæ magnis viribus Tocatam Armeniæ urbem depopulatus est: & in Caramaniam progressus, magnas clades incolis intulit. Sed Sultanus Mustaphas Muchemetis imperatoris filius Amasiæ præfectus Parthis cum exercitu factus obuius, eos fudit, Iusufzemque cepit, & ad patrem captivum misit, anno 1473.

Irritatus Muchemetes hac Parthorum insolentia, exercitum octuaginta millium hominum ex Anatolia collegit, & in Parthiam contendit cum filiis Mustapha, Baiazite, & Zenie: progressus in Asiam, Corycum, quod Turcæ Charachisar vocant, occupavit. Vsfuncassanus obuiam Turcico non prodijt imperatori. Sed suum militem diuersis in locis in insidiis statuit: in quorum partem inopinatò incidit Chas Murates Romanæ Beglerbegus, & à Parthis oppressus est, & cæsus, suis fugatisque Romanæ militibus: in quos cum sine ordine ferrentur Parthi in aciem, cui præerat Muchemetes, inciderunt, & graui-ter excepti: laborantibus Vsfuncassanus suppetias ferens, graue prælium vtrunque commissum est, Machemete Bassa & Dautebassa Anatoliæ Beglerbego strenuè pugnantibus. Victoriaque in Turcas inclinante cæso Zeincello Parthorum regis filio, reliqui in fugam versi sunt: Castra eorum direpta sunt, & ingenti præda Turcæ potiti. anno 1474.

1474.

Muchemetes postea in Stephanum Moldaviæ Vaidam arma mouit, qui Carabogdaniæ princeps erat.

Sed

Sed ab obsidione Scutari, quæ Iscodara dicitur, repulsus est, non leui suorum clade accepta. Atq; sub hoc tempus Muchemetes Vezirem suum Machmutem bassam in frustra concisum autoritate & vita priuauit. Anno deinde 1476.

1476.

Geducem Achmetem bassam cum exercitu decem millium Azaporum, totidemque Genizaris & aliis militibus misit ad mare nigrum, hoc est, ad Euxinum Pontum. Is Cofen, quæ est Theodosia, cum tota Taurica Chersonneso in Turcarum potestatem redegit, cum Kerimis, Crimiis, & Destensibus Tataris. 1476.

1477.

Anno sequente Muchemetes ingenti apparatu Moldauia ingressus, Vaivodam fudit. Progressusque ad Moravam fluuium, Semendria Rascia metropolim (quam anno superiore Marthias rex Hungaria tribus castellis circa ædificatis obsidione cinxerat) liberauit, Hungaris repulsis.

1479.

Anno vero 1479. Iscodaram obsedit, pressamque rerum omnium penuria in sua potestate recepit. Nec multo post ab Hungaris cæsus est Balibegus, Halibego & Isabego sibi fuga consulentibus. Muchemetes interim Mesitem bassam ad oppugnandam Rhodum mittit. Insulæ præerat Petrus Albifonius Gallus, equitum S. Ioannis Magister, quem Megalo mastaro vocant. Is fortiter Rhodum defendens Mesitem bassam Vezirem genere Palæologo natum ab obsidione repulit, interfectis plus quam triginta Turcarum millibus.

Eodem tempore alterum Vezirem Geducem Achmetem bassam cum valido exercitu, & potentissima classe misit in Italiam: qui Hydruntum Apulia urbem (quæ è regione Aulonæ sexaginta interiecto maris Hadriatici sinu

1481.

sinu milliariibus Græcis distat (vi expugnauit & deripuit: captiuos omnis conditionis homines in seruitutem redegit, ipsumque Patriarcham ad aras profugientem ferra dissecari iussit. Clades hæc Christianis illata est anno anno 1481.

Hydrunto expugnata procul dubio Romam progressurus videbatur, nisi morte fuisset præuentus Muchemetes imperator. Nam cum in Asiam traieciisset in vasurum Aegypti Sultanum, qui suos Legatos ab Vsumchafane Persarum rege cum muneribus redeuntes violasset: Tum quòd vectigal exigeret à Turcis, qui religionis gratia Mecham se conferunt. Cum enim Scuturium cum classe traieciisset & ad Chisivichen venturus esset, qui locus itinere vnus diei distat à Nicomedia (cuius planicies ad mare Astracenum pertingit) in morbum lapsus est: ad Clyzomenem delatus, locum amœnum & aquis irriguum, quò se olim Imperatores Constantinopolitani conferebāt & recreabant: ideo pratum Teggiurum, hoc est, Principum Græcorum, Turci vocant: illic Muchemetes cum pervenisset, morbo pressus extinctus est, V. nonas Maias. anno Christi

1481.

OPPIDA MONTANÆ SVBIGIS DVM IN FIDA CHIMERÆ
INTE TORLACES TELA CRVENTA MOVET.

NAVPACTVM VENETIS ADIMIS. TVA FRÆNA METHONE
ACCIPIT. AT GALLI LEMNIA VALLA PREMVN'T.

BAIAZETES II.

ECHEMETE in Asia
vita functo Genizari rediuerunt
Constantinopolim, & urbem diri-
puerunt. Pauloque post Sultanus
Baiazetes, ex Amasia in Europam
traiciens ab omnibus Imperator
salutatus est. Sed eius frater Ze-
mes ex Caramania Prusam Bithy-

niae venit, ibique sibi sedem statuit: in quem statim Baia-
zetes expediuit Geducem Achmetem bassam ex Apulia
accerditum. Is primò Zemen Prusa expulit, qui in Cara-
maniam fugiens illius quoque persequentium hostium
violentia extrusus est: quæ dum gererentur in Asia, Itali
recuperauerunt Hydruntum, auxilio vñ Matthiæ regis
Hungariae, eo tempore bello clari, Turcasque, prædiari-
os omnes in seruitutem redigerunt: acta sunt hæc anno
domini 1482.

Zemes secundo prælio victus, desperatis rebus in
Rhodum profugit: seque Petro Albuffonio Megaloma-
stori tradidit: agebat enim tunc annum vigesimum octa-
vum.

Id ubi rescivit Baiazetes, legatos ad Megalo-
mastorem misit cum muneribus, qui illum rogarent, ut

fratrem Zemen diligenter adseruaret: ad cuius alimenta quadraginta millia ducatorum singulis annis se promissit daturum quandiu Zemes viueret, & perpetuam cum Christianis pacem seruaturum: quod postea bona fide prestitit. Vt autem securius viveret Baiazetes, Megalomastor Zemen in Galliam misit: qui aliquandiu vixit in Burgo novo arce Rhodiorum equitum. Vnde Romam ad Innocentium V. H. Pontificem maximum deductus est: & illic vixit vsque ad Alexandri VI. Pontificatum. Cum Karolus VIII. Galliarum rex regnum Neapolitanum occupaturus venisset. Is Zemen impetrauit ab Alexandro, cuius ope dicebat se recuperare posse Imperium Constantinopolitanum. Sed Pontifex propinato Zemi venenato poculo, paucos post dies lenta tabe Terracine extinctus est. Eius filius qui paulo ante a patre apud Alcairēsem Sulranum fuerat relictus cum matre, cum intellexisset Patrem Rhodum venisse, eò nauigauit, & Christianam religionem amplexus est: & vxorem duxit, ex qua suscepit duos filios, & totidem filias, vixitque illic priuatus, donec Rhodo à Soleimane capta, filios, (qui se deserturos religionem Christianam pernegabant,) supplicio adfecit, filias verò Constantinopolim duci praecepit.

1483.

Anno 1483. Baiazetes suos omnes Vezires ad se inuitauit, & conuiuio exhibito, vinum cum iis bibit: Sed Geducem Achmetembassam interfici iussit, quod eius potentia Principi jam exasperat esse formidini: quod ad illum saepe Genizari itabant, publicèque vociferabantur, nisi imperator ipsis liberalius prouideret, se accersituros ex Italia Sultanum Zemen, & pro Imperatore habituros. Eodem quoque anno mortuus est in aula Baiazetis Casanes Ibrahimus Caramani Principis solus superstes filius,
post

post cuius mortem Caramania siue Cilicia ad Othmanorum redacta est imperium. Baiazetes triennium fere integrum in otio transegit absente Zeme, ac Tartaris in societatem & amicitiam receptis. Classem postea magnam cum terrestribus copiis instruxit, ut bello Carabogdavia Vaivodam lacefferet: cuius regionem cum esset ingressus, omnia longè lateq; depopulatus est. Urbem Chillum (quæ fuit Achillæa) cepit, arcem dedente Memalaco Castellano. Deinde Moncastrum cum sibi dedit postulasset Turcæ ea conditione, ut cum vita facultates saluè relinquerentur incolis, pacta non præstiterunt, urbe occupata. sed plus quam quingentas ciuium familias Constantinopolim transferri iussit Baiazetes anno 1484.

1484.

Sultanus interim Memphiticus, qui Alcairanus dicitur collecta magna militum manu duce Vfunèsbego ad Adanen & Tarsum Ciliciæ vrbes substitit. Bellum hoc iam à Muchemete cœptum fuerat quod Baiazetus absolueri statuit, nouis motus ieuniis, nempe quòd ad Sultanum Aegypti Zemes eius frater se receperat, & illum pecunia iuuerat, detinissetque aliquandiu Zemis vxorem & filium, & quòd se insolentiùs gereret in Turcas Mecham petentes religionis ergo. Partes igitur Baiazetis tuebantur Anatoliæ Sangiachi, & Ferhatesbegus Baiazeti gener: Caramaniæque Beglerbegus Caragossa: Pugna inter eos acerrima commissa est, Turcæque à Sultaninis fusi occiso etiam Ferhatebego. Neque multo post Baiazetis iussu Muchemetes begus Cheresisbegi filius, Cum Achmete Herzecogli vltimus Bozinensis ducis filio qui Romania factus erat Beglerbegus, copias in Anatoliam duxerunt, & iuncti cum Asiatico milite Sultaninos iterum secundo prælio invaserunt, quo captus est Achme-

tes Hertzecogli, & ad Vsbegum custodia traditus est. Quod ubi inaudisset Baiazetes Daudembassam iterum cum potenti exercitu expedituit: qui non temere obiiendum esse AEgyptijs duabus victoriis superbientibus ratus, retrodixit exercitum: Ad quem venit Aladentes Dulgadires Princeps; cuius ditio extenditur inter Syriam, Berrhoeam, Amasiam, Adanam, & Tarsum, inter montes Cappadociae. Is à Sultano AEgypti deficiens ad Daudem siue Dauidembassam, venit, à quo benignè est exceptus, & Baiazeto commendatus. Principis Turcici filiam filio suo uxorem dari procurauit. Daudes Varfacensem ditionem ingressus, quæ est in Caramania; Principes qui hætenus imperio Baiazetis subiici recusauerant, partim occidi, partim in vincula coniici iussit, alios in gratiam recepit: reliquos Phrygiae maioris satrapas ad pacem coegit.

Aliquanto post Baiazetes Eunuchum Alimbassam ducem exercitus designatum misit in Anatoliam, qui Adenorum arcem instaurauit, & necessariis rebus muniuit, præsidioque firmavit: in eum Sultanus AEgypti militem duxit, qui à Turcis superatus est, & cæsus. Sed iterum cum expeditiore exercitu reversus Sultanus, Adenam Turcis ademit, & arcem demolitus est anno
1490. Dominii 490.

Baiazetes iterum comparato exercitu Ischenderem begum Michalis filium illi præfecit, illumque misit in Anatoliam, ut Aladeuli Dulgaduris Duci bellum inferret: is Turcas inopinato aggressus duos Ischenderis filios interemit, patrem captivum misit ad Sultanum Alcairi, Mameluci quoque AEgyptij in Caramaniam facientes impetum, Larendam diripuerunt & incenderunt, cum aliis

aliis oppidis ac vicis vicinis; vbi periit Iacubespheus Vfun-
casanis filius. Sed missis vltro citroque legatis, pax tan-
dem sancita est inter Baiazetem & Sultanum, qui Ada-
nam & Tarsum Turcæ restituit: id factum est 1491. erant
enim hæc vrbes ad Caramaniam pertinentes: quas Baia-
zetes extincta Caramanorum gente sui juris fecerat,
& eas Sultanini duces paulo antea occupauerant.

His peractis, Turcicus Imperator arma movit in
Albaniam; & Chimeriotas, montanos Epiri oppressit;
oppida eorum cepit & incendit, incolis in captiuitatem
abductis.

In hac expeditione Torlaces quidam monachus
Turcicus, Eleemosynam se simulans petere Baiazetem
acinace stricto, quem filtro tegebat, interfecisset, nisi
Ischenderbassa ficii impetum pisdigano, siue massa
ferrea, qua illum humi prostravit, diuertisset. Quem sta-
tim aggressi milites frustulatim discerperunt: quod con-
tingit anno domini 1493.

Anno 1494. Iacupes Aga Eunuchus Hungariam
cum novem millibus equitum ingressus est: illi occurrit
Emericus Drenzenus cum septem hominum millibus,
& alia rusticana multitudo, quæ ad quadraginta millia
accedebat: erat enim Banus Hungariæ, qui bellicis rebus
præerat.

Discordia autem inter eum & Hungaros orta, Ber-
nardino Frangipane pugnâ suadente contra aliorum vo-
luntatem, fusi sunt, & maxima clade affecti.

Anno 1498. Baiazetes instructa classe Pelopon-
nesum petiuit, Naupactumque (quod hodie Italis Le-
panto Turcis verò Inebehti dicitur) Venetis ademit:
propterea quod Georgium Cervovitzium ditionis, illius

quæ

quæ Cataro vicina est, regulum protegendum suscepissent. Venetis opem tulit Ferdinandus Hispaniæ rex missio in eam expeditionem Consalvo Magno: qui coniunctus classi Venetæ, Cephaleniam Turcis ademit, & S. Mauram oppidum munitum prope Patras & Naupactum. Aduenerunt etiam ad hoc bellum Francorum naves auxilia-trices, à Ludovico X I I. Galliæ rege missæ quas ducebat Philippus Cliuensis.

Is cum manus cum Turcis confereret, neque suis militibus laborantibus succurrerent Venetorum classes, quibus præerat Antonius Grimanus: re infecta se subdu-cens vela dedit, & Massiliam remeavit.

Naupactenses, cum sibi præsidium adferri non vi-derent, seque terra marique obsessos sentirent, clauis vr-bis ad Baiazetem detulerunt, seque eius potestati comi-miserunt anno 1499.

Sequenti æstate Hadrianopoli collecto iterum ex-ercitu Baiazetes in Peloponnesum venit, Methonemque vi captam diripuit; maribus, quotquot in vrbe adultio-res invenit, immaniter trucidatis, puerisque & mulieri-bus in seruitutem abactis. Horum cladem cum audiuis-sent Coronenses Baiazeto se ultro dediderunt, an-no 1500.

Dumque huic bello intenti essent Turcæ, Veneti cum auxiliari classe, quam Ferdinandus Arragonum & Castellæ rex Caroli V. avus maternus, duce Consalvo miserat, subsidiis que à Ludovico Gallorum rege acceptis quas Philippus Raucstanus ex Cliuensium Principum fa-milia oriundus adduxerat, omniumque classis contine-bat circiter hominum decem millia: Hi omnes Mityle-nem urbem Lesbi magna tormentorum bellicorum vi-olentia

olentia adorti, ita concusserunt, ut parum abesset, quin ea potirentur: nisi subito expeditissima classe Constantino poli missa, Turcæ hanc obsidionem soluissent, Ravestanus cum suis nauibus discedens, ad Citheram insulam, quæ Serigos dicitur, naufragium passus, cum reliquijs exiguis suorum vix saluus euasit. Veneti spe sua deiecti muneribus per Legatos ad Baiazetem missis, illius animum placatum reddiderunt: illique restituerunt Leucadem munitissimum oppidum, quod hodie S. Maura vocatur: hæc acciderunt 1501.

Eo tempore in Tekiensi regione, (quæ est Bithyniæ & Ciliciæ vicina, contineturque Phrygia maiore, quatenus in mediterraneas vergit, versusque Cappadociam Armeniam, & Ciliciam se porrigit) vir fuit primarius nomine Chasanes Chelises: is filium habuit Scachoculum, qui Prophetæ sanctissimus ab omnibus passim habebatur: ad quem etiam Baiazetus septem asprorum millia solitus erat mittere, latitantem in spelunca quadam, antequam illum sectæ alienæ autorem rescuisset.

Is occupato bellis Baiazete, exantro suo prodiens, adiutusque innumera suorum sectatorum multitudine, tempore nundinarum Attaliam urbem Pamphiliæ, quæ hodie Settelia vocatur, ingressus, eam diripuit, & Cadium eius in frustra dissecari iussit. Missisque ad finitimas provincias quibusdam suæ sectæ hominibus, proclamari præcepit, ut ad se omnes cum armis properarent, qui suæ salutis vellent prospectum. Statimque factum est, ut rebellium numerus excesserit decem millia: Cum quibus Anatoliam Scachoculis ingressus, Caracossam bassam sibi occurrentem superatum & captum palo infigi iussit. In perdueles exercitum duxit Corcutes Baiazetis filius,

qui & fufus, fugatusque est. Turbatus propter hos feditionum motus. Baiazetus Alibabaffam cum quadraginta millibus hominū & quatuor millibus Ianitzarorum miffit in Afiam; cui adiunxit filium suum Achmetem Amaffia præfectum: antequā eo veniffent Keiter baffa Beglerbegus Iconij, & Zindes Kemalesbegus feditiones Caramaniam ingreffos adorti sunt, à quibus Turcæ sunt superati, baffa utroque capto, & capite truncato. Victores versus Zibucciam planiciem profecti sunt, vbi ab Alibaffa excepti, ad manus conferendas coacti sunt, eo prælio Chafanes Chelifes Scachoculis pater sagitta ictus perit. & Alibaffa temerè in hostes irruens occifus est. Scachocules victoria, ingentique præda potitus in Parthiam iter instituit, versus Tebriffum. Cumque efflet in itinere occurrit illi Caravanna Ifmaelis, Parthorum regis, quæ sericos pānos vehabat. Hanc aggreffi milites Scachoculis, homines interfecerunt, & merces diripuerunt. Cum Tebriffum veniffent Ifmaellatronum duces supplicio puniuit, & feditionem multitudinem nobilibus & principibus Parthorum mancipia dedit.

Baiazetus interea pedum doloribus & senectute preffus Hadrianopoli, quæ est ad Rhodopem montem fita, degebat, quo pauli antò se receperat propter terræ motum, & pestem, quæ Constantinopoli grassabatur. Is cum de fucceffore imperii cogitaret, mortuis jam tribus filiis natu maioribus, Schianfcia, Mechemete, & Alenfciato: illi tres adhuc restabant, Achemates, Corcutes & Selymus. Achomatem sibi fuccedere cupiebat Pater: Sed Selymus natu minor instructa classe ex Trapezunte per Euxinum Pontum in Tauricam Chersonesum navigat ad Meche-

Mechemetem Præcopiensium Tatarorum regem, qui Cophæ habitabat, Selymoque prius filiam suam dederat uxorem. A socero gener consilium opemque flagitat in rebus dubijs. Qui in vrbe Zabaca convocatis ex Coppæ & Tana celeberrimis ad Tanaim emporijs auxiliari exercitu, novam classem instruit, illiq; adjungit equitum milia quindecim.

His auctus copiis traiecto Boristene, per Valachiam prope Cheliam urbem Selymus Danubium traiecit: naves autem mari subsequi iussit, & ad Varnam terrestres copias expectare, ad oras Bulgariae & Thraciae.

Baiazetes filii ferociam animumque ambitiosum iam pridem suspectam habens, missis ad eum legatis (cum eum cum Tatarico exercitu venire audivisset) illum monet amicè, ut ab incepto desisteret. Is patri respondit se Achomatis fratris laceffitum injuriis ex Asia discessisse & in Europam venire, ut luculentiora dominia in hostilibus provinciis adipisceretur, quam quæ illi tradita essent à patre in sterili & scopulosa Colchorum regione.

Baiazetes ut filij animum irritatum aliquo pacto leniret, Samandriam urbem Misyæ & regione Belgradi positam eius adiunxit imperio. Addidit & donum sexaginta millium ducatorum, & mille vestes tam sericas quam laneas, cum copiosa annona, quæ omnia suis distribueret militibus.

Selymus interim cum adiret Achamatem ex Capadocia cum exercitu ad Baiazetem properare, instructus expeditissimo Tatarorum equitatu Hadrianopolim contendit, ut patrem interciiperet sub specie colloctionis. Patrem enim monuit indecens fore, & contra Dei man-

datum si filius parentem nō inviseret, & illius manus de-
oscularetur, cum potissimum ab eo se diligi, & tam libe-
raliter sibi ab eo provideri videret. Baiazetis filii ani-
mum obstinatum animadvertens, Hadrianopoli Con-
stantinopolim versus iter instituebat, quod iam in vrbe
omnia turbari audiret. Habebat enim secum omnes Ve-
zires, Sangiacos, begos & milites, quibus injunxerat ut se-
cum Constantinopolim proficiscerentur. Iamq; ad Zor-
lum oppidum pervenerat Selymus cum equitatu Tartarico,
vbi harebat Baiazetes valetudine imbecillia, curru-
que vehebatur obducto velo, cum neque pedibus stare,
neq; equitare posset.

Ibi pugnandum fuit concurrentibus animosē pa-
tris filiiq; copiis: Sed fusis Tartaris, Selymus in fugā ver-
sus est, & versus Varnam elabens navigio Cophen repeti-
vit. Pater vero iter suum profecutus est: Selymus interim
in AEgyptum se cōtulit, equo vectus velocissimo (quem
Carabul hoc est furvam nubem vocabat) cui mortuo, sic-
ut Alexander suo Bucephalo, sepulchrum condidit ma-
gnificum. Et iam Achomates, ex Amasia per Bithyniam
& Galatiam venerat Chalcedonem (quæ hodie Scutari
vocatur) vnde quotidianis patrem nunciis sollicitabat, uti
in imperij administratione substitueretur: quod lubens
præstitisset bonus senex, nisi illum à proposito divertis-
sent Mustaphas bassâ, Ajax, & Bostranges Ducaginoglis,
qui precio corrupti à Selymo, spem maioris emolumenti,
conatibus Achomatis resistebant. Achomatis partes fo-
vebant ipse Cadilescherus, & Niscanzis bassâ, & Ionuzes
bassâ: quorum conatus cum innotuisset Genizaris, in eo-
rum ædes irruerunt, & omnia diripuerunt. Chasânisque
bassæ domum concitata seditione spoliaverunt: Ach-
metis

metisque, quæ Achomates est, legati qui tunc in vrbe erant noctu se subduxere vt salutis suæ prospicerent. Senex Imperator persuasione bassarū qui Selymo favebant, Achomatem iussit in Cappadociam reverti, vnde illum revocaturum se promittebat, cum opus esse facto videret. Is paterni consilij mutatione irritatus, Bithynia, qua iter faciebat, deprædata, reversus est Amasiam: vbi convocatis filiis suis Amurati & Aladino suasis, in Asiam minorem invaderent, Pisidiamque Lycoaniam, & oram maritimam Pamphiliæ & Ioniæ, quæ provinciæ nullis fere præsidis defendebantur, Corcuthe Baiazetis filio, qui illis præerat, vitæ trāquilliori dedito. Quas cum paucis diebus in deditionem recepissent duo Achmetis filij, pater eorum rex Asiæ declaratus est. Et cum Mechemetem Scianfiæ filium & Baiazetis nepotem non posset allicere, in illum movit exercitum, & Larendæ obsessum vrbe occupata cum fratre impubere cepit. Hac filij violētia offensus Baiazetes, legatos ad eum misit, qui illum reprehenderent, & illum ad officium revocarent: sed is nihilo mitior admonitione paterna, legationis principem capite truncari iussit, reliquos ignominiosè tractatos minabundis extrusit. Tūc pater hac crudelitate motus, bassarum hortatu, præcipue Mustaphæ, Achometem parricidam, & publicæ quietis hostes declaravit: Selymumq; revocavit, vt belli contra fratrem rebellem dux esset. Indignum enim ducebant omnes & nefas bellum suscipi in filium regium, nisi ductu alicuius ex Otthmannica gente gereretur: vt contigerat ipsi Baiazeto, dum Zemem fratrem res novas in Cilicia moventem persequeretur. Corcuthes interim, qui Philosophiæ dabat operam, vitæ generi trāquilliori addictus, ab amicis monitus est, vt maturè re-

bus suis prospicerent. Is igitur ex Magnesia in Phocæam properans, expedita navi Constantinopolim venit ad patrem: sed exiguum templum non procul à Genizarorum domicilio ingressus est, nolens statim patrē adire: cui Baiazetes aliam domum commodiorem iussit præparari, ut tutior esset à Genizarorum iniuriis. Eum cum amicè recepisset pater, & benignè tractaret, non tamen illi ausus est imperij summam committere: propterea quod bonus senex senio & podagra debilis, & ad res agendas non satis idoneus, Præfectorum violentiam formidabat: qui expressè asserabant se non admissuros imperii successorem quenquam ex Principis filiis designari, patre vivo & valente. Selymus cognito Corcuthis adventu, Constantinopolim citissima navigatione ex Aegypto contendit: Iamq; ad Zegmē minorem (quæ Rhegium fuit oppidum suburbanum, quod stationem pro navibus habet stadiis 102. ab urbe distans) adpulerat Selymus: Cumq; propius accederet Corcuthes frater illi prodiit obviam, dextraq; vtrinq; porrecta, humaniter se invicem salutarunt, & collocuti sunt: simulque in urbem ingressi, Corcutes in suam se recepit domum, Selymus autem parvo cum comitatu ad hortos Genibaxeos tentoria fixit prope excubitoria Genizarorum, qui sunt cohortes Prætorianæ. Quò postquam venisset, Genizari congregati decem eorum numero ad Bassas ablegarunt, qui dicerent se pro rerum domino & imperatore Selymam agnoscere: Baiazeti ideo significarent propter valetudinem & senio debilitatum corpus, ad res gerendas non amplius idoneo, ut administrationem Imperii relinqueret Selymo filio: id nisi fieret, animadversuros se in ipsos bassas, & per viam constituturos Selymum in thronum regium. Cum his
legatis

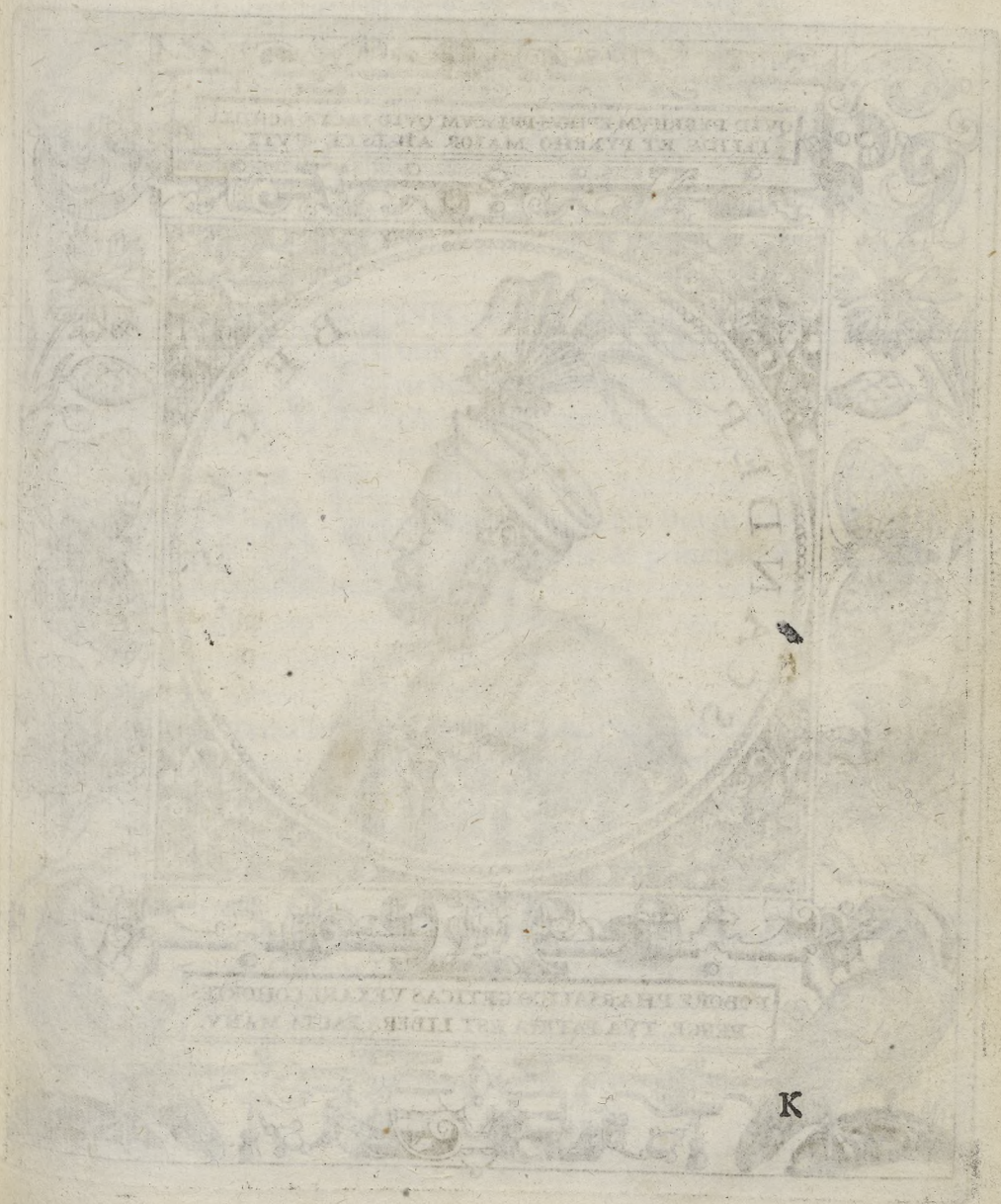
legatis Bassæ ad senem imperatorem venerunt, eorumq; postulata in medium proposuerunt: Quibus cum respondisset, se quandiu viveret nunquam depositurum esse sceptrum regium. Mustaphas bassa qui supremus erat Vezir: Baiazeti respondit, vale imperator maxime: sed scito brevi fore ut nisi his obtemperes vitam tibi nobisq; adimēt: Hac motus oratione Baiazetus paulo post rem exactè perpendens, Age, inquit, quia sic expedire bono publico existimatis lubens cedo rerum gubernacula filio meo Selymo: Tum hilares Ganizari vnanimi consensu Selymum imperatorem salutarunt: qui simulata modestia eam dignitatem recusans, ad Corcuthem fratrem natu maiorem eam defererebat: Sed vrgente & quasi cogente Mustapha bassa, non solum militiæ Princeps, sed totius Imperij successor, patre connivente & consentiente, declaratus est: statimq; publicis acclamationibus, & applausu populi, Sultanus & imperator salutatus est. Corcuthes rei novitate, & non expectata cōsternatus, dum tuto licebat, in Phoceam se recepit, metuens Selymi ambitionem, crudelitatem, & perfidiam: quem sciebat omnia noliturum, ut sublatis fratribus solus rerum potiretur, Baiazetus quoque pater proditum se à suis animadvertens anno 1512.

Cistas quibus imperatorii thesauri continebantur, commisit Sultano Selymo: petivitq; ut saltem spatio viginti dierum sibi liceret in vrbe esse; quibus exactis Dimotucum urbem Thraciæ peteret, ibiq; reliquum vite tempus exigeret privatus. Quod Selymus non solum lubens concessit, sed patrem adiens imperium se recusare adhuc simulabat: satis sibi esse affirmans, quod patrem vidisset, & ab eo clementer esset exceptus. Cumq; consensu omnium receptus esset imperator, statim Genizarum
prima-

primarium Achomatis fratris socerum suspendi iussit, & alium quēdam ex Vlofeziorum numero capite truncari.

Paucis diebus interiectis cum Dimotucum se reciperet Bajazetus, Selymus eodem cum patre curru vectus, cum patre de multis rebus collocutus est; mutuoq; amplexu postquam sibi valedixerunt, pater iter prosecutus est, filius Constantinopolim reversus est. Is patri adiunxerat Ionuzem bassam, qui curam eius gereret, omnesq; res administraret. Sed secreto fertur cum Ionuze transegisse vt patri venenum propinaret. Quod factum est per medicum Iudæum nomine Hamonem: vt quidam scripserūt. Alij dicunt illi venenum propinatum per medicum patris Vistorabim, cui Solymus promiserat in singulos dies annonam asprorum mille, qui reditus erat annuus dalerorum 9000. cum dalerus 40. valeat aspris, quod precium pactum cum reposceret à Selymo, capitis supplicio affectus est: & Bajazetes cum ad vicum Chapse pervenisset, veneno, quod in Pharmaci potione sumpserat, urgente, mortuus est. Cuius corpus Constantinopolim reportatum est, & in templo quod prius condiderat, sepultum: decessit è vita anno ætatis 76.

anno Christi 1412.

QVID PYRRHVM EPIRVIS-PRISCVM QVID IACTAACHILLE
 PELIDÆ ET PYRRHO MAIOR AT ISTE FVIT.

ROBORE PHARSALICO GETICAS VEXARE COHORTES
 PERGE: TVA PATRIA EST LIBERA FACTA MANV.

SCANDERBEGVS.

Ntequam ad Selymjam vi-
tam veniamus, necessarium e-
rit hic pauca adjicere de iis, quæ
cōcernunt excellentes illas vir-
tutes, quæ effulserunt in Princi-
pe Albanæ, qui Scanderbegus
vocatus est: qui sub finem im-
perij Amuratis & principium
Mechemetis vixit fama celeb-
errimus tam apud Turcas, quàm apud Christianos.

Georgius Castriota Camusæ sive Ioannis Principis
ejus partis Albanæ (quæ olim Aemathia dicta est) & Vo-
isavæ filiæ Triballorum regis filius fuit. Is à patre datus
est obses Amurati cum patribus, Reposia, Stanisso, &
Constantino, qui circumcisionem Musulmannico mo-
re recepit, & mutato nomine Ischenderbeg vocatus est,
Itali Scanderbegum dixerunt.

Imperatori Turcico propter excellentes animi cor-
porisque dotes longè carissimus. Prima statim ætate du-
ello vicit insolentem Tartarum, in aula Otthomannica
omnes ad certamen provocantem: nec multo postea,
Iaiam & Zampsam Persas ejusdem insolentiæ & super-
biæ, cujus erat Tartarus, animosè superavit. Mortuis au-

1431.

tem parentibus, fratribusque veneno ab Amurate sublati, cum se dominio paterno privari doleret, Croa per Sebaliam occupata, jamque Turcicæ dominationis pertæsus, cum male Amurati contra Pannonas cederet anno Christi 1443. ab eo defecit, & in Epirum astu se recepit. Literas enim per vim extorsit à cæcellario Amuratis, quibus jubebatur Croa præfectus Scanderbego urbem committere: quem cum non posset adducere ut simul in Albaniam transfiret, gladio illum transfodit, ne suæ fugæ nuncius esset apud Turcas. Cum his literis expeditissimo cursu in Albaniam pervenit, Croamque se recipiens eas præfecto legendas tradidit, quas cum primum vidisset, non ignarus quo in loco Scanderbegus esset apud suum Imperatorem, illi urbem cum arce tradidit. Ejecto igitur præsidio, interfectisque aliquot obstinatoribus, & qui religionem Christianam recipere noluerant, suos exhortatus est, ut bono essent animo, & Deo gratias agerent, quod excusso barbaricæ tyrannidis jugo, pristinæ restituti essent libertati. Alexiani interim congregati Principes Epirotæ venerunt, ut illic communi omnium consilio providerent de omnibus necessariis: non enim dubitabant fore ut breuiter de ijs opprimendis cogitarent Turcæ, post hanc defectionem.

Hi omnes jure iurando se adstrinxerunt facultates omnes operamque se impensuros, & in hoc consilia collaturos, ut Turcarum excusso dominio, vxores, liberosque, & patriam libertati restituerent. Electusque est communi omnium sententia Scanderbegus, qui belli administrationem susciperet. Hac Scanderbegi defectione plurimum turbatus est Amurates, tum quia illum diligebat propter singulares virtutes, tum quod illum posse plu-

plurimum Turcicæ potentia obesse cognovisset. Itaque maturè providendum huic malo censuit: Et ad reditum cum nequiret illum adducere Ferisembegum hominem strenuum in Albaniam misit cum exercitu 13000. equitum: Quidam Alibegum primò missum fuisse scribunt cum 40000. hominum: ex quibus prælio cōmisso duodecim millia cæsa sunt, mille capta, reliqui fusi fugatiq;. Eadem fortuna postea usus est contra Mustaphambegum, qui in Epirum venerat duabus expeditionibus: Prima cū 10000 secunda cū 15000. totiesq; oppressus est & fusus. Id non ferens Amurates, statuit ipsemet in Albaniam iter suscipere, & Croam regionis metropolim obsidere. In cuius obsidione adduxerat hominum ducenta millia: cūque sæpius Marte dubio, sæpius adverso pugnasset cum hoste animoso, cum illi ex sententia res non succederet, dolore mortuus est, anno 1448. Sebalia & Seremetio ducibus superatis.

Anno 1451. Donicen filiam Ariamnitis Cominati Principis Epirotici, suorum hortatu, duxit uxorem, Muchemtes interim (qui Amurati patri in Imperio successerat) non ferens Scanderbegum in Epiro dominari, anno 1452. Amesembegum & Debream, præstantissimos militiæ duces, qui illum reprimerent, misit: ij ad Belgradum urbem liberandam, quam Scanderbegus obsidebat, venerunt. Quorum adventu Albani ab osidione repulsi sunt, accepta non mediocri suorum clade, quam plurimum auxit Sebalias bassa. Pactis tandem induciis cum Mechemete, Scanderbegus domum se recepit, vnde in Italiam accersitus est, ut Ferrandum Arragonum regem Alfonsi filium, adjuvaret, quem Andegavienses Galli regno detrudere volebant. Superatis igitur Gallis, & expul-

SCANDERBEGVS.

fo Picinino qui illis militabat, regn pacificum Ferrando relinquens in Albaniam reuersus est anno 1460. Cumque in agros inimicorum frequenter excurrisset & prædas auerteret, offensum sibi rursus fecit Mechemetem. Qui ut injuriam acceptam ulcisceretur, successivè multos duces cum copiis in eum misit, quos omnes singulari virtute oppressos superavit. Primo enim Sinanbassa cum 30000. Secundo Assembegus cum 30000. eum oppugnarunt, & ab eo profligati sunt. Quibus damnis acceptis Mechemetes ad pacem petendam compulsus est: Licet antea victor ubique Constantinopolim, Bozinam, Serviam, Lemnum, Peloponnesum, Trapezuntem, & infinitas Asiæ provincias subjecisset: Pax quidem confirmata est cum Scanderbego; sed biennio postea Venetorum impulsu fracta est: li enim Turcicis armis vexati animadvertabant statum suæ Reipublicæ plurimum debilitatum iri pace hac cum Albanis facta. Quare misso in Epirum Gabriele Trivisano Procuratore homine nobili & eloquente, tentarunt principem ad arma recipienda adducere: quod cum recusaret constantem, diceretque semel sacrosancte jurata pacta non debere rescindi, Epirotasque longis & difficilibus bellis jam fractos tranquillitatem poscere, neque velle ulterius aleam Martis experiri. Trivisanus cum parum precibus se proficere videret, contulit se ad Paulum Angelum Durazzi sive Dyrachii Episcopum, hominem sui temporis nobilitate, doctrina, & pietate nulli secundum, & qui plurimum auctoritate valebat apud Scanderbegum: Huic Trivisanus negotium dedit persuadenti, ut Epiroticus princeps rursus in Turcas bellum susciperet: Episcopus tantum valuit eloquentia, ut nolentem etiam, & multa prætexentem

Scander-

69
76

40

SCANDERBEGVS.

Scanderbegum impulerit commune fœdus cum Veneris
inire, quod firmiter postea, quandiu vixit, servavit: Sta-
tim igitur ingenti exercitu coacto Turcarum fines inva-
sit, omnia incendiis, cædibus, & rapinis miscens: ingen-
temque pecudum numerum abigens: ita ut plus quam
octuaginta ovium millia, sexaginta bouum & vaccarum,
& tria millia equorum laudatissimi generis dicatur aver-
tisse. Hanc tam insignem injuriam ac damnum ægerri-
mè tulit Princeps Turcicus, graviterque irritatus est in
Scanderbegum, & Episcopum Dyrrachinum, fœderis
fracti autorem, & belli hortatorem. Cum tamen intelli-
geret Pium secundum Pontificum Romanum novum
fœdus moliri militum cruce signatorum; quo Christiani
Principes junctis simul viribus Turcis bellum inferrent:
ejusdemque Pontificis autoritate Paulum Angelum
Ecclesiæ Romanæ Cardinalem factum esse, & Scander-
begum cum titulo regis Albanix insignitū, sacriq; fœderis
ducem, & Principem designatum ut impendentib⁹ malis
occurreret Mustapham begum in Albaniam ad Scanderbe-
gum literis amandavit, qui illum amicitia & servanda pa-
ce retineret: Mustaphas in Epirū venit anno domini 1463.
studi utq; qua potuit eloquentia regi persuadere ut pacto
staret: Sed cum illum non posset eò adducere, re infecta
Constantinopolim reversus est. Mechemetes omni spe
pacis sublata, Balabanum Agam natione Epirotam (sed à
pueritia Hadrianopolim deductum, quemque Imperator
insignibus honoribus affecerat, propter egregiam in ex-
pugnatione Constantinopolitana navatam operam) mi-
sit cum exercitu 15000 equitum, & trium peditum milli-
bus. Cū igitur in Epirū venisset simulata cum suis ami-
titia, perfida per fidum exploratorem Scanderbego statim
cōdetecta est, iam utræq; acies simul cōvenerant, & ad pu-
gnam accincti ad arma concurrunt: utrinq; multis cæ-

SCANDERBEGVS.

sis Turcæ in fugam vertuntur, Albani eos animosè insecuti, lapsi sunt in insidias in Valle Vascali, ubi nihil tale expectantes ab inimicis excepti sunt: captique viri nobiles, & quorum virtutibus plurimum fidebat Princeps: Hos Constantinopolim misit Balabanus ad imperatorem, quos licet Scanderbegus tentaverit redimere; vel precio, vel permutatione, nihilo minus restitutionem eorum negavit Turca, exquisitissimisque tormentis excarnificatos, per quindecim dies continuato supplicio illos cute & vita crudelissimè exuit: Iterum Balabanus ad novum prælium se accingens, corruptis excubiis victoria se potiturum speraret, ejus exercitus, qui 18000. constabat, fusus est. Is iterum secundo cum 19000. hostem aggressus, victus est: Tertiòque cum 21000. Et quartò cum 28000. & Iacupes begus cum 16000. profligatus est. Mechantetes per legatos re non procedente ex animi sententia, ipsemet præsens adesse, & Croam obsidione cingere constituit.

Thracia igitur relicta, coactoque exercitu ducen-
torum millium hominum in Albaniam, qua potuit celeritate, contendit: Sed Scanderbegus qui per exploratores ejus consilia & deliberationē prius cognoverat, suis rebus providit: Croam firmat præsidio valido, cui præfecit Balthasarem Perducem hominem singularis virtutis & fidei, annonæ quantum ad multos menses satis esset in urbem invehens, & ea omnia quæ ad machinas bellicas pertinerent, globos ferreos, pulverem sulphureum, & reliqua ad obsidionem tolerandam necessaria. Intra moenia tamen se non inclusit, ratus esse consultum ut foris cum expedito equitatu quotidianis impressionibus noctu dieque factis obsidentes vexaret; neque illis ullum
quietis

quietis tempus præberet. Postquam infinita ab oppidanis ejaculationibus, & excursionibus Scanderbegi Mechemetes damna recepisset, Croamque inexpugnabilem cognosceret, relicto in obsidione Balabano cum octodecim millibus selectissimorum equitum, & quinque millibus peditum: cui & octo adjunxit Sangiacos, quorum consilio & providentia in omnibus uteretur, ipse Princeps Constantinopolim reversus est. Post ejus abitum Scanderbegus urbi bene provisum esse cognoscens, nec multum pertimescendum Balabanum, Romam se contulit, ut auxilium à Pontifice & cæteris Christianis impetraret: sed cum nihil proficeret, in Epirum celeriter regressus est: Scutarum tamen prius adiit ubi consilio habito cum Iosaphato Barbaro Veneto Procuratore, obtinuit copias auxiliares, ad tredecim hominum millia & quadringentos, cum quibus Croam redijt: quam Balabanus compositione transacta cum urbanis sperabat se recepturum: sed ictus globo est tormenti à Georgio Alezio Epirota.

Ejus morte perculsi Turcæ, relictis impedimentis in subitam fugam effusi sunt: cumque Christiani non haberent quibus cum pugnarent, ingenti præda inter se partita, & annonam in urbem inuenta, pro consecutavictoria Deo gratias egerunt. 1466.

Anno 1466. Mechemetes iterum ad Croam obsidendam misit Alisbegum & Aiasbagum, qui & ipsi eundem quem priores belli successum experti sunt.

Scanderbegus tandem Ahamate ad Dyrrhachum 1467. cum quindecim millibus hominum superato Alexiam

(quæ nunc Lissa dicitur) se recipiens, in febrim lapsus,
 eaque mortuus est 17. Ianuarij anno domini 1467. ætatis
 suæ 63. regni vero 24. vir nulli hominum anti-
 quorum vel sui temporis rerum expe-
 rentia, bellica virtute, aut animi
 promptitudine diligen-
 tiaque secundus.

EPIRI REGINA VT SIS PRVDENTIA FECIT/
QVÆQVE IPSI POTERAT FORMA PLACERE IOVI.

TANTA TVO ES (MERITIS VENIAT SI FAMA) MARITO,
QVANTA SVO QVONDAM DEI DAMIA VIRO.

DONICE SCAN-
DERBEGI V-
XOR.

Nno quarto post eius obitum, subjugata fere tota Epiro & urbe Scutari, Muchemetes quoque Alexiam expugnavit, ubi Scanderbegus sepultus erat. Eius ossa è sepulchro effossa milites Turcici inter se partiti sunt: inclusaque auro vel argento ea gestarunt religiosissimè pro Alexiaco, & mali eventus amuleto. Existimantes in reliquiis tam excellentis viri inesse plurimum energiae & virtutis ad evitanda mala. At Donice Scanderbegi uxor, cum Ioanne filiolo adhuc impubere, quem ex marito susceperat, postquam è vivis decessit, & Epi-

rum à Turcis occupari vidisset, cum aliquot fidis amicis & filio in Italiam navigio transiit, & ad Ferrandum Neapolitanum regem se recepit: qui beneficii priùs ab ejus marito accepti memor reginam humanissimè excepit, illique montem Garganum in Apulia habitandum concessit.

Bibl. Jaz.

EX LIBRIS
BIBLIOTHECAE
MUSEI
HISTORICO-
GRAPHICI
CIVITATIS
PRAEPOSITI

DICTVS ES EPIRI REX AT CAPTIVS HABERIS
DVM PATRVVM IN FIDA PRODICTIONE PREMIS.

VXOREM ET NATOS BYZANTIA MOENIA SERVET
HAC FVGE SVNT ILLIC MIXTA ACONITA TIBI.

AMESES CASTRI OTA.

AMESES Reposiæ five Caragusæ Scanderbegi fratris filius fuit, matre natus Turcica. Nam ejus pater Amurati Hadrianopolis Sultano cum reliquis fratribus à patre Camusa datus obses, Musulmannicam religionem susceperat, & post circumcisionem Caragusæ nomen sumpsit, uxoremque duxit, ex qua hunc suscepit Amesem: qui semper Georgio patruo adherens, omnibus consiliis ejus aderat, & ejus opera in bellicis expeditionibus libens utebatur. Homo enim erat strenuus ac rei militaris peritissimus, utpote qui institutorem patrum habuit, in bellica arte inter homines sui temporis duces experitissimum. Cum autem Scanderbegus patre mortuo, fratribusque sublati detineretur in aula Amuratis, sub spe redeundi in Aemathiam patris sui dominium, sentiretque se à Vastro Turca ludificari promissis sine effectu, illius jugi pertæsus, intra se statuit libertatem sibi ac patriæ recuperare. Habebat enim secum semper fideles amicos, cum quibus sua communicabat consilia, & à quibus in doctrina Christiana erudiebatur: Huncque A-

M

mesem

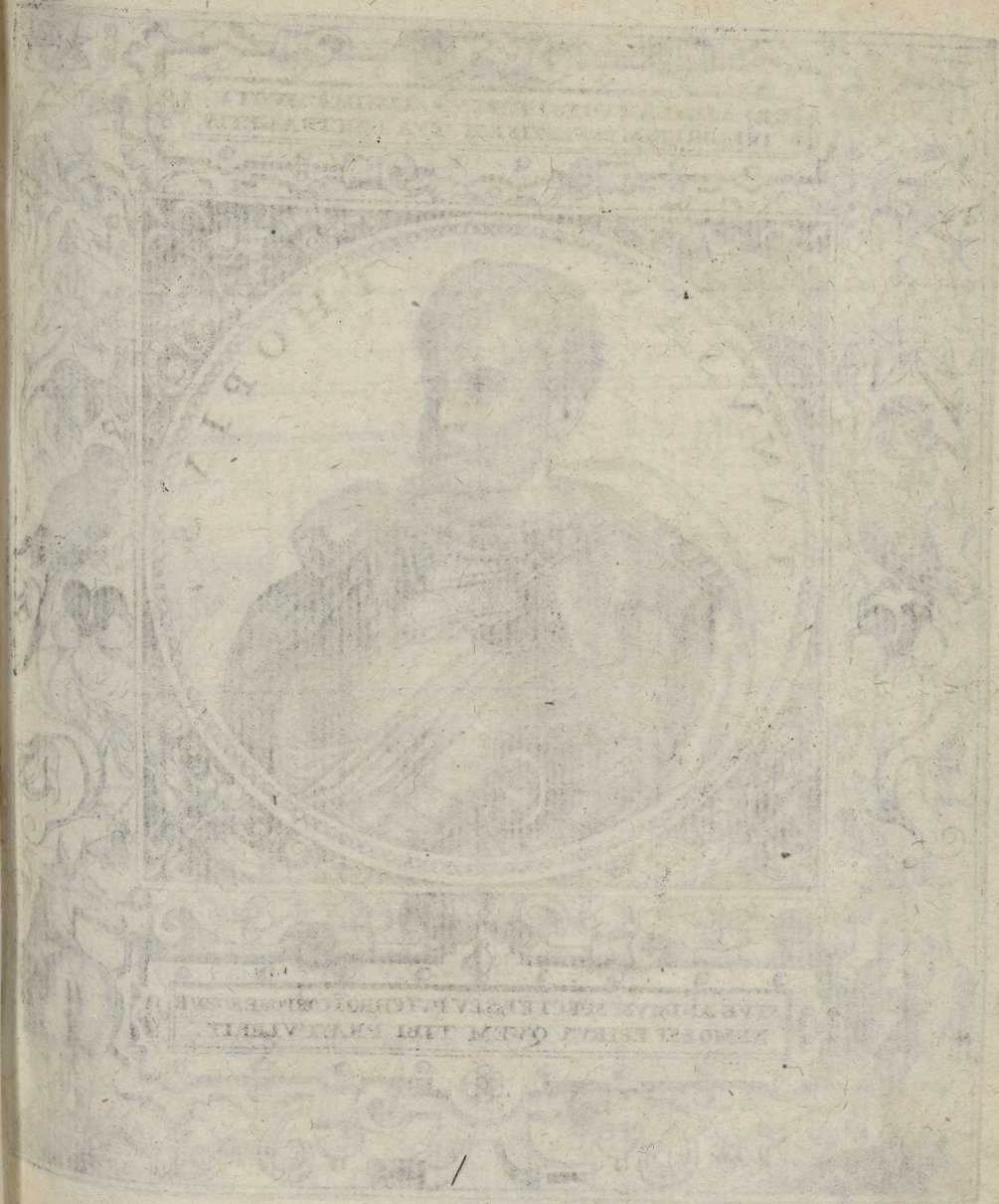
mesem fratris filium instituebat in arte militari, & omnibus expeditionibus socium sibi jungebat. At cum Hungari Amuratis provincias invaderent, Scanderbegus electus est, qui ad eorum incursiones opponeretur: contra quos ita militavit ut victor sine magno hostium damno Hadrianopolim rediret.

Anno 1422. Eugenij III. Pontificis Romani iussu Iulianus Cæsarinus Cardinalis missus est in Hungariam ad Vladislaum regem, qui illi persuaderet ut ruptis induciis decennalibus paulò antè cum Turcis pactus erat, eorum fines invaderet: Quod ubi factum esset, Amurates Manisæ in Asia degebat senex, & filio Mechemeti juveni administrationem reliquerat imperij: quia tamen audiret ingentem Christianorum exercitum instrui, qui Othmannicam invaderent ditionem, ipse quoque à suis veziribus & præfectis revocatus in Europam, unde quaque novas coëgit copias, quas diversis commisit præfectis: inter quos Scanderbegus quoque lectus est cuius fidei & magnanimitati multum fidebat. At cum à principio malè cederet Turcis Scanderbegus diffugientibus omnibus ipse quoque in tutum se recepit locum cum Amese & aliis aliquot amicis: Illum cum fugisse audivit Amuratis Cancellarius, ad eum noctu venit, ut illum reprehenderet, & hortaretur ad recipiendum animum. Hanc occasionem nactus opportunam Scanderbegus, Cancellarium comprehendi iussit, coëgitque ut illi literas Amurathis nomine scriptas, & ejus sigillo signatas (gerebat enim secum Principis sigillum) traderet, ad Præfectum Croæ; quibus juberetur vrbis custodiam Scanderbego committere. Id invitus postquam & coactus præstitisset, ne ad Turcas rediens fugam Albani renunciaret, ab Amese

meſe & aliis transfoffus eſt. Scanderbegus verò cum ſociis ac fratris filio in Epirum celeriter ſe recipiens Croam ingreſſus eſt; expoſitisque Præfecto literis, poſtquam ve-
zitis agnoviſſet manum & Sigillum Principis, lubenter urbem curæ & cuſtodie Scanderbegi commiſit, quem ſatis noverat Amurati carum, & plurimum autoritate valere: Poſtquam Muchemetes in imperio ſucceſſiſſet, & adjunção multarum provinciarum potens factus, ſæpiusque pro recuperenda Epiro magno cum ſuo damno cum Scanderbego pugnaſſet: ut vi apertæ dolos jungeret, Amefem ſolicitavit ad defectionem à patruo: quod ſi faceret, illi pollicebatur Epiri regnum, quod ad illum hereditario jure pertinere dicebat: quia Caragaſæ natus ſenioris filius eſſet. Amefes ut ambitioſus erat, ac regni cupidus ad Mechemetem tranſiit, uxoremque & liberos Conſtantinopolim abduxit: Sperabat enim præter regnum Epiri & alias dignitates ſe obtenturum ab Imperatore Turcico potentiſſimo & liberali. Hac defectione lætus Muchemetes acceptisque obſidibus uxore ac liberis Amefis illi commiſit exercitum quinque millium hominum, illique Iſacumbaffam adjunxit cum quo Epirum invaderet: Ita rex ab exercitu fauſtis acclamationibus ſalutatus infeſto equitum Turcicorum agmine ad Patruum fines perrexit: à quo inſidiis præventus, ſiſis fugatiſque & ex majori parte caſis equitibus, ipſe in patruum poteſtatem vivus pervenit: qui illi ingratiſſimam & perfidiam in Deum, patriam & conſanguineum genus gravi oratione exprobandis, illum arcta juſſit cuſtodia aſſervari: Sed cum bellis continuis detineretur neque illi qui ſemel tranſfuga fuiſſet ampliùs fidere tutum videretur, illum Neapolim transferri curavit, ad Alphonſum regem, cum quo a-

amicitia intima junctus erat. Sed post Alfonsi mortem Andegavenses Galli duce Picenino regnum Neapolitanum eripere conabantur Ferrando Alfonsi filio, & sibi vindicare. Quorum viribus impar Ferrandus, ex Epiro Scanderbegum evocavit in auxilium : Regi postquam suppetias tulisset, & Neapolim quietam reddidisset, abducto secum Amese domum rediit: Quem postquam defectionis poenitere sensit, officiumque in posterum fidele polliceri, ut erat benignus, illum in gratiam recepit. Sed in retrahenda ex Constantinopoli uxore ac liberis summa videbatur difficultas, ex Patruī consensu fugam iterum simulavit, & ad Mechemetem venit : qui illum quidem excepit, sed non qua prius fecerat alacritate: diuque postquam esset Constantinopoli moratus, expectans commodam occasionem, qua posset uxorem inde eximere, sive fuerit suspectus Turcæ Principi, sive illi amplius fidere noluerit, dato veneno extinctus est; antequam illi in patriam reditus liber concessus esset.

RES ALBANA TVO EST FORTVNATISSIMA DVCTV
TERROR ENIM EXPERTIS EST TVA DEXTRA GETIS.

SIVE ANIMVM SPECTET, SEV PVLCHROI CORPORE ROEVR
NEMO EST EPIRVS QVEM TIBI PRÆTVLERIT.

TANVSAS THOPIVS.

TANVSAS hic filius fuit Goici Thopij, & frater illius Georgij, qui in obsidione Belgradi Macedonij insidijs Sebalix Turcici exercitus ducis prævencus, cum aliis multis clarissimis viris cæsus est magno totius Epiri damno, & Scanderbegi Principis dolore. Patruus hujus vocabatur Andræas Thopius, Musachi & Comini pater, viri omnes illustres, & magnanimi. Maximè hic Tamusas vir fuit animo invicto, unicèque propter virtutum Scanderbego dilectus, cujus opera felicissimè semper usus est in omnibus bellis, quæ contra Amuratem Hadrianopolis Imperatorem, & Mechemetè ejus filium gesta sunt: potissimùm in obsidione Sfetigradi oppidi, Cui Petrus Perlatus à Scanderbego præfectus erat anno 1449. cum Amurates ad occupandam Croam exercitum centum & sexaginta millium hominum adduxisset, quò antequam veniret, Sfetigradum Epiri urbem, à Croa 25. milliaribus distantem, cinxerant Turcici equites, Imperatorem expectantes: in eos Mosacus Golemius Dibriota, Ta-

ra, Tamusas Thopius, & alij rusticanis induti vestibus, fingentes se in urbem convehere annonam asinorum clitellis onustam, Turcas allexerunt ad pugnam, & fugam simulantes pertraxerunt in insidias à Scanderbego locis commodis in valle dispositas, unde irruentes incautos, omnes fere ad internecionem ceciderunt. Vrbis tamen non ita multo post capta est proditione nescio cuius nebulonis Dibriotæ, qui precio ab Amurate corruptus, urbem ingressus est, & in puteum (qui unicus in urbe erat, & ex quo aquatum omnes veniebant) canem mortuum coniecit. Dibriotis verò religio est bibere de aqua aliquo cadavere polluta. Cumque nemo ex cisterna vellet vel auderet haurire potum, urbem Turcæ dediderunt. Tamusæ quoque virtus ad Belgradum, apparuit & in pugna, qua superatus Ameses begus, captusq; & ad patrum adductus: Belgradum enim obsederat Scanderbegus duce Mosacho, cui commiserat hominum quatuordecim millia. Ipse verò cum Tamusa, aliis expeditis equitibus dum absens esset, Sebaliasbegus corruptis excubiis, magnam obsidentium stragem edidit: Sed adventu Scanderbegi se recipere coactus est, fusus & fugatus virtute

Tamusæ, qui ad persequendos hostes commissus

erat, & in eo conflictu periere Albanorum e-

quitum fere duo millia, & toti-

dem peditum.

PROBANTIA SINE MANU HOMINIS
NIT YND TRACTA SINE VIT APTICATA XTRA

LETRACIA UT CAPAS TA CRUCIEM CAVE
SISTE ODIVM TAVOR SINE TACTA MAIA VIT POSSEM

NIL TIBI FRACTA FIDES, NIL AFFECTATA TYRĀNIS
PRODERIT: IN-FIDVS NAM MAHOMETVS ERIT,

SISTE ODIVM: FVROR HIC FACIET MALE SANVS I HOSTEM
DETRACTA VT CAPTVS TV CRVCIERE CVTE,

MOSACHVS GO: LEMIVS.

MOSACHVS qui & Mo-
ises dictus est natione Epirota fili-
us fuit Musachi & Voislavæ: Huius
patruī fuerunt Ariannites Comi-
tatus Scanderbegi socer, & Vladi-
ennas Golemīus Ariannites, qui
pater fuit Musachi mariti Angeli-
næ Scanderbegi sororis: Hic Mos-
achus, dictus Dibriota, vir fuit rei militaris peritissimus;
Primumque locum inter Epiroticos Duces, qui Castrio-
tæ militarunt, semper obtinuit: cuius opera contra Amu-
ratem in omnibus expeditionibus felicissimè vsus est,
tam in recuperanda Epiro, quam in ea conservanda
contra Ferisem, Mustaphamque, & contra Venetos
Daini jurisdictionem Leche Zacharia occiso sibi ven-
dicantes. Item in Sfedigradi obsidione: Ante Croam
contra Amesem & Debream: Cumque in obsidione Bel-
gradi absente Scanderbego proditione excubiarum Se-
balias magnā Epirotarum stragem fecisset. Moyses de eius
reb. rede integrādis spe omni amissa, ac prius multoties iā
à turcis sub ingentibus promissis sollicitatus ad Muche-

metem Hadrianopolitanum Imperatorem transfugit: illiq; suam operam obtulit in expellendo Albanio Scanderbego, ea tamen conditione ut rerum potitus ipse stabiliretur in Principatum expulsi, solveretq; Muchemeto quotannis quantum illi tributi injungere vellet. Hunc liberalissime excepit imperator, quod illius generositatem, & auctoritatem apud suos satis perspectum haberet. Quare transfugæ se ultro concedere quod poscebat, & præterea se illi donaturum, post rem feliciter exactam, quicquid posset ab imperatore clemente & liberali expectare. Cumq; ille se Scanderbegum interfectorum spondidisset: Si id præstaret, caputque mortui ad Principem attulisset, percussori promisit munus centenorum millium ducatorum: neq; se unquam ab eo exacturum ullum tributum, pro possessione AEmathiae, quam illi liberaliter indulgebat: sed satis illi fore, si fideliter & constanter perseveraret in officio debito. Utque hæc firma rataq; essent, chirographo & sigillo imperatorio stabiliri iussit. His promissis onustus Moyses, acceptis quindecim selectorum equitum millibus è Thracia per Macedoniam venit in Epirum: Scanderbegus, qui jam antea de eius defectione certior erat redditus, cum decem millibus equitum illi occurrit ad Dibri in ferioris limites: cuius cum copias egregio ordine instructas considerasset attentius Moyses, motus est non mediocriter: noverat enim Principis Albanii invictum animum, & singularem prudentiam. Prodiens tamen ad primos aciei ordines, illum contumeliosis verbis compellatum, provocavit ad Duellum: Scanderbegus ira percitus, equo citato in perfidum magno ferebatur impetu, sed alter non ausus expectare huius violentiæ, retrocessit. Subitoq; facta impressione, Scanderbegus
cum

cum suis omnib. in agmen adversariorū irruēs, quos iam attonitos turpi Ducis fuga cognoverat, brevi temporis intervallo illos fudit, & viriliter profligavit, elapso fuga proditore cum paucis suorū numero: qui Constanti. regressus, ab imperatore exacerbato hac jactura nō satis clementer exceptus est: & ab omni aulicorū comitatu cum sanā explosus. Homo miser statim cōscientia remordente sensit, se iustas suæ proditiōis dare poenas: & ad rerum suarum desperationem actus, intra se non poterat excogitare; quo pacto temeritatis suæ peccatum posset corrigere: Cumq; diu intra se versasset omnia, conclusit expedientius fore ad Clementiam domini refugere, quam ignominiosam vitam inter barbaros vivere. Murato igitur habitu Hadrianopoli se subducens, in Epirum redijt & ad pedes Scanderbegi cum lacrymis prostratus, petivit delicti veniam: vel si in eius animo exulcerato iusta causa, misericordiæ locus nullus superesset, rogabat obnixē, vt principis manu occideretur. Supplicem Scanderbegus ferre non potuit sed dolenti condolens, illum clementer elevatum iussit secum assidere, dataq; brevi responso veniāne diu in tanto doloris cruciatu suspensū detineret, mutato sermone cœpit cum eo colloqui ea quā prius solitus erat familiaritate, datisq; vestimentis illū splendidius tegi voluit, adhibitumq; mensa regiæ lautissimē excepit; & liberaliter restituit omnia bona, & patrimonium, quod post defectionem ad filium fuerat relatum: refarcitaque gratia firmissimē postea perseveravit in officio, & operam fidam navavit principi: potissimum contra Ioannem Andegavensem Principem, regis Gallia filium, qui Ferrando Arragonum regi eripere conabatur regnum Siciliae & Neapolis, pertractis iam in suam sententiam du-

cibus Tarenti & Rosanæ; & duce Iacobo Picenino, fere omnes regni vrbes occuparant, præter Neapolim, Capuam Aversam, Gaietam, & Berletam, in qua obsessum Galli tenebant Ferrandum: Obsidionem solvit Scanderbegus adjuvantibus suos conatus Moyse Dibriota, & Gnerico Angelinæ sororis filio: liberatumq; Ferrandum profligatis hostibus restituit regno: Reversus in Epirum invasit iterum Turcarum fines: in quem missus est Asiambegus, qui pugna victus à Moyse vulnus accepit in brachio dextro, vixq; acie evasit: Pauloq; post eandem præstitit operam domino suo adversus Iussimbegum, Carazambegum, & Seremetum Mechemetis duces. Postremo cum ad vallem Valcalam contra Balabanumbassam pugnaret, & victoriam pertinacius quam par esset persequeretur, in insidias hostium lapsus cum Guirizio Vladienna, Musaco Angelinæ Scanderbegi sororis filio, Gino Musacho, Iano Perlato, Nicolao Berisio, Georgio Churcho & Gino Magnesio insignibus Epirotarum ducibus captus est vivus, & Constantinopolim missus ad Mechemetem imperatorem: qui literis Balabani monitus erat de captivorum nobilitate & bellicis virtutibus. Hos omnes crudelissimus Princeps exquisitissimis tormentis, detracta minutissimis vulneribus cute per dies quindecim excarnificatos trucidari iussit: quamvis eos Scanderbegus vellet redimere vel Turcarum captivorum duplici numero, vel tanto argento quantum ponderabant.

PRINCIPES VITAE ET MORIS
SICUT VESANO FAVOR ENTIBUS EXITAT OSTENDIT

NE MO HAC ESTE POTEST IMPETARE BIVS
PARTI ARRIETI ET VITAE ANIMAE GAVIUS

SIC TE VESANO FVRROR ENTHEVS EXCITAT OESTRO!
PRINCIPIS VT VITAE STRVXERIS IN-SIDIAS.

BARBARA RELIGIO EST, QVÆ REGVM SANGVINE GAVDET
NEMO HAC ESSE POTEST IMPIETATE PIVS,

TORLACES DER VISIVS.

TORLACES, qui ab alijs Der-
visius nominatur, monachus fuit Tur-
cicus: qui in Baiazetem Turcarum Im-
peratorem, simulans se Elcemofynam
poscere, irruit, Allahitschi bis procla-
mans, acinacem, quem veste tegebat,
Principem nihil tale expectantem vi-
brans, illi vulnus infixit, & occidisset, nisi Ischenderbas
sâ qui præsens adstabat gladium detorsisset, & massa fer-
rea (Pusdoganum quam Turcæ vocant) nebulones ca-
pit confregisset: quem statim semianimem milites ar-
reptum frustilatum discerperunt: Baiazetes hoc tam au-
daci facinore irritatus, Torlaces omnes proscripsit; &
Constantinopoli, totoq; orientis exegit Imperio: vt eo-
rum vniversus ordo sacer sciret, impietatem summam es-
se contra suum principem conspirare, & illi manus qua-
cunque de causa inferre. Hoc accidit anno salutis 1493. 1493.
dum Baiazetes expeditionem suscepisset in Chimeriotas
montanos Epiri, qui Acrocerrannia incolunt.

Hic notandum est apud Turcas diversos esse religi-
onis gradus; quos ad imitationem Græcorum sic distin-
xerunt.

Caliphes summus est in religione Musulmanica Princeps, seu vicarius Mahometis Propheta: tantę dignitatis, vt etiam hunc titulum vsurpent ipsi Turcarum Sultani, sicut olim Romani Imperatores sibi tribuebant nomen Pontificis maximi.

Secundus à Caliphe est Seriphis locus. Caliphi enim mortuo, Seriphes substituitur, sicut apud Gręcos Syneellus Patriarchę: & Hi recta linea se descendere à Mahomete Propheta iactitant: quos Tataři & Turcę summa colunt veneratione, & Seithos vocant.

Pater hos varij sunt religiosorum hominum gradus. Primo loco Patriarchatum obtinet qui Muphtis dicitur, juris omnis & sacrorum rex: Huic proximi sunt Cadilefcheri: qui cum Archiepiscopis nostris conferri possunt autoritate & dignitate.

Cadij sequuntur, locum eundem tenentes, quem apud Christianos Episcopi.

Hogię postea veniunt, qui Seniores, vel Presbyteri dici possunt: Deinde Talismani veluti Diaconi: quorum est officium Musulmannos ad preces excitare, interdiu & noctu quinquies. Turres enim messitis adjunctas conscendunt, & acutissima voce clamorem altum tollunt, digitis alteram obturantes aurem & homines ad invocandum numen diuinum his verbis exhortantur. In nomine Dei misericordis propicij. Laus Deo regi sæculorum, & pio, regi diei Iudicij. Heus seruiamus ei, & heus adiuvabimur. Dirige nos in punctum rectum; punctum eorum, in quibus tibi benè placitum est, & quibus non irasceris, & non errabimus. Hęc omnibus precatio ita est vbique vsitata, vt nobis est Oratio dominica à Christo Iesu tradita.

Postre-

Postremum locum & ordinem servanti apud Musulmannos Dervisi, qui Græcorum Callogeris, nostris vero Monachis comparari possunt: & horum appellatu generalis est: sub qua alij multi comprehenduntur.

Qui simpliciter Derviastri à Turcis dicuntur, totum caput abradunt; in suis frontibus & temporibus cauteria inurunt vel ferro candenti, vel accensa sponsia, vel linea fascia: aures habent perforatas, quibus inserunt in aures ex iaspide, vel annulos ferreos: Amiciuntur oyillis, vel caprinis pellibus, una ab anteriore, altera à posteriore, corporis parte adplicata: cætera nudi incedunt tam æstate quam hyeme. In suburbanis, & in pagis habitant: calidior tempore vagantur prætextu religionis: fures sunt, adulteri, prædones, & in quos non sine periculo incidunt viatores, prædicones, & polluti spuris libidinibus: Massaco & oppio vescuntur, ut eo quasi Phrenetici redditi, cunctis sibi incidant vulnera circa collum, brachia, pectus, & latera, sanguinisque fluorem compescunt accensa sponsia: & eum dolorem patienter tolerant: habenturq; sancti, & Deo grati. Horum superior sive Præfectus in Anatolia vivit Azembaba nomine: qui Protopapa dici potest.

Calenderes alij sunt apud eos monachi; qui singularem sanctimoniam præ se ferunt; & vitæ continentiam: Sacella minora inhabitant. Tunicas habent curtas absque manicis, strictas instar sacrorum tam è lana, quam expilis equorum contextas: Crines penitus abradunt. pileos gestant ex albo filtro, similes Græcanicis quos sacerdotes induunt: nisi quod in horum oris instar fimbriarum dependent undique longiusculæ equorum jubæ. Annulos ferreos crassos adpendent auribus, collo, & brachiis, imo etiam peni perforato æreum inserunt anulum,

ne etiam si coire cupiant, possint, tantam in sui ordinis
señatoribus sanctitatem, & continentiam requirunt.

Huggiemales alij dicuntur monachi ut plurimum
juvenes, robusti: & inter eos plurimi sunt nobiles & divi-
tes: hi Africam, Aegyptum, Persiam, & Turcarum di-
tiones religionis prætectu pervagantur. Illis amictus est
tunica stricta, Zona lata, serico & auro distincta, cui et-
iam adplicant tintinabula: cuiusmodi etiam sub gēbus
adplicat. Super tunicam leonis, vel pardalis pellem iniici-
unt, ungulis in pectoris partem superiorem connexis:
Calceos etiam ex funiculis contextos gestant: In aures ar-
genteas vel æreas auriculis adplicant. Capillos in utrum-
que promittunt humerum, quos oleo terebinthi vel ju-
niperi pervngunt, ut magis promittantur & crescant. Ma-
nu ut plurimum tenent librum, & amatorias odas can-
tant publicè. Formosulos juvenes, qui fortè occurrunt,
medios cōplexi arētissimè deosculantur: & ad cymballo-
rum tinnitū, & cantilenarum numeros plebem congre-
gant, à qua poscūt munera: dediti sunt vagis, & turpibus li-
bidinibus; quibus non solum in scēminas ardent, sed etiā
in mares, & bruta, neq; ab ullo sexu vel ætate abstinēt.

Torlaces monachi, sicut & Dervisi, teguntur ovil-
lis, & caprinis pellibus, quibus pallij more induunt & su-
pertrudunt pellem vrsinam: acuminato utuntur pileo ex
albo filtro, qui plicas habet plurimas. alioqui nudi ince-
dunt; cauteriaq; temporibus inurunt. Literarum omnes
sunt rudes, ad tabernas, fora publica, & balnea se conferūt
ut inde stipem exigant: Rapaces sunt in itineribus, & via-
toribus insidiantur, sicut & Dervisi Chiromanticam di-
vinationem exercent: & propterea ad eos magnò nume-
ro confluunt multi, præsertim mulierculæ, à quibus tan-
quam

quam sacris vatibus, porrecta manu discunt quæ illis eventura sunt: & hinc quæstum aliquem non vulgarem faciunt: nemo enim illis manum conspiciendam porrigit, sine aliquo munusculo. Vt plurimum senem aliquem sui ordinis circunducunt per pagos & oppida, cui divinos tribuunt honores. Senex ille quasi entusiasmo correptus serio vultu, contortis oculis, caperata fronte se sistit in medium, & nescio quæ profert labris motis, verbis tamen non articulatis, tanquam coelitus revelata: Nunc instar mortui jacet, nunc rotatis palpebris in coelum cum suspiriis oculorum aciem attollens ad vitam se redire simulat, & excidium populo minatur, nisi ad poenitentiam redeat: vel eius intercessione & precibus ira Dei à peccatis hominum avertatur. Hinc modo plebecula, muneribus onerat impostores: hacque liberalitate placatum sibi numen existimant, & Deo grates reddi. Veteratorem hunc proni adorant reliqui Torlaces, & circumvolventis oculos hinc inde, propitium poenitentibus hominibus Deum pronunciant, onusti que præda in suas revertuntur speluncas, turpissimè se invicem libidinibus abominandis polluentes, & adulteriis mulierum, in quas violenter, & quasi œstro perciti feruntur; viris etiam earum nefandos spectantibus & probantibus concubitus: felicesque se arbitrantur, quod eorum vxores viris tam sanctis placuerint; in quarum amorem non nisi spiritu divino moveri putant. Et ideo mulieres hac consuetudine cæteris digniores asserunt.

HIC SI SECRETV SEMPER LATNISSET HEREMO,
PERSA ASIÆ HAVD VICTOS DIRIPVISSET AGROS.

TECKELACHEMENIOS DVM COGIT AD ARMA CVSELBAS,
CAVSAM AIT EXPIOSVM SEDITIONIS HALYN.

TECKEL SCACHO CVLIS.

TECKEL natione Persa, (alij ex Phrygia natum volunt) Chasanis Chelisis hominis primarij in Tekiensij regione fuit filius: dictus est Cuselbas, quasi rubrum caput, regium genus con sanguinitate attingebat. Is propter nobilitatem, bonarum literarum cognitionem, & pietatis religionisque cultum, suorum benevolentiam, studium, & admirationem, acquisivit, & divinus Propheta vocatus est. Is Harduelis Aidaris cognatus fuit, & discipulus, præceptori doctrina & religionis zelo non inferior. Cumque Harduelis à lacupe Chiorzeynale trucidatus esset, sevireturque in novæ sectæ quam introduxerat, sectatores. Teckel regis metu Euphrate rrajecto in Armeniam fugit, & in Antitaurum spelunca obscura latirans, quæ tamen illi commoda visa est, propter fontium scaturigines, & arbores frugiferas, quæ loco illi vicinæ erant, ibi sexennium fere integrum degens divinarum rerum contemplationi vacaba, t contentus eo victu, quem terra suppeditabat. Sed tandem

dem à pastoribus cognitus, demum à rusticis, qui vitæ illius austeritatem & pietatem satis mirari non poterant: illi primum necessaria suppeditabant, tandem ab iis per pagos & vicinas vrbes circumductus, ab omni populo pro Propheta divinitatis particeps habitus est: potissimum postquam publicasset suæ religionis dogmata. Inter quæ primum erat, eos ignis æterni supplicio puniendos, qui in Machometis doctrina non sequerentur Halys institutionem. Mortuo enim Mahomete Propheta Musulmanorum, quatuor eius discipuli Homar Honam, & Ebubekir, & Halys Mahometis gener mandata & præcepta defuncti præceptoris, schedulis confusis relicta, susceperunt, & certo ordine in Alcaronum, sive Alforcanum redegerunt: omnibusq; interpretationem, & commentatitios addiderunt cum alijs quibusdam appendicibus, quæ ad ceremonias pertinent: Tres priores sequuntur Turcæ, Tartari Asiaticis Africanique Musulmani, Halym soli Persæ; Aidaris Harduelis primò, postea huius Tekelis instinctu adprobarunt, tribus prioribus neglectis: qui doctrinam suam crudelitate & voluptatibus involverunt: Vtque suos sectatores à reliquis discernant, eos jubent teguminibus capitum rubris redimiri: vnde Cuselbæ dictum, hoc est capita rubra, ad differentiam Zagatarum Tartarorum, qui gestant viridia, & Turcæ alba. Harduelem huius doctrinæ autorem interfecit Iacupes Vsumcassanis regis Persarum filius, & in regno successor. Ismael verò Harduelis filius, cum matre Iacupis sorore fugit ad mare Oaspium, ad Pynchalem patris sui amicum veterem, & illius regionis Principem: à quo postea sublato è vivis Iacupe reductus est in Persidem. Is cum audivisset Tekelem ad Tasciam urbem (quæ ad Antitaurum sita est) religionem

nem paternam restaurare, tantumque autoritatis jam esse nactum, ut plus quam sex hominum millia ad se congregasset, qui rubra capitum tegumenta sumplerant, & quos emandabat ad depradandum vicinos suis dogmatibus adversantes, illum literis monuit & exhortatus est, ut viriliter incepto persisteret, pollicitus illi suum auxilium in omnibus. Nam in illum Turcæ iam arma movebant, suasu Cappadocum, & Lycaonum, qui metu Cuselbarum cum vxoribus & liberis Iconium confugerant. Teckel igitur prospero rerum successu elatus, ad urbem Agognem cum magna hominum armatorum multitudine pervenerat, & in eum arma sumplerunt Orchamus & Mehemetes Baiazetis nepotes: nam uterque post suorum patrum Alensaci & Sciansciæ mortem, dominia Lycaoniæ possidebant. Ii Teckelis potentiam non ferentes in eum surrexerant, tandem viribus impares, ex Lycaonia discesserant. Persæ autem per Asiam minorem vagabundi, & ferro sævientes, usque ad Ancyram, quæ Angori nunc dicitur, penetrarant: & illos Conchutes Baiazetis filius, qui copias non mediocres collegerat Tyatiræ, Sypili, Magnesiæ & in Phocæa, non ausus est invadere. Teckel per Galatiam tendebat in Bithyniam cum exercitu victore, & Caragius bassam sive Caracossam Asiæ Beglerbegum, qui auxiliares Asappos ex Paphlagnia, Galatia, Bithynia & Ponto prius congregarat, inopinantem fuderat. Achmetes interim Baiazetis filius primogenitus Cappadociæ & Pontidominum regens, militem legerat, ut Teckelem opprimeret, sed ij omnes à Cuselbis superati sunt, Caragiusbassa vix elabente celeri fuga, amissis eo conflictu plusquam septem Asapporum millibus, & maiori parte Turcici equitatus. Hac victoria potitus Teckel Cuthe-

iam Asiæ minoris Metropolim obsidet, inquam se Caragiussabassa receperat: Qua expugnata Beglerbegum cum vxoribus, & liberis captivos abduxit. Palatium incendit, urbemque militum prædæ concessit: eosque statim postea duxit ad obsidendam Prusam Bithyniæ urbem opulentissimam: sed ab ea expeditione deturbatus est adventu copiarum Turcicarum, quæ jam ex Europa ad Callipolim per Hellespontum in Asiam traiecerant à Baiazete missæ Halibassaque Eumachus Macedo bellicosissimus vir cum expeditissimis Macedonum, Mœsiorum, Illyriorum, Epirotarum & Thracum equitibus, & Ianizaris ex Chersoneso in Phrygiam traiecit: monuitque Corchutem & Achmetem, ut convocatis omnibus Hipparchis (qui Sangiaci dicuntur) illum expectarent in Galatia. Teckel suorum suasu è Ponto discedens abducebat secum infinitam prædam: hanc ut illi eriperet Halybassa, summa usus diligentia illum adsecutus est in planicie Galatiæ prope Caraassarem. Cuius impetum ut moraretur Teckeles, & locum evadendi tempusque prepararet, vivum Caragiussabassam in via palo iussit affigi. Sed Halybassa hoc tam horrendo spectaculo magis irritatus, quæ potuit celeritate illum est insecutus cum Achmete, qui se illi prope Angorin sive Ancyram cum decem millibus hominum coniunxerat. Cumq; minus prudenter quam par erat, peditatum longis itineribus defatigatum Achmeti reliquisset, ipse verò cum octo millibus equitum celerissimo cursu fugientes Persas persecutus ad Olygam montem non longè ab Ancyra vehementi solis æstu fractos in eos incurrit: temerèque in agmen hostium se coniciens, ab ijs cæsus est, cum maiore sui equitatus parte: reliqui amisso duce, fugæ se dediderunt. Teckeles data su-

is ali-

is aliqua quiete, vt vires reficerēt, traiecto Haly fluvio, Tasciam se recepit. Deinde ad urbem Celenes, quam Maras sive Marfyas fluvius interfecat, venit. Eo prælio quo Halysbassæ cæsus est Teckelis quoque pater Chafanes Chelises sagitta ictus interiit: cui mortuo tumulus structus est à Cuselbis, & exequiæ magno ululatu peractæ: Caramules autem Vlofeziorum stipendiariorum exercitus Halysbassæ præfectus, qui domino suasor erat ne in Persas temere irrueret imprudentius, collectis fusi exercitus reliquiis retrocessit. Halysbassæ loco Iunusbassæ, Turcico præfectus est exercitui, homo in militari arte expertissimus, & animo invicto: Hinc Achmetes novum commisit exercitum, cum quo Persas insequeretur. Qui non magna mora interposita Teckelem adeo vrsit, vt suis ac præda fere omni relictis in hostium potestatem, compulsus sit in latibula Antitauri; vnde quoque eiectus, in Armeniam cōfugit, omni spe auxilij ab Isinaele recipiendi amissa. Nam qui supererant ex seditioso exercitu viarum longitudine, æstu, & laboribus confecti in Parthiam se recipientes, in via mercatores sericos pannos vehentes interfecerunt, & merces diripuerunt. Tebrisumque appulso Isinael supplicio duces affecit, reliquamq; multitudinem in servitutem redegit. Scachoculim postea captū, vivum cremari iussit: vt auctor est Spandugimis.

PYRCALIS HOSPITIO SOSPES SERVABERE : TANDEM
FATA TVÆ REDVCEM RESITVENT PATRIÆ .

ALVATEM EXTRVDES : CÆSVM VICISCERE PARĒTEM
INFESTVS TIBI THRAX . SED TAMĒ HOSTIS ERIT ,

ISMAEL SOPHI.

ISMAEL Persarum rex, Harduelis Aidaris hominis religiosissimi, & novæ sectæ apud Persas inventoris filius fuit. Harduelis hic, licet non usque adeo illustri inter suos natus esset familia, tamen propter pietatem & doctrinam primo in honore habebatur. Divitias enim, deliciasque, & honores, tanquam sarcinas, & impedimenta ad meditationem vitæ æternæ, contemnens, tantum meditationi rerum divinarum sese dederat. Vsum cassanes Persarum rex, pietate illius, & sanctissimis moribus delectatus, illi Martham filiam desponsavit: quam susceperat ex Despina Callojoannis Ponti & Trapezuntij Imperatoris filia. Harduelis propter mutata religionis Musulmanicæ mysteria, quæ ex traditionibus Halys Mahometi generi & discipuli didicerat, tantum autoritatis sibi acquisivit in Perside, & Armenia, ut infinitus hominum numerus illius videndi, & audiendi causa conveniret, possetque ex ejus sectatoribus justus fieri exercitus. Id illum Iacupi Chiorzeynali Vsumcassanis filio (qui patre mortuo regnum occupabat) suspe-

ctum reddidit; cum Iacupis potentia nondum satis in Perside firmata videbatur: & novos motus, quantumvis levissimos, formidabat. Propterea quod Vsum cassanes Assymbeies eius pater Ameniæ præfectus paulò antè violētia regnū Persiæ occuparat, Malaonchre legitimo rege peremto Post cuius cadem, Persarū Prin. ut fieri solet, alij novi regis Vsum cassanis partes sequebātur, reliqui Malaonchris non deponentes desiderium, ad res novas tendebant. Iacupes igitur non satis certus de rerum suarum statu, potentiamque sororii Harduelis suspectam non ferens, qui Persis jam erat miraculo, propter vitæ sanctimoniam, illum persicarios nihil tale timentem de medio sustulit. Ejusque sectatores quantum potuit è Perside removit. Ismael Harduelis filius adhuc infans, cum Martha matre ad Pyrchalem Hyrcaniæ Principem amicum paternum deductus est, & secretò educatus, ut crudelitatem evitaret avunculi. Is paternum dogma firmiter animo retinens, forma corporis venusta, facundia, morumque comitate singulari præditus, jam factus adultior summa in æstimatione erat apud omnes. Factum est ut aliquot annis interjectis, Iacupes avunculus uxoris suæ fraude veneno sit sublat. Quod ubi innotuit: Pyrchales juvenem cum copiis in Persidem reduxit, ut si fieri posset, patrum possessionibus, & patrimonio illum restitueret. Postquam anno Christi 1499. venisset in Armeniam, statim benevolentia suorum magis quam viribus, dominum paternum recepit. Tanto successu elatus, & concursu Persarum, qui eandem quam ipse religionem sectabantur, adjutus, ad Sumachiam Mediæ conterminam primò duxit exercitum, quam expugnavit & diripuit: Inde Tebrisiū majoris Armeniæ Metro-

polim.

polim, Persiæque caput (quæ Tarva dicebatur antiquis) à Caspio mari itinere dierum quatuor distantem, non procul ab Emporio Derbent, ubi portæ ferreæ Scythas Tataros ab ingressu Persidis arcent) occupavit. Eo tempore Persarum regnum Alvantes Iacupis filius Morarcha fratre seniore expulso post patris interitum tenebat, Tebrisiique regium tribunal statuerat. Illi plurimum infensi erant Tebrisini, propter avariciam, & immanem crudelitatem. Quod ubi cognovit Ismael, copias ad urbis portas adduxit: Alvantes motu percitus, cum suis in fugam se dedit, statimque à civibus in urbem est admissus Ismael. Qui Iacupis sepulchrum diruit, ejus ossa disperfit: ut expiaret hac vindicta patris Harduelis necem. Cumque Alvantem fugisse vsque ad urbem Scyram audivisset, oppidaque Persidis & Armeniæ fere omnia tegumina capitum rubra recepit, ut ad probationem communis religionis testarentur, & jam ad urbem Tasciam, quæ est ad radices Antitauri, convenisse plusquam sex hominum millia, qui suasu Teckelis Scachoculis missi erant deprædatum contrariæ superstitionis homines, animo concepit totius regni possessionem. Iamque Cappadocas, & Lycaonas belli metus usque adeo perculserat, ut præcipui illorum uxoribus & liberis Iconium profugerent. Ismael ad Teckelem misit equitatum Persicum, illumque hortatus est, ut strenuè in incepto perseveraret; se illi opibus & potentia in omni re non defuturum, quicumque belli eventus subsequeretur legatis, interim missis in Italiam, Venetos sollicitabat, ut Turcas bello vexarent, qui jam Teckelem invadebant. Quod cum non impetrassent Legati in Cyprum delati, postea in Syriam pervenerunt, ubi Petrus Catharini Zeni filius consulatum gerebat, & præerat

præerat Venetis, qui in ea regione commercia exercebant: Hunc Legati Ismaëlis rogarunt, ut Venetis autor esset belli contra Turcas suscipiendi. Baiazetus de hac Persarum cum Veneto colloctione certior redditus, literis apud Campsonem Gaurum Sultanum Aegypti gravissimè conquestus est, quod Persas à Syria salvos abire permisisset. Campson id indignè ferens omnes Venetos qui Alepi, Tripoli, Berrythii, & Alexandria negotiabantur vinctos Memphin trahi præcepit, & immaniter tractatos, magna cum difficultate, vix vita salva, post annum integrum dimisit. Baiazite mortuo cum Selymsu filius barbara crudelitate in suos faviret fratres: Achmetes natu senior acceptis ab Ismaële copiis auxiliaribus cum quindecim millibus equitum in Galatiam properavit, peditatu sequi jussit: & cum ad Horminum montem pervenisset, & ad Parthenium flumen castra esset metatus, Selymus ad Elatam fluvium pugna habita vicit Achmetem fratrem, captumque strangulari jussit. Amurates ejus filius patris morte confternatus, cum reliquis Persici equitatus in Amasiam rediit, & trajecto Euphrate ad Ismaëlem confugit: qui bello occupatis Othmannicis, subjugatis omnibus provinciis, quæ ab Oceano Persico extenduntur usque ad Servianos, & montem Caucasum, & per oram meridionalem porriguntur ad Hircanum mare, & Coraxeos, & per triennium integrum debellatis Bactrianis & Sogdianis (qui sunt Tataři Zagatæ) ad Oxum & Iaxartem fluvios habitantibus, in Armeniam Achmetis filium invenit, qui Tebrisium se receperat imploraturus opem à rege contra tyrannidem violentam patruī Selymi. Hunc benignissimè exceptum generum sibi data illi in matrimonium filia delegit Ismael: &

el; & cum decem millibus equitum, prope Harfengam Euphrate traiecto, misit in Cappadociam cum Vstaogli Persa, præcipuo regij exercitus duce. Tantoque successu statim à principio usus est, vt receptis in ditionem multis vrbibus, alijs ferro ac flamma depopulatis, potuisset Asia potiri, nisi Chendemisbassæ Turcici ducis viribus fuisset à felici incepto deturbatus: quem Selymus Sebastæ, quæ Suinashodie dicitur, reliquerat cum exercitu. Et Selymus ex Hadrianopoli iam venerat Prusam in Bithynia cum quadraginta millibus Asapporum, cum quibus & reliquis copiis, Arsengam, quæ fuit Commana Pontica profectus est: vbi coniuncto cum Chendeme exercitu hostem aggredi statuit. Amurates cum Vstaogli sese iam in vltiorem ripam receperat, regione devastata, ne Turcicis militibus, qui illum in sequebantur, aliquid annonæ relinqueretur. Armenij interim & Aladulienses montani Persarum erant ditionis. Eorum regio per dorsum Tauri à Scordiscis mari finitimis vsque ad Amanum montem, qui Ciliciam cum Syria coniungit, extenditur. Chendemes difficultate rerum, & loci solitudine motus, cum pericula in quæ conliciendi erant exercitus Mysiorum, Macedonum, Epirotarum, & Græcorum prævideret, hanc expeditionē, quantum poterat, dissuadebat. Sed Selymus viri prudentis consilio non obtemperans, imo falsæ calumniatorum, qui Chendemis gloriæ inuidebant, criminationi aurem præbens, bonum senem prodicionis suspectum trucidari iussit. Post eius mortem nemine in contrarium se auso opponere, copias in Armeniam minorem duxit, conniventibus Scordiscorum, & Aladubiensium regibus: progressusque ad montes Moschios, qui ad Iberos & Colchos porriguntur, & aperiunt Armeniam ma-

Q iorem

iorem ab oriente. Adverso igitur Euphrate venit ad Periardem montem, ex quo oritur Euphrates & Araxes: sed ubique solitudo & rerum omnium horrenda devastatio inventa est: omnibus quæ ad victum pertinebant subtractis, aut vitiatis, nemineque hostium apparente. Postquã superasset Araxem, Vstaoglis & Amurates obvii Selymo venerunt prope urbem Choïs, quæ olim dicta est Artaxata. Hoc paulo post subsecutus est Ismael cum triginta millibus equitum. Selymus verò plusquam octoginta equitum millia secum ducebat, præter peditatum innumeræ multitudinis, qui sub diversis præfectis agebantur. Europæo equitatu præerat Cassambassa, Asiatico verò Sinambassa Eunuchus. Ibi dato pugnæ signo, primo impetu cæsus est Cassambassa Turcicus, & Vstaoglis Persa. Ismael glande plumbea humerum transfossus è pugna se subtraxit: & suorum suasu in Mediam se recepit. Conflictus hic habitus est ad urbem Choin in Zalderanis campis anno Christi 1514.

In quo Selymus plusquam triginta suorum millia amisit, cum Cassambassa Græciæ Beglerbego, & triginta sex Sangiacis: inter quos fuerunt Turabes & Machometes Malcocis filij. In tanta tamen suorum strage victor remansit Selymus: ad quem statim legatos expediverunt oppidani Choïs & Tebrisi, offerentes annonam, & reliqua necessaria ad reficiendum suum exercitum. Ismael paulo post reparatis viribus cum equitatu Iberorum, Albanorum, & Parthorum redijt in Selymum, qui memor se non potuisse cum centum & quinquaginta millibus selectissimorum hominum sustinere tringinta Persarum millia abductis ex Tebrisi fabricis armorum, multa annona, & pannis omnibus, qui in vrbe erant copiosi, sericis
per

per regionis Hobordenem & Belifenem ad Euphratem rediit: in cuius traiectu duo fere hominum millia perierunt, & impedimentorum plusquam dimidia pars in Iberorum insequentium venit potestatem: maximè bellicæ machinæ, & tormenta ænea, quorum violentia globis ignitis pulvere sulphureo concitatis plurimum cladis Persico exercitui evenerat: Selymus celeri fuga evadens, cum ad Antitaurum pervenisset, ab Aladuliensibus montanis qui in eius milites labore viarum defatigatos diversas fecerunt excursiones, & multos opprefferunt, locorum difficultate attonitos. Salvi tamen pervenerunt reliqui Trapezuntem cum suo Imperatore: postea Amasiam Cappadociæ urbem appulit, vbi hibernavit.

Anno sequenti sub veris principium collecto iterum exercitu in Bithynia, Ponto, Phrygia & Cilicia, accessitque aliis copiis ex Europæis regionibus Græcia, Thracia, Illyrico & aliis, rediit in Persarum ditionem. Persæ tunc præsidio tenebant Ciammam urbem, sitam in vltiore Euphratis parte paulò infra Melis ostiū. Hanc obsidet Selymus, & expugnat, occupato contra Bactrianos & Hircanos Ismaele, qui cum suis Persis ad Caspium mare militabat: Memor interim cladis acceptæ ad Antitaurum, in Aladoliensem regem arma convertit: quem vi cepit, abduxit, & interemit, defectione suorum destitutum: potissimum Saxovaroglis Principis factione, cuius patrem rex Aladoliensium dolo sustulerat. Fugientem enim Aladoliensem consecuti sunt Sinanbassa & Saxovarogles, latitantemque in caverna, ac proditum à rusticis, vinctum ad Selymum adduxerunt, qui illum suspendio multavit. Post cuius mortem, regnum in provinciam redactum est, & in tres Sangiacatus distributum.

Q 2 Quibus

Quibus Saxovarogles præfectus est: Relictoque Sinane-
bassa Selymus Constantinopolim repetivit, vt Panno-
nes in Moesiani & Thraciam incursionem facientes co-
erceret.

Ismael interim rebus in oriente feliciter gestis, è vi-
ta decessit, quatuor superstibus relictis filiis, Tamma, Hel-
ca, Becrane, & Somitza. Quibus regna & provincias ita
partitus est, vt Tammæ primogenito rei summam Perfi-
cumque diadema reliquerit. Helcas occupavit Assyriam
& Babylonem, quæ dicitur Bagadat, cum tota Mesopota-
mia. Bicran possedit Albanos, Iberos, Medos, & regiones
mari Caspio conterminas. Somitza verò Parthos, Hir-
canos, qui Coraxei vocantur, confines Zagatis Tar-
raris qui olim dicti sunt Arii, Aracosij, &
Margiani, populi Sogdianorum, &
Bactrianorum.

AVANTAGE AT THE TROPICALS MARKET.
ON THE MARKET TROPICALS MARKET.

RECEIVED MEMBERS PRO LEXA LITI.
SCOTT'S ACADEMY WITH THE TROPICALS MARKET.

AVCTOR ES VT SELYM⁹ SCEPTRO POTIATVR AVITO!
QVI VITAM RELIQVIS FRATRIBVS ERIPRET.

SCRIPTO ACHOMATE SATIS PI⁹ ES DV M PROSPICIS A⁹ MORS
REDDETVR MERCES PRO PIETATE TIBI.

MVSTAPHAS BASSA.

VSTAPHAS primò dictus Callogeros, natus patre Græco sacerdote (qui Callogerorum religionis fuerat sectator) in urbe Seres prope Amphipolim Macedoniae. Homo fuit astutus, dolosus, & fide venali. Quæ interna vitia faciliè manifestabantur signis exterioribus. Vultu maligno, & oculis simulatis. Is in prima pueritia captus, vivente adhuc Muchemete, inter pueros regios, qui Sarraïis nutriuntur, & educantur in omnibus exercitijs militaribus, ut postea idonei reddantur ad Servitium Imperatorum. Sub Baiazeto propter excitatum ingenium & promptitudinem animi, prudentiamque in rebus omnibus circumspectam ad summas provectus est dignitates: Factus enim est Bassavisir, ab ipso Principe, qui primus est gradus dignitatis ab Imperatoria. At cum Baiazetus jam senio pedumque dolore debilitatus esset, cogitaretque de successore imperii, cui adhuc vivens sceptrum regni committeret, Achmetem sive Achamatem natu majorem filiorum eligere statuerat. Sed Impera-

peratoris voluntati repugnabant præcipui militiæ Duces, qui à Selymo juniore Baiazetis filio corrupti pecunia erant; quemque noverant animo ferociori, & ambitiore, sperabantque sub illius Imperio majora emolumenta recipere: li enim sub prætextu officii, Baiazeto indicarunt exercitus nūquam permissuros: vt Imperatore vivente & valente, alter rerum gubernacula susciperet: Inter eos qui id suadebant erat hic Mustaphas bassa summus Vezir, Bostanges bassa hortorum Ducaginarum Præfectus, natus illustri familia in Aetolia, homo tamen avarus, ambitiosus, & fide parum integra, sed autoritate apud Principem valens. Horum consilia sequebatur Aiaxbassa Ianizarorum Prætorianorum præfectus, quibus adhæserant reliqui minores duces: Solus Cerseoglisbassa Baiazeto fidelis Achomatis partes fovebat: Is natus erat Chersecho patre, domino montis nigri in Sclavonia. Cui cum desponsata esset puella Serviæ Despotæ filia singularis formæ: nuptiarum die Pater Cerseches Virginis venustate pellectus, illam filio eripuit, sibi que uxorem junxit. Filius patris insolentia & libidine irritatus Constantinopolim relicta patria se recepit, ad Baiazetem, deficiensque à Christiana religione, rejecto Stephani nomine quod in baptismo sortitus erat, post circumcisionem vocatus est Achometes Cherseoglis. Eius virtute & prudentia plurimis in expeditionibus felicissimè usus est Turcarum Imperator. Hoc solo repugnante, reliqui omnes Bassæ Bajazeto erant autores, ne Achomati filio natu majori committeret regni administrationem. Sed cum vita superstite sibi reservaret. Achomates cum factione Bassarum patris animum immutari vidisset, seque quodammodo spreum, ac sua spe dejectum, indignabundus in Asiam re-

nam rediit, provinciisque deprædatis regem Asiæ se iussit publicè proclamari. Baiazetus filii non ferens audacem temeritatem, & ambitionem, quòdque legatos, quos ad eum pater miserat ut illum in officio retinerent, occidi iussisset, instigatione Mustaphæ bassæ, & aliorum, parricidam filium declaravit, & publicæ quietis perturbatorem. Autorque fuit Mustaphas, ut ex Aegypto revocaretur Selymus, qui patris nomine arma moveret in rebellem fratrem. Selymus igitur Constantinopolim reversus, à Ianizaris, totoque populo Sultanus salutatus est, & instigante apud patrem Mustapha, Imperii administrationem accepit.

Proditum se videns à suis senex Imperator ad Dymoduchum secedens in via æger, porrecta pro pharmaco venenata potione, extinctus est. Selymus rerum potitus fratres suos, fratrumque filias bellis superatos è vita sustulit. Ex quibus cùm soli superstites essent Amurates & Aladinus Achomatis filij, qui paulò antè redierant Amasiam, ex qua anno præcedente fuerant à patruo Selymo dejecti Achomate patre in montes Cappadociæ se recipiente. Vt igitur Selymus hos adolescentes incautos opprimeret, delectos & expeditissimos equites præmisit Amasiam, qui illos à fuga impedirent patre in Caramaniam profecto, ut illic auxilia peteret. Vrbs Amasiæ invalidis cincta erat moenibus, & parum firmo munita præsidio. Hæc cùm moliretur Selymus, Mustaphas bassæ, qui illius crudelitatem & ferociam jam detestari coeperat, sortem adolescentum miseratus, illos de patruo deliberatione & consilio per celerem cursorem literis fecit certiores. Quas cum legissent, citissimè patrem ab itinere revocarunt, qui præsidio fidissimorum, fortissimorumq;

R

militum,

militum, urbis custodiam firmam reddidit. Paucis post
 diebus cum Othmannici equites ad Amasiam venissent,
 & Achomates eò rediisset, in insidias ejus lapsi, omnes
 ad internecionem cæsi sunt, aut capti. Sed contigit ut
 servi Achomatis, qui Selymanis equitibus captivis illu-
 debant, illis objicerent non deesse domino suo ex præci-
 puis aulicis Selymi, à quibus omnia ejus rescirent confi-
 lia; & qui justiori parti faverent, innocentesque tutaren-
 tur contra crudelem & barbaram atrocissimi tyranni
 immanitatem. Postquam aliqui ex his captivis liberati
 Prusam reversi essent, Imperatori quæ audiverant Ama-
 siæ ordine declararunt. At ille jam antea suspectum ha-
 bens Mustapham bassam, cujus animum alienatum à se
 sentiebat, & illius potentiam nimiam non ferebat, illum
 jussit ad se venire, expròbansque ingrato priora benefi-
 cia, quæ tam pater, quam ipse in servum mancipium con-
 tulerant: antequam se posset excusare, jussit in sua præ-
 sentia jugulari. Corpus mortui nudatum est, & per igno-
 miniam tractum est in publicum populi spectaculum: qui
 fortunæ lubricum mirabatur favorem: quod eum virum
 quem paulò antè tanta autoritate valentem, tantis opi-
 bus & potentia fultum, vicissitudinis mobilitate eò re-
 ductum cernebant, ut inhumaniter honore sepulchrali,
 & funebribus exequiis privaretur. Hanc meritorum
 compensationem retulit à Selymo, qui turpiter
 ejus gloriæ invidebat, cum beneficia ab
 eo accepta ex quo non posset
 remunerare.

TE SYRVS ET PHARII NON SVSTINVERE MANIPLI
INQVE TVAS VENIT GAZA SVBACTA MANVS.

AEGYPTI ARMATO DIVEXAS MILITE FINES;
VICTORI HOSTILES QVÆ DABIT INFERIAS.

SINAN BASSA.

SINAN ex Albania sive Epiro natus est in montibus Lartæ loco ignobili: Illi puero in cunis dormienti scroffa superveniens mordicus avulserat genitalia: pauloque post puer Chirurgorum curæ commissus, pristina valetudini restitus est, & eunuchus hoc modo redditus. Tandem Constantinopolim deductus ab iis qui Christianorum filios in servitium Principis Othmannici redigunt, & Mechemeto Selymi avo traditus: Qui cum esset habitus corporis præstanti, facieque liberali, & aliquam indolem boni ingenii præse ferret, ab Imperatore amatus est, & ad præcipuos honores postquam adolevit promotus. Eodemque successu sub Baiazete, maxime sub Selymo propter prudentiam, fortitudinem, exactumque in rebus gerendis iudicium usus est: à quo semper inter primos militiæ duces est constitutus. Nam in ea pugna tam celebri, quæ ad Artaxatam in Zalderavis campis habita est.

Anno Christi 1514 inter Selymum & Ismaelem Persam, qua tot utrinque hominum millia ceciderunt, Equi-

tatui Asiatico præfectus erat Sinanbassa, quem admodum & Cassam bassa erat Europeo: Dumque anno sequente secunda in Persidem expeditione Ciammam urbem ad ripam Euphratis expugnasset Selymus, ejus virtus Turcicis rebus plurimum incrementi attulit: cumque Aduliensem regem cum Saxovarogli fuga retraxisset, quo interempto ejus regnum in Provinciam redactum, illique Saxovarogles præfectus, & Sinani bassæ reliquus exercitus Asiaticus Imperatoris iussu commissus est. Cumque defecisset à Turcis Cayerbaies Alepi præfectus, fususque esset Campson Syriæ Sultanus, fugissetque Iamburdus Gazellus cum Mammalucorum reliquiis, & Memphim venissent: dum Damascus, Tripolis, Berythum, Sidon, Ptolemais, & ipsa Hierapolis in potestatem Turcarum devenissent; rebus in Syria compositis Selymus Sinanbassam cum quindecim millibus equitum præmisit in Palæstinam, inde Gazam, quæ desertis arenosis proxima est, per quæ transitus patet in Aegyptum. Sinanbassa consilio magis quàm vi Gazam occupavit, Arabibus, quicæ loca infestabant, repulsis: Tomombeius à suis post Campsonis mortem Sultanus factus, Gazensibus certior redditus est de Sinanis Bassæ rebus, rationem indicantes, qua posset opprimi incautus; in eum missus est Gazellus cum Mamelucorum equitatu & Arabum turmis velocibus: Hæc per desertum celeri contentione Gazam petentes primus Sinan (proditiones quidem Gazensium ignarus, sed quia ut prudens erat non satis fidebat hostibus recenter superatis & captis) excepit, ab itinere defatigatos opprimit, diffugientibus Arabibus, & cæso Orchania Gobæo Cauri iudice, & præfecto Alexandria qui cum Aegypto equitatu venerant. Gazellus citissime

tissimè evadens, Memphim eadem, qua venerat via, remeavit. Gazenses, dum hoc pralio intentus esset Sinanes, irruerunt in ejus castra, ubi aliquot Turcas relictos jugularunt, & impedimenta sarcinasque diripuerunt: duoque millia equitum, quod Selymus ad Sinanem mitterebat spoliatos in fugam verterunt: in quos paulo post hostiliter irruentes Arabes, omnes ad internecionem cecidissent, nisi Iulibegi Achaia praefecti adventu repressi essent prope urbem Rama. Hac postquam nunciata sunt Selymo, illius animum valdè sollicitum reddiderunt: Timebat enim Sinani, in cujus providentia spem omnem occupandæ Aegypti constituerat. Ne igitur tantis difficultatibus laborantem tempestivo destitueret auxilio, properato itinere copias omnes ad Sinanem misit. Qui de proditoribus Gazensibus supplicium sumens, auctores maleficii morte punivit bonaque urbis diripuit, & militibus suis erogavit. Triduoque post in urbe moratus, ne hostibus jam metu consternatis animum recipiendi tempus daret, præparatis utribus, quibus aquæ ad exercitus potum possent importari, octo dierum spatio, superatis desertorum arenis, Memphim pervenit, quamvis in itinere defatigatos, & solis æstu perustos plurimùm infestassent Arabes: Cumque ad Mataream oppidum sex à Memphi miliaribus distantem adpulissent: ad Sinanem compatriotam quatuor equites Albani transfugerunt à Tomombeio, quorum consilio monitus rem prospere ac feliciter contra hostem gessit. Tomombeius enim machinas bellicas sub aggeribus occultaverat, ut Turcas appropinquantibus, & dolorum inscios, ignitorum globorum ejaculatione lethifera posset opprimere. Monitus igitur opportunè Sinanbassa ab equitibus transfugis, in-

gis, insidias hostium prudenter declinavit. Nihilo tamen minus reformata acie à tergo instantem Sinanem Tomombeus tanta exceperit virtute, tanta utriusque exercitus obstinatione, ut neuter alteri promptitudine aut animositate cedere videretur, & in hoc conflictu cecidit Sinanbassa, Mammelucorum oppressus violentia, qui duce Bidone & Gazello in illum violenter irruerant:

pugnatum est toto die ab ortu solis usque ad occasum, spectante conflictum Selymo: qui commissus est 24. Januarij, anno

1517.

FRATRIB'IMMANE EST SCEPTVM VSVRPARE PEREMITS
REGNANDI FRANGIT NEMPE CVPIDO FIDEM.

ASSYRIOS, DVM PERSA FVGIT, TIBI REDDE SVBACTOS
ECCE TIBI AEGYPTVS SERVIET ATQVE SYRI.

SELYMVS OTHMANVS

SELYMVS OTHMANVS.

BAIAZETO patri mortuo Postquam solenniter parentasset Selymus, nihil prius habuit, quam cum exercitu in Asiam trajicere: Cuius adventu, perturbatus Achomates eius, imparem viribus sentiens, in montana Cappadociæ & minoris Armeniæ confugit, militem co-

acturus & confœderatorum auxilia. Cumque non posset congregi cum fugiente, Selymus in Bithyniam rediit; pactisque cum Veneto Senatu induciis, & cum Vladislao Pannonerege, & Sigismundo Polono ne suis obstarent conatibus; neve sibi metueret à filiis suorum fratrum, quinque adolescentes de medio tolli præcepit: inter quos fuit Mahometes Sciansciæ filius, paulo antè captus Lariendæ: eadem truculentia sunt interempti Zilib Mechemetis filius & Orfanes filius Alensciati. Cumque in Amuratem & Aladinum filios Achmetis vel Achomati misisset aliquot equites, qui eos opprimerent, res juvenibus declarata est per Mustapham bassam, qui iam pridem Selymi

131 SELYMVS SVLTANVS.

crudelitatem averfabatur. Paulo post ex Prusa discedens iter se in Cappadociam simulabat suscipere, sed in Lydiam subito se convertit, ut Corchutem fratrem qui tunc Amasia dabat operam Philosophiæ interciperet. sed Princeps metuens fratris crudelitatem in Tekiensem regionem fugit: quo cognito vnum è janitoribus suis Azemim Casanem Agam expedit, qui illum è fuga retraheret: Iamque pervenerat cum duobus tantum servis ad maritimam oram Corchutes, ut scapha piscatoria in Rhodum transiret, sed Bostanges bassa Selymi gener qui illam orā classe tutabatur, prope Smyrnam ubi latebat in spelunca à rustico proditum cepit: dumque illum Prusam duceret, de Selymi mandato prope oppidum Erigos strangulatus est: illiusque corpus Prusam perlatum, & sepulchro suorum maiorum illatum.

Anno 1512. Achomates reparatis viribus, & adiutus ab Ismaele Persarum rege cum quindecim equitum millibus venit in Galatiam, deceptus multis literis, quæ ad illum à pluribus bassis, & Ianitzaris jussu Selymi missæ erant, pollicentibus defectionem, cum primum præsens adesset: quibus fidem adhibens, copias in fratrem adduxit, & ad Neapolim Caramaniæ in planicie conflictu habito victus, fugæ se dedit, à qua retractus, & strangulatus, cum reliquis sepulchro maiorum Prusæ sepultus est. Amurates morte patris consternatus, cum reliquiis equitatus Persici Amasiam rediit, & communicato cum Aladino fratre consilio, Euphrate traiecto ad Ismaelem Persarum regem confugit, Aladinus superato monte Amanio Ciliciæ, in Syriam se recepit ad Campsonem Gaurum Sultanum Aegypti. Selymus Amasia deprædata, abductisque thesauris omnibus, Constantinopolim remeavit: sed cum

sed cum in vrbe sæviret pestis, Hadrianopolim successit; vbi totam æstatem hiememque sequentem venationibus & genio indulgens, loco amoeno & salubri exegit. Amuratem Achomatis filium humaniter excepit Ismael, illumque sibi fecit generum: & cum Vstaogli Persici exercitus duce strenuissimo decemque millibus equitum illum remisit in patrum. Primò eius adventu res satis feliciter successit: sed Chendemis bassæ, (qui Sebastæ agebat Anatoliæ Beglerbegus) incursum, vires Persicæ debilitatæ sunt: Adveniente autem Selymo in fugam versi sunt insequentibus animosè Turcis: quibus ne vlla suppeteret annona, regiones omnes longè latèque, quæ hostes venturi erant, depopulatus est; ferro ac flamma consumens, quicquid ad alimoniam hominum, & pabulum jumentorum faceret: Selymus tamen summa cum difficultate Araxe superato ad Artaxatam penetrans, in campis Zalderanis cum Ismaele, Amurate, & Vstaogli congressus est, pugnaque cruenta victor, & quasi victus evasit. Nam eo prælio Chassambassa Romanicæ Beglerbegus, & Vstaoglis cæsi occubuerunt, cum triginta tribus Sangiacis, & plusquam triginta Turcarum millibus. Inter Selymi Principes Turabes vel Thures Alisbegus Malcozii filius cum Machomete fratre insigni virtutis specimen exhibuerunt: ruptis enim ordinibus, & facta vi via, ad vexillum regium Ismaelis penetrarunt, & illi vulnus in humero inflixerunt. Excepti tamen à Persis duo fratres, viriliter se defendentes tandem prostrati succubuerunt, & generosè mortui sunt. Ismael verò suorum consilio è pugna se subtraxit. Pugna hæc accidit 26. Augusti anno Christi 1514.

Impedimenta & sarcinæ Persarum in manus Sely-

mi redacta sunt, & vna vxorum Ismaelis, cum aliis multis nobiliū mulieribus: Cumq; Ismael Tebrisij se tutū non existimaret in Sultaniā fugit: vnde paulo post cum auxiliis Albanorum & Iberorum, Parthorumq;, Turcas invadere conabatur: Sed Selymus post tantam suorum stragē non satis tutum fore manus conferere cum hostibus in tam difficili regione, abductis Tebrisio omnibus fabris armorum & opificibus ad Euphratem suos reduxit, in cuius traiectu, magna impedimentorum, & machinarū facta iactura, multi submersi interierunt, multi ab hostibus insequentibus cæsi. Salvus tamen cum ijs qui superfuerunt, venit Amasiam, vbi hibernavit.

Anno autem sequente reparato exercitu in Persidem reversus est Camachoq; vel Ciamma vrbe ad Euphratem sita expugnata, Dulgadirensē ditionem Aladoliensis regis habitationem in provinciā redegit; quam in tres Sanguiacatus divisit, iisque præfecit Alibegum Saxovaroglem qui Aladenlis ex fratre natus erat, quiq; paulò antè ad Selymū deficiens, eius res non parum promoverat. Relictoque Sinanebassa cum parte copiarum in Asia, ipse Constantinopolim se contulit.

Hoc tempore Janizari Pirisbassæ castra per seditionem ingressi, magnas turbas excitaverunt: sed huius seditionis autorē Achmetem bassam Ducaginoglim Vezirazemē curavit interfici Selymus: Constantinopolimq; reversus Ischenderem bassam generum suum, eum Tazifade Cadileschero, & Bali Germe Segnanebassa eiusdem seditionis Amasix factæ conscios supplicio mortis affecit: Pannonum quoque incursiones in Moesiam & Thraciam, Ionusbassæ Sanguiaci Bosnæ Illirici coërcuit.

Cumque audivisset Campsonem Gaurum (qui Canaves

saves Gauris à Turcis vocatur) Syriæ & Aegypti Sult-
 anum Ismaelis Persæ res amplexum esse, ad eum misit lega-
 tos Iachin militem ducem, & suum Cadilescherum,
 qui Musulmannicæ religionis summus est Pontifex, vt hi
 Campsonem ab Ismaelis amicitia & confœderatione di-
 verterent, quod novarum superstitionum autor & fau-
 tor esset, & Mahometicæ legis corruptor. Sed Campson
 Selymo propter crudelitatem infensus, quodque eius vi-
 res potentiam metueret, verereturque ne post Persas sub-
 actos, illum quoque è Syria detruderet, respondit Lega-
 tis sibi nihil esse negotij cum Selymo, se amicis oppressis
 opem quantum illius facultates ferrent, laturum : Legati
 re infecta rediverunt ad imperatorem suum, qui militem
 paratum jam duxerat in Lycaoniam traiecto Bosphoro,
 relicto Solymano filio & Pyrrobassa Constantinopoli : na-
 valibus autem copiis Zafferem Eunuchum, cui maximè fi-
 debat, præposuit. Iamque Selymus venerat Cæsaream,
 cum Iachis & Cadilescherus à Campsone redierunt : cuius
 responso acerbissimè irritatus est : finxit tamen se iter in-
 stitutum in Persidem velle persequi : vtq; Sultanum delu-
 deret, aliquot ex suis equitibus præmisit, qui Sebastam
 (quæ hodie dicitur Sivas) proficiscerentur. Ipse verò ce-
 leri regressu à monte Tauro in Commagenam irruit, præ-
 currete Saxovarogli Aladukense, qui occuparet loca sub-
 iecta Amano monti. Dividit enim Amanus Ciliciam à
 Commagena & Syria. Campson subita Turcarum irru-
 ptione perturbatus Damascum properare studebat. Sed
 interceptus in via, conflictuque habito superatus est, & in
 fuga mortuus : hoc contigit .27 Augusti 1515. eodem die
 quo superiore anno in Zalderavis campis fusus erat Isma-
 el Scachus Parthorum rex.

1515.

Mortuo

Mortuo Campsone Caierbeis Calepi, quæ est Hierapolis, præfectus ad Selymū defecit, illique dedit urbem: Ipse vero Iunusbassam misit Damascum, quod ultro dedicationem fecit, cum Tripoli, Berytho, Sidone, & Prolemaide, Mammelucis per deserta in AEgyptum fugientibus.

Rebus igitur summa felicitate, ac pari celeritate in Syria compositis, Sinanbassam cum quindecim millibus equitum præmisit in Palæstinam, inde Gazam, quæ desertis vicina est: Hanc statim Sinanbassa repulsi Arabibus occupavit: Mammeluci, qui duce Iamburdo Gazello Memphin venerant, Tomombeium loco Campsonis Sultanium constituunt: qui apud eos eum magistratus titulum habebat, qui VluDuveidar vocatur: qui summus est à Sultano gradus: Is statim Gazellum, (quem Turci Zamberdim Gazatim Meliculem Vmeram, hoc est Beglerbegum Damasci vocant) cum parte sui exercitus remisit Gazam, qui Sinanembassam interciperet, antequam Selymi exercitus iunctus esset: Is per solitudines arenosas prope-ratis itineribus festinans, ad confinia Gazæ pervenit, De eius adventu certior factus Sinanbassa, qui Remle erat, nocturna profectione copias ducens in hostem, illi occurrit prima luce, invadit, & profligat, magno Circassorum Mamelucorum numero cæso: reliqui superstites compulsi sunt remensis desertis in AEgyptū reverti. Turcæ quos Gazani prodiderant, male excepti sunt à civibus: qui in castra Sinanisbassæ irruentes, crudeliter sævierunt in agros, impedimenta sarcinasque diripuerunt. Et duo equitum millia, quos Selymus ad Sinanem mittebat, oppressos spoliaverunt; & in fugam verterunt: in quos Arabes paulo post irruentes, omnes ad internecionem sustulissent, nisi prope urbem Rama adventu Iulij Sangiaci

aci Achaia repulsi essent: quem Selymus ad Sinanē quoque mittebat, vt illius copias augetet, licet inscius esset eorum quæ gererentur. Quem cum postea audivisset periclitari, Hymbracor bassa in limitibus Persiæ constituto, nova auxilia misit iterum ad suos, qui tempestivè succurrerent Iulebo, sive Iulio Sangiaco, inter valles pagi Carabafaræ periclitanti, propter Arabum impetum, qui Turcas infestabāt, Selymus, qui in Sinanis prospero successu & prudentia ad occupandam Aegyptum maximè fidebat, ad illum misit reliquam exercitus partem. Ipse verò paululū à via deflectens loca sancta, & Hierosolymas invisit: peractisque precibus, & muneribus datis Christianis sacerdotibus, postera die ad iter institutum reversus est. Sinan interim de proditoribus Gazanis supplicium sumpsit, eorū facultates militibus suis partitus. Selymus interim Tomombaum legatum misit quendam Muratē Circassum qui domesticus erat Turcico Imperatori, vt cum eo de aliqua compositione honesta ageret: quem Tomombaüs, cum ijs qui simul erant in hac legatione iuncti, trucidari iussit. Horum cade gravissime offensus Selymus, castra Ramam sive Remlen movit: Sed cum eò venisset, audit Remlenses cives, eo tempore quo Sinanbassa nocturno itinere militem duxerat ad opprimendum Gazallum, irruisse in castra, & interfecisse Turcas, quotquot inventi sunt, cadaveraque mortuorum abiecisse in fossas & puteos: horum temerariam crudelitatem cadis autorū morte punivit. Cudsimubarecumque profectus, precibusq; nocturnis in Axameßita peractis, postridie circa meridiem Gazam venit, copiasque suas cum Sinane coniunxit. Cōgregato igitur in vnum exercitu, ne iam perterritis animū recipiens spatium daret, triduo tantum Gaza moram fa-

facientes, superatis desertorum arenis, Sinanus iter Cairū suscepit, preparatis prius vtribus, quibus aqua portaretur ad refocillandos milites sibi deficientes: Sed pluvis copiosis refecti sunt, ac sine difficultate solitudinibus relictis Salachigem venerunt: vbi oneratis aqua jumentis, viam continuarūt Sed prius Selymus Chuseinembassam interfecit, quod dixisset temere susceptam fuisse illam profectiōem. Cum igitur ad Methaream urbem venissent, illic invenerunt Tomombæum cum duodecim Mamelucorum millibus & innumera Arabum multitudine, qui sese hosti viriliter opposuerunt, commissoque prælio, diu incerto pugnatum est Marte: tandem Sinanebassa interempto, ac nocte interveniente, diremptum est prælium quod contigit anno Christi 1517.

Tomombæus celeri fuga seMemphim recepit, cum suorum superstitibus reliquiis. Capti in fuga sunt duo insignes Mamelucorum Duces graviter saucii Bidon & Duveidares Magnus: quos statim Selymus jugulari præcepit. Refecto postea per tridui spatium exercitu Turcico longis itinerum laboribus defatigato, eum statim duxit in planiciem, quæ est inter Memphim & Bulacū, propter aquarum commoditatem: Tandem impetu violento in urbē irruentes, per duos dies, totidemq; noctes, eventu rerum vario, decertarūt: donec re desperata, Tomombæus trans Nilum fugit. Gazellus qui paulo antè missus erat in Thebaidem, ad colligendum militem, cum videret omnia depopulata, urbem captam, Tomombæumque exactum, neque consilio proficere posse, neque re ipsa, cum aliquot Arabum ducibus ad Selymum transiit, à quo humanissimè exceptus est, & inter primos militiæ duces ob virtutē singularem constitutus. Tomōbæus raparatis in Saiten-
sivel

si vel Scieſtica regione viribus rediens, meliorem rei ge-
 rēdæ expectabat opportunitatem: Interim Selymus vrbe
 Memphi potitus, in Sultanino divertit palatio: in superi-
 ore conflictu capti erant duo millia & quingenti Cir-
 cassi, ex quibus duo millia jugulari iusserat Selymus, reli-
 quos custodiæ tradi præceperat. At ne toties rei dubiæ-
 que fortunæ eventum experiretur, Legatos ad Sultanum
 mittere libuit, qui illum ad honestas aliquas pacis condi-
 tiones invitarent. Sed hos Mameluci ignominiosè exce-
 potos trucidarūt. Tomombæus cum suis ad Nilum con-
 tendit, vt Turcas in traiciendo fluvio impeditos ex im-
 proviso adortos opprimeret. Sed in ea contentione, Ca-
 noglis Selymi sororius natatu cum suis Tataris supe-
 rato flumine, Mustapha, Gazello, & Cartbeio advenien-
 tibus, Tomombæum in fugam verterūt: Arabes interclu-
 sis itineribus illum è fuga retraxerunt: quem Memphim
 reductum Turcicus imperator iussit strangulari. AEgyptū
 igitur in suam potestatem redactam in Sangiacatus distri-
 buit: Ionusem bassam præfecit Memphi: inde abiens, iter
 in Syriam iterum instituit. Alexandrini re intellecta, dedi-
 tionem fecerunt, quos secuti sunt Damiatæ (qui sunt Pe-
 lusij). Selymus cum in AEgypto videret omnia pacata, li-
 beralitate sibi conciliavit Arabes, Mauros, & eos qui Sye-
 nen habitant. Amyrasses & Rayſalomon, (quos annis su-
 periorib. Campſon cum classe miserat ad sinū Arabicū, vt
 Lusitanos ex emporiis Indicis aromata & odores in Hi-
 spaniam divertentes exigarent) cum intellexissent Cam-
 pſonem & Tomombæum caſos, AEgyptumque à Turcis
 occupatam, non parvo metu correpti sunt. Amyrassē
 Meccam fugientem Rayſalomon in via captum submer-
 sit, classeque, quæ Sueſſæ erat in portu potitus, ad Selymū

defectione transiit. Huius copiis navalibus adiuti Turcæ dextram Africæ partem invaserunt; omnesque provincias oræ maritimæ, quæ usque ad Abyssinorum fines protrahuntur, occuparunt.

Selymus igitur redactis ad suum Imperium tot hostium provinciis, bireme per Nilum vectus nauclero Curtoglio Halicarnassæo Pyrata, venit Alexandriam prima Iulij anno 1517. ut urbem & arcem lustraret, quæ ad Pharum structa est: ut simul videret classem, quæ paulo antè Constantinopoli illuc appulerat. Cumq; eò venisset, Mamelucos omnes, qui captivi detinebantur, occidi iussit: & quingentas circiter AEgyptiorum potentiorum familias in Thraciam transportari: ne in eius absentia res novas aggredirentur. Simul omnes thesauros tam privatos quam publicos secum avexit: & marmora exquisitiora, ornamentaq; sumptuosa, quibus Memphitica palatia culta fuerant: præcipuè illud insigne palatium Dultibæ Sultanæ, quod ad orientalem partem lacus, qui Memphi est, visitur, omni lapidum preciosorum incrustatione nobile: quos fama refert fuisse sumptos ex antiquo illo Labyrintho à Mene rege ædificato: id totum denudatum est, & spolia Constantinopolim translata.

At cum intellexisset Ismaelem Scachum Persiæ regem cum potenti exercitu se accingere ut in fines Turcicos penetraret, constituto Cayerbeio AEgypti præfecto, firmissimoq; præsidio Memphi imposito, in Syriam festinabat. Sed literis Hymbracor bassæ (quæ reliquerat in limitibus Persicis) certior redditus est, Ismaelem impeditum esse bellis contra Scythas & Hyrcanos, neq; quicquam metuendum esse in Perside: Quare mutato consilio, relicta Gazello Syriæ præfectura, Constanti. felici navigatione reversus est. Rebusque

que feliciter ubiq; gestis, cum aliquandiu à bellis abstinu-
 isset, Constanti, relicta, voluit Hadrianopolim se cōferre,
 ut illic aëre benigniore & loci amoenitate frueretur & se
 recrearet. Hoc in itinere cū Inzuam cum aliquot suorum
 amicorū venisset, balneum ingresso tumor & carbuncu-
 lus pestilēs à tergo circa renes illi emerfit, quo gravissimè
 tortus est. Inde Chiorlum urbem Thraciæ contendens
 (vbi antea cum Baiazete patre conflixerat) urgente neces-
 sitate, fixis tentoriis substitit: Dumq; morbo curando in-
 tenti essent medici, Dephterdarios quæstores Rationales
 siue Camera præsides, cum Piri & Achmete Bassis præmi
 sit Hadrianopolim, qui præpararent omnia necessaria ad
 festū solenne proximum Bairam, quod incidit in septem-
 brem ieiunio præcedēte, sicut apud nos Pascha. Retinuit
 interim apud se solum Ferhatein bassam, cum quo de re-
 bus suis ageret: Cumq; illius morbo levamē adferre non
 possent medici, eodem illo in loco vbi pugnam consue-
 rat cum patre, & illi venenum dari præceperat, extinctus
 est anno 1520: postquam imperasset an. 8. & mensibus 8.
 diebus 8. Princeps acumine ingenij & prōptitudine clarus
 nisi tantas virtutes infamasset barbara in suos crudelita-
 te. Præter parentem, fratres, ac fratrum filios, sustulerat de
 medio benemeritos, Mustacem Callogerum, Chendemē
 bassam, Bostangem Ducaginoglin generum suum,
 Ionusbassam & alios viros illustres: quæ om-
 nia tantum Principem in odium suo-
 rum meritò adduxerant.

QVID RVAT AEGYPTO SYRIAM I VNISSE, TIBI SI
SVLTANI TITVLOS INVIDA FATA NEGENT

NŌ BENE ACHOMEMOS TENTAS DEFENDERE FINES.
QVI PROPRIIS SELYMVS TE SPOLIABIT ERIT.

CAMPSON GAV, R V S.

CAMPSON GAV.

R V S, qui Turcis dictus est Can-
saves Gauris, Aegypti Syriaeque
fuit Sultanus, homo singularis
potentiae & autoritatis inter Ma-
melucos Circassos, qui Memphi
imperabant, & ex sua gente Sulta-
num, hoc est, dominum elige-
bant, penes quem omne jus imperandi consisteret. Is
non mediocriter perculsus recenti calamitate, qua prio-
res aliquot Sultani factione militum sublati erant, cum
à primoribus Mamelucorum tolleretur humeris, & in
palatium invitus deferretur, eam dignitatem obstinate
recusabat, tanquam possessoribus exitialem, rogans cum
lachrymis amicos adstantes, ut illum vivere sinerent in
privato statu, neque illum conicerent in vitae periculum.
Excusabat enim facultatum tenuitatem, quæ non suffi-
cerent ad congiarium militib⁹ erogandum; quòdque illi
deesset consilium, & potentia, qua posset tot factionibus
se opponere. Nihilominus tamen Principes illum hor-
tabantur, ne fortunæ munus contemneret; neve rempu-
blicana:

publicam, quæ ad illum supplex confugiebat, in tantis rerum perditarum tempestatibus agitatam defereret. His verbis Campsonem adegerunt ad sceptrum capiendum. Statimque Mamelucis distributo decies centenorum ducatorum millium congiario Sultanus communi consensu salutatus est: Inito regno rebelles è vita sustulit, & seditiones, Syriæque & Aegypto summam tranquillitatem reddidit: ita ut sedecim annorû spatio regnum illius nullis bellorum tumultibus vexatum sit. Potuissetque felix dici, si tam potens imperium, quod pace perpetua & immensa opulencia fundaverat, retinuisset tranquillum, neque ad Persarum partes transuisset, irritato Selymo Turcarum Imperatore totum orientem armis subjugante. Fidebat enim Mamelucis suis, qui Turcis non videbantur inferiores, tam arte bellica, quam consilio & experientia: Quique olim Caytbeie duce in Cilicia, Adena & Tarfi magnas clades intulerant Turcis: Misitheum Palæologum, & Cherseoglen Baiazetis generum captivum abduxerant. Hic igitur Campson Baiazete adhuc vivente, cum Legati Ismaëlis Schachi Persarum regis ad Venetos missi essent, ut illos instigarent ad movendum contra Turcas bellum, neque quicquam profecissent, in Cyprum delati, deinde in Syriam multa cum Petro Zeno Venetorum in Syria degentium Consule communicassent, Venetos omnes qui Alepi, Tripoli, Berythii, & Alexandria negotiabantur rogatu Turcæ principis venetos deduci iussit Memphim, indignissimèque tractatos vix vita salva post annum integrum non sine difficultate liberavit. At postquam rerum successu felicissimo Persarum vires non mediocriter diminuisset Selymus Baiazetis filius, qui fratribus omnibus sublati, Orientis imperium

rium occupabat. Achemete fratre natu majore interem-
pto, eius filius Amurates in Persidem fugit ad Ismaëlem
Scachum, alter filius Aladinus superato monte Amanò
in Syriam se contulit ad Campsonem Sultanum, ut apud
illum tuto vivere posset, à quo supplicis conditionem
miserto, benignè exceptus est. Pauloque post Aladulien-
sium regno in provinciam à Turcis redactò, Regis filius
Mahometes, Selymi crudelitatem formidans, ad eun-
dem Campsonem transfugit illius opem implorans. Hi
duo Principes cùm Sultano enarrassent quanta imma-
nitate in populos subactos grassaretur Solymus, & quàm
felici successu Asiam fere totam suo imperio subjecisset,
homini non mediocrem injecerunt metum, compule-
runtque ut armis communibus sese opponeret tyrannidi
tantos progressus facienti, ostendentes certò fore ut qua
erat ambitione & audacia, postquam Persas subegisset, in
Syros quoque irrueret, & viribus impares subjugaret.
Collecto igitur milite ex Aegypto & Iudæa in Syriam de-
scenderat: Hæc res animum Selymi in Persidem iter mo-
lienti non parum offendit. Utque Campsonem ab insti-
tuto diverteret, Legatos ad eum misit Cadilescherum
summum Musulmannorum Pontificem & Iachin mili-
tiæ Ducem, qui belli in Persas causam illi declararent
gravissima ratione moti: quod Persæ essent vanarum su-
perstitionum inventores & doctores, totamque Asiam
nova religione turbarent, contempta Mahometi pro-
phetæ doctrina, quam communi sententia inviolatam
& immutatam servarant Arabes, Afri, & Asiatici omnes.
Legatos Campson longa oratione discentes contra
Persas severè reprehendit: addens Sultanorum instituta
id jubere ut justitiam colant, & oppressos ab hostium vi-

olentia liberent : Senon posse raptoris injusti partes sequi, neque Persarum oppressorum injurias inultas relinquere. Selymus cum suos Legatos nihil profecisse videret, superbo Sultani responso irritatus, illum statuit opprimere, antequam suis rebus prospiceret. Et jam trajecto Bosphoro venerat in Lycaoniam, ejusque exercitus Cæsaream attigerat. Campson verò suos milites ab Oronte per Commagenam duxerat Alepum (quæ fuit Hierapolis ad Singam fluvium sita : & quam Hyalon rex Scythiæ evertit, in cuius ruinis Alepius Iuliani Cæsaris temporibus novam urbem de suo nomine iustauravit) Selymus itaque ut Campsonem falleret, itercoceptum in Persidem se prosequi finxit, præmissisque aliquot equitib⁹, qui Sebastiam venirent, ipse converso itinere à monte Tauro, in Commagenam irruit, præcurrente Saxovarogli Aladoliense, qui Amano monti subjecta loca occuparet. Campson inexpectato Turcarum adventu percussus, suadente Iamburdo Gazello Amani & Apamiæ præfecto viro fideli, & artis militaris peritissimo, statuerat Damascum reverti, & illic belli eventum loco tuto expectare. Sed Cayerbeies præfectus Alepi & Commagenæ, Campsoni offensus, quòd eius fratrem veneno sustulisset, eundemque ipsæ vitæ formidabat exitum, hortabatur ut Turcarum expectaret adventum, & se illis viriliter opponeret : missis interim ad Selymum literis, illi promittebat Alepi deditionem, & arcis ejusdem urbis, cui præerat. Prælium utrinque summa virtute & animositate commissum est pugnantis viriliter, Sybeise Balvano Tetrarcha Damasci, & Iamburdo Iazello. Sed deficiente ad Turcas Cayerbeia, interfectoque Sybeise, & alio Tripolis Tetrarcha, Campson jam senex proditoris dolore

con.

consternatus, & laboribus subitæ fugæ pressus, dum conatur Damascum evadere, in via mortuus est. Gazellus cum reliquiis Mamelucorum equitatus, versus Damascum iter vertit. Postera die Selymus Alepum cum arce recepit, & Ianusbassam cum expeditissimis equitibus celeriter misit, qui Damascum occuparet. Illum cives, postquam Sultani exitum cognovissent, ultro receperunt: Et paulo post reliquæ urbes Syriæ eadem promptitudine deditionem fecerunt. Selymus inter cæsorum cadavera diligenter exquiri iussit Campsonis corpus; quod inventum iussit adferri in publicum, & omnibus videndum proponi: ut hac ostentatione victos perterreret Syros, & in obedientia confirmaret. Nam plurimi conabantur militibus persuadere illum adhuc vivere, & longis itineribus, properataque festinatione Memphim petere, ut illic novo exercitu Aegyptiorum & Arabum reparato, Syria Turcas exigeret, locorum ignaros, & annonæ penuria laborantes. Sed tam lugubri spectaculo consternati, omni spe recuperandæ libertatis excussa Selymo fidem & obedientiam promiserunt: Qui conditionis humanæ, rerum vicissitudinis memor, suâsu amicorum

corpus Sultani mortui putredine jam semiconfectum capulo claudi præcepit Alepumque transferri, & honorificè sepulchro inferri.

Pugna hæc habita est 27. Augusti, anno domini

1515.

INDUBIO SVNT RES AEGYPTI; DESERE SCEPTRA,
QVÆ TIBI SVNT FRACTA NON RETINĒDA GVLA.

RES CIRCASSORVM CVRA FOVISSE FIDELI
SORTE ETIAM ADVERSA GLORIA MAGNA TIBI EST

TOMOMBEIVS.

OST Campsonis mortem Mameluci, qui pugnae superfu-
erant, Duce Iamburdo Gazello,
(qui Damasci haerere non ausus est)
via mutata per solitudines areno-
sas Syriam ab Aegypto secernen-
tes, Memphim (quae est hodie Cai-
rus) pervenerunt. Utque rebus af-

flictis consulerent, Tomombeium sive Tomombaim
Circassum (qui tunc Deadarus magnus sive Vlu Duveid-
ar, vel Emir Chebir, hoc est magnus militiae praefectus
erat, maximus à Sultano magistratus) singulari virtute ac
prudencia virum constituerunt sibi Principem. Is enim
solus erat, qui Mamelucorum dignitatem poterat restau-
rare jam oppressam & jacentem, & imperij collapsi rui-
nas in integrum restituere. At cum in armis rei summam
consistere sciret, & omnem spem salutis in bello versari,
statim ad arma fabricanda convertit animum, ad deli-
gendum militem, & convocandum equitatum, aliaque
necessaria ad militiam. Quapropter missis ad omnes vi-
cinos Legatis, eorum opem contra hostem publicum
implovavit, ab Arabibus & Africanis. Nunciosque ad

Ismaelem Persam festinare coëgit, qui illum rogarent ut in Commagenam & Asiam minorem præsidii Turcicis ex maiori parte destitutam irrucet, hostemque ab incœpto bello averteret ad defendendas suas provincias. Interim Sinanbassa repulsis Arabibus, qui ea loca incursionibus infestabant, Gazam jam occupaverat. Tomombaeus à Gazanis de iis quæ gesta erant certior redditus, ac faciliè videri Sinanem opprimere, antequam reliquus illi exercitus jungeretur, Gazellum cum equitatu expedit, qui inexpectato adventu hostes funderet. Is igitur per solitudines celeri festinatione Gazam venit, ubi Sinanem obvium præter opinionem habuit non procul ab urbe Remale, qui nocturno itinere eò venerat hostem excepturus, quem, ut erat consilio bono, non dubitabat venturum. Tanta igitur properatione ad hostem accessit, ut prima luce ejus copias adsecutus sit lōgo labore itinerum emensorum defatigatas: cū quibus non modò confligit, verum etiam victoria potitus, magnum Mamelucorum numerum interemit, reliquis fuga elapsis cum Gazello, qui remensis iisdem solitudinibus per quas venerant Memphim regressi sunt. Dumque hic conflictus haberetur, Gazenses urbe sua prorumpentes. Sinanis bassæ castra incenderunt & deprædati sunt: qui etsi nihil tale vereretur, paucis tamen antè diebus extra urbem castra fuerat metatus. Hæc proditio Selymum movit non mediocriter, qui propterea reliquam exercitus partem ad Sinanem properare jussit: trajectisque desertorum arenis in Aegyptum pervenit; quamvis illos in via plurimum incommodarent Arabes, noctu diuque assiduīs velitationibus Turcas æstu sitique languidos vexantes.

TOMOMBEIVS.

449

Tomombeius, ut periculo instanti succurreret, Mathaream oppidum sex à Memphi miliaribus distans, & opobalsami fertilitate nobile, machinis bellicis, fossis, & vallis muniverat: ubi cum duodecim Mamelucorum millibus, & valida manu equitatus Arabica Turcas expectabat. Interim quator equites Albani ad Sinanem (qui & ipse Albanus erat natione) noctu profugerunt à Tomombæo, cui militabat: monueruntque ut Matharæ partem evitaret, ubi sub aggeribus secundum viam regiam, per quam Turcæ venturi erant, occultabantur machinæ bellicæ, quibus hostes invasuri erant Aegyptii, Horum consilio monitus Sinanbassa, deflexit ab ea via suam exercitum, ut globorum ejaculationibus non caderetur. Sed Tomombæus reformatâ copiarum forma, à tergo instantem tanta virtute excepit hostem, ut nihil intentatum relinqueret, quod ad victoriam obtinendam facere videretur. In hac pugna occubuit Sinanbassa Gazelli & Bidonis oppressus violentia. Tandem adveniente nocte, & prælium dirimente, Mameluci fuga elapsi versus montes vicinos, & in ipsam urbem se receperunt. Selymus resecto ad Mathaream & Rhodaniam suo exercitu, post triduum ad urbem venit; hæsitque prope Bulachum. Tomombæus octo servorum Aethiopum millia armis instruxerat; & ex Mauris, Arabibus & Iudæis auxiliariis novas vires reparaverat: cum quibus statuerat Turcarum castra invadere, & impedimenta diripere vel incendere: Sed à conatu impeditus est, re Solymo per transfugas prodita. Memphi igitur obsessus per triduum integrum incerto rerum eventu, & comuni militum strage pugnatum est obstinatissimè; donec immissus undique flammis, ædificia passim cremarentur & decide-

deciderent in obsidentes, domus diripiebantur, & ubique miserabilis hominum strages edebatur. Sultanus salute desperata urbem deseruit, & trans Nilum fugiens in Sejecticam regionem evasit: Propeque Cyrenem reparatis copiis se parabat ad meliorem rei gerendæ opportunitatem, & Gazellum expectabat, quem in Thebaidem amandarat ad congregandos Arabas auxiliares. Dumque illic hæreret, Albuchomar Sejecticæ regionis Princeps ad Selymum venit, illique Sultani consilium aperuit, illi simul suum pollicitus auxilium: sicubi res & tempus requireret. Selymus ne toties incertam aleam, & fortunæ favorem dubium suo tandem damno experiri cogeretur, legatos ad Tomombæum misit, qui illi pacis conditiones tolerabiles offerrent. Audiverat enim ab Albuchomare revocari ex Sueffa maris Erythraei portu Rayfalomonem & Amirassem, quos antea cum exercitu Campson ad sinum Arabicum miserat, ut arcerent ab Emporiis iudices Lusitanos, aromata mercesque orientis in Hispaniam avertentes. Legati erant Sacerdotes Turcæ, & primores Aegyptiorum, quos immaniter trucidarunt Mameluci, antequam ad Sultanium admitterentur. Tomombæus cum exercitu recenter reparato ad Nilum reversus, quò audiverat Selymum venisse, & plurimum in trajectu fluminis impeditum: in quem irruit ex improvîso, magnamque Turcarum stragem edidit. Sed Chanoglis Tauricæ Cherronesi Chanis filius, & frater uxoris Selymi, cum suis Tataris natatu trans fluvium evadens, Mauros è ripa ulteriore deturbavit: Mustaphas interim, Gazellus, & Cayerbeies, ad alteram ripam proVecti cum Tataris violenter in Tomombæum irruerant, fugientemque persecuti sunt: & latitantem in palude regionis

gionis Secussæ comprehenderunt , Memphimque captivum perduxerunt: Qui veste pannosa amictus, camelo que in vectus per ludibrium spectanti populo perductus est usque ad urbis portam quæ Basuela dicitur, ubi ignominiosè strangulatus est 13. Aprilis anno Christi

1517. Morte quoque cum eo plexi sunt

1517.

Aegyptiorum & Mamelucorum

plurimi, qui cum eo capti fuerant.

VT GENVS A PATRIO DICAR TRAXISSE PROPHETA
SECTATOR RECTI IVSTITIAEQUE VOCOR.

TEQUE TVVMQ. COLIT MEMPHITICA TVRBA TREBVAL
DVM LIBRAS IVSTA PVBLICA IVRA MANV.

ORCHAMVS.

ORCHAMAS vel Or-
chamus, qui dictus est Gobæus,
Cairi iudex, inter Mamelucos
summo in honore habitus pro-
pter Iustitiæ cultum & rei mili-
taris peritiam: Natione fuit Ae-
gyptius, & à Mahomete Prophe-
ta, genus traxisse majores illius

crediti sunt. Cum autem defectione Cayerbeij Præfecti
Alepi victo Campsone, & in fuga mortuo, cum reliquis
Mamelucorum Iamburdus Gazellus Melicules Vmera,
hoc est, Beglerbegus Damasci, Memphim fuga evadens,
reparatoque exercitu, superatis desertorum solitudini-
bus in Sinanem bassam occupantem Gazam è Tomom-
beio missus esset, qui Turcarum vires debilitaret, ante-
quam Selymus Turcarum Imperator integrum ex-
ercitum suorum cum Sinanis copiis coniunxisset,
cum Gazello profectionem suscepit Orchamas, qui
ad desertorum fines Gazam versus cum properarent
occupare pagum, ubi fons erat aquæ limpidæ & dulcis,
& ex quo hauriebant potum utribus, qui per deserta iter
erant facturi. Cum jam prius à Sinane præventi essent,

154 ORCHAMVS GOBÆVS.

moque perturbati quamvis essent, urgente tamen necessitate coacti sunt cum hoste congredi, numero quidem superiore sed virtute pari. Conflictu dubio aliquandiu pugnatum inter eos. Tandem Sinanbassa potitus victoria est, Præfecto Alexandria interfecto & Orchama Gobeo Cairi Iudice, multisque Arabibus, & plusquam mille equitibus Mamelucis: Ex Turcis eo conflictu occuberunt fere duo millia equitum. Fuitque hæc victoria vitis & victoribus sanguinolenta. Postera die caesorum capita affixa sunt palmis, tanquam trophæa victoriæ:

nam qui evaserunt cum Gazello, per easdem solitudines, per quas venerant, rursus

Memphim redi-
verunt.

NO ALII OPIE LAM IN MAIUS IN URBE GORDIEST
NOMEN HABET IN URBE LAMIDE VITAE

NO ALII OPIE LAM IN MAIUS IN URBE GORDIEST
NOMEN HABET IN URBE LAMIDE VITAE

NŌ TIBI OPES LAVDI MAIVS NVRSISSE GOBEO EST
NOMEN HABES IVSTI NOBILE LAVDE VIRI.

NŌ TANTŪ OENOTRIA^s CITHAREA AMAT ALMA PVLLA^s
FVSCA SVAS FORMAS ET MAREOTIS HABET.

**SALOMACHE GO
BAEI VXOR.**

SALOMACHE hæc mulier fuit
Memphitica soror Serphis & uxor
Gobæi Orchamæ judicis Cairi.

MAME-

MAMELVCI.

Vm de Mamelucorum Sul-
tanis, & eorum regno supe-
rius dixerim: Iuvat hic pau-
ca subicere, qui fuerint Ma-
meluci, & quæ credita sit
origo eorum: de quibus
hæc leguntur in historiis.

Aegyptum Græcanicæ dominationis
pertæsi, excusserunt Constantinopolitano-
rum Imperatorum jugum, & Calipham
Saracenorum Ducem sibi regem elegerunt,
qui à Propheta Mahomete ducebat origi-
nem: ab hoc leges, & instituta religionis, si-
cuti & imperij, receperunt, reliquique Æ-
gyptiorum reges ab hoc primo Caliphæ no-
minati sunt. Cuius nominis ultimus regna-
bat in Ægypto, quo tempore Gothofridus
& Bo-

& Boëmundus Hierosolymitanum regnum occupant. Nam hic Caliphas ab Almerico, qui Balduino successerat, vexatus, imploravit auxilium Sultani Syriæ: à quo adiutus quidem est, sed Calipham regno spoliatum retinuit vinctum. Ex eo tempore Caliphæ sequentes, quasi pontifices summi, jura regionis tractaverunt, & electionem regum suo consensu adprobaverunt: abstinerunt autem à regni administratione, quæ penes Sultanos remansit. Primus Sar-raco tenuit sceptrum; cui successit Saladinus filius, qui regno Palæstinæ Christianos expulit. Saladino filij & nepotes plurimi longo ordine successerunt in regno Ægypti. Quorum postremus ex Sarraconis gente Melechsala amisso suorum veteranorum exercitu, parumque fidens Ægyptiis, suam potentiam peregrinis firmavit viribus: Eo tempore Tataři Scytæ Armeniam & Asiam per portas Caspias ingressi, magnum Comanorum numerum, quos captivos abducebant, Melechsala vendiderunt. Illos in Ægyptum transtulit, & militum ordinem redegit. Ho-
Y rum

rum virtute postea felicissimè usus est in tutando regno, Gallorumque regem Ludovicum ad Heliopolim, (quæ vocatur hodiè Damiatam) cepit. Is tamen paulo post servorum factione, maximè Turcomanni cujusdam Comani, jugulatus est, & regno cum vita exutus. Turcomannum Cothos Comanus occidit, & ejus regnum invasit, & Tataros, quos Hyalo in Syria reliquerat, delevit. Postremò à BandoCADORE cæsus est, qui Richardum regem Angliæ, cum Christianorum reliquiis tota Syria exegit. BandoCADORE veneno sublato successit Elpis. Elpi Melochutrebs, qui Ptolomaide & Tripoli expulit Christianos. Hos secuti sunt aliquot Sultani, quorum nomina in historiis expressa non sunt. Inter hos Caytbeies fama illustrior numeratur: qui victis in Sicilia Turcis, repulsisque Persis, qui Syriam ex Mesopotamia invadebant, domitisque Arabibus, finitimis omnibus populis erat formidini. Post Caytbeiesis obitum, Mahometem ejus filium Campsomia & Acbardinus longis factionibus inter se certantes ad patris regnum

gnum accipiendum compulerunt : Quod quia fecisset contra leges & Mamelucorum instituta, à quodam Circasso inter convivas cæsus est: & hunc interfectorem reliqui Mameluci Sultanum salutaverunt, electum communi omnium consensu. Illum tandem Giapalates Damasci & Syriæ præfectus ducto Memphim exercitu cepit, & regia dignitate privavit: Giapalatem avarè & crudeliter imperantem Tomombeies interceptit, & captivum Alexandriam ut illic custodiretur deduci iussit, pauloque post strangulari præcepit: mortuique loco Sultanus proclamari voluit: Cumque Ægyptios Syrosque crudelius quam cæteri vexaret, essetque omnibus odiosus & intolerabilis, octavo post electionem mense à Giapalatis amicis vita exutus est. Post mortem intestinis factionibus inter se per quadriennium dissentientes, Mameluci, rem Sultaninam fere everterunt, nemine hanc dignitatem assumere auso, quam omnes viderent discriminis & periculi plenam: quamque non erat invadere tutum propter factiones & sejunctos dissidiis

affiduis animos Mamelucorum. Cum tamen animadverterunt eorum potentiam paulatim dissolvi hac discordia, Campsonem Gaurum hominem Iustitiæ & arti militari addictum elegerunt sibi regem: oblatum diadema pertinaciter recusavit aliquandiu, adactus tandem vi onus impositum coactus est ferre, licet suam tenuitatem excusaret, & fortunarum defectum, quæ sufficere non possent ad congiarium quod militibus solvendum erat. Metuebat enim Mamelucorum inconstantiam & factiones: Sunt enim populi Getæ, Zinchij, & Bastarnæ ad Euxinum Pontum circa Mæotim paludem habitantes, qui vno nomine Circassi dicuntur à Cercicis populis, qui ad Colchos vergunt. Hos Valachi sive Myfi ad Danubium siti, & Tatarî Præcopienses Tauricam Chersonnesum incolentes, Padolijque vicini, Sarmatæ, & Roxolani, quoties per occasionem possunt, captos Alexandriam quotannis venales abducunt ad Sultanos Carri: qui mancipia hæc tenera adhuc ætate curat summa diligentia nutriri & institui militari-
bus

bus omnibus exercitationibus: cumque adoleverunt, prout inveniuntur idonei & rerum majorum capaces, evehuntur ad diversos honorum gradus, in militia potissimum. Horumque virtute & viribus omnem spem conservandi regem reponit Sultanus. Quemadmodum Principes Othmannici idem faciunt de Christianorum filijs masculis, quos certis & constitutis temporibus legunt, & abducunt ex Græcis & Asiaticis Christianis urbibus, educatosque summa cura præficiunt Provinciis, & exercitibus, vocanturque Genizari: Nam reliquis Ægyptijs aut Syris non licet consilio Principis interesse, functiones bellicas subire, aut ad majores magistratus admitti. Agriculturam tantum, & mercaturam exercent, subjecti Mamelucorum insolentiæ: penes quos est regni administratio.

REIICE SVLTANI TITVLOS NILOTICA MEMPHIS
QVOS CONFERT ERIT HIC PERNICIOSVS HONOS

REGNA TOMOMBEO CAMPSO CVM RRGE RELIQVIT
VIRTVTIS SELYMVS DICTI ID ESSE TVÆ.

IVNVS BASSA.

IVNVS BASSA, qui & Muhemet dictus est, natione fuit Albanus, vir rei militaris peritissimus: in bello contra Teckelem Cuselbam Persici exercitus ducem, dum Cappadociam, Lycaoniam, Pontum, & Bithyniam ferro ac flammis depopularetur, à Selymo Turcarum Imperatore summo in honore habitus est: Is enim cum Achomate & Corchute Baiazeti filiis, & cum Alybassa Teckelem insecutus est, & ad Olygam montem prope Ancyram cum Persis viriliter pugnavit; cumque Alybassa eo prælio occubuisset. Iunusbassa vel Ionusesbassa in illius locum suffectus est: Qui acceptis ab Achomate copiis, per Cappadociam ad Antitaurum, deinde Tasciam cum quadraginta millib⁹ selectorum equitum, & infinitis machinis bellicis pervenit. Huic imparem se Teckeles sentiens, per Antitauri latebras, & sylvarum recessus occultos aliquandiu latuit: ex quibus tandem excussus nocturnaue fuga evadens, maiore suorum parte, ac præda locuplete (quam spoliatis Asiæ urbibus, antea fecerat) exutus, cum sibi ab Ismaele Scacho nulla videret auxilia
mitti,

mitti, in Armeniam rediit. Iunusbassa cum hostem non posset comprehendere, neque cum eo manus conferere, tanquam victum & fugientem relinquens, reversusque ab hac expeditione, suppliciiis omnibus, ac tormentis sa- viuit in Asiæ minoris incolas, qui Aidaris & Teckelis reli- gionem fuerant secuti. Postquam autem Selymus Ismae- lem superasset, redegitq; Tebrisiū Persarum regiam in suam potestatem; Ciammam urbem in vltiore Eu- phratis ripa sitam expugnasset, Regem Aladoliensium ca- ptivum occidisset, & illius regnum redegit in provinci- am, cui Saxovaroglem præfecit Aladoliësis fratre natum, Ismaeleque contra Bactrianos & Hircanos occupato re- dire cogeretur in Thraciam, vt Hungarorum in Mœsiam & Thraciæ limites incursiones facientium cohiberet au- daciam: Iunusbassam (qui tunc Bosniæ illyrici præfectus erat) in eos misit. Is traiecto Savo ad urbem Catin in Cro- atia, per Slavoniam penetravit, reliqui Turcæ superato Danubio limites Hungariæ depopulabantur. factumque est brevi temporis spatio, vt hujus virtute, Pannonες in- tra suos fines coërcerentur. Postea cum ad Alepum, defi- ciente Cayerbeio eiusdem Alepi & Commagenæ præfe- cto, Campson Gaurus Syriæ & Aegypti Sultanus à Sely- mo fusus esset; & in fuga iam senex dolore ac laboribus oppressus periisset: Selymus Iunusbassam misit Damascū cum expeditissimo equitatu, vt urbem occuparet, & lam- burdum Gazellum cum Mamelucis è fuga retraheret. Sed is Campsonis morte comperta, cum Sebeise Balvano Da- masi Tetrarcha, & alio Tetrarcha Tripolis per solitudines desertorum fugam versus Cairum instituit. Damasceni statim Iunusbassam in urbem admiserunt: & ad eorum exemplum Tripolis, Berythum, Sidon, & Ptolemais dedi- derunt

derunt se Turcis. Selymus hac tam insigni victoria potius, qua potuit festinatione Sinanembassa præmisit, qui occuparet Gazam: Is vrbe capta, repulsoque Gazello, & interfecto Orchama Gobæo Cairi iudice, junctis copiis per solitudines arenosas Nathaream deinde Cairum venit: pugnaque cruenta iterum ad Mathaream, commissâ fusi fugatique Mameluci cum Tomombæo (quem paulo ante Sultanum elegerant) Cairum se receperunt: quos celeriter insecutus est Selymi exercitus: cruentoque prælio in plateis vrbis orto, oppidani devolvebant lapides & imbrices in Turcas, cum omni missilium genere, quæ ex domorum tectis & fenestris certatius eiacularantur: Vbi Iunusbassa, spectante suo Imperatore, cum audacius & animosius AEgyptiam domum vrgeret, in quam se receperant præcipui nobiles, & primores vrbis iactu ingentis lapidis humi prostratus est, & è conflictu semianimis exportatus, magno principis dolore. Cumq; immixtis flammis omnia corripere ac cõsumeret incendium. Tomombæus desperata salute, trans Nilum ad Albuchomarem Seiecticæ regionis principem fugit: vnde iterum reparatis viribus rediens, à Turcis captus est, & ignominiosè strangulatus. Selymus reductis in potestatem hostib. eorumq; provinciis, Cayerbeio præfecturam AEgypti commisit. Hoc indignissimè tulit Iunusbassa, qui Sinanebassa mortuo, reliquos potentia & parte militari longè superabat, occupataq; Diadari principis AEgyptij domo, spolia omnia, vasa aurea & argentea, ingentemq; pecuniæ summâ militib. liberalissimè distribuerat, vt eorû benevolentiam & animos sibi conciliaret, quod Selymum valdè reddidit anxium, cui Iunusbassæ potentia & autoritas incipiebat esse suspecta. Cum igitur spe huius præfecturæ ex-

Z

cidisset

cidisset, dolore pressus morbum finxit, neque Selymum per aliquot dies invisit. Alienaverāt illum à Principe multa; autoritas nimia apud milites, animus elatior, potio venenata Cayerbeio præbira, quot recenter aliquot AEgyptiorum potentiorum familias, quæ Constantinopolim transferebantur, retinisset Cairi: & quod Selym iram subito inflammavit; Principis jussu militibus præsidariis aucta erant stipendia, idque mandatum (cui res commissa erat) non retulit ad ærarii quæstores; ut milites odio Cayerbeij Præfecti res novas molirentur in absentia Selymi, qui iam ex AEgypto venerat in Syriam, ut in Persidem proficisceretur contra Ismaëlem Scachum. Hæc cum ad Selymum relata essent, quodq; ab aliquot militibus Sultani titulum non recusasset,

multa culpæ prætexentem in sua
præsentia trucidari iussit.

EST ANIMI, ET CASTÆ TIBI TANTA FIDVCA FORMÆ
SIT TVTELA TVÆ VT FIRMA PVDICITIÆ

QVÆ NVLLI CEDAT DANAËIA PERSIS ALVMNAM
ADDIXIT THALAMIS, MAGNE AGATHYRSE, TVIS

MANTO.

ANTO Muhesumeti
 vel Ionusis Bassæ vxor,
 Græca fuit natione forma
 elegāti Sed quæ à Zebalia
 priore viro in militiam ab
 ducta, cæsoq; marito in
 potestate Turcarū reman
 sit. Pauloq; quos propter formæ venustatem
 ac singulare in omnibus rebus iudicium Io
 nusi Bassæ placuit, interq; illius vxores cha
 rissima aliquandiu habitæ est. Donec apud
 maritū in suspicionem venit fidei non serua
 tæ. Pertæsa enim Ionusis superbiæ & morosi
 tatis, clanculum ad suos reditum procura
 bat: Cumq; ad amicos vt abduceretur literas
 mitteret, quæ ab Eunuchō tabellario apertæ
 & marito redditæ sunt. Is rei indignitate mo
 tus, mulierum pugione trās fossam necavit.

SI TV EXPVGNATA SERVASSES FOEDERA BVDA
MOSTE ETIAM ACCITO IV DICE MAGN'ERAS.

AVSTRIACVM ADVerso TETASTI MARTE VIENAM
SED QVI TE EXIGERET CAROL' INDE FVIT

SOLYMANNV S

ANNO Christi 1520. debilitatis Persarum virib. AEgyptoque & Syria in potestatem redacta, Selymus anthrace pestilentiali extinctus est: Prius tamen Desterdarios ærarij Quæstores Pirimbassam & Achomatem bassam præmiserat Hadrianopolim, ut illic ad solenne fe-

stum, quod instabat, præpararent necessaria, Solus Ferhatesbassa apud egrotum Principem remansit: quem ubi mortuum vidit, primarium janitorem Manissam expedit ad Solymannum, qui illi patris obitum nunciaret, & in urbem accerferet, antequam res innotesceret Genizaris & Prætorianis militibus, quibus mos est urbem diripere in Principis obitu. Solymannus recognita diurnis nocturnisque itineribus festinans, Ischodaram pervenit è regione Constantinopolis, ubi triremem ingressus cum Genizarorum præfecto vel tribuno in Palatiū Imperatorium perductus, & Sultanus ab omnibus salutatus: peractisq; sollemniter patris exsequiis: statim de Hungaria conquirenda cum suis Bassis & consiliariis deliberavit.

Anno

Anno 1521. congregato exercitu venit ad Belgradum: & in via Burgurdelem arcem, quæ Sabacz Hungaris dicitur, in ripa Savi fluminis sitā, invadit, ad cuius mœnia Savus Danubio jungitur: quam statim Hungaris eripuit Achomates Bassa. Pirimbassam interim Solymanus præmisit cum copiis, qui loci situm & munitionem cognoscerent: quem cum reliquo exercitu subsecutus est: ad motisque machinis mœnia solo æquavit, urbemque expugnavit 24. Iunij anno 1521. propugnaculum fuit singulare Hungarorum, situm ad confluentiam Dravi & Savi, Quod Albam Græcam vocant: idque contigit socordia Pannonum, & regis Ludovici Vladislai filii adolescentis, qui parum autoritatis obtinebat apud suos principes, tam Ecclesiasticos quam sæculares, luxu, ambitione, & fastu intolerabili tumidos: hocque bellum in illos movit Turca, quod Legatos eius qui tributum poscebant, indignissime per contemptum tractatos è suis finibus extrussissent.

1522.

Anno sequenti expeditione suscepta in Anatoliam copias transmisit, præmissis Mustapha bassā, qui Rhodum invaderet navalibus copiis: ipse terrestres adduxit ad oppidum Mermere, quod à Rhodo distat milliaribus Græcis 18. Vnde in insulam traiecit, Rhodiensibus, ludo & spectaculis occupatis contemptis obsidentibus à quibus nihil sibi metuendum stultè putabant. Sed cum seriò rem agi, vrbique imminentem montem explanatum & ex eo fossas repletas, actisque sub terra caniculis nutarent & laberentur mœnia, Rhodiani de salute desperantes, ad Sultanium cum muneri Cus venerunt, transactaque compositione petiverunt, ut sibi salva vita & facultatibus liceret ex insula discedere: quod postquam clementer obtinissent, cum vxoribus & liberis naves ingressi discesserunt.

Urbe

Urbe & insula potitus est Solymānus die 25. Decembris, anno Christi 1522. Philippo Villerio Liladano Megalomastore, qui Fabritio de Careto successerat. Eodem quoque tempore Coon insulam Rhodiensibus subiectam occupavit, & arcem Bedrum; quam Branchidas Cariæ, vel Halicarnassum, vel Iassum nonnulli esse putant.

Dum obsideretur Rhodus, Solymannus Ferhadem bassam misit contra Alimbegū, Scachi Suariensis filium, qui ex familia Caramānica adhuc erat superstes: Hunc ut ad se alliceret astu Ferhates, morbum simulavit, velleq; se testamentum condere, & Alimbego exercitum Turcicum committere, quapropter ad se venire rogat, ut amicum ante mortem adhuc videret. Alimbegus nihil sibi metuens, Turcicum bassam cum duobus filiis adiit, quos statim comprehensos necari præcepit, & ejus ditionem subjugavit.

Rhodocapta, Solymannus Constantinopolim reversus Ianizatorum tumultus compescuit, qui Aigas, sive Aiakis bassæ & Abdufelamis supremi thesaurarii ædes diripuerant: Rebus in urbe compositis, exercitum sexaginta millium hominum duxit in Hungariam: Dravoque Savo, & Darubio pōtes addidit. Sirmium quod Varadinum Petri vocatur, cum aliis pluribus oppidis, & arcibus munitis vi expugnavit, unde Budam perrexit. Gallis enim & Hispanis inter se dissidentibus pro regnorum amplificatione, Solymannus opportunam occupandæ Hungariæ nactus est occasionem. Quodque sciret Ludovicum regem propter ætatis imbecillitatem parum auctoritatis in reribus Pannonas obtinere. Turcarum subitō adventu perculsi Hungari, rebus urgentibus conventum Principum in urbe Rhacos convocaverunt: Episco-

1562.

pi & Principes pecuniam nimis parcè conferentes, militemque festinum cogentes, maximè Paulus Tomores Colossensium Episcopus homo audax & temerarius, hortatus est regem, ut celeri conflictu Turcas invaderet: cui victoriam pollicebatur: Repugnantibus reliquis Ludovicus ad Mogacum oppidum inter Budam & Belgradū infeliciter pugnās, amisso exercitu, cum Tomorem casum videret, in fugam versus, equi lapsu præceps in paludē devolutus est, & suffocatus; locum notante Catrisco Bohemo adolescente: cuius indicio post discessum hostium, regis corpus extractum est, & Albam regalem devectum, sepultumque: Solymanus Budam paulo post sine sanguine occupavit anno Christi 1526. omnibus ex ea vrbe cuiusvis sexus & conditionis in servitutem abductis. Reversusque cum ingenti præda est Hadrianopolim. Cum spoliis urbis avectæ sunt tres statuæ antiquæ æneæ, Apollinis, Dianæ & Herculis; quas Matthias Corvinus in arce Budensi collocaverat. Hæ postea Constantinopolim deportatæ sunt, & in Hippodromo positæ, simul avexerat aliquot columnas æneas, & machinas bellicas mirando artificio fusas, quæ olim ex Bosna Illyrici captæ fuerant: eodem tempore Ioannes Sepusius Transylvaniae Vaivoda, tardius quàm par erat cum auxiliaribus copiis in Hungariam venerat: Qui audito Ludovici regis exitu, regnum affectavit, favore fultus Principum ac nobilium Hungariæ, qui diadema regium ad Germanos nolebant transferri: Nam Ferdinandus Austriacus Caroli V. Imperatoris, & Mariæ Ludovici uxoris frater, Boëmiam jam occupaverat, & Hungariam recipere nitebatur. Congregatis igitur in urbe Rhacos Optimatibus, postquam regium funus elatum esset, consensu omnium Sepusius rex
saluta

Bibl. Jag.

Salutatus est & à Petro Perenne corona Hungariæ est insignitus, consecratusque à Paulo Episcopo Strigoniensi: Ejusque loco Americus Cibachus Transilvaniæ Vaivoda successus est. Interim Ferdinandus à Boëmis rex electus, conjunctis Boëmorum, Austriacorum, Carinthiorum & Stirorum copiis Budam contendit, exactoque Sepusio, occupavit: fugientemque insecutus ad Tocaïam arcem prope Tissam fluvium habita pugna illum superavit, receptaque Transylvania, rex ab omnibus declaratus est, cum uxore Anna Ludovici defuncti sorore. Constitutoque Stephano Bathore Pannonum prorege, in Boëmiam reversus est. Ioannes autem Sepusius ad Hieronymum Laschum Polonum transfugit, hominem primæ nobilitatis & potentiæ: qui hospitem benignè excepit, non contradicente Sigismundo Poloniæ rege. Huius Laschi suasu Sepusius à Solymanno petivit auxilium, quo in regnum restitueretur: Missusque est Laschus Constantinopolim qui hoc negotium transigeret cum muneribus. Is sua auctoritate, & munificentia statim sibi bassas conciliavit, maximè Lutzibei Vezirem & Abrahimum bassam qui principi facilè persuaserunt ut regi suppliciter ferret opem. Ferdinandus interim & suos Legatos ad Solymannum misit illius amicitiam ambiens & pacem petens: Quibus non tantum denegata est, sed severe minitatum nisi regno Hungariæ Ferdinandus citò cederet, se habiturum Othmannos inimicos & infestos.

Dum hæc in Europa gererentur, mota est seditio in Anatolia autore Kalendere Zelebi: qui ex familia Chassis Bectasis Prophetæ apud Turcas summi nominis & reverentiæ ortus, congregato Dervisiorum magno numero, Sangiacos aliquot fudit, & Asiam turbavit. In hunc

missus est Abraimbassa cum exercitu: qui Kalendere octavo statim motu inter seditiosos ortum compefcuit.

At Solymanus ut Sepusio ferret opem principio veris anni 1529. ex Asia Becrambeium cum equitatu, & Abrahimum ex Europa convenire iussit. Hi Subbassas, Vaidodas, & Flammuranos militiae praefectus congregarunt, junctisque simul copiis in Hungariam penetrantes, omnia ferro & flammis immaniter vastabant. Acanziorum quinquaginta millibus praefectus erat Achomates: Michaloglis cum peditatu equites praecedebat. Solymanus Hadrianopoli solvens venit Belgradum: ad quem statim properavit Sepusius, & supplex cum mulieribus ad eius pedis provolutus, illius opem imploravit, ab eo clementissime exceptus est Transilvanus Abrahimi bassae, & Ludovici Gritti favore: statimque Budam contendens diffugientibus magna trepidatione civibus, urbem cepit, arcemque, cui Nadastius praeerat. Buda recepta duxit copias in Austriam ut Viennam occuparet: quò pervenit circiter 13. Septembris eius anni; capto in via Altemburgo, & depopulata Sibenbugensium ditione.

Viennae praeerat Philippus Palatinus, Nicolaus Salmensis comes, Rokedorf. & alij, qui viriliter sustinuerunt barbarorum impetum. Vicies enim diversis locis conquassatos urbis muros subierunt Turcae, & toties magna virtute propugnatorum repulsi sunt. Cumque haec obsidio non videretur succedere, capiendae urbis desperatione actus Solymanus, vigesimo obsidionis die Budam rediit, Abrahimbassa exercitum reducente. Abducti sunt in servitutem plusquam sexaginta hominum millia: Turca verò Budam reversus Sepusium regem statuit,

ruit, illique Ludovicum Grittum Venetum adjunxit re-
rum socium, cuius consilio in omnibus uteretur, ipse
Constantinopolim versus iter suscepit.

Anno 1532. Ratisponensis dicta convocata est
mense Maio, ut de religionis turbatae statu inter se con-
sultarent Christiani Principes. Interim Solymannus,
cum exercitu ex Thracia jam pervenerat ad fines Triba-
lorum, ut Sepusio ferret opem contra Ferdinandum
Cuius adventus ita terruit Christianos, ut negotio reli-
gionis in aliud tempus dilato, ad arma concurrerent,
Turcis jam obsidentibus arcem Strigeniæ cum Ludovi-
co Gritto: reliquus exercitus ad Samandriam confede-
rat. Strigonienſes aq̃ue penuria laborantes, à Poſonnen-
ſibus vicinis petiverunt auxilium. Ii Viennam miſerunt,
quia Carianero urbis præfecto impetraverunt, ut navi-
giis ſecundo Danubio copiæ mitterentur, auxiliares:
Hæ Strigonium pervenerunt, quod à Buda diſtat milli-
aribus tredecim, ſed infeliciter pugnantes, ſuper flumine
ſuperati ſunt à Gritto, cæſique, aut in fugam verſi, ſub-
merſis omnibus, aut captis navigiis. Carolus V.
Imperator, Boiodurum, quod Patavia vocatur, ad Da-
nubium jam appulerat: Solymannus erat Belgradi unde
ad provinciam Valeriam (quæ eſt Stiria) copiis infeſtis
contendebat. In via Guintzium oppidum, quod non
procul abeſt ab urbe Sabaria, à Nicolizza præſidio muni-
tum per Abraimum baſſam tentavit. Aigas ſive Ajax baſ-
ſa, & Caſſines Beglerbegi ducebant equitatum. Aſiatici
equites Aiaci Caſſino Europæi parebant. Hos duos
ſequebatur Muſtaphas Michaloglis Acanziorum volun-
tarioum equitum præfectus: Acanzios levis armatura
equites vocant. Is cum equitatu centum millium homi-

num præcedebat reliquum exercitum itinere duorum dierum. Sed cum ad Guintzium nihil proficeret Abramus bassa, relicto Nicolitzo, in Carinthiam vertit iter: unde paulo post Belgradum reversus est ad suum Imperatorem, quod tutum non existimaret cum Carolo V. manus conferre; cuius præsentiam ac potentiam plurimum metuebat, licet militum numero longè esset inferior. Interim Solymanni mandato Mustaphas bassa Cazonem Michaloglem Vaivodam cum duodecim millibus equitum & aliquot Acanziis misit in hostiles ditiones, qui ferro flammaque ubique grassaretur & depopularetur ripas Danubii Lintzam usque. Unde metu a fugit Ferdinandus, disposito ad Pontem Anasij fluvii præsidio. Cazon post ingentem nostris illatam cladem, victor ad suos iter reflectens per Alpium itinera scopulosa & difficilia, non procul à Gratio urbe Stiriaë incidit in Ludovicum Coycium, à quo fusus est: is tamen cum suis, ne reliquorum vires experiretur, relictis impedimentis, & quatuor captivorum millibus occisis, partem suarum militum Ferisi bassa commisit, qui salvus ad Solymannum rediit. Cazon cum reliqua parte suorum per vallem Storambergi viam instituit, illique ad Leopoldum oppidum factus est obvius Fridericus Palatinus, qui cum duodecim millibus peditum, & duobus millibus equitum gravis armaturæ, ac viginti tormentis bellicis hostem excepit: pugnaque commissa Cazon fortiter & animosè dimicans, tandem oppressus cecidit, cum tertia sui exercitus parte, qui tam in prælio cæsi sunt, quam in paludes lapsi periêrunt. Cæteri qui summa cum difficultate elapsi sunt, amisso duce paululum progressi, à Lodrone rursus, Ioachimo Brandenburgico excepti, miserè

miserè confecti sunt. Reliquiæ superfuerunt, celeri fuga pervenerunt Neokirchium, quos iterum invaserunt Turrianus & Catianerus, plurimosque interemerunt, Paucique exiis sese viriliter è manu hostium expedientes, potuissent evadere, nisi à Baltasaro Pamphilo Hungarorum duce, intercepti essent & omnes fere ad internecionem deleti; exceptis paucissimis, qui Belgradum fugæ celeri pervenerunt: Hæc dum fierent, Carolus Cæsar habito cum suis consilio Lintzio Viennam descendit, ubi delectus militum factus est, numeratique sunt præter urbium præsidia, nonaginta peditum millia, & triginta equitum, exceptis laxis, calonibus, & servis, ita ut totus illius exercitus superaret numerum ducentorum & sexaginta millium hominum. Tantum apparatus cum probè cognovisset Solymanus, trajecto Mura fluvio, qui Savaria dicebatur olim, & Dravo superato, nulla re memorabili gesta, Stiriam relinquens Belgradum se recepit, abductis in servitutem plusquam triginta millibus hominum: præter infinitam captivorum multitudinem, quos Mustaphas Michaloglis diversis in locis immaniter iugulaverat.

Turcarum audito discessu Cæsar in Italiam reversus est: Dumque in hac expeditione Solymanus esset occupatus, Andræas Auria cum quinque majoribus onerariis navibus & quadraginta octo triremibus Messinam in Sicilia appulit: unde rebus necessariis acceptis, in Græciam trajecit. Intellexerat enim Himeralem navalium copiarum Solymani præfectum in sinu Ambracio (qui golfo di Larta dicitur) cum septuaginta triremibus satis malè instructis residere. Eo tempore clas-

re classis Veneta duce Vincentio Capello hærebat in Laccyntho, quæ numerum 60. triremium superabat. Ipse Capellus induciis cum vtrisque pactis, spectatorem rerum gerendarum loco tuto se præbebat. Himeralis Aurix metus, superato promotorio Acriti, qui nunc Capo di Gallo vocatur, ad Mulcam se recepit: inde demisso sinu Argolico, Sunium 3. Atticæ venit, deinde Chalcidem: vnde paulo post ad portum Sphragiæ reversus est, prope Methonē Antonius Auria fugientem Humeralem cum septem selectis triremibus persecutus fuerat, nulloque hosti illato damno ad suos rediit. Andrææ autem Aurix visum est expedire relicta Methone, quæ valido Turcarū munita erat præsidio, Coronem obsidere: Quam tormentis ita conquassarunt, vt deiectis mœnibus, impetuque facto inferiorem vrbis partem, quæ dicitur insula, occuparent, Turcis in superiorem urbem se recipientibus. Quæ tamen statim Aurix tradita est, pacta conditione, vt vita, rebusq; salvis, aliò se transferrent Turcæ. Auria urbem Hispanorū præsidio firmans, relicta Pylo, quæ hodie Giunco, vel Naryarrino appellatur, Patras venit, quas non multo negotio expugnavit, & prædæ militum reliquit, Turcis compositione transacta in AEtoliam se recipientibus. Andræas Auria, terrestribus copiis alio itinere sequi iussis, cum classe ad sinum Corinthiacum navigavit. Fauces huius sinus claudunt duo propugnacula, quæ Dardanelli dicuntur; Rhium in Achaia, Moliceum in AEtolia situm est. Rhium statim deditionem fecit: sed, Moliceum multò munitius, restauratoq; præsidio firmatum, maiori cum difficultate superatum est. Rebus his in Peloponneso dispositis, relicto Hieronymo Mendosa Coronæ, anno eodem rediit Neapolim Auria, deinde Genuam.

AEstate sequente Solymanus copias misit ad recipienda ea loca, quæ à Christianis in Morea sive Peloponneso fuerant occupata, Turcarum adventu perculsus Mendosa, opem subito petivit ab Auria. Qui lecto milite Neapolim navigavit, Messinamque, & appulsus in Zacynthum intellexit, Venetorum relatu, venisse Coronem Lutzibei Callipolis Sangiacum, & Thalassiararcham, cum Solymanobassa Albano, & Assambego Mauro Alexandrino, qui classem 80. triremium habebant. Auria invitis, & summo conatu repugnantibus Turcis, Coronem annona munivit, & abducto veteri praesidio, novum militem urbi imposuit, praefecto Macica. Veterani illi ad Ticanusam insulam, quæ Venetica appellatur, venerunt, ut cum hostibus si copia daretur, quæ ad Methonem confederant, congregarentur. Sed cum recusassent pugnam, neque ad conferendas manus vi possent adigi, Auria in Siciliam se recepit. Coronenses interim rerum omnium penuria pressi, & assiduis hostium incursionibus fatigati, rerum desperatione urgente petiverunt à Praefecto Macica, ut in hostem facerent impetum, qui ad Andrusam urbem Messeniensium super Paniso flumine triginta quinque à Corone miliaribus hærebant, ut saltem aliquid laude dignum patrarent, vel viriliter occumberent. His licet invitus. suafore tamen Hermosilla & Diego Tovarre, concessit Macicaus, quod poposcerant. Duce igitur Barbano Græco nocturnis, deviusque itineribus ad Andrusam pervenerunt, ubi Charon Ianiزارorū Praefectus habebat praesidium trium millium peditum. Extra urbem erat Insell⁹ Achomates, qui cum mille selectis sequitibus occupabat suburbia. Hi sentientes Hermosillæ milites adpropinquare, magno tumultu & vocifera-

feratione reliquos ad arma concitaverunt. Nihilo tamen minus impressione facta plurimos ex Turcis interfecit Hermosilla : donec his clamoribus excitatum esset urbanum praesidium, quod ad moenia confestim accurrit ; in qua Macicaus cum Tovarre faciebat impetum : sed numero longè inferiores repulsi sunt à Charonte, caesis Macicao & Tovarre. Fugientes nostros cum persequeretur Achomates, globo missili transfossus occubuit. Hermosilla cum iis qui superfuerunt aegrè Coronè reversus est. Sed paulo post rerum omnium penuria laborantes, gravique pressi peste, vrbe relicta, in Siciliam rediere. Grave enim erat imperatori Carolo tantos facere sumptus, in conservatione duarum urbium, quæ rebus Christianorum non multum adferebant emolumenti. Idcirco eas Venetis, postea Pontifici Romano, demum Rhodiensibus equitibus, qui in Melita confederant, obtulerat ; omnesq; earum custodiam recusaverunt.

Anno 1534. Abrahimi, Bassæ suâs Solymannus relicta Pannonia in Persidem arma convertit contra Tammam vel Techmasim Scachi Ismaelis filium : & hanc expeditionem plurimum adjuvit Vlumasbegus Persa, qui Techmasis sororem duxerat uxorem, & ad Solymannum transfugerat : isque se belli huius ducem pollicebatur : nam illi paulo ante Turcicus Imperator Sanguiacatum non procul à Carahemida concesserat : præceperatque omnibus finitimarum provinciarum Praefectis, ut Vlumas, quoties in hostem Persam proficisceretur, opem ferrent, & se illi obsequentes redderent. Cum iis igitur Vlumas begus Churdistano Principi Serefesbegi bellum intulit, eoque interempto regionem eius suæ ditionis fecit. Quare cognita Solymannus summum suum

Vezirem

Vezirem Abrahamum bassam cum exercitu misit in Anatoliam, vt cum eo in Carahemidam penetraret : Quo cum venisset Vlumam begum in Parthiam pergere iussit, qui illi dux esset itineris, ipse verò cum Romanix copiis illum sequebatur.

Hi nemine resistente Tebrissum pervenerunt, vnde Tammās aberat, bello occupatus contra Kezienbassam Corasanorum Hircanorum Principem: Hos secutus est Solymanus cum Ianizaris & Portæ copiis: Sed Scachus Tammās adparatu & potentia Turcis impar, in Sultaniam se recepit: Fugientibus instabant Turcæ: sed in montana Albanorum & Hiberorum profugerant Parthi: Solymanus ad Sultaniam venerat, quæ sita est in planicie circumdata vndique montibus Niphate, Caspio, Coathra & Zagro, qui omnes à Caucaaso oriuntur: Dumque illic propter amœnitatem hæreret, illiusq; exercitus ad Hemedanem pervenisset: vbi pluviis, frigore, tempestatibus, & rerum omnium penuria usque adeo vexati sunt Turcæ, vt eorum plurimi corriguerunt, & exanimati sunt: gelu alii pedes ac manus amiserunt: innumeraque multitudo hominū miserè periit, cum equis & iumentis: reliqui fluminum inundationibus submersi sunt: His acceptis incommodis Solymanus à persequendo hoste destitit: atque in Assyriam secedens, Babylonem cepit, deditibus se vltro civibus: ibi à Calipha religionis Musulmanicæ summo Pontifice sacris ceremoniis in Imperio confirmatus est. Pauloque post omnes Mesopotamiæ & Assyriæ vrbes missis legatis Solymanno deditionem fecerūt: hæc gesta sunt anno Christi 1535.

Cum esset Babylone Ischenderem Zelebin summū Dephterdarium sive ærarii Præfectum suspendio affe-

1537.

cit, & eius bona fisco attribuit, propter infideliter tractatos Sultani thesauros. Præter milites quos secum adduxerat ex Europa & Asia minore, Principes se illi junxerant Præfectus Cairi, Sangiacique Iudeæ, Alexandria, Syria, & Commagene anno 1536.

Sequenti anno in Persidem rediit, sed nusquam comparente Taimmo, dum in Mesopotamiam reverteretur, magna damna ab equitibus Hiberis accepit, & à Delimanno, quem aliqui Agathyrsum nominant: Is per compendia viarum nota, non procul à Bethilisio vrbe ad Antitaurum sita, tam strenuè Turcas invasit & vrsit, ut cum summa difficultate illius impetum effugerint fuga Vlamas begus, & Præfectus Cairi, quæ clades Turcis illita est 13. Octobris anno 1536.

Id gravissimè torsit Solymannum: qui ex Carachemida Alepum petivit, vnde rediit Constantinopolim, offensus admodum Abrahimo bassæ expeditiones istius autore, quem multis criminibus obrutum jugulari iussit; & in eius locum substituit Aigascem, sive Aiacei bassam. Chairadinem verò (qui ad eum venerat expulsus Tunceto) propter rei navalis peritiam, Thalassiarcham creavit.

1536.

Anno 1537. Solymanus non ferens Lusitanos occupare emporia Indiæ, sinumque Arabicum (per quem aromata & odores ex India Memphim & Alexandriam importabantur) Hæc autem omnia magno AEgyptiorum & Turcarum damno, divertebant Lusitani, & in Hispaniam transvehebant, & ad reliquos septentrionales populos: Huius belli gerendi Solymanno Eunuchio Albano, Cairi præfecto negotium dedit. Qui etsi illos ab institutis navigationibus non potuerit impedire; plurimum tamen auxit sua virtute Othmannorum potentiam.

Soly-

Solymanus interim suorum bassarum, potissimum Ioannis Forestenij, Galli regis Legati, & Troili Pignatelli transfugæ Neapolitani ad Turcas, & quem Sultanus ob singularem virtutem militarem receperat inter Mutfaracos equites, qui ex omnibus orbis nationibus collecti, religione libera, militant imperatori Turcico. Is iam antea Chairadim Barbarossæ notus, & Lutzibassæ commendatus, horratoreque erat Sultano, ut terra marique Italiam peteret: Qui cum terrestribus copiis ex Thracia per Thessaliam contendit in Albaniam, & Anlonam pervenit: Navales verò in Cephaleniam & Zacynthum prius appulerunt, quam Christiani putassent Constantino-
poli solvisse: Statimque ingressus in Calabriam Lutzibassæ cum Chairadine Castrum urbem ab Hydrunto distantem miliaribus octo expugnavit, & depredatus est, abducto cum reliquis incolis Mercurino Gattinari loci domino. Potuissentque tota Calabria potiri, nisi Alexandri Contareni Veneti adventu fuissent repulsi. Andreas Auria ad insulas Merletes (quæ sunt Ericusa, Marathe, Elaphusa, & Malthace, prope promontorium Cassiopæum tredecim hostium triremes eodem tempore non sine suo damno submersit: nam in eum irruens Chairadines cum 80. triremibus ex Leucade fugiens ad Lacinium promontorium (quod Capo delle Colonne dicitur) sese Messinam celebri cursu recipere coactus est: Anlonæ interea Solymanus confederat, quæ est e regione Hydrunti in altera ripa maris Hadriatici, distantque ab invicem miliaribus sexaginta. In eius vitam conspirarunt Chimeriorum montani, qui duce Damiano per prærupta saxa evadentes in tentorium principis irruerunt, parumque absuit, quin illum incautum occidissent; sed captus Damianus cum complici-

bus trucidati sunt. Utque totius gentis audaciam vlci-
scretur Sultanus, iustum exercitum immisit in Acro-
ceramum, qui omnia incenderunt, diripueruntque: &
incolas omnes in servitutem abduxerunt. Pauloque Post
Chairadines Corcyram invadit cum Lutzibassa, omnem
que insulam deprædati sunt, præter urbem & duas arces
situ ac munitione inexpugnabiles: reliquis oppidis & vi-
cis depopulatis: vnde tantum numerum captivorum ab-
duxerunt Constantinopolim, vt expositi ad Bescitas
supra Galatam, singuli non plures quam duobus vel tri-
bus proclamarentur Sultaninis. Constantinopolim, re-
versus est Solymanus imperator, rebus in Epiro benè ge-
stis, anno Christi 1538.

Interea Pafarus classis Venetæ præfectus cum Vettu-
turio Collega Scardonem Dalmatiæ urbem ad sinū Dal-
maticū occuparunt, & solo funditus æquarūt, ne Turcæ
postea illam munirent, in tetrimentum Venetorum. Pari
successu Argirutū, quod Obroazzo dicitur, occupassent:
sed Amuratis Sebenicensis adventu ab incepto remoti
sunt. Eodem anno Chayradines cum classe Turcica erat
in sinu Lartæ, in quem Doria cum patriarcha Grimanno,
Ferdinando Gonzaga, & Vincentio Capello cum reli-
quis navalibus Christianorum copiis impetum fecerunt:
classis hæc superabat vela ducenta, Chairadines verò cō-
plectebatur 87. triremes, & liburnicas triginta præter mi-
nora navigia, quæ omnia simul iuncta accedebāt ad 150.
Quæ simul ducebant Tabacus & Salecus Pyratæ famosissi-
mi, & qui iam antea egregiam Chairadini navarāt ope-
ram in Africa subigenda. Prælio prope S. Maurā commis-
so magna clade accepta, subitaq; orta tempestate Auria
spirantibus Euris in Corcyram se recepit 27. Septembris
anni

anni eiusdem 1538. Tantasque Christianorum copias
 navales convertit in sinum. Rizonicum, qui Golfodi Ca-
 taro vocatur: vbi castrum novum Turcis ademerunt,
 & incolas in servitutem redegerunt. In cuius vrbis custo-
 dia relictī sunt veterani milites Hispani, qui duce Sarment-
 to Corone fuerant abducti: Solymanus hīac Castrī novi
 occupatione irritatus, præcepit vt novus in Dalmatiam
 mitteretur exercitus; statimque Chairadines cum Dra-
 guthe, & Corseto pyratīs, cum 90. triremibus & 4. ma-
 gnis navibus onerariis maritima navigatione eò appule-
 runt. Vlāmas begus Persa, qui Bosnæ Illyrici tunc erat Be-
 glerbegus terrestres copias agebat: Cumq; ad Castrū no-
 vum pervenissent, ei aculatione cōtinua ex propugnacu-
 lis & mœnib. plusquam mille succubuerunt Turcæ: &
 Agi Hariadenus vrbis Taioreæ in Africa rex prope Tripo-
 lim occisus est. Tandē irruentibus magno impetu Turcis
 vrbs capta est. 7. Augusti 1539.

1530.

Sarmento tribus sagittis transfosso, cum aliis plu-
 rimis ducib. bellicis: reliqui à Chairadine capti cum 800.
 veteranis servituti mancipati sunt, & Constantinopolim
 missi. Cattarum quoq; aggressus est Chairadines, sed ab
 eius obsidione discessit, donis acceptis à Mapheo Bembo
 vrbis præfecto.

Ioannes Sepusius sive Sapolienſis regno Hungariæ
 præfectus à Solymanno, iam senex duxit vxorē Isabellam
 Sigismundi Polonię regis filiā: qui Sigismundus antea Io-
 annis huius Sepusij sororem Barbarā matrimonio sibi
 copulaverat: qua mortua Bonam Sfortiam Ioānis Gale-
 acii ducis Mediolani ex Isabella Arragonia susceptā substi-
 tuit. & ex hac Bona nata est Isabella quā Sepusius duxit. Et
 Ioānes Sigismundus II. qui regno Poloniæ præfectus est.

At cūm

At cum Maylat & Balas præfecti Transylvaniae defectionem mollirentur, à Ioanne Sepusio sunt oppressi, in qua cum esset expeditione, Isabella illi Silinici peperit filium Stephanum: Rex ægrotus in convivio instituto cum avidius bibisset, ut gratulationi suorum satisfaceret, in febrim recidens, diem extremum obiit, ex testamento filium heredem relinquens; cui tutores instituit Georgium Varadini Episcopum, & Petrum Vicis consanguineum: Legatique missi sunt Constantinopolim cum muneribus, nempe decem pateris ex auro puro, 600. argenteis deauratis calatisque: 40. talaribus Syrmatisque vestibus sericis & aureis, & 50. libris auri puri cussi. Puer regius baptismate insignitus est, & diademate regni sacro coronatus.

Mortuo igitur Ioanne Sepusio, Ferdinandus Caroli V. Imperatoris frater regnum affectans, hortatu Hungarorum nobilium, qui ad eum defecerant, arma movit in Isabellam defuncti viduam, venerant enim ad Ferdinandum Alexius Torso Ferentius Gnarus, Petrus Bachit, Baltazar Pamphilus, Francus Capolnates, Ianus Castelamphus, & Casparus Seredus, qui omnes mulieris & monachi Georgii non poterant perferre imperium. Coacti igitur exercitu Ferdinandus Leonardum Velzium Rhætum præmisit Danubio, qui Strigonium descenderet; ac paulo infra, Vicegrade arcem vi expugnavit, cui præerat Valentinus Litteratus. Pæstum etiam pari successu occupavit & Vacciam, quæ se ultro dederunt. Inde Budam appulit cum omnibus copiis. In urbe erat Valentinus Turacus militiæ magister, qui sese intra moenia continebat, res urbanas alex non ausus committere. Velzium cum obsidionem in longum trahi videret, militem reduxit ante

ante Vicegradum, ut arcem superiorem, quam nondum ceperat, cogeret ad deditionem; quod statim contigit: ac paulo post Albam regalem, Petri Perennij defectione, in potestatem redegit. Cumque Hungaris non satis benè conveniret cum Germanis, rediit Strigonium imminente jam hyeme.

Isabella & Georgius urgente necessitate petiverant auxilium à Sangiacis vicinis; nempe ab Vstropho Bosnæ, & Mahomete Iahaogli Belgradi, & ab Amurate: qui jam Clissa occupata prope Salonas, ad Dalmaciæ fines appulerant, sed ulterius progredi sine jussu Imperatoris non erant ausi. Regina igitur rem omnem per Legatos, quos habebat Constantinopoli, Sultano communicavit. Qui munera ad puerum regem misit nempe togam regiam purpuream auro distinctam, clipeum excellenter elaboratum, cum massa & acinace gemmis ornato, illius protectionem se ultro suscepturum promisit. Simulque Vstropho & Mahometi severè mandavit, ut protectionem maturarent, nequid sinistri Budesibus eorum negligentia & cunctatione contingeret. Cùmque Hieronymus à Lascho venisset Constantinopolim, & Sultanium multis verbis averteret à tutela pueri reges conjectus est in vincula & à Rostano bassa Solymanni genero indignissimè tractatus.

Anno 1541. ineunte vere Turcæ in Hungariam venerunt, & conjunctis copiis cum Valentino trajecto Danubio Vacciam occuparunt & cremaverunt. Inde perrexerunt Pæstum cui præerat Barcok & Otho Fotiscus: in cuius obsidione cùm satis malè Turcis cederet, & illis à regina parcius solite elargiretur annona, relicta obsidione reversi sunt in suam ditionem. In quas discē-

dentem impetum faciens Ferentinus Gnarus multos occidit inter quos cecidit Achomates vir singularis virtutis.

Carolus V. ut fratri succurreret, Comitum Principum Ratisponæ convocavit mense aprili anno 1541. ubi de religionis perturbatione actum est. Tandem Imperatoris iussu negotium expeditionis Hungariæ delegatum est Gulielmo Rockendorffio; qui cum Silesiis, Moravis, & Boëmis secundo Danubio Budam descendit: quam machinis tormentisque æneis, & cuniculis sub terram actis usque adeo concussit, ut oppidanos fere moverit ad deditionem: cui accessit & proditio Bornemitzii Budensis, qui Germanis portam secretiorem noctu aperuit: sed cum proditor se videret proditum, cum Germanis an fugit. Solymanus interea Mahometi-bassæ injunxit, ut celerrimè Hungariæ regi ferret opem: Mustapham autem bassam Nicopolis Sangiacum misit in Maylatum, qui Ferdinandi partes sequebatur, præcepitque Petreio Moldavo Valacorum Satrapæ, ut Mustapham adjuvaret. Hii iuncti erant Machometes Sangiacus Belgradi, & Vlumasbegus, qui Vstrepheo in sangiacatu Bosnia suecesserat. Iam perventum erat Budam, ubi Valentinus Turæus, qui in urbe erat, Turcis se coniunxit, ut in Rockendorffium aliquod generosum facinus aggrediretur. Pugnatum est utrinque magna obstinatione, donec Rockendorffius graviter humerum sauci, noctu fugæ se dedit. Mahometes Belgradi, & Valentinus Turæus Perennii castra occuparunt, Germanis expulsis: in ea pugna plusquam viginti millia hominum cæsa sunt à barbaris 36. maxima tormēta ænea abducta sunt: sarcinæ & impedimēta, cum innumeris mercatorū tabernis præde-

mili-

militem cesserunt. Rockendorfius, qui se inde subtraxerat æger, per suos invitatus licet schapha delatus est ad insulam Comarem, & paulo post in pago Soma animi dolore, & vulnere quod acceperat pressus, expiravit.

Solymanus cum ingentibus copiis Budam pervenit mense Augusto anno eodem 1541. qui victorem exercitum collaudavit: & Machometem Belgradi Sangiacum, cuius virtute parta erat victoria, equitatu totius Graciæ præfecit: captivosque fere contingentes miseræ destinavit laniæ: inter quos erat Baltazar Picanus, & Tayscus viri nobiles. Missisque ad regem puerum muneribus, inter quæ erant tres equi generosi, ornati frænīs & Ehippijs aureis gemmatisque, & tres togæ clavatæ, auroque distinctæ, reliquis quoque Hungaris optimatibus auro variegatas vestes donavit: simulq; petivit ut puer in castra adduceretur, quod factum est, matre tamen dubia de rerum eventu. At dum Principes Hungari opiparè in castris convivarentur, Solyimi iussu missi sunt præcipui ex Ducibus, qui prætextu urbis visendæ, portam Sabbatinam, & compita urbis occupaverunt: Proclamatumque est publica tuba, ut cives nihil formidarent: sed si benè consultum vellent sibi, uxoribus, & liberis, arma in locum destinatum comportarent: quod statim factum est cogente id necessitate. Postquam rem sine tumultu pacificè transactam vidisset Sultanus, puerum sub noctem ad matrem remisit, retentis apud se Georgio Varadinensi Episcopo, Petro Biscu tutore regis, & Valentino Turaco præfecto militiæ. Stephanoque Terbene cancellario, & Urbano Baziano præfecto Vrbi. Regina metu percita ad So-

1541.

lymannum misit, qui suppliciter rogaret vt datæ fidei memor esset, simulque exquisitas margaritas ad Rostanum Principis generum portari iussit, quæ illius benevolentiam promererentur. Solymanus urbem ingressus 30. Augusti anno 1541. cum duobus filiis Selymo, & Baiazete, quos ex Rossa suscepserat. (Nam Mustaphas qui ex Circassa matre natus erat patri suspectus propter acumen ingenij, & militum favorem, quasi relegatus Magnesiæ urbe Ioniæ relictus erat. Peractis igitur sacris suavis bassarum, maximè Rostanis, iussum est reginæ, vt ex urbe cum filio discederet; & se in Transylvaniam reciperet, donec puer adultus regno videretur idoneus. Illa interim cum thesauris regis Lippæ viveret, suarum rerum secura. Isabella intra se tyranni perfidiam obominata, mandatis tamen illius obtemperavit; relictæque urbe, & omnibus quæ ad militiam pertinebant, cum suis Satrapis viæ se expedit. Solus Valentinus Turacus homo magnanimus & opulentus, qui que munitissimas arces circa Balatonem lacum possidebat, retentus est captivus: quamvis illius liberationem diligentissimè sollicitaret regina, & Agorchus Sigismundi Poloniae regis Legatus apud Turcam.

Ferdinandus interim misit Leonardum Velzium, quæ fugam suorum compesceret; reliquias colligeret, & confirmaret. Nicolaumque Salmensẽm ablegavit ad Solymannum, qui novis conditionibus pacem impetraret: Cum eo erat Sigismundus Lithestanus: Hi obtulerunt Imperatori pateram auream geminis variis ornatam, cū quadam machina argentea, quæ horarum distinctionem, planetarum cursum, & lunæ cum sole coniunctionem artificio mirando denotabat. Hi excepti sunt honorificè, & post

& post aliquot convivium acceptis muneribus in Austriam reversi sunt. Ipse verò Budæ constituto Machomete Hungaro, sed qui ad Turcarum religionem defecerat, adiunctoque illi Stephano Verbeto tanquam urbis iudice sub autumnum Constantinopolim se recepit.

Anno 1542. Comitium Norimbergæ convocata sunt, ubi de controversiis religionis ageretur, & simul de bello movendo contra Turcas pro regno Hungariæ. Urbes liberæ triginta peditum millia, & septem millia equitum decreverunt, qui sub ductu Ioachimi Brandenburgici secundum dextram Danubij ripam descenderunt Strigonium. Illis se junxerunt decem millia equitum Stiriorum duce Hunganoto: & Hungarorum quindecim millia sub ductu Casparis Seredi. Paulus autem III. Farnesius P. M. misit tria millia equitum, quibus præerat Alexander Vitellius. Præter eos qui iam in Hungaria militabāt. Traiecto igitur Danubio Pæstum venerunt. Solymanus autem magno cum adparatu in Hungariam contendens primò Valpoum, Petri Perennij arcem munitissimam ultra Dravum sitam, expugnavit: vnde Pestum aggressus, nostrisque habita pugna fuis, turpiterque fugiente Ioachimo Brandenburgico, urbe potitus est.

Anno sequenti rursus in Hungariam Solymanus expedit Amuratem, & Vlamam Persam; quos sequebatur Achomates Romanicæ Beglerbegus, illi Soclum occuparunt in via, & Strigonium duxerunt copias. Urbem tutabatur Liscanus Hispanus, & arci præerat Salamanca. Moenibus autem continua concussione ex maiori parte deiectis, cum Turcæ pervalla & aggeres urbem ingressi essent, multis suorū cæsis, repulsi sunt: inter quos occubuit Baltacus Selymbriæ ad Euxinū pontum Tetrarcha, &

Zimar Persa, cum circiter ducentis Turcis qui ex navibus urbem oppugnabant. Sed postea rebus malè cedentibus Liscano & Salamanca, 10. Augusti eiusdem anni urbe sunt potiti: qui cladi superfuere, tràsacta cum Turcis compositione, Pofonium se receperunt ubi à Nicolao Salmèsi capti sunt Salamanca, Liscanus Vincenti⁹ de la Matrici, Alessius Nardous, & Tristanus, & sub custodia traditi.

Solymanus relicto Strigoni Ossano, præmissisque Scythis Tataris, qui usque ad Albam regalem incursionibus assiduis longè lateque Pannonnes infestarent: Theodatam urbem munitam cepit, & solo æquavit. Inde vires omnes convertit ad expugnandam Albam: Quæ ut palude circumquaque erat cincta, & loci opportunitate munita, videbatur multum faceßura negotii obsidentibus. Vrbi præfectus erat Barcocius, qui suadebat, ut suburbia diruerentur: Sed Octavianus Scrofatius cum Albanis, illius consilio non obtemperavit: Factumque est ut impetu facto Turcæ occuparint suburbia; cæsis Scrofatio, Barcocio, Philippo Tornielo comite, & Carlo Secco viris illustribus. Oppidani præsentis periculi metu Legatos ad Solymannum miserunt pro redditione urbis: quibus permissum est discedere rebus salvis: & civibus libertate frui: Sed post abitum peregrinorum militum, Sultanus urbem ingressus supplicium sumpsit de aliquot civibus, qui rejecto imperio Isëbellæ, & regis pueri, ad Ferdinandum defecerant: reliquos, nequid novi machinarentur, transtulit Budam, & Belgradum. Balibeium Vrbi præfecit: & toti regno Hungariæ Machometem Iahaogli Belgradi Tetrarcham. Ipse verò cum reliquo exercitu, vergente iâ autumno, Constantinopolim rediit an. 1545. Anno 1547. Helias sive Ercafes, Imirsa Tammæ Scacho Persa-

Persarum frater ad Solymannum defecit: cui commisit exercitum & in Persiam remisit: Sed cum fratrem Tammam non posset assequi, expeditioq; illa laboriosa & infrugifera videretur, Helcā variis criminationib. obrutum coëgerūt aufugere: ipsi & infecta redierunt in Anatoliam.

1550.

Anno 1550. Aphrodisium (quod Mauris dicitur, Machediam, nostris vero Africa) in ipsius Africae littore occupavit Dragutes Raisus pyrata celebris: quam eodem anno recepit Carolus Cæsar, per Andream Auriam; cæsis ex barbarorū præsidio 300. & abductis 1200. mancipiisque in Monasterio oppido vicino Africae capta sunt: ipsumq; Aphrodisium post tertium mensem expugnatum & solo æquatū, abductis inde 7000. captivorum. Idem Solymanus ægre ferens, Sinambassam cum Dragute & Sala Raisis, remisit, qui Melitensem arcem expugnarent: quod cum frustra tentassent, in Africam trajicientes Tripolim arcem & oppidum ditionis Equitum Melitensium in potestatem Othmannici Imperatoris redegit 15. Augusti, anno 1551. Tripoli præfectus est Dragutes cum Sangiacibegi titulo: Is infestus erat Carvennae regi vicino, quod obsidenti Aphrodisium suam negasset opem: quare in eum arma movens, eius fere totam ditionem, quæ 300. tantum à Tripoli milliaribus distat, sui juris fecit eodem anno, Alisbassa, qui Cara dicebatur, Budensis præfectus Stephano Losentio cæso, Temesvarum Hungariæ urbem occupavit, cum aliis aliquot castellis, Erasmumque Tenselum præfectum Ferdinandi Austriaci, cum Sfortia Palavicino, Augustino Scardellata & aliis ad Palastrum fuderat: Quorum rerū successu elatus, adjuncto sibi Achomate Romaniae Beglerbego, & Casau: aliisque begis, Zolnoccū, cedentibus, ultro præsidariis militibus, 4. Septembris in deditionem rece-

1551.

rece-

recepit : Cùmque Agriam tentasset expugnare, cum ingenti suorum clade & dedecore repulsus est: Anno 1552.

1552.

1553.

Anno 1553. sollicitante Aramantano Regis Galliae Legato Solymanus classē armavit, quam cum Gallo coniunxit, Siculisq; & Neapolitanis gravissima damna intulit. Eodemque tempore Genuensibus adempta est Corsica: quam postea receperunt anno 1559.

1555.

Anno 1555. cum legati à Ferdinando de pace tractanda missi essent Constantinopolim Antonius Verantius Agriæ Episcopus, & Franciscus Zais Cassoviensis praefectus, neque adhuc quicquam impetrassent, Tuigon Budensis bassa Capos Vhivarum & Baborzam cepit, unde ad Zigetum tendens, fortiter à praesidiariis retro cedere coactus est.

Anno sequente Selymus & Baiazites vivente adhuc patre de imperio inter se decertarunt, victusque Baiazites in Caramaniam cum quatuor filiis se recepit abductis secum 20000. armatorum. Inde in Persidem perrexit. Sed ne quid novi moliretur, Solymanus Legatos ad Tammam Sophi expedit, qui illum rogarent, ut Baiazitem cum filiis de medio tolleret. Utque de ejus morte non posset dubitare, misit eo Casminum Zeschne-gir, hoc est prægustatorem qui optimè Baiazitem ex facie noverat. In cuius praesentia Princeps cum filiis stragulatusest. Et mortuorum corpora Sebastæ sepulta sunt anno 1559.

1559.

Dragutes Tripolis Sangiacus Gerbensē insulam dolo cepit, interempto Soleimane Schoco, quem suspendi iussit, alterique Scecho insulam concessit, ea conditione, ut quotannis illi tributum sex aureorum millium penderet. Cùmque Melitenses ad recuperandam Tripo-

Tripolim cum Hispanis classem instruxissent; neque illis hæc expeditio successisset, Gerbem invaserunt. Qua de re Dragutes ad Solymannum rescripsit: Atque is cito Piali-bassam cum Genizarorū & Spachiorum, manu forti eò misit, classemque sub ductu caræ Mustaphæ instruxit: hi simul in Christianos invec̃ti, decem & octo millia ex nostris vel cæsa, vel capta, vel vndis obruta sunt: triremes 27. amissæ, naves onerariæ 14. Dux Medinensis cum Ioanne Andrea d' Auria Melitem evasere, Gastone filio Medinensis capto: anno 1560.

Anno 1561. Græcus quidam Iacobus Heraclides, qui & Basilicus dicebatur, & ab antiquis Valachis originem ducere, Samique Despota, & Pari insulæ Marchio, à Polonis adiutus Alberto Lasco, Philippovio, & Lasocio, regnum Moldaviæ occupavit, expulso Alexandro Despota, cuius possessionem illi confirmavit Solymanus: sed quinta Novembris 1563. fraude circumventus à suis Valachis cæsus est: cui substituerunt Demetrium Visnovicum: & eundem Constantinopolim captivum miserunt, accito Tomsa principe, qui paulo post ab Alexandro reverso Despotatu detrusus est, & in Podolia ad Leontopolim capite plexus. Alexandro filius Bogdanus successit. Bogdano Ivonia: qui se Stephani Vaiovodæ filium ex concubina dicebat, qui & à suis ad Danubium necatus est: & in eius locum Petrus alterius Valachiæ principis frater, adiuvantibus Turcis, fuisse et̃usest.

Anno 1574. Garzias Toletanus Pignonem arcem in Barbaria littorali Africæ ora Turcis eripuit: ex qua pyratæ multa inferebant damna Italis & Hispanis.

Eodem anno Lazarus Suendius Tocaium & Zerenicum expugnavit in Transylvania, traic̃toque Tibisco

Maximiliani imperio addidit Erdendam, Cuvaram, Baro-
rum, Vibaniam, & Sēderouiam. Cumque rebus Vaivode
Transylvani Ioannis Sigismundi succurrere non posset
Solymanus: qui suasu Chasani Chairadinis filij Prosub-
tani Algerij, & Dragutis Sangiaci Tripolitani classē ar-
mabat in Melitenses equites, quæ continebat 250. navi-
gia: & vehebat 4000. idoneorum militum. Classi præerat
Pialisbassa cum Dragute. Terrestres copias agebat Musta-
phas bassa: & ex Algerio Chasanes adduxit 27. triremes.
Hi omnes litus Melitæ legentes, castellum S. Hermetis in
ostio portus ceperunt: & hac elati victoria ad oppugna-
tionem munitiois S. Michaëlis se accingebant: sed adpe-
tente iam hieme, & adventante ex Sicilia prorege Garzia
Toletano, Turcæ in ignominiosam versi sunt fugā mul-
ta clade accepta: nā in hac obsidione cæsus est Dragutes:
plusquam 23000. millia Turcarum desiderata, ex Melitē-
sibus autem 2000. equites interierunt militum 3000. præ-
ter aliam turbam bello inutilem: hæc acciderunt 1565.

At Pialisbassa ne nihil in hoc bello videretur præ-
stitisse, in reditu Chium maris Aegei insulam Genuensibus
ademit: quamvis Sultano quotannis solveret tribu-
tum decem millium ducatorum: id insulanis crimen im-
ponebat, cur illis libertatem tolleret, quod iam biennio
tributum non dedissent: quod per nuntios reddidissent
certiores Melitenses de rebus Sultani: & quod multa man-
cipia Constantinopoli fugitiva se in Chium recipiebant,
vnde in patriam remittebantur.

Interea Transylvanus Vaivoda non desinebat assi-
dua importunitate Solymannum sollicitare ad bellum
Hungaris inferendum: cui ut aliqua in parte obsecunda-
ret anno 1566.

Palotam menselunio cinxit obsidione: à qua discesserunt Turcæ, metu advenientis Georgij Comitis Helfstenij: qui Palota Vesprinum se contulit cum exercitu, adiutus præsentia & copiis Egonis Comitis Salmenfis: quo capto Tatam & Gester castellum, Turcis Strigonium se recipientibus, occupavit: ad eos quoq; defecerunt Vethaimenses, Iscochiani, & alij: vnde Turcæ Christianorum metu incensis castellis diffugerunt. Augusto sequenti Svendius Tataros, à Solymanno in auxilium Transylvani accitos, superavit; & eorum plusquam decem millia cæcidit: expugnavitq; aliquot castella Georgij Bebeci, qui ad Transylvanum defecerat: nempe Zabaticam, Pelsozium, Gombazecum, Crasnahurcam, & Gadingen. Eodem anno se Giulia à Pertavo Vezire bassa, & alio Temesvariensi bassa, & Transylvano capta est, proditione Kerozinii: qui à suo affinis Georgio Bebeco corruptus erat: Sed proditor postea Constantinopolim ductus, accusatusque quod Musulmānos captivos crudeliter tractasset, iussu Selymi (qui patri mortuo successerat) inclusus dolio acutis clavis ferreis circumducto, ac de monte devolutus, infelicem per horrendos cruciatus exhalavit animam. Capta Giulia secundo Iulij, ad Zigetum obsidendum venerunt, præsentia Solymanno, qui paulò ante eò venerat cum exercitu ducentorum millium, ad subiugandas Hungariæ reliquias: Zigeti erat Nicolaus Comes Zerinius cum aliis multis nobilibus Hungaris: qui licet hostem sæpius viriliter repulissent, locum tamen retinere diu contra violētiam eorum non potuere. Captum est Zigetum 7. Septembris 1566.

1566.

Interfecto Zerino: in ea obsidione plusquam triginta millia Turcarū occubuerunt: Sed triduo ante quā expugnaretur Solymanus diem obiit postremum. Eius mors

tantisper occultata est per Vezirem bassam Mechemetem
 (interfecto etiam Sultani Archiatro ne palam id faceret)
 donec Selymes, cuius filiam duxerat, imperiū patris sine
 tumultu sumeret, & ad castra veniret. Nam Ianizzari &
 reliqui milites in monte Principis solent omnia diripere,
 ipsosque etiam Sultani thesauros, cum Christianorum
 Iudæorumque facultatibus auferre. Quæ si in castris con-
 rigissent, maximas clades rebus Turcicis inferre
 potuissent Christiani. Mortuus est Soly-
 mannus 4. Septembris anno salu-

tis 1566.

FORMA TIBI LAUDATA QUIDEM MORESQUE POLITI
BARBARA SED CRUDVM PECTORA VIRVS HABET

PHILTRA DOCET TRÖGILLA CIBIS MISCÉDAQ VINO
SOLA VT DILECTO TV POTIARE VIRO

ROSSA SOLYMAN NI VXOR.

OSSA, Roxa vel Roxo-
lana Solymanni vxor:
quam duxerat propter
excellentiā formæ cere-
moniis etiam contra mo-
rem Musulmannicum
adhibitis conviviiis, ubi vi-
no & omnibus esculentis omnes indulse-
runt. Ea semper unice dilecta est Imperatori,
& inter omnes eius uxores hæc sola Sultana
nominata est. Habebat Solymānus alias u-
xores & concubinas, inter quas fuit Circassa
quædam, quam ante Rossæ nuptias duxerat;
ex ea Mustapham bassam genuit suorum li-
berorum primogenitum. Sed postquam
Sultanino thalamo excepta est Rossa, oportuit

tuit Circassiam illi cedere: cui vt gratificaretur maritus filium Magnesium in Asia misit, & illi Amasianam provinciam dedet, quò simul cum matre se reciperet: Deinde ut juvenem summo ingenio & virtutibus clarum tumidumque in officio & contineret illi ad signavit Carahemidam in Mesopotamia ad fines Persicos, vt remotius à patre viveret. Amabatur enim à Genizaris & à Principibus. Vtrumque & matrem & filias incantationibus philtrisque à Trongilla venefica Iudæa alienaverat à Solymano Rossa: quæ omni ratione conabatur filiis suis Imperium adstruere: Susceperat enim ex Solymano quatuor filios Muchemetem, Selymem, Baiazitem, & Ziangirem: vnicamque filiam Chameriam sive Cumillam, quæ Rusteni Veziri bassæ nupsit. Odium patris erga Mustapham augebat non mediocriter Rustenes gener, multis sinistris accusationibus illum obruens: quod Bassas omnes sibi muneribus conciliaret, quod ficta comitate & simulata liberalitate in spem magnarum largitionum extollebat avaros Genizarorum animos,

animos. Et quod præter cætera maximè exulcerabant Solymanni mentem, addebat Mustapham Tammæ Sophi Persarum regis filiam ambire. Quod si id matrimonium fieret, verendum esset ne tam potèti regno auctus & bellicosissimorum populorum auxiliis fultus arma in patrem moveret, & illo depulso sibi Imperium Europæ & Asiæ vsurparet, interfectis omnibus qui essent ex sanguine Sultanino, vt solus rerum potiretur. His motus Solymannus anno Christi 1552. Rustenem Vezirasemen sub prætextu belli Persici cum instructissimo exercitu in Asiam expedit: sed re vera id struebat vt quavis occasione tolleretur de medio Mustapham.

Cum autem Rustenes in Asiam traiecisset, literis ad socerum missis illum monet circumspectè omnia esse gerenda, Et nihil omittendum quod faceret ad res Imperij servandas in integrum: propensissimos militum animos ferri in Mustapham: ætæque de rebus omnibus nisi Sultanus illi intersit expeditioni: & sua præsentia ex-

E c erci-

ercitus insolentiam refrænaret. His exacerbatus Solymannus, quanta potuit celeritate Alepum venit, quasi bellum Persis illaturus: Eò cum appulisset Mustapham ad se literis ex Carahemida accersivit.

Is sua innocentia fretus (licet de imminente periculo, & alienato à se patris animo ab amicis aliquoties fuisset monitus) nihilominus tamen dissimulato metu ad patrem se contulit, sperans fore ut præsentia sua & excusationibus legitimis calumnias malevolorum à se removeret, sed ingressum Sultani tentorium arripuerunt subito robustissimi viri muti (quos Othmani principes in deliciis habere solent) humique prostraverunt minaciter id innuentem patre, iniectoque jugulis nervo principem innocentem strangulaverunt. Accersitus interea Zangir filius natu minimus, qui gibbosus erat, jussus est quasi per jocum conspiciere eum à quo nihil erat amplius metuendum, cui pater offerebat interempti thesauros & omnes facultates. Quibus omnibus spretis excandescens in Patrem tam
imma-

immanis cædis autorem, facinus illi verbis acerbissimis exprobravit. Imperator libertate intempestiva filij offensus truculenter ad se attraxit, & pugionem libratum in nihil metuentis adegit viscera: qui in corpus fratris interempti procumbens expiravit: Pauloque post Rossæ vxoris instinctu & sollicitatione Solymannus Muratem Mustaphæ filium Prusæ in Bithynia cum matre degentem opera Ibrahimis Eunuchi bassæ iniecto nervo guttur elidi iussit: cum sæpius hæc mulier mariti ob oculos non desineret proponere periculum quod posset procurari avo & eius liberis à nepote cuius patrem tantopere Genizari amassent, hæc acta sunt anno 1553.

Mortuæ tandem Constantinopoli Messita sumptuosissima extructa est in qua condita sepulchro precioso est. Et postea à Selyme filio qui successerat in imperio Solymanni patris in eadem corpus tumultatum est.

MAGN' ES ET GETICI TIBI GRATIA PRONA TYRANI
SERVIT' AT EX ALTO MAGNA RVINA VENIT.

TE PROCERES ODERE PARÈSQVÆ ET REGIA CONTVX
HORVM NE PEREAS PRODITIONE CAVE.

ABRAHIMVS

BASSA.

BRAHIMVS Bassa natus ex ignobili villula Albaniae prope Pergam, quæ est ditionis Buthroti. Is ab infantia primæ captus est cum cæteris pueris Christiani nominis, qui abducuntur ad Principes Osmannicos. Dum puer esset, inservivit Scander bassæ (qui olim crudelissimè trajecto Natifone fluvio grassatus est perditiones Livenziæ, Lisonrij, & Tagliamenti, perque Marchiam Trivisanam usque ad Venetias) Abrahamus igitur ingenua forma, singularique animi promptitudine præditus, facetus, & eloquens natura, propter has doctes domino suo gratosus redditus est, & vnicè carus. Qui in Musulmannica religione institutus, ut prompto & acuto erat ingenio, literas Arabicas brevi tempore felicissimè didicit, & omne musices instrumentum expeditissimè tractare: quòdque ad omnes delicias muliebres sese accommodaret, Scander bassæ uxori facilè conciliatus est. A quo donatus est Solymanno Selymi filio, vivente adhuc Baiazeto avo. Educatus igitur cum juvene Prin-

cipe, cui erat coëtanens, illi se idoneum & obsequentem in omnibus præbuit, suosque ad domini mores conformans, tantum de eo visus est mereri, ut adultior factus, Solymanni iussu Scanderbassæ unicam filiam singulari forma præditam desponsaverit, illiusque mortui heres factus, locupletes facultates obtinuerit. Neque id satis visum est Principi, Bassarum Princeps creatus est, & Cauri præfectura donatus, equestrisque militiæ Europææ magister (qui Beglerbegus vocatur) factus est: Tandem vezir inter Bassas promotus (qui summus est à Sultano gradus) sigillum Imperatoris obtinuit & secretioris consilij Princeps vocatus est: hunc titulum adeptus, ut Ser Asker Sultani diceretur, hoc est, supremus Imperator, & dux exercitus Sultani. Iamque solus aulam Imperatoriam pro arbitrio moderabatur & regebat, Sultano comes in omnibus expeditionibus & cōsiliis; imo in secretioribus voluptatibus & deliciis testis intimus. His igitur dignitatibus auctus, in bello Hungarico Beglerbegatum fidelissimè & generosè administratus est: Ac licet Musulmannicam circumcisionem cum religione recepisset, occulta tamen devotione Christum reverebatur & colebat. Assidue igitur Solymannum hortabatur, ut relictis Hungaris & Pannonia sub gubernatione Ioannis Sepusij regis, & Aloysij Gritti, Germanorum animos non irritaret ulterius, quorum vires non satis esset tutum sæpius experiri: Satius esse docens arma convertere in Persas Cusébas hereticos, qui Teckele Heresiarcha religionem Mahometanam, profanis & intolerabilibus superstitionibus deformabant. Id ut facilius Imperatori persuaderet, illi conciliavit Mulearabum Damascenum Prophetam, qui tunc Constantinopoli summo erat in honore, propter peritiam

peritiam rerum sacrarum, divinationem, & artem Magicam. Is Sultanum adhortari non desinebat, ut Persas hereticos bellis opprimeret, proposita illi certissima spe victoriæ, quòd causa iusta esset, & Deo gratissima. Cuius admonitionibus obtemperare statuit Solymannus licet illius mater, & vxor Rossa conarentur illum divertere à tam longa, tamque periculosa expeditione. Huic instituto multum adiumenti attulit Vlamas begus, qui recen-
 ter à Techmasi sive Tamina, Sophi Parthorum rege deficiens, Constantinopolim venerat, suamque operam offerebat in debellandis Persis. Convocatis igitur omnibus Europæ Sangiacis, cum exercitu in Asiam trajecit, ut Nizzæ militum delectum faceret. Lustibegus in Peloponnesum missus est, qui Coronem obsideret, & Aloysius Gritus Venetus in Pannoniam ablegatus est ad Ioannem Sepusium sive Zapolienssem Hungariæ regem, ut eius consilio & prudentia Pannonienses in officio retinerentur. Solymannus interim votis pro victoria susceptis sacrisque peractis spe elatus rei benè gerendæ Iconium Lycaoniæ urbem venit, unde per Cæsaream, ad Malathiam perrexit (quæ fuit olim Amaltha) ubi ex Antitauri vallis Euphrates emanat in apertiora loca. Postea ad Coin maioris Armeniæ urbem, quæ antiquis dicta est Artaxata, appulit: neque unquam in tam longo itinere Persa hosti se ausus est opponere. Vlamas autem cum expeditissimis Acanziorum equitibus exploratum missus est, quid Tamas rerum gereret: quem cum accepisset ad Iberos & Albanos in regionē Montesium & difficilē se recepisse: Solymanus nullo repugnante Tebrisio occupato, in Sultaniā movit exercitū: ubi propter loci fertilitatē, & amoenitatē per aliquot dies refecit milites longis itineribus defatigatos. Herente interim diutius Tāma in Coraxeorū montibus, tam immanis tamq; horrenda supervenit tempestas.

vt nivibus, grandine, & imbribus frigidissimis fere dimidi-
 us Turcarum interierit exercitus. Hac tam insigni fuorū
 iactura motus Solymannus, in Mesopotamiam cum su-
 orum reliquiis contendit, vt illic hibernaret: Initioque
 veris Tebrisium reversus non meliore fortuna vsus est,
 damna infinita vbiq̃ accipiens: quibus rebus offensus,
 subiugata prius Mesopotamia, ac tota fere Assyria, Tebri-
 sioque Persiæ metropoli depopulato, Constantinopo-
 lim iter convertit: Quo postquam rediisset ab Abrahi-
 mo belli Persici autore paulatim cepit alienari: Cuius odi-
 um in dies magis ac magis incrementum sumebat facti-
 one & conspiratione matris, & Rossæ vxoris Imperatorię
 aliorumque Satraparum, qui nimiam Abrahami poten-
 tiam ferre non poterant. Rossa verò illum singulariter
 oderat, quod Mustapham seniore natu filium Soly-
 manni fovebat: Noverca hæc maritum blandiciis & phil-
 tris eo impulerat, vt Mustapham cum matre Circassâ in
 Cappadociam mitteret, proculque à Constantinopoli
 abesset, si fortè contingeret Solymannum mori, & hac
 ratione in principatum substitueret filiorum vnum, an-
 tequam ex Magnesiæ præfectura in Thraciam venire pos-
 set Mustaphas. Ambitiosę mulieris consilia solus subver-
 tebat Abrahamus: Præter has duas mulieres, Abrahamum
 Imperatori odiosum & suspectum reddebat rumor pub-
 licus, quod Christianis faveret, eorum res promoveret, &
 Christum Deum coleret: Adde quod paucis antè diebus
 Marcum Nicolai Veneti filium secretò jugulari iusserat,
 & in mare proiici, ne quæstioni adhibitus revelaret arca-
 na quædam, quæ Babylone cum eo communicaverat.
 His accusationibus oppressus Abrahamus apud Solymannum,
 qui illum amarissimè reprehēdebat ingrati-
 tudinis & per-

& perfidiæ: quod cum ex servili conditione ab eo prove-
ctus esset ad tantam honoris & autoritatis amplitudi-
nem, tantorum tamen beneficiorum immemor, Oth-
mannici nominis hostes perfidi foveret, id quod ex eius-
dem Abrahami literis paulo antè interceptis probabatur.
Is ad Sultani pedes supplex & lacrymabundus provolutus,
multis verbis veniam deprecabatur, peccatum agnosce-
bat & fatebatur: Eius tamen preces apud exulceratum a-
nimum non habuerunt locum: Sed eadem nocte lectulo
tristis recumbens & dormiens, ab Eunuchis jugulatus est
cultro recurvo, quem à Principis manu acceperat. Dor-
mientem iussit ideo interfici: propterea quòd olim data
fide & jurejurando interposito illi promiserat viventem
se nunquam vita privaturum. Utque hac obligatione sol-
veretur Talismannus, qui est legis Musulmannicæ inter-
pres, apud Principem asserebat somnum esse aliquam
mortis speciem, & dormientes inter vivos numerari non
debere, quod omni sensu ferè carerent, & ab omnibus
actionibus vitæ convenientibus sejuncti essent, & quasi
Letheo stupore sopiti: His monitis confirmatus Princeps
Abraimum occidi præcepit, antequam evigilaret: Eius
corpus dicitur lapidi alligatum & cum diris imprecatio-
nibus in mare proiectum: Postera die per quæstores mor-
tui bona ad ærarium translata sunt, & fisco adplicata:
servata tamen uxori infelicissimæ perexigua parte, quæ
dotis nomine illi concessa est. Abrahami loco Vefir fa-
ctus est Ajax sive Aigasbassa, Prætorianorum Genizza-
rorum præfectus, Principi clarissimus propter prompti-
tudinem & fidelitatem. Et Chairadines Barbarossa, qui
paulò antè cum Sinano Pyrata ad Iconium obviam ve-
nerat Solymanno, ut illi gratularentur pro occupata Af-

syria, & veniam deprecarentur pro amisso Tuneto: Hunc igitur Princeps ob nauticæ rei peritiam, & magnanimitatem in Bassarum numerum recepit, & Thalassiarcham creavit. Abraimus igitur hunc finem vitæ miserabilem sortitus est, postquam ad tantam potentiaæ amplitudinem profectus esset, ut illi nihil deesse videretur, præter summum Sultani titulum: Sublatus est è vivis 15. Martij anno Christi

1537.

GEORGE LASSALL NATHAN MO
LORD DAV LLOYD NATHAN MO

VIS TVA DIREPTO SATIS EST PERSPECTA TVNETO
NVNE CEDE : ADVERSAS CÆSAR HABEBIT AQVAS.

SECVRVS TERETI LASSABIT NAVITA REMO
AËQVORA, DVM LIBYCO PRÆFICIERE MARI

ASSAMBEGV S.

SSAMBEGV S. cogno-

mento Maurus Alexandrinus, Py-
rata sui temporis famosissimus.
anno Christi 1533. cum Lustibeio
Sangiaco Gallipolis Thalassiarcha
& Solymanni Othmanni sororio,
venit in Peloponnesum ad libe-
randam Coronen, Patras, & Dar-
denellos, loca munita, prius occupata per Andream Au-
riam, & Imperatorios milites. Cum Lustibeio venerat
Soleimanes Eunuchus Albanus homo arte bellica cla-
rus. Hi omnes cum octuaginta triremibus instructissimis
appulerunt ad Acrite promontorium, quod dicitur ho-
die Capo di Gallo. Coronæ relictus erat Hieronymus
Mendosa Hispanus, ad quem Auria misit Christopho-
rum palavicinum, ut illum de adventu copiarum auxili-
arium redderet certior: Is per medios hostes viam sibi
vi faciens, ad urbem pervenit, obsessosque bona spe con-
firmavit. Interim Auria cum classe iuventus in Lustibeij
naves, eas fudit, & dissipavit non sine gravi difficultate:
ea pugna navali captus est Iosupius mille Ianizarorum
præfectus: quem paulo post multis affectum muneribus;

& honorificè tractatum, cum libertate remisit ad suos Methone hærentes. Ceciderunt eo prælio fere trecenti Turcæ, Maurus verò cum Soleymane Eunuchò & Cairi præfecto, Lustibeium amarè reprehenderunt, quòd illius negligentia & cunctatione tantam accepissent cladem: parumque absuit quin orta seditione ab invicem discederent. Auria igitur repulsis hostibus frumentum, & reliqua necessaria Coronæsis distribuit, & urbi Macicaum præfecit cum novis copiis, abducto inde veteri præsidio: rediitq; Corecyram, deinde in Sicilam trajecit, cum hostes ut manus confererent cogere non posset. Paucis post diebus Maurus Venetorum naves onerarias in Syriam navigantes, non procul à Creta invasit quibus præerat Hieronymus Canalis, easq; nocturno prælio conatus est obruere: Sed sua spe & expectatione frustratus est: A Venetis enim superatus est & fusus: & ex tredecim triremibus, quibus præerat, quatuor fractæ & submersæ sunt, tres captæ, reliquæ Alexandriam fuga difficulter elapsæ pervenerunt. Ea pugna trecenti Ianizari, qui Cairum deferebatur, cæsi sunt; & plusquam mille Turcæ, qui triremibus inserviebant. Nam pyratae rarò utuntur mancipiorum opera in remigio, nò satis fidentes tali hominum generi. Inter cæteros capti est etià Maurus graviter in frõte saucius: Is postquam nomen suum Canali declarasset, humaniter ab eo est tractatus, & Chirurgorù curæ traditus. Tunc uterq; venià deprecati sunt, quod ad arma devenissent, putantes hostiles esse copias. Maurus Auriam se aggredi crediderat, Canalis Chairadinem, qui paulò antè tres Venetorù naves interceperat. Ita simulatis uterq; verbis factum excusantes, Maurus liber dimissus est: Veneti postea legati apud Solymanum Imperatoris culpam diluentes verbis supplicibus, laudati

laudati sunt à Principe qui generosum Canalis animum multis verbis extulit, & eius magnanimitatē adprobavit.

Anno 1537. Maurus præfect⁹ est Scardonæ oppido Dalmatiæ: quod Pesar⁹ Vetturiusq; eius collega Venetæ classis præfecti obsederunt, expugnarūt, & solo æquarunt; ne postea Turcæ reversi urbem reciperent, & situ opportunā munirent, in detrimentum rerum Venetarum. Maurus inde cū paucis elapsus, fuga salutē quæsit: Anno autem sequenti 1539. Cū Imperator Solymannus Lusitanos non ferret ex occidentē in Orientem penetrasse, & pervenisse nō solum ad Erythræum sinū, sed etiam in extremā Indiam felici navigatione copias duxisse; ubi structis arcibus, oppidis, & propugnaculis oræ maritimæ dominium usurpare moliebantur, & inde in Hispaniam avertere aromatum commercia, quæ prius ex India per Arabicum sinum Sueßum deferrebātur, inde Cairum, & Alexandriā: demum in mediterraneas Asiæ provincias, Græciam, Italian, Germaniam & Galliam. Hæ autem merces Lusitanorum navigationibus intercipiebantur, & in Hispaniā avertebantur: unde faciliè poterant cōmunicari reliquis septentrionalium regionum populis: His igitur dānis offensus Solymānus Imperator, negotium dedit Soleymāni bassæ Cairi præfecto, ut præparata classe Lusitanos ab incepto impediret: Celeri igitur diligentia octoginta naves ædificari curavit, quas ex Cairo sive Memphi terrestri itinere Arsinoë, quæ dicitur Sueßa, dissolutas transvchi iussit: Et in portu Sueßano compactas mari exposuit: Classis hæc constabat viginti triremibus, viginti septem biremibus, quatuor ingentibus navibus, quæ Galeaciæ dicuntur à Venetis, Septem aliis onerariis quæ Mahones vocantur ad machinas bellicas comportandas, reliquæ numerum supradictum efficiiebāt acōmodatæ ad belli apparatū. His

1537.

1539.

navalibus copiis instructissimis Soleymannes Eunuchus,
 & Maurus Alexandrinus (qui paulo ante Sinani Iudeo
 successerat) anno 1539. ex faucibus Arabici sinus, quæ A-
 zamenæ vocantur, distantque ab Arsinoc mille & qua-
 draginta milliariis, progressi, trajectoque sinu Persico
 pervenerunt ad Indum flumen, ubi summis viribus ur-
 bem Dion Lusitanorum præsidio munitam obsederunt:
 Quos cum superare nequirent, re infecta, & infelici suc-
 cessu irritatus Soleymannes Ademam Indiæ emporium
 celeberrimum occupavit, ejus loci rege suspenso, depre-
 data urbe, & regiis thesauris secum abspontatis: præsidio-
 que illic disposito ad portum Zidæ delatus, Zibitinum
 regem pari crudelitate truncari jussit, cum omni regia
 familia, fidem datam credulo Principi rumpens, qui illi-
 us amicitiam sumptuosis muneribus affectabat. His ava-
 re & immaniter perpetratis terrestri itinere Mecham se
 contulit, ut in fonte Mahometis prophetæ ibi sepulti fa-
 cinora commissæ expiaret. Exeuntibus enim ex faucibus
 sinus Arabici ad lavam occurrit urbs Ademiorum Ara-
 biæ felicis emporium, ad dextram autem versus meridi-
 em ad littus Trogloditarum regna sunt Selan, Monba-
 zan, & Melindæ usque ad promontorium bonæ spei ex-
 tremum Africæ & in hac Africæ parte longe lateque pro-
 tenduntur regna Abyssinorum magni regis: qui reli-
 quos omnes potentia & opibus superat: Mauro au-
 tem Alexandrino classem ad portum Arsi-
 mes reducendam commisit, quo
 & ipse peracta profectione
 ex Mecha rever-
 sus est.

CONSTITUTIONE APOSTOLICA
SACROSANCTAE ROMANAE ECCLESIAE

IN NOMINE DOMINI AMEN
FACIENDA SUNT
IN OMNIBUS ECCLESIAIS

Gg

CAPTIVOS PRÆSENTE VIRO DVM DEPERIS, ILLIS
CONCILIAS LAQUEOS: TETRA VENENA TIBI.

AFRA TIBI PATRIA EST, NOMADVMQ É GENTE PARÈTES
SED DIGNVS GRÆCA VIRGINE VVLTVS INEST

TAMIRASSAM BEGI Vxor.

A M I R A Assambegi Alexandrini vxor: vel, vt alij volunt concubina: Alarbæa natione, colore fusco, sed forma gratiaque non vulgari: Erga maritum fide singulari: sed contra barbarorum morem animo miti, & ad clementiam inclinato: cum truculētiam & crudelitatem viri sui non obscure improbaret, qui erga captivos Christianos durus, & inexorabilis esset, sæpius illum à crudelitate divertit lacrymis & precibus: Sed hæc benignitas & mansuetudo non fuit mulieri perpetuo utilis: Nam in bello Dionis contra Lusitanos Assembegus duos Hispanos abduxerat, quos

Gg 2 cum

cum duriore premeret servitute, & insolentius iusto se cum iis gereret, Tamira eorum vicem ægrè ferens, imprudentius apud maritum pro eis deprecata, eorum gratiam & virtutem extollebat: Hac re offensus, suspectamq; vxorem habens (quod potissimum illis cibum ministrari curaverat, & vestimenta dari) captivos adhibito gulæ nervo strangulari iussit in præsentia vxoris, illamque vt venenum biberet, coëgit, quo extincta est paulo post.

BIS TIBI VIGITI EST REGNORVM SVMA POTESTAS
TAM LATĒ EXTENDI QVIS PVLET AETHIOPAS.

CHRISTVS ABYSSINIS NŌ EST IGNOTVS IN ORIS
GENS EST IVDĀO SED RECVTITA MODO.

DAVID ABYS- SINVS.

DAVID Abyssinorum Æthiopum rex natus est patre Nao, matre verò Helena. Pater Naus suis propter avaritiam odiosus, dum moreretur filium impuberem sub tutela matris mulieris prudentissimæ reliquit: quæ filium sanctis eruditum moribus, regnumque illius tamdiu moderatissimè gubernavit, donec ad ætatem sceptro idoneam pervenisset. Regem suum Æthiopes vocant Acegua, & Neguz: vel, vt alij volunt Beldugian, hoc est, gaudium inestimabile, vel gemma precij indicibilis: ab hoc nomine nostri corruptè Pretergiam nominant. Mauri illum appellant Anclibassi. David hic peculiari titulo vult dici Atanadidenghel, hoc est, thus Virginis: Imperare dicitur regnis septuaginta duob. quæ linguis & moribus distincta sunt.

Anno 1533. Legatos misit Romam ad Clementem VII. P. M. cum literis, quibus se regem multorum regnorum dicebat: quorum nomina hæc recitantur: Xoa, Caffa-

Cassate, Fatigar, Angote, Baru, Adec, Bellangangue, Vangue, Gazame, Amara, Baguemedi, Ambea, Trigremahô, Sebaim, Bernagues, & alia. Præcipuum regnorum est Scevæ, ubi fere semper David magnifica degit aula, propter aëris temperiem, fertilitatem terræ, & hominum ingenia. Vergit hoc Scevæ regnum ad Antarcticum, Vigin-ti duobus gradibus. Palatia habet & templa magnis sumptibus extructa, irriguis aquis, & herbosa regione amœnum. Fertile est hordei, frumenti, & omnis generis leguminum. Ter quotannis tellurem colunt; perpetuo fere illic autumnus vigente. Inter omnes Abyssinos Scevenses reliquos ingenij promptitudine superant, & morum gravitate; justiciam & æquitatem colentes, & principem suum summa veneratione observantes. Templa habent non multum à nostris cultu diversa, & ceremoniis sacris. Instituti dicuntur S. Bartolomei apostoli prædicationibus, & Philippi Diaconi: quos regina Candace recepit, & tractavit honorificè. Baptizantur more nostro; & ferro candente fronti inurunt cicatrices quasdam. Circumscissione utuntur, tam viri in præpucio, quam mulieres in myrtio particula eminente. Severissimis suppliciis delicta puniunt; maximè blasphemos in Deum. Rex ab occupationibus & administratione regni liber, lectione sacrarum literarum horas impendit vacuas. Vetus & novum testamentum, & Pauli Epistolas habent ex Chaldaica lingua in Abyssinam translata. Moderatis utuntur exercitiis, & balneis odoratis. Solus cibum capit, mensa aurea sine mappa. Vinum bibit aurea patera, vel cristallina. vel Zittum ex pomis acidis & copioso Zaccaro. Dum mensæ accumbit, trecenti juvenes principum filii mensæ adstant, qui illi inserviunt, vel circa tentorium illius excubant more satellitum.

tellitum. Semper in illius præsentia se sistunt quatuor reges subditi, qui per vices illius aulam sequuntur, cum aliis Satrapis & nobilibus. Prandet tantum quotidie: festis diebus coenam adiungit prandio. In eius tentorium post cibum admittuntur regum uxores, quæ reginam honorēt, & exhalarent cantu & saltationibus. Rex quatuor sibi iungit uxores ex regum vicinorum filiabus. Vnius tamē tantum complexibus fruitur: quæ si sterilis inveniatur, aliam thalamo excipit. In publicum rarò prodit, ac velata facie, crucem argenteam manu tenens. Præferuntur, dum equitat, septē coronæ laureæ, quæ victorias illius enotent. Super illius caput prætenditur conopeū ex velo serico. Tributa illi penduntur à cæteris regibus vel auro, vel aliis metallis, vel pecudibus, serico, lana, tritico, sale fossili, pipere, aliisque aromatibus, & mæcipiis, pro facultate uniuscuiusque. Reliqui tigres, leones, & alias feras ad regiam adducunt; vel pelles ferinas, quibus Abyssini milites in bello utuntur. Exercitus regis innumeram hominum secum ducit multitudinem. Utuntur jaculis, sagittis, & fundis. Illius tamen vires præcipuè in equitatu consistunt. Casside, thorace, clipeo rotundo, acinace, & hasta bellum gerunt. Reliqui qui galeas non habent, tegunt caput pilco rubro & villosa, qualem gerunt Mameluci Memphis. Elephantēs turratos in prælia agunt. Animant pugnas tympanis & tubis æreis. Monetam cusam non habent, peregrinam tamē admittunt signatam literis Arabicis & auream tantum, quam Pardales & Seraphos vocant. Propriam non habent signatam, sed diversis ponderibus distinctam: ut ea stipendiis militum, & mercimoniis accomodari possit. David hic regnavit annis viginti septem extra matris tutelam. Vixit annis quadraginta octo. Princeps fuit animo

miti, & ad clementiam prono, literis adprimé institutus, & arte militari clarus. Corporis statura mediocri colore subflato, oculis vivacibus, capillis crispis & cincinnatis. Ex una uxore liberos suscepit novē, quatuor mares, & quinque fēminas. Primogenitus filiorum occubuit in pugna contra regē Selam: in cuius loco regni relictus est heres à patre; secundus filiorum cognomento Clade⁹: qui difficilibus bellis, pugnavit contra regem Selam, ut fraternam eadem ulcisceretur. Potentissimus enim dicitur inter omnes Africæ reges, ut pote qui exercitum instruat decies centenorū millium hominū. Militat contra Idololatrias, & Mauros Mahometanos. David eius pater Trogloditas bello superaverat, rege eorum Casano captivo, & capite truncato, cuius regnum in meridiē protenditur ad Oceanum Mozambicum. Vicit & reginæ Bethsagæ ducem, cuius ditio ad promontorium bonæ spei vergit: Regina hæc Davidis Imperium receperat, quod illius dux detrebatat. Manicongrorum quoque regis vires & potentiam attrivit. Et Tormedam Nigritarum Principem subegit. Selamq; Mahometanum regem gravibus præliis domuit molestantem reges Barnegam & Tigrim subditos Davidis. Nam cum Africa speciem Δ vel pyramidis præferat, à Nili ostio usque ad columnas Herculis mari mediterraneo alluitur: eius latus sinistrum premitur sinu Erythreo, dextrum Oceano Athlantico, finiuntque latere utraque in promontorium bonæ spei. Medium intervallum occupant reges diversi ab utraque æquinoctialis parte. Inter hos Aethiopum populos Trogloditæ crudelissimi caver-
nis & speluncis subterraneis propter solis ardorem habitant: Sunt & Nigritarū diversæ nationes, quas alluit Melas fluvius, qui hodie Gambia dicitur. Inter hos præcipui
sunt

sunt Guinei nigerrimi, qui venustiore sunt vultus & corporis forma quam cæteri: repandum enim non habent nasum, neque prominentia labra. Hos sequuntur Mantiges colore maturarū olivarum. Manicongres, Gilopes, & Zapæ tertium servant ordinem & cæteris ignobliores.

Inter omnes Abyssini nobilissimi, humanissimi, & religiosissimi judicantur, quorum potentia longissimè se expandit & extendit. Eorumque imperium promontorio bonæ spei, & utroque Oceano terminatur quadraginta regnorum præcipuorum numero distinctum. Patriarchæ unicum habent, qui rebus sacris præest; & reliquis sacerdotibus dominatur, severissimè castigans eos, qui à religione vel bonis moribus aberrant. Habitat in urbe Barrara loco amoenissimo. Amplissimi sunt illius redditus, quos in alimoniam pauperum clargitur. Celebs perpetuò vivit, quamvis reliquis sacerdotibus uxorem ducere permittatur, sed semel tantum, nunquam reiteratis nuptiis. Abyssino regi subest regnum Gogiani, in quo præruptæ, altæ, & inaccessæ rupes extolluntur, quas Lunæ montes vocat. Ex his oritur Nilus vallib⁹ difficilibus & occultis, qui Beth dicuntur, hoc est, deserta. Ex Nili fontibus & aliis rivis palus amplissima efficitur nomine Saphè, quæ suis ripis tria regna alluit, nempe Gogian ad meridiem, Beghemede ad ortum, & Dambaies ad occasum. Ex hac palude Nilus præceps fertur per Nigritas, Gogianos, & Amaranos Aethiopas, donec ad Cataractas pervenit, quos Catadupas vocarunt: unde longis & tortuosis Mæandris & voluminibus ad Meroes insulam, quæ Naulebahem dicitur, venit: & inde navigatione quatuordecim dierum Alexandriam, & in mediterraneum mare septem ostiis influit. Nilus ab incolis Abahuis vocatur, hoc est fluminū pater.

SMYRNA MIHI PATRIA EST. IVDÆA EX GENTE PARĒTES
PYRATAM EMENSI ME TVLIT VNDĒ SALT.

DVM REDVCEM OPTATIS COMPLEXIB' IMPLICO NATVM
ME SVBITA EXTINXIT MORS FERA LÆTITIA.

SINAN COEFVT.

SINAN cognomine Cœ-
fut, hoc est Iudæus, Smyrnæ-
us archipyrata homo singularis
prudentiæ & industriæ, in re
nautica maximè. Is viginti qua-
tuor celocibus & una trireme
(quam Gallis ademerat, illique
præfecerat Galicolam Corsum,
qui & ipse aliam triremem habu-
it propriam) mare mediterraneum diu infestavit: Et ad
littus Libycum appellens ut navigia reficeret, necessari-
isque oneraret, Halicotium, pyratam Carannum il-
lic reperit, cum quo contrahens amicitiam, simul trans-
egerunt, ut conjunctis navigiis ad Chairadinem transi-
rent, qui tunc degebat Algerij. Halicotius quatuor possi-
debat Lyburnicas, & duas triremes, quas paulo ante pro-
pe montem Argentatum Neapolitanis ademerat. Con-
cordi igitur navigatione Algerium appellentes à Chaira-
dine benignè sunt excepti, qui & ipse Pyratice maximas
opes conflaverat, & Algerij regnum occuparet. Accessi-
one igitur navigiorum Sinanis & Halicotii classem ar-
mavit sexaginta navium: cum quibus statuit Calizium

freti Gaditani Emporium celeberrimum invadere, ut eo expugnato præda locuplere suas augeret fortunas, vtque ad hanc expeditionem se præpararent, Andreas Auria, ex Genua cum classe solvit, ut violētiam horum latronum cohiberet: cui se junxerunt aliquot Gallæ naves, felicique cursu cū triginta octo triremibus appulerunt Cercellum, ubi Halicotius in statione continebat sua navigia. Mauri è speculis vela Christiana videntes, existimaverunt Chai- radinem adventare: sed cū propiùs ad littus appulissent naves, tum primùm hostiles agnoverunt copias, & ad pugnam se accinxerūt. Adegerat ad remos Halicotius octingentos captivos Christianos, quibus cū fidere non esset tutum, in tanto rerum discrimine, eos cellis & carceribus subterraneis inclusit vinctos, navigia quæ in portu erant submersit, ne in hostium venirent potestatem, ipse verò cum Turcis quos secum habebat, se recepit in arcē, Mauris imperans ut urbe relicta in eandem arcem cum uxoribus, liberis ac facultatibus, quæ celeriter transportari possent, se conferrent: Alarbæoyum interim vicinorum per nuncios auxilia convocavit. Auria urbem desertam ingressus, quicquid in ea reliquum invenit suorum præda concessit. Christianos captivos, quos carceribus detineri cogvovit, vinculis solvit: Classici interim milites cū prædæ urbis inhiarent, relictis navibus ad rapinas conversi, invito & reclamante Auria sine ordine per vicos discurrebant, & sarcinis onusti hac & illac vagabantur rerū suarum securi. Quos cum palantes ex arce conspexisset Halicotius, subito irruptione facta, nihil tale expectantes oppressit, & eorum plusquam quadringentos interemit: reliqui qua potuerunt festinatione in naves se receperunt: Auria verò suorum necem indignè ferens, graviter temeri

temeritatem superstitum reprehendit, & eorum aliquot severe castigavit: eum que vacuos ordines cum dolore videret, necesse fuit caesorum numerum adimplere captivis, qui è vinculis libertati erant, quod munus lubentissimè susceperunt, spe libertatis recuperandæ: quòdque tolerabilius Christianorum servitutē passuri viderentur, quàm barbarorum immanem crudelitatem.

Anno 1534. Carolus Cæsar in Africam trajecit, ut Tunetum à violentia Chairadinis liberaret, & Mulcassenum regno restitueret. Eius adventu non expectato graviter perterritus est Chairadines; Nunquā enim tam periculosam navigationem suscepturum Imperatorem crediderat: in tantis tamē rerum difficultatibus constitutus, ut erat animo forti, & ad meliorem spem elato, non desit suos ad fortiter resistendum animare: Sinanum suorum ducum consensu militiæ principem elegit, cui summam rerum administrationem concessit. Secundum locum obtinuit Haidines Caramannus, quem Christiani Caiciadiabolo vocabant, propter audaciam, & celeres excursiones hostibus plerumque perniciosissimas. Sequebantur Salec Idonius, & Tabach Laodicensis, & Giaffer Ianizzarus, viri omnes arte militari, & animi invicti promptitudine celeberrimi. Dum igitur Cæsar Goletam obsidet, Saleci impetu cæsus est Comes Sarnensis, eiusque caput & dextra amputata & hasta affixa ad Chairadinem delata sunt. Paulo post eodē successu Tabachus Hispanos graviter afflixit Mendefio occiso: eosque facile oppressisset, nisi adventu Caroli repulsi essent Turcæ. Goleta tandē expugnata, & Turcis in fugā adactis, Chairadines rerū desperatione animo fere deficiēs, quid actur⁹ esset, in tanta suorum trepitatione non satis perspiciebat classem ad fugā
ador-

adornare non poterat: parum oppidanis fidebat, qui Pyratæ tyrannidem jam dudum auersabantur, & res ad deficiendum opportunas expectabant: Sinanem ad se accersitum superbè & amarè reprehendit, quasi eius culpa esset amissa Goleta: Sed ut erat prudens, tyranni iram qua potuit excusatione demulsi: suorum fugam in fortunam Caroli Imperatoris inexpugnabilem reiecit, & rerum vicissitudinem, quæ in vita hominum inevitabilis est. Chairadines ex ærario Numidis & Turcis stipendia distribuit, eosq; adhortatus est ad res strenuè & animosè gerendas: Sed Cæsar victoria potitus, & in urbem receptus, Pyratas cum Turcis inde exegit: Restabat arx expugnanda, in quo negotio non parum erat difficultatis: In ea detinebantur sexcenti circiter captivi Christiani, quos præcedenti die Chairadines vinctos & in custodia detentos cremari vivos iusserat: sed ab hac tam impia truculentaque crudelitate revocatus est à Sinane: qui tam immane facinus meticulosi & desperati potiùs animi, quam magnanimitatis inditium præ se ferre ostēdebat: parum ex eorum morte damni Christianis accessurum, infamem autem notam inde virtuti Principis inuri: clementiam commendari in iis qui rerum potiuntur, & ex ea omnium subditorum animos conciliari, & in officio retineri. Crudelitatem odium secum attrahere, & fere cum infelici exitu ruinam habere conjunctam. His exhortationibus à proposito barbarus abductus est: quod sui etiam detestabatur, & oderant. Et jam conspiratione facta Giasier Agamendelinus Memis duo Chairadinis Eunuchi, captivorum fortè miserati, cum in urbē domino male succedere intellexissent, Christianos vinculis solverunt: li libertate recuperata, impetū fecerunt in Ramadā arcis præfectū, cumq; inter-

interfecerunt, arreptisque armis in propugnacula consēdentes signū dederunt Imperatoriis militibus, ut propius accederent, se illis atcem dedituros: statimque apertis portis Alonsū Guasteū admiserunt. At Chairadines rerum desperatione actus, fortunæ cedēs, cum Turcis, qui illi superfuerunt, in interiora Numidiæ se recepit: in ea fuga Haidines multa siti & solis æstu oppressus, dum ad Bagradam fluvium pervenisset, nimio aquæ potu sese ingurgitans periit. Reliqui cum Chairadine, & circiter septingentis Turcis Hipponum pervenerunt, ubi reparata clasie Algerium navigavit: Sinanes paulo post missus est ad Soleymanem Eunuchum Albanum præfectum Caira quo humaniter exceptus est, propterque virtutem, & rei navalis experientiam inter præcipuos militiæ duces receptus. Cumq; ad Lusitanorum navigationes in Indiam impediendas, classem iam adornasset instructissimam in portu Arsinoes (quæ Sueffa nunc vocatur) ad Erythræum sinum, illi cum imperio præfecit Sinanem: atque in ea expeditione quam Soleymanes suscepit eo tempore viriliter se gessit. Chairadines interim Constantinopolim navigans à Solymanno Imperatore missus est in Galliam duce Polino: sed cum Nicæa capta nihil admodū memoriæ dignum gereret ad mare Ligusticum, acceptis à rege Gailo muneribus, ad Aethaliam insulam (quæ nunc Elba dicitur) se recepit: ubi ab Appiano insulæ domino servabatur Assam Sinanis filius antea ad Tunetum captus: quod postquam rescivisset Chairadines, juvenem ab Appiano repetivit: id cum esset illi recusatum, insulam hostiliter depradatus est, abductis in servitutem omnibus incolis, & præda in naves undique importata: miseranda suorum clade & insulæ totius devastatione mo-

tus Appianos, inito cum suis consilio quid gerendum esset deliberavit. Restituendum suis adolescentem omnes fatius esse duxerunt, quam propter vnum hominem tam multa millia miserè abduci & servituti mancipari. Sacerdotes è contra asseverabant. Assanem restitui sine gravi piaculo ac Dei offensa non posse, cum potissimum Christianæ religioni esset initiatus, aqua discedere illum necesse erat, si ad suos rediret. Vicit tamen aliorum sententia, qui publicæ vtilitati benè prospectum cupiebant: Remissus igitur est juvenis ad Chairadinem, quem statim benignè exceptum tribus triremibus præfecit, multisq; donatum muneribus saluum & incolumen paulo post ad Sinanem patrem amicum veterem, & tunc in Arfinoes portu degentem remisit: Is senio iam pressus, cum filium reducem cōspiceret, in illius amplexum cum lacrymis profusus nimia lætitia solutus expiravit: Homo, licet pyrata, summa præditus virtute & generositate: minimè incaptivos sævus, quique Chairadinis truculentiam sæpius retardasset, commemoratione sortis humanæ, quæ varia est & inconstans: in hostes interim accer, & in propulsandis adversariorum conatibus vigilantissimus.

SS

SOLEY.

TV RATIBVS NE FIDE TVIS: LIGVR AVRIA VICTOR
INSTAT: ET HISPANI CASTRA RELICTA TENET.

PERFIDIAM CVMVLASSE DOLIS EST TURPE, PROBARE
BARBARICVM VIRT' HOC STRATA GEMA NEQVIT.

SOLEYMANES BASSA.

OLEIMANES bassa
Albanus origine, homo acerrimi
Iudicij, & promptitudinis singula-
ris. Eunuchus fuit, Solymāno Tur-
carum Imperatori vnicè charus. Is
anno 1533. cum Lustibeio & Af-
sambeo Alexandrino missus est à
Sultano in Peloponnesum, vt Co-

ronem urbem ab Andrea Auria reciperent occupatam.
Classem octoginta triremium agebant: Cumque ad Ac-
te promontoriū pervenissent, navali conflictu habito du-
as naves onerarias, quibus Hermosilla Hispanus præerat,
occuparunt: Auria verò qui per medios hostes penetraret,
cum in discrimen venisse Hermosillam animadverteret,
in hostes conversus, subito reditu Lustibeium cum Soley-
mane in fugā compulit, navesq; interceptas liberat, inter-
fectis plusquā trecentis Turcis, qui tam in transtra irrupe-
rāt. Iusuphium simul mille Ianizzarorum præfectum ea
pugna cepit, & captivum abduxit: quem tamē paulopost
muneribus ornatum ad suos remisit Methonem.

244 SOLYMANNVS BASSA.

Interim Hieronymus Mendosa præfectus Corones, cum auxiliarem suorum classem agnovisset, vrbe egres-
sus Turcarum castra, ad quorum custodiam paucierant
relikti, irrui, & deprædatus est. Solymanus impera-
tor vt Soleymanis virtutem aliquo compensaret benefi-
cio, illum Cairo præfecit : In qua cum esset præfectura,
anno nempe 1538. Nuguas Acugnanus, Orientalis
Indiæ prrex factus à Ioanne Lusitanorum rege, Dien-
sem urbem præcipuum felicitis Arabiæ emporium Zam-
brio regi Cambaiæ ademerat. Iserat Ethnicus & idolo-
latra, Hispanorumque hostis acerrimus : quibus cum
non posset resistere, imploravit opem à Soleymane Cai-
ri præfecto : Negotium per se aggredi non audens, rem
Solymanno Imperatori per literas communicavit, pe-
tivitq; vt quam celeriter fieri posset iuberetur agere
quod ex re esset Imperatoris : Illi igitur belli grandi cu-
ra commissâ est : Iamdudum enim Sultanus Solyman-
nus ægerrimè ferebat Lusitanos suscepta per occiden-
tem navigatione penetrare ad Indiam, & illic iam mul-
ta loca occupasse, vrbes munivisse præfidiis, arces &
propugnacula crexisse, vallis & fossis cinxisse, & ex O-
rientali India odores, aromata, gemmasque, & preci-
osiores merces in Hispaniam transferre : quæ omnia
distribuiebant populis Septentrionalibus, maximo Aegy-
ptiorum & Turcarum damno : qui eadem per Arabicum
sinum ex Sueffa Cairum, & Alexandriam advehebant, &
ingenti cum lucro reliquis Asiæ Europæque populis im-
partiebantur. Cum igitur Sultanus à Soleymane Cai-
ri præfecto de iis quæ gesta erant certior esset redditus, illi
mandavit, vt Classe octoginta triremium bellicis tor-
mentis & reb⁹ omnibus necessariis instructa Zâbrio ferret
opem

opem contra Hispanos communes hostes : Imperatoris
 iussui obtemperans , sub finem Iunij 1538. ventis secun-
 dis vectus ad Thorum Madianitarum urbem non procul
 ab Orebo & Sina montibus in Arabia solitudinibus sitam
 pervenit, postquam solvisset ex Sueſſe portu: quo prius ter-
 restri itinere navigia ex Cairo transferri curaverat (distat
 enim tantum Sueſſa sive Arsinoe à Memphi octoginta
 miliaribus) Thoro tandem relicto, Giden Arabiae Pe-
 treæ urbem venerunt; demum Ademam felicitis Arabiae
 emporium circa mensem Octobrem attigerunt. Quo cū
 appulisset classis Turcica in statione remota à portu sub-
 stitit : Soleymanes cum reliquis ducibus consiliorum in-
 certis quid acturi essent ignorabant. Rex Ademiorū de-
 lectos ex suis aliquot Satrapas misit ad Turcas, qui ab iis sci-
 ficarentur qua occasione eò navigassent. Soleymanes
 bassa perbenigne Legatos excipiens , amicum se esse regi
 Ademiorum dixit ; Muneribusque ad eum missis, illi dici
 jubet ne ab eiusdem religionis cultoribus sibi metueret.
 sed Musulmannorum classem in portum admitteret,
 quæ eò venerat comparata ad expellendos Lusitanos cō-
 munes omniū hostes. Rex credulus verbis his irretitus ul-
 tro portum ut ingrederentur concessit, liberumq; in vr-
 bem ingressum indulſit, ut necessaria cōemerent. Cum-
 que per aliquot dies ultro citroque se invicem inviserent,
 nihil periculi metuentes, Rex ad convivium invitatus est
 à Soleymane bassa, cum tribus præcipuis sui regni Satra-
 pis : qui ingressus navim prætoriam lautèque exceptus,
 postepulas à bassa reprehensus est, quod primus suum of-
 ficiū , & submissionem non obtulisset magno totius
 mūdi Imperatori, sed superbè tolerasset eius legatum pro-
 cul à portu tempestatib⁹ & æstui maris expositū fluctuare
 mediis

mediis in vndis. His atq; alijs criminationibus obrutum multa; excusantem trahi iussit ad malum navis, Deumque implorantem in ultionem tam barbaræ proditiōis ex antenna suspendi iussit, cum tribus illis Satrapis qui cōviuæ vocati erant. Interea plurimi Turcæ milites urbem ingressi erant, sub prætextu victus cōparandi, qui subito dato signo portam urbis, qua ad portum patebat aditus, occupaverunt; & sine difficultate domitis & metu cōsternatis oppidanis, urbi præsidium imposuerunt, antequam ab Arabib. vicinis adjuvari possent. Adema capta & annona navibus imposita, navigatione novendecim dierum per Oceanum delati sunt Turcæ ad urbem Dion sive Denon quam terra marique arctissima cingi iussit, obsidione: oppugnataque est per dies quadraginta, irritum tamen conatu. Nam cum Lusitanorum classem novam adpropinquare audivisset Soleymanes, nocturna fuga se recepit Zebethum, quod fraude intercept, sicuti paulo ante Ademā ibi octoginta Lusitanos, quos in obsidione Dionis ceperat in turri ab urbe remota, quam Turcæ dediderant accepta fide, ut vita salva ad suos in urbem redirent, nihilo tamen minus occupata turri, captivos abduxit, & in littore ad Zebatum immaniter jugulari præcepit. Non leve officium hoc visum est Solymanno Imperatori, qui ob res præclare domi militiæque gestas, Soleymanem Vezirem, hoc est, Bassarum principē creavit, & hac dignitate celebris erat anno 1543. quo tempore capta est Alba Iulia. Ruffum enim Italum (quem Albani cives Legatū miserant ad Solymannū pro rebus urbanis) quantū potuit, hic Soleymanes Vezir sollicitavit, ut relictis Ferdinadi Austriaci partibus ad Sultannū transfret, & illi militaret: cum hoc Ruffo colloquebatur per interpretes Italos quos secum

SOLEYMANES BASSA. 247

cum habuit, Ioannem Neapolitanum, Vincentiū Venetum, & Hieronymum Faventinum, qui Strigonio capto, ad Turcas transfugerant. Sed cum non posset Ruffum ad defectionem adducere, honorificè tractatum, donatumque talari veste holoserica purpurea aureis floribus distincta, saluum & incolumen dimisit: obtinuerat & antea honorificas inter suos dignitates, nam superato Tamma Persarum rege Babyloni præfectus fuerat cum Beglerbegi titulo: adjunctis illi triginta duobus Turcarum millibus, quorum præsidio Mesopotamiam & Assyriam conservaret à Persarum incursionibus, si quid in eas provincias aggredierentur, ita honoribus opibusque maximis cumlatus usque ad senium perseveravit Solymanno Imperatori militans: illiusque potentiam & imperium armis & consilio promovens: Mortuus est tandem annos natus septuaginta octo, relictis infinitis opibus, quas multis annis præda populorum debellatorum, & in præfecturis accumulaverat. Hæc omnia post eius obitum in Imperatoris venerunt potestatem, cum mortuo deesset heres ex eius sanguine procreatus.

QVÆ TIBI CVM MOLLI RES EST, POLLYTE CYNÆDO!
CVM CVBET IN THALAMIS REGIA NYMPHA TVIS.

EX HVMLI FORTVNA LOCO TE EREVIT IN ALTVM
EX ALTO MAIOR SÆPE RVINA VENIT.

LVTSIS BASSA.

VTSIS BASSA, qui

ab aliis Lustibeiis nominatur, Thrax fuit origine, natus humili loco, homo audax, & in omnibus rebus perspicacissimus, quæ virtutes illum Solymanno Turcarum Imperatori gratissimum reddiderunt: Illum ideo Vezirazemem,

hoc est, supremum consiliarium, & principem bassarum constituit, secretiusque sigillum Sultanicum commisit, quo literæ maioris momenti obsignantur: utque hanc dignitatem ætiori consanguinitatis vinculo sociaret, & illustriorem redderet, illi sororem suam desponsavit formam insigni virginem, cui locupletissimam dotem consignavit, & Sangiacatum Callipolis tribuit; voluitque illum habere socium in omnibus bellicis expeditionibus, ut cōmunicatis omnib⁹ consiliis nihil gereretur sine illi⁹ arbitrio. His auctus dignitatib⁹ & muneribus, in Aula Imperatoria facilè prim⁹ habebatur Lutsis bassa, officia aulica singulis distribuebat prout lubebat, & quicumq; ab Imperatore cupiebat aliquid impetrare, sive esset peregrin⁹, sive dominio Principis subiect⁹, primū ad Lutzi veniendū

K k 2 erat,

erat, & muneribus illius gratia erat promerenda. Anno enim 1533. cum esset Thalassiarcha, instructa classe 80. triremium cum Soleymane Eunuchō Albano Cairi præfecto, & Assambego (qui Maurus Alexandrinus vocabatur) jussu Solymanni Imperatoris navigavit in Peloponnesum, ad recipiendam Coronem urbem, paulo antea ab Andrea occupatam: quam cum Hispano præsidio non posset eripere, solvere inde coactus est, non sine suorum clade, & ingenti damno. Sed anno 1538. suasu Troili Pignatelli Neapolitani transfugæ ad Turcas, navales copias quanto potuit apparatu armavit, ut Italiam invaderet, quam facili negotio, nulloque resistente potiturum asse-
rebat transfuga, dum modò repentinis incurSIONIBUS litus Calabrum occuparet, præsidii is fere omnibus destitutum. Cum igitur in Calabriam appulisset, Castrum urbem prope Hydruntum diripuit, abductis omnibus incolis in servitutem, cum Gattinara loci domino, qui se illi cum urbe dederat, data fide, ut vita salva se aliò reciperet: quam cum non servasset, sed perfidè & immaniter se in captivos gessisset, Solymannus Imperator (qui jam ex Constantinopoli cum pedestribus copiis venerat Aulonam Epiri) Lutzis bassæ actum non probavit, sed Gattinarum liberum remisit: Multum enim oberat dignitati Imperatoriæ hæc suorum perfidia, quæ poterat Italos à barbaris alienare, quos tamè clemētiæ titulo cupiebat ad se allicere, & suæ potestati submittere: Castrensibus igitur fidem servari præcepit, Lutzique bassæ, Chairadini, Saleco, & Tabaco, qui socii erant illius expeditionis, severe injunxit, ut salvos & incolumes remitterent captivos, pro ut pacto deditiois actum erat: Calabris violentia Turcarum miserabiliter agitatæ, ut subveniret & opitulari-

tularetur Auria, classe instructa contendit ad insulas Merletes non procul à Corcyra, ubi tredecim hostium triremes submersit: His moti damnis, jussu principis Lutzis bassa cum sociis & Calabria citò revocati sunt, Auriamque tanta virilitate sunt persecuti, ut illum ferè obruerint. Ille tamen viribus imparem se sentiens, maluit fugam sibi consulere, quàm nimia temeritate sese opponere Turcis, & dubiam fortunæ aleam cum periculo experiri: Celeri igitur receptu ex Leucade discedens, in Siciliam navigavit, Messinamque venit. At Lutzis bassa cum Chairadine & aliis hostiliter Corcyram ingressi, ferro ac flamma insulam depopulati sunt, incolasque omnes captivos abduxerunt, omni ditione crudeliter devastata, præter urbem & duas arces, quæ ne annonæ penuria conficerentur, uxores, liberosque, & omnes ad belli functiones inutiles non sine gravissimo animi dolore portis extruserunt, & hostium potestate permiserunt, ut salvi loca munita possent retinere sub Venetorum domino, visum enim est præstare, partem populi imbecillionem amittere, quàm totius insulæ robur simul perdere. Bello hoc ex animi sententia absoluto, Solymannus Constantinopolim reversus est: Interim Lutzibassæ irreconciliabile odium cum uxore contigit, quod illum à Principis amicitia plurimum divertit. Cum enim in amorem masculinum esset proclivior, & libidinibus variis pollueretur uxore neglecta, ab ea non sine causa abalienatus est: potissimum quòd juvenem singularis formæ domi aleret, cuius consuetudine uteretur assiduò: Mulier quæ jam antea viri conditionem abjectam ægrè tolerabat, superbior reddito quòd Imperatoria esset soror, & ex hoc matrimonio nobilitatum esse maritum non ignoraret, hac

turpitudine & contemptu irritata, illum amaré reprehendit, acerbissimis verbis illi exprobens, se illi matrimonio junctam, ut propter maritum cubaret, non cynædus, indignum illum esse consanguinitate regia, & abuti ea autoritate & potentia, quam ad illum singulari clementia & beneficio transtulerat frater Solymannus, non. ut eam ingratitudine, perfidia, & turpibus exerceret libidinibus. Hac exprobratione ad iram provocatus Lutzis, uxori colaphum infregit, & tanquam stolidam, & importunam in conclave se recipere coëgit. Illa quæ se Imperatorio stemmate ortam sentiret; hominemque nullius nobilitatis gloria fultum ferre non posset fastu turgentem, & à quo indignè, & per contumeliam tractaretur, ad Solymānum fratrem plorabunda se contulit, Lutzimque maritum accusavit, petivitque ut divortio factō separaretur à thalamo polluti hominis, & tantis nuptiis indigni. Imperator hanc contumeliam non ferens, Lutzim omni dignitate & autoritate exutum, ablatoque sigillo Imperatorio, in privatum ordinem redegit: parumque absuit quin hominem morti adiudicaret, memor tamen illius intimæ amicitiae, qua illum antea fuerat persecutus, amorumque secretiorum qui illis intercesserant, vita illi conservata hominem relegavit in Macedoniam: ubi reliquum vitæ spatium sine ullo publico munere exegit.

THE GREAT BRITISH EMERALD MOUNTAIN
EMERALD MOUNTAIN

THE GREAT BRITISH EMERALD MOUNTAIN
EMERALD MOUNTAIN

LESBIA PYRATAM MITYLENE PROTULIT, ATQVE
INGENVIT SCEPTRIS AFRICA PRESSA TVIS.

DIGNVS ERAS MAVRI CAPERETQVEM REGIA IVBÆ.
TVRPE TAMEN LÆSA HANC OBTINVISSE FIDE.

HORVCCIUS BAR- BAROSSA.

ORVCCIUS, cognomen
 Barbarossa, natus Mity-
 lenis vrbe Lesbi patre Græco, sed
 qui abdicata religione Christia-
 na, ad Musulmannicam defece-
 rat. Is moriēs filios duos reliquit
 Horruccium natu maiorem, &
 Chairadinem juniorem: qui fa-
 cultatum & patrimonij tenuitatem, cum animis essent
 excelsis, non ferentes, ad maiora aspirabant. Occupata igi-
 tur Liburnica, statuerunt pyraticam exercere, & prædis
 rem domesticam augere: omnem suæ fortunæ spem ma-
 ritimis excursionibus statuentes. Primò igitur ad Kama-
 lem archipyratam sui temporis famosissimum se contu-
 lerunt, vt sub eo latrocinantes aliquid corraderent: sub
 cuius ductu locum statim honorificum inter pyratas ad-
 epti sunt, propter singularem audaciam, ac vigilantiam
 in rebus gerendis: maximè Horuccius natu maior, qui sta-
 tim ingenti præda Mancipiorum, & navigiorum cum
 esset ditatus, ad societatem alios pyratas accivit Haidi-
 num Smyrnæum (quem propter temerariam audaciam
 L I nostri

nostri Cacciadiabolum vocitabant) Sinanum Iudæum,
 Salecum, & alios. His auctus sociis, eorumque navigiis fa-
 ctus potentior, prædabundus pervenit in Mauritaniam:
 quo tempore Selymes Arabs rex Iuliæ Cæsareæ (quam Al-
 gerium vocamus) de regni possessione cum fratre dissi-
 debat. Hic Alarbæos equites stipendio conducens ma-
 gnas vires contra Mechemetem fratrem conflabat: qui
 pyratarum adventu opportunolatus, eos in amicitiam
 suam muneribus allexit: ingentiq; precio soluto, tam Ho-
 ruccio, quã ceteris, eos induxit & persuasit, vt sui defensi-
 onem susciperent, & regni paterni conservationem. Su-
 am itaque salutem constituens Selymes in Turcarum
 manibus, qui iam coeperant esse terrori & formidini A-
 fris oram maritimam incolentibus, fraternas vires non
 admodum metuebat. Negotium hoc tam feliciter profe-
 cutus est Horuccius, potissimum auxilio Selopetariorum
 militum, quorũ ignivoma tormenta Numida ac Mau-
 ri formidabant, paucis diebus effecit, vt Alarbæis Nu-
 midis repulsis victor evaserit, Selymemque regno tran-
 quillo restituerit: Sed cum illum animo mitiori perspice-
 ret, nec satis cautum, speravit fore vt dolo circumventum
 de medio tolleret: erat enim Horuccius ingenio, perspicaci
 & ambitioso, & qui iam antea ad regni titulos aspirare
 coeperat: Cum autem Mauros rei militaris non admo-
 dum peritos animadverteret, leves, inconstantes, mutu-
 as, ac perpetuas inter se inimicitias exercere: Numidas
 Alarbæos vagabundos, ingenio nobili, fide venali, rerum
 omniũ egentes, & inter se discordes, quiq; pecunia in ami-
 citiam adduci, vel armis cogi possent. His occasionib⁹ fa-
 cile sibi persuasit fieri posse, vt à fide pacta cum Selyme dis-
 cedens Algeriũ occuparet. Quod paulo post contigit, nam
 Selyme,

Selyme, qui fraudem Latronis non metuebat, in balneo perfide ac crudeliter caeso, rex ab omnibus declaratus est: illiusque electionem adprobarunt Algerienses, con-
 spirationi potentiorum non audentes sese opponere. Occupato Casariensi regno ut viciniam adjungeret, & suae potestati assereret, Cercennam coloniam (quae Cercello dicitur) sexaginta milliaribus ab Algerio distantem, fraude interceptit, missis eò militibus, qui sub speciem mercimoniorum & viciniae, urbis dominum inde expulerunt. Augebatur indies eius potentia, novaeque vires ad eum confluebant, facileque primus in tota ora maritima videbatur, & Afris omnibus terrori. Neque eo contentus, cum Chairadine fratre mediterranea simul, & loca maritima continuis excursionibus, & praedationibus sine intermissione infestabat, nihil intactum relinquens, quod vi aperta, vel dolis posset intercipi. Utque regni fines latius tenderet, Bugeam suae ditioni adiecit, exactis inde Hispanis, qui urbem emporio celebri claram scholisque Musulmanicae doctrinae, & habitatione sacerdotum sacram occupaverant. Conflictu cum iis habito Horuccius superior evasit: sed tormenti manuarii globo vulneratus dextram manum amisit. Animo tamen non defecit, sed Chirurgorum opem medicatus, convalescentiae brevi restitutus est: manusque amputatae loco aliam ferream adaptavit, qua feliciter postea multis in congressibus cum hoste usus est. Nam prope Algerium Hispanos iterum fudit eum eorum duce Diego de Vara. Pauloque post Hugonem de Moncada redeuntem ex Italia cum veteranorum legionibus, naufragioque elapsum cum omnibus suis ad internecionem fere cecidit, & qui elapsi sunt, captivos, ad triremes adegit. Tanto rerum successu elatus, tentandam fortunam ulte-

258 HORVCCIUS BARBAR.

rius existimavit expedire: Regem Tremiffenorum, quod
 esset imperatori Carolo V. fœdere & amicitia jun-
 ctus, invasit, & aliquot præliis superatum tandem regno
 detruxit, & eius ditionem suo dominio adiecit. Sed ut re-
 rum omnium variæ sunt vicissitudines, Prædoni semper
 non fuit successus felix, fortunæ inconstantem experto
 favorem. Cum enim Oram & Portum magnum loca
 munita, Hispanorumque præsidiis firmata tentaret oc-
 cupare, à Christianis & Mauris equitibus primo repulsus
 est, postea cum maiore militum numero reversus in ho-
 stes, audacius pugnae insistentes ab Hispanis superatus est, maxi-
 ma, suorum cæde, plurimisque captivis, & servituti mancipatis.
 Horuccius verò cum paucis familiaribus in fugam se de-
 dit, à qua retractus celeritate hostium, qui illum insequen-
 bantur, supplicio affectus est: Caput eius lancea affixum
 per omnes Hispaniæ maritimas oras deportatum est, &
 publicè ostentatum, tanto omnium gaudio & lætitia, ut
 morte immanissimi pyratæ salus omnium restaurata quies-
 que publica restituta crederetur: cuius crudelitate &
 latrocinii non solum Africa, sed etiam Hispania multis
 antea annis cædibus frequentibus, & depopulationibus
 vexata fuerat & oppressa, abductis in servitutem incolis,
 everfis urbibus, & tota regione divitiis facultati-
 busque spoliata: quæ omnia mala sublato
 autore videbantur tandem sopiri
 posse & emendari.

LITTORA TE HESPERIA TIMERE VTRIVSQ. LYBESQ.
OPPRESSI DEXTRA SVCCVBVERE TVA.

NUQVAM TE LY PARE, CORCYRAVE DILIGET HARVM
CVM SIS IMMERITOS DEPOPVLATVS AGROS.

CHAIRADINES BARBAROSSA.

HAIRADINES mortuo Horuccio fratri successit, cognominis Barbarossæ, regni, saculatumq; heres relictus. Is singulari felicitate postea se gessit in bellis contra Numidas Alarbecos, quorum regulos Hametem & Benchiadem prope urbem Coco superavit: Amidam ex Tre-

missena regione in mediterranea loca se recipere coëgit: Moncadam Hispanum graviter faucium in fugam vertit: Portundum cum filio, & eorum classe confecit: Quotidianis recentibusque victoriis, ac prædis frequentibus ausus, navigiis maximè Siculis, Neapolitanis, ac Venetis interceptis, repulsoque à Cercenna Andrea Auria, & submersis prope Plumbinum duabus Genuensium navibus onerariis, cum omnibus esset terrori, tam in Africa quam in Hispania, & Italia, à Solymano Turcarum Imperatore Constantinopolim vocatus est, & in eius amicitiam receptus magnas obtinuit dignitates, egregiamque Turcico Principi navavit operam; potissimum in recuperanda Co-

da Corone, patris, & Dardanellis arcibus, quæ prope Nau-
 pactum Corinthiacum sinum claudunt. quæ omnia in
 Christianorum potestatem devenerant Himeralis culpa.
 Et iam dicebatur Auria cum classe ex Sicilia adventare, vt
 obsessis Coronē sib^o opem ferret. Missus est igitur ad Chai-
 radinem Siyan portitorum aulæ Imperatoriæ præfectus,
 cum Mangale Rhodio Pyrata, qui illum ad Solymannum
 venire juberet. Chairadines nullam moram differens, re-
 gnū novum cum Assāno filio vix dū annis octodecim na-
 to cōmisit sub tutela Ramadæ Celebini patrueis, & Agij
 amici intimi, de quorum fide neutiquā dubitabat: & cum
 Legatis Turcicis per Tyrrhenum pelagus navigās Genu-
 ensem classem, quæ in Siciliā tendebat, conflictu difficili
 superavit: in quo Delisus pyrata homo acerrimus cæsus est.
 Inde ad Elbā insulam veniens, Rhiū urbem nocturnis oc-
 cupatā insidiis prædatus est, abductisq; omnib^o oppidanis
 cum ingenti præda Constanti. appulit anno 1533.

1533.

Illum Solymanus Imperator perhumaniter excepit,
 & ad summas dignitates promovit, non sine aulicorum
 & Bassarum invidia: qui ægrè ferebant pyrata, nato hu-
 mili loco, parentibusque obscuris, tantum autoritatis
 tribui. Cumque de statu Africæ, ac de inferendo Christia-
 nis bello sæpius multa cōtulisset in medium in præsentia
 Solymani, qui eius promptitudine & facundia mirificè
 delectabatur, eius consilium adprobatum est: missusq; ad
 Abrahamū bassam, qui eo tempore sūmum locum obti-
 nebat inter Satrapas Turcicos, degebatq; Alepi vrbe Cō-
 magenæ, vt cum eo conferret de tantis rebus, quas Soly-
 māno communicaverat. Abrahamus bassa cum Chaira-
 dine collocut^o, quemq; iam antea diligebat propter virtu-
 tē bellicam, illum cum literis remisit Cōstanti. quib^o Im-
 peratori

perator, commendabatur: Hac igitur commendatione redditus charior Principi, ab eo in numero Bassarum adscriptus est, & Thalassiarcha creatus. Ex Africa secum Chairadines abduxerat. Roscetem Muleassemi Tunetani regis fratrem, ut apud Solymannum conqueretur de injuria fraterna: qui cæsis aut expulsis fratribus, regnum per vim usurpabat. Maris igitur adeptus imperium anno 1534. Solymanni Satraparumque reliquorum communi consensu Bassa quartus creatus est cum Abrahamo, Biace, & Cassino solenni pompa in armamentarium, præeuntibus suæ dignitatis insignibus, perductus est: & ex ærario octies centena millia ducatorum illi commissa sunt ad bellum in Africa gerendum, cum octingentis Ianizzaris, & classe octoginta triremium: Cum qua ex Hellesponto solvens, in Italiam cursum instituit. Eò cum venisset Tempſam urbem Calabriae (quæ S. Lucidio nunc vocatur) incēdit & diripuit. Prochyta cepit. Neapolitanis summo metu consternatis; præteritaque Caieta speluncam urbem occupatam deprædatus est. Fundos quoque & Terracinam pari clade affecit. Festinabat enim in Africam ut Muleassemum incautum opprimeret eius adventum minimè expectantem. Ex Ponza igitur insula solvens Bisertum venit; illum oppidani ultro exceperunt, existimantes cum eo esse Roscetem: nam eius reditum summopere exoptabant, pertæsi tyrannidis Muleassimi: Biserto solvens Tunetum venit: suoque adventu cives ad seditionem movit: qui tumultu in urbe factò, diffugiente rege, Chairadinem exceperunt: Post regis abitum Abezes Granata Præfectus arcis, & Fetuches Arrago, qui tunc Manifesti magistratum gerebat, defecerunt ad Chairadinem. Abezes uxorem & liberos Roscetis, quos captivos

detinebat Muleassemus, liberavit, eosque cum thesauris regiis tradidit Chairadini, cum quo rediisse credebat Roscetem: Sed cum eum Constantinopoli relictum intellexissent, seditione facta in Turcas irruerunt, & non expectata clade opprefferunt. Compulsique in arcem cum essent, non sine ingenti metu, Halis Levani Granatæ, qui ad Mahometicam defecerat religionem, consilio, hortatuque Agi, & Mosis, qui paulò antè vinculis soluti erant, quibusque se junxit socium Naidinus Smyrnæus. Hi omnes impetu facto in urbem irruunt, civiumque maxima strage perpetrata superiores evadunt, Muleassemus in fugam compulso, qui in urbem revocatus erat. Victor factus Chairadines, creato magistratu novo, & urbe pacata, Numidas vicinos per legatos missis muneribus ad amicitiam invitavit, & reliquas urbes maritimas in suam potestatem redegit. Eodem anno 1534. Cæsar Carolus V. statuit Tunetum armis recuperare. Instructa igitur classe in Africam trajecit, cum copiis Hispanicis & Siculis, quas Alfonso Guasteus in Sardiniam jam adduxerat, expectans Imperatorem: Hi simul conjunctis viribus felici navigatione Vticam appulerunt: Vnde ad Goletā postquam pervenissent, ingenti metu perculsus est Chairadines, qui nunquam existimaverat fore, ut Cæsar mari se committeret. Sed tamen ut animo erat indomito, præcipuos sui exercitus duces hortatus est, ut Caroli Cæsaris impetum fortiter sustinerent. Christianorum autem magna violentia oppugnata est, & capta Goleta: ex qua Chairadines, Sinanus Cœfut, Salecus, Tabacus, & Haidinus cum Giaffare expulsi in urbem confugerunt. Cumque de rebus gerendis inter se consultarent, duo Chairadinis Liberti Franciscus Medelinus Hispanus, dictus Giaffergas, &

gas, & Vincentius Catharensis, dictus Memis, captivos Christianos (qui in arce Byrsa vinculis servabantur) solverunt, & libertati restituerunt. Hi circiter sexcenti, facto impetu, occiso Ramada Celebino arcis præfecto, armisque ex armamentario raptis, arcem occuparunt, & Cæsarianis ducibus tradiderunt. Chairadines rerum desperatione actus, cum septem Turcarum millibus urbe fugiens, ad Bragadam fluvium (quem Mauri Magiordech appellant) contendit: ubi Haidinus Smyrnæus insatiabili pressus siti, ex flumine avidius bibens, ruptis iliis mortuus est. Reliqui cum Chairadine pervenerunt Hipponum, ubi in statione tutissima reliquerant prius quatuordecim triremes. Cæsar Carolus hostis fuga intellecta cum victore exercitu, Muleassemo comitante, qui paulo antè in Imperatoria castra se receperat, ad urbis portas venit. Tum cives cum magistratu processerunt ob viam victori, veniam deprecantes, ac rogantes ne urbem prædæ militum permitteret: quod lubenter fecisset, si suorum aviditatem potuisset cohibere: Muleassemo in regnum restituto, Cæsar Palermum, deinde Messenam trajecit, ac postea Neapolim. Romamque triumphali pompa ingressus est 5. aprilis 1537. Paulo III. Pontificatum tenente: At Chairadines navibus resarcitis, Algerium rediit, quòd audiret Auriam adventare cum navalibus copiis: quibus Hipponum occupatum mœnibus nudavit, arcemque, ubi Alvarus Gomet sese interfecerat, evertit. Eodem anno Solymannus in Christianos arma moturus, Lutzi bassæ & Chairadini præcepit, ut Italiam terra marique opprimerent: Hi Calabriam ingressi Castrum urbem non procul ab Hydrunto deprædati sunt: potuissentque tota Calabria potiri, nisi ab incepto fuissent disturbati, Alexandri

1538.

Contareni adventu, & Andreæ Auriæ, qui ad insulas Metletes Turcicam classem affligerunt, tredecim trirē-
 mibus hostilibus submersis: sed & ij repulsi sunt à Chaira-
 dinis navalibus copiis: à quibus pressus Auria ad Lazini-
 um promontorium Calabriae (quod Capo delle colon-
 nae dicitur) compulsus est, deinde Messenam Siciliae se re-
 pit. Chairadines verò Corcyram hostiliter ingressus, to-
 tam Insulam ita depopulatus est, ut præter urbem, & du-
 as arces munitissimas in scopulis inaccessibilibus sitas,
 nihil integri reliquerat: Tanta hominum multitudo inde
 abducta est Constantinopolim, ut singuli vanirent duo-
 bus tribusve Sultaninis: Buthrotum deinde cepit, & ever-
 tit. Annoque sequenti 1538. cum classe centum & trigin-
 ta navigiorum in Cretam trajecit, frustra que obsessa Cy-
 donia, quæ Canea nunc dicitur, & Rithimno, quæ est
 hodie Retimo, similique eventu oppugnato Cytheo,
 quod Candiam vocamus, metu classis Venetæ, quam ad-
 propinquare intellexerat, Cretam relinquens secessit in
 Ambracium sinum, qui golfo di Larta nominatur. Illum
 insecuti sunt Auria, Capellius, & Grittus, cum ducentis
 & quinquaginta navibus; sed tempestatibus acti, simul-
 que hostium violentia repulsi, in Corcyram cursum ver-
 tere coacti sunt. 7. Sept. anni 1538. Neq; multo post Castrū
 novū urbem munitā in sinu Rizónico (qui golfo di Ca-
 tharo vocatur) Turcis ademerūt. Ad quam recuperandā
 Chairadines cum Vlamabego Persa, Bosna & Illyrio, Sā-
 giaco missus est: Ille cum Draguthe & Corseco pyratīs
 maritima expeditione, hic terrestri cum triginta Turcarū
 millibus quos alij Sangiaci agebāt, & innumera multitu-
 dine montanorum Haidonū, Vsfurcharum, Marzellorū,
 Cimeriorum, & Morlacharum: Hi omnes magna vi terra
 marique

marique oppugnantes Castrum novum receperunt, interfectis ex majori parte veteranis omnibus Hispanis, aut in servitutem abactis. Anno 1541. Remissus est Chairadines cum navalibus copiis in Auriam, qui Clupeam, Neapolim, Adrumentum, Ruspina, Tapsumque Turcis ademerat, & reliquas urbes Africæ, sola Lepti excepta, quam nostri Africam, Mauri Mahomediam vocant. Eodem anno Carolus V. Romanorum Imperator collectis undique militibus in Africam navigavit, ut Algerium à tyrannide pyratarum liberaret. Vrbi validissimæ præerat Asan Agas natione Sardous: In hac Expeditione Carolo cesserunt omnia infelicissimè. Amissa enim majore sui exercitus parte, totaq; annona, & plusquam centum & quadraginta navibus, quæ horrendo naufragio perierunt: id quod à Propheta quodam mago suscitatum fuisse Mauri asserunt, cuius adhuc sepulchrum prope urbem religiosè colitur: Rebus igitur pessimè succedentibus Cæsar in Hispaniam reverti coactus est cum suorum reliquiis, anno eodem circa finem Septembris.

Anno 1543. Chairadines cum classe centum & decem triremium Massiliam missus est à Solymanno: Dux huius expeditionis fuit Polinus, quem Rex Galliæ Constantinopolim miserat ad concitandum Turcam contra Carolum Imperatorem. In hac navigatione occupavit Rhegium, urbem sitam ad fretum Siculum: Vnde prope Terracinam, Ostiam, marimamque oram Hetruriæ litus legens Massiliam appulit. Nicæam cepit, quæ Gallico dominio adjuncta est, arce tamen non expugnata: Dumque Tolone morâ duceret, Assan Celebo viginti quinque triremes commisit, quibus oras maritimas Hispaniæ depopularetur. Is statim dimisso sinu Narbonensi, Cade-

1543.

chesium caput Illiberis, & Rhodam cepit, & deprædatus est: unde trajecit Algerium, ut illic prædam deponeret, & hibernaret. Chairadines interea navigia reparabat, triremesque novis restaurabat auxiliis, ope Genuensium adjutus; potissimum Andreae Auriae: qui licet Imperatoris partes tueretur, ne patriæ non opportuna pertinacitate noceret, hostem quibus poterat officiis juvabat, conferebatque quicquid putabat necessarium, tam ad annonam, quàm ad reficiendas naves. Polino enim insensus esse coeperat, quòd eius persuasione ac ductu in Galliam navigarat: cùmque eò venisset nihil parati, nihil ad bellum gerendum invenisset necessarium, imò in Nicæa obsidione, cum tormentarium pulverem & globos à Chairadine petivisset, ad quatiendos muros, illum amarè & iracundè reprehendit Chairadines, ac socordiae negligentiæque supinae accusavit, quòd tam malè providisset rebus bellicis, auderetque exigere à peregrino ea, quæ abunde debuerant omnibus suppeditari à Gallis, propter quos ex Græcia longo itinerum tractu & labore, classem cum milite adduxerat: parumque absuit quin hominem captum, & ignominiosè tractatum, ad triremes victum adigeret. Cùm igitur se ad Ligusticum littus sine magno fructu detineri videret, parùmque animadverteret expectantum emolumentum à Gallis, moræ ignavæ pertæsus, acceptis à rege muneribus, Maurisque & Turcis captivis, qui ad triremes erant redacti, ad Elbam insulam navigavit: ubi Sinanis Iudæi filium ad Tunetum antea captum, & ab Appiano Elbæ domino detentum recepit. Elba relicta, Hetruriam ingressus Telamonem, & Monteanum diripuit, & incendit, abductis omnibus in servitutem. Eadem calamitate Portum Herculis affecit: ubi nihil intactum

740
 atum reliquit, quod ad miseros incolas inclementissime
 vexandos faceret. Sed cum ad Orbitellum obsidendum
 se prępararet (quod in lacu Prilino situm est) Cosinus
 Medices Florentinorum dux, ut rebus suę Hetrurię con-
 suleret, jam collegerat militem quanta potuit festinatio-
 ne, quem commisit curę Ioannis Lunę, & Chiappini
 Vitellii, qui homines erant strenui & vigilantes: Vterque
 cum auxiliaribus copiis maturę se hosti opposuit, illi
 ab Orbitelli diverterunt obsidione. Sua spe frustratus
 Turca ad Ziglium insulam milliaribus duodecim a Por-
 tu Herculis distantem petivit, urbem cepit & diripuit, o-
 mnemque multitudinem cuiusvis sexus & conditionis
 abduxit. Tanoem pręteriens Pyrgæum promontorium
 (quod Capo Linaro vocatur) rectę venit ad Ischiam insu-
 lam ę regione Neapolis sitam, quam abactis omnibus
 incolis, vastatisque & incensis oppidis Forino, Pausa, &
 Varano, totam ditionem in solitudinem redegit: Urbem
 tamen Ischiam munitam, & ab hominibus validis defen-
 sam, non potuit expugnare. Quare inde solvens, & Pro-
 chytem linquens, in Baianum sinum classẽ deduxit, ut
 duce Saleco pyrata Puteolos invaderet: & urbem depo-
 pularetur: Sed Petrus Toletanus regni Neapolitani pro-
 rex, ut imminenti periculo tempestivę provideret, citis-
 simę ex omnibus oppidis vicinis copias coęgerat: quas
 in hostem ducens illum Baiis solvere & discedere adegit:
 Barbarus qui ex professo Neapolitanos aggressus non e-
 rat, sed tantum in reditu quicquid ad prędam videba-
 tur faciendam invadebat, Constantinopolimque pro-
 perabat, Caprę lirtus relinquens, pręteritoque Athe-
 nęo promontorio (quod dicitur hodie Capo Cāpanello)
 dum Salernum occupare conatur, orta subitõ tempesta-
 te non

1547.

te non sine periculo in Calabriam est compulsus: ubi Carcato urbe direpta & devastata, in Liparem insulam trajecit: quam miserrimè afflixit, devastata regione, & vrbe everfa septem millia Liparenfium abduxit captiva: Constantinopolimque ingenti præda, & infinitis captivis ditatus pervenit anno domini 1544. Vbi à Solymāno imperatore exceptus est honorificè & laudatus ab omnibus, propter res terra marique egregiè administraras. Anno autem 1547. è vivis decessit rerum gestarum gloria, & annis plenus: sepultusque eo in loco qui Befictas vocatur: est enim ad Bosphorum Thracium in Europa situs, versus os Euxini Ponti, ubi Christiana mancipia distrahi solita sunt: nam ibidem paucis antè annis plusquam sedecim Corcyrenfium millia divendita fuerant à Chairadine: qui ut locum hunc nobilitaret, & suæ destinaret sepulturæ, ibidem Messitam novam suo sumptu condidit: locus hodie vocatur à Græcis Diplokionion antiquis erat lahonium.

MVLE-

Nn

SIDONIA QVODAM CARTHAGINE REGNA TENEBAS,
AVSTRIACAM PVLSVS QVI PETIS EXVL OPEM.

RESTITVIT REGNV M FRVSTRATIM CAROL^{VS} EX QVO
TVRPTER A NATIS EIICERE TVIS.

MVLEASSES.

VLEASSES, vel Mule-
assemus, qui Mule Affam, hoc est
Rex Affam Mauris dicitur, longa
generis serie descendit ex gente
Chorresis, ex qua olim natus est
Homar, cognatus & discipulus
Mahometis Prophetæ Arabis: cu-
ius traditiones cum Haly, Hona-
ne & Elubekire collegit, & in Al-

coranum sive Alforcanum simul redegit. Reges verò Tu-
netani per nongentos quinquaginta & quatuor annos
vsque ad Muleassium sine interruptione dominatio-
nis, aut alterius sanguinis admixtione, potentes regnaue-
runt. Qui quia in doctrina & traditionibus huius Homa-
ris constantissime perseverarunt, vocati sunt à Mauris, &
Alarbæis Nomadibus Emir Mumeni, hoc est, Principes
Orthodoxi, & benè de religione, quam Mahometes suis
sectatoribus servandam reliquit, sentientes. Ideo reliqui
Africanam ab iis, tanquam à sacris Pontificibus, religio-
nis ceremonias discere soliti sunt. Et vrbs Carvenna sacer-
dotum Musulmannorum habitatione sancta tribus à Tu-
neto diebus distat: in qua Tunctani, Mauri, & Alarbæi

Nn 2 Prin-

Principes propter loci sanctimoniam sepeliuntur : creduntq; illic sepulcorum animas exquisitoribus ceremoniis expiari , Deoq; reddi acceptiores. Muleasses natus est patre Mahomete , & matre Lentigesia Alarbæi Principis filia. Eius pater iam senex , postquam regnasset annis triginta duobus , morti proximus sceptrum traditurus erat Maimoni filio natu maximo : Sed Lentigesia filium adhortata est vt regiam dignitatem mature invaderet ; qui statim fratrem Maimonem ex alia natum matre in vincula coniectum , tanquam tyrannidis affectatæ reum trucidavit : Roscetes natu secundus Muleassem metuens , fuga sibi consuluit : Reliqui Mahometis filii ex diversis vxoribus geniti numero viginti , à Muleasse inhumaniter perempti sunt : Ex his Barcha , Beleth , & Saëth ferro candenti sunt excæcati. Biduo post Solax Alarbæus Lasellum & Abramum filios regios adhuc impuberes , Bragadæ fluvii longis imbribus tumefacti vadum tentantes cepit , precioque Muleassi fratri vendidit jugulandos. Roscetes & Abdemelech soli crudelitatem regis evadentes , ad Morhabitum Alarbeorum Principem confugerunt : quos cum per sicarios persequeretur Muleasses , ad urbem Biscari in mediterranea Numidiæ se receperunt , vbi Abdemelech , vt vitam tutaretur , & se periculis imminentibus eximeret , religioni initiatus est , & sacerdos factus. Sed Roscetes sub custodia & amicitia Abdalæ Principis Biscariensis diu servatus est , & eius gener factus. Muleasses interim regno potitus , fratrum filios , ne quid postea in eum molirentur , è vita sustulit : Manifestum & Mesuarum (magistratus præcipui post regiam maiestatem sunt nomina) patris defuncti amicos familiares , & quorum ope Maimonem

nem occiderat, eorum veritus auctoritatem, longis cruciatibus excarnificatos interemit. Novercas quoque occidi iussit: quas dicebat Patri libidinibus diffuienti multos filios regni vnus competitores generasse. At Roscetes collecto exercitu, traiectoq; Bragada, ad urbem Bacciam vnus diei à Tuneto itinere distantem venit, vbi confictu habito cum fraternis copiis victor evasit, compulsis in urbem Tunetanis. Is suorum civium fidei incertæ non satis fidens, cum eos hac victoria non moveri animadverteret, neque alacres ad ferendum regi auxilium concurrere, sed tyrannum Muleassem fovere, vt in illum odia civium concitaret hortos & oliveta Tuneto adjacentia succidit, & devastavit: Et cum hac ratione parum quoque proficeret, neque Tunetanos moveret vt illum regno restituerent Algerium se contulit ad Chairadinem, suadente id Vlethe Alarbæo, cuius filiam sibi iuraverat uxorem secundam. Chairadines juvenem Principem humaniter excepit, cui omne officium amicitiae promisit: Illum tamen paulo post Constantinopolim abduxit, vt apud Solymannum conquereretur de fratris immanitate, & auxilium ab Imperatore posceret, quo posset regno paterno restitui. Sed Chairadines Bisertum navigans (quod triginta tantum miliaribus ab Utica distat) à Bisertinis ultro admissus est, qui credebant cum eo esse Roscetem. Inde Tunetum petivit: cuius adventu cives non mediocriter ex hilarati sunt, qui regis crudelem tyrannidem coeperant execrari: existimabant & Tunetani Roscetem advenisse cum Chairadine. Muleassès inconstantis plebis favore parum fidens, Abdaharis Mesvari consilio fugit Tuneto. Post cuius discessum Abezes & Futuches urbem & arcem

Chairadini cum thesauris regis tradiderunt : Sed iidem cum cognovissent Roscetem Constantinopolim missum, seditione facta in Turcas irruunt, & non expectata clade oppressos extrudunt, revocata Muleasse: qui non procul ab vrbe, cum vxore, & Dorace hærebat in hortis Restabianis. Regis reditu ferociore redditi Tunetani, Chairadinem, qui se in arcem receperat obsident, & inde deturbare conantur non satis fidem loco incognito, paucaque annona munito. Is verò Halys Levani Hispani, Mosisque, & Agii (qui vinculis liberati erant) & Haidini Smyrnæi consilio, subito impetu urbem ingressus, plusquam tria civium millia interfecit, reliquam multitudinem in fugam vertit. Muleasses magna difficultate evadens, ad Bragadam fugit; quo trajecto ad Cyrtham urbem Numidiæ se recepit. Victor Chairadines urbem pacata, creatoque novo magistratu, Alarbæos vicinos in amicitiam compellavit: paucisq; diebus omnes vrbes tam maritimas, quam mediterraneas in suam potestatem redegit.

Anno domini 1534. Carolus Cæsar vt Tunetum è manu barbarorum pyratarum eriperet, instructa clas se cum Andrea Auria Barcelona solvens, ad portum Mahonis Balearis insulæ transfretavit, inde Cogliarum Sardinia: vbi invenit Alfonsum Guastæum cum navibus Siculis: Felicique navigatione simul appulerunt Vticam: pauloque post totam oram maritimam, quæ dicitur Martia, vbi Carthago vetus sita erat, nunc sunt horri regij, occupavit. Eius adventu non expectato percussus est non mediocriter Chairadines: Quod hostium classem septingentis fere constaret navigiis, inter quæ erant octo-

Eibl. Jag.

Octoginta duæ triremes armis, & bellicis machinis instructissimæ. Statuit tamen Caroli impetum fortiter sustinere, & quanta vi posset, depellere: Inter eius duces primum locum obtinebant Sinan Cœfut Smyrnæus, Hadimidis Caramannus, Salec Idonius, Tabach Laodicensis omnes pyratae, & Giaffer ex ordine Ianizzarorum. Postquam Imperator cum suis in continentem descendisset, castraque opportunè esset metatus, Mauri in munitiones continuò incurstantes nostros graviter vexabāt, Comite Sarnensi & Belinghero cæsis à Saleco. Postera die Tabach, occiso Mendefio duce Hispano, superatisque aggeribus, Imperatorios plurimos occidit, victorque sine damno suos in urbem reduxit. Triduo autem post Giaffar à nostris cæsus est, & eius Ianizzari in fugam versi: Arxque Goletana maxima tormentorum violentia, & fragore deiecta est, & occupata. Sinan cum suis ecleriter se recipientes evasit. Muleasses interim cum aliquot equitibus ex interiore Numidia venerat in castra Caroli: quem de statu urbis Tunetanæ, deque civium moribus exactissimè edocuit. Conflictu habito Christiani superiores evaserunt, Turcis cum Chairadine Tunetum compulsis: Qui cum de rebus gerendis inter se anxij consultarent, Christiani captivi, qui in arce detinebantur, vinculis soluti, portas Guastæo aperuerunt. Chairadines rerum afflictarum desperatione actus, cum septem Turcarum millibus, qui illi supererant, fuga elapsus Hipponum se recepit (quod Bona nunc dicitur) ubi in statione quatuordecim triremes antea reliquerat. Carolus Imperator cum exercitu victore ad urbem contendens, à civibus & magistratu summo honore & gratulatione exceptus est, & in arcem admissus: Milites

ab

ab urbis præda impediri non potuerunt, licet Muleasses pro facultatibus suorum civium sæpius precatus esset Cæsarem: Thesauri regis, & aliquot ducatorum millia, quæ Chairadines in cisternam coniecerat, inditio captivorum Guasteo cesserunt: jactura hæc regem maxime commovit: quodque annales & historias suorum maiorum perditas audiret, quibus res gestæ suæ gentis continebantur: quod prædonum pedibus odores preciosi, & sacci pleni cocco & purpura conculcarentur: imo unam suarum vxorum captivam & viri opem implorantem cum lacrymabili ciulatu vili precio redemit: Expulso igitur Chairadine, & Muleasse in regnum restituto, Carolus Cæsar Palermum Siciliae, inde Messenam, deinde Neapolim navigavit, ubi Bacchanaliorum tempore Margaretam Austriacam filiam suam nuptui dedit Alexandro Mediceo: postea 5. Aprilis anni 1536. Romam triumphans ingressus est, Paulo III. Farnesio pontificatum tenente.

1536.

Anno 1541. Chairadines cum classe in Africam abiit, ut inde exigeret Andreæm Auriam, qui Clupeam, Neapolim, Adrumentum, Rusponam, Tapsumque Mauris ademerat: totaque ditione, excepta Lepti (quæ Mahomediam Mauris, nostris verò Africa dicitur) statim potitus est. Eius adventu perterritus Muleasses spe regni retinendi amissa, anno 1543.

1543.

In Siciliam venit, deinde in Italiam: ut cum Carolo Imperatore, qui Genuam venerat, colloqueretur, & ageret cum eo de extrudendis Turco Turcis: Discedens autem Amidam filium regno præfecit, & suo exercitui: Mahometemque Temtem, qui eo tempore Manifestis magistratuungebatur, custodiæ Leptis constituit. Absente

sente patre Amidas statim Tunetum cum arce occupa-
 vit; concubinas & uxores paternas incestu polluit, eius-
 que amicos & magistratus de medio sustulit. Hæc filii re-
 bellio miserum patrem movit, ut collecto in Italia milite
 (cui Lofredus præfectus est) Goletam trajiceret, Amidæ
 refrenaturus audaciam: qui ad rebellandum patri incita-
 batur suasu Mahometis Bohamaris filii, quem singulari
 iniuria & contumelia Muleasses affecerat. Bohamare-
 nim duxerat uxorem Rhahamanem Abderomenis fili-
 am, insigni pulchritudine præditam, quam audenter de-
 peribat Muleasses. Hoc matrimonio irritatus rex, Boha-
 marum castravit, & ignominiosè cum filio tractavit:
 Huic malo accessit, quod rex Mechemetem Adulzi filiū
 hominem prudentissimum, & cuius opera multis in re-
 bus prius usus fuerat, per contemptum cognominare so-
 lebat suorum servorum pessimum: Hi duo ut acceptas
 iniurias ulciscerentur. Muleassem non desinebant in po-
 puli odium adducere: quod ut facilius facerent, famam
 ubique sparserunt illum à Musulmannorum religione
 defecisse, & Neapoli Christianam fuisse amplexum: postea
 ignominiosè & cum contemptu apud peregrinos mortu-
 um. Hoc rumore primò motus Amidas solium regium
 occupavit, ne fortè Muchemetes eius frater, obses Gol-
 tanis Hispanis traditus, illi præferretur. Sed Manifestis au-
 toritate repulsus, ad hortos Martios extra urbem secessit:
 pauloque post in urbem rediens, occiso Fare arcis præfe-
 cto, Manifesteque cum tota familia extincto, in famulos
 regios, omnesque suæ factionis adversarios immaniter
 sævit. Muleasses jam venerat Goletam; qui nulla mora
 dilata cum Lofredo Italo, & Tovarre Hispano Goletæ
 præfecto urbem invadit. Ea pugna rex in fronte graviter

saucius, vix se inde extricavit; Lofredus in paludes præ-
 ceptus suffocatus est cum Carolo Tocco natione Græco,
 & aliis plurimis; qui barbarorū furore cōfecti sunt. Tan-
 dem captus est Muleasses cum Nahasare, & Abdalaso fili-
 is, quos ex alia uxore susceperat. Hos simul ferro candenti
 excacari iussit: Renovatoque cum Goletanis fœdere,
 Tovari dedit obsidem filium suum Schitum. Nihilo ta-
 men minus Tovarres Abdamelechum Muleassis fratrem
 ex Numidia è domo Anemseh's Alarbæi revocavit: qui
 statim velo capiti obducto Mauritano more, in urbem &
 arcem ab omnibus est admissus, qui credebant esse Ami-
 dam tunc absentem. Abdemeleclus regno potitus paulo
 post ingravescente ætate, & morbo, è vita decessit, relicto
 Mahomete successore filio, qui tunc vix decimum ætatis
 annum attigerat: quique videbatur impar tanto oneri,
 propter pueritiam & rerum inexperience. Eius nomi-
 ne regnum administrabat Abdaleges Temtis Manifestis
 frater, & Abdelchirinus Mesnarus, autoritate & potentia
 inter TUNETANOS excellentissimi uterque, & cum iis Scy-
 riffus Bugeates Maurus, in lege Mahometana peritissi-
 mus, primumque locum in ea gente obtinens, propter
 prudentiam, justiciæ studium, & vitæ sanctimoniam.
 Cum iis junctus erat Ioannes Parellus Tarentinus, ex Ra-
 batinorum equitum ordine, homo promptus & magna-
 nimus. Paulo tamen post interfecto Abdelchirino, reli-
 qui tres, qui pueri non poterant ferre imperium; trium-
 viratum inter se instituerunt, & dominationem rerum
 omnium partiti sunt. In hoc officio crudeliter & avarè
 se gesserunt, & jam intolerabiles omnibus videbantur;
 Interea huc & illuc Amidas apud amicos vagabundus er-
 rabat, eorum opem implorans: Sed Muleasses à juniore
 rege

rege (qui patrui gener factus erat Meluca consobrina uxore ducta) sub specie religionis è carcere liberatus, Goletam perductus est. Hoc matrimonio irritati TUNETANI Amidam in urbem revocarunt: Mahometes rex junior fuga sibi consuluit. Amidas Perellum captum genitalibus abscissis vivum cremari iussit, quòd insolenter in regium gynecæum irrumpens, uxoribus & concubinis Amidæ stuprum intulerat Abdalegem & quadraginta ex ordine Rabatinorum trucidari iussit, & eorum corpora canibus devoranda proponi. Muleasses autem qui

Goletam fugerat, Tovarîs avariciam detestatus, in Italiam devectus
Romam venit.

VT TIBI NOBILITAS A POENO SANGVINE VENIT,
CONVENIENS TYRIO STEMMA PECTVS HABES.

FIDVS ALARBEO DEFENDIS ACINACE REGEM
PYRATA HOC LAVDAT LESBIVS OFFICIVM.

DORAX ALAR BAEVS.

DORAX, cognomento Abusaidas, Alarbæus Princeps, Lentigesia matris Muleassis frater fuit; homo singulari prudentia & arte militari clarus. Fidus Muleassi comes in omnibus bellorum expeditionibus. Lentigesia enim eius soror mulier animo virili, cum Mahometem maritum propensi-

orem videret in Maimonem filium natu maiorem inter viginti duos fratres, qui ex diversis uxoribus regi nati erant, regium diadema filio procurans privignum apud patrem traducebat, tanquam tyrannidem affectantem. Cuius instinctu irritatus Mahometes Maimonem custodiae tradi iussit: captivumque mortuo patre in vinculis detentum Muleasses jugulavit, & regnum occupavit, interfectis reliquis fratribus, Roscete & Abdamelecho ad Numidas fugientibus. Dorax interim sororis favore summus regiae militiae magister factus est, & in Meschinem Alarbæum Principem arma movit, ut ulcisceretur injurias,

rias, quas ab eo acceperāt vivente adhuc Mahomete, cuius hic Meschinus erat amicus intimus, plurimumque apud regem autoritate valebat. Mortuo autem rege seniore, & regnum occupante Muleasse, Meschinus viribus impar, Doracisque potentiam metuens fuga sibi maturè consuluit: collectoque exercitu ex omni Alarbæorum ditione adjunxit se Roscti Muleassis fratri; qui Biscaro accersitus cum Vlethe, Iacupo, & Morhabithe junctis copiis ad Bechiam urbem diei unius spatio à Tuneto dissitam castra metati sunt.

Horum adventu cum Muleasses gravissimè perculsus esset, metum tamen suum dissimulans Amidæ filii interim nuptias in urbe summo apparatu celebravit, distributis populo cibariis & donis, reliquisque Alarbæorum nobilibus, maximè pyratis Turcicis, cum quibus antea fœdus inierat, hac conditione, ut quinta prædæ pars regio fisco cederet: Hac ratione in portum Tuncetanum securè degebant: & in eo erant frequentes, nuptiarum Amidæ tempore: quæ celebri pompa & solennitate fiebant. Roscetes paucis antè diebus, trajecto Bragada Vlethis filiam duxerat uxorem, isquè cum socero & Meschino cæterisque cum exercitu ad urbem veniens, regionem totam depopulabatur, ferro & incendiis omnia devastans. In illum missus est Dorax cum Solace, Africanorum numeroso peditatu, & cum circiter septem Alarbæorum equitum millibus; cum quibus erant duo fratres Beneanones viri illustres & generosi inter Africanos. Alarbæum equitatum agebat Chairadines, regi amicitia junctus. His additi erant aliquot equites Christiani nomine Rabatini, qui custodiæ regis præerant. Conflictu igitur habito, superiores evaserunt Meschiniani fufis Tuncetanis; qui

qui in fugam effusi celeriter in urbem se receperunt. Roscetes victor conabatur civium factione in urbem irumpere: quorum hortos & oliveta incenderat hoc consilio, ut illos irritaret in Muleassem; cuius odio tanta damnaperpessi essent. Sed cum cives non videret moveri Vlethi soceri suasu ad Chairadinem, qui Algerium redierat, se recepit, illius opem implorans: Barbarus Pyratalicet juniorem Principem comiter exciperet, illum tamen Constantinopolim duci iussit: Bisertumque celeriter navigans, ab oppidanis ultro admissus est, existimantibus cum eo esse Roscetem: Biserto Tunetum properavit, parique astu cives delusit, Muleassis avaritiam pertæfos qui jam urbe cesserat, non audens fidei civium se committere. Sed cum Tunetani Roscetem abesse cognovissent, facti poenitentes, regem ad se revocarunt, qui cum Dorace & uxoribus non procul ab urbe in Restabianis hortos secesserat. Reditu regis Tunetani animo siores redditi, magno conamine ad arma concurrunt, impressioneque facta Turcas telis opprimunt, qui jam in arcem excepti erant ab Abaze Granata & Fetuche Arragone, eadem impostura delusi. Poenituerat quidem eos facti, sed culpa remedium serum non admisit, Pyrata tyranno munita loca thesaurosque regio occupante.

In hoc rerum turbatarum discrimine licet agigaretur Chairadines, animum tamen resumens, cum sociis Haidino, Mose, Agio, & aliis in urbem irruit, civesque vagabundos & tumultuantes repressit, & strage maxima plebis, patrata reliquos metu percussos intra domorum privatos parietes compulit. Rex Muleasses cum Dorace, reliquisque fidelibus amicis, ne fortunæ dubium eventum experiretur summa cum difficultate evasit ex urbe:

urbe: trajectoque Bragada, ad Cyrtham Numidiæ interi-
oris urbem fugit: unde postea multis laboribus perpeſſis,
rediit Tunetum Carolo V. Romanorum Imperatore, qui
in Africam venerat, Galetam obſidente: cum Dorax va-
ria uſus fortuna, ſororio continuis afflicto calami-
tatibus, tandem ab Amida regno & oculis

privato, ipſe quoque annis jam

gravatus è vita de-
ceſſit.

CLE

QVÆ PREMIERES THALAMOS DORACIS LECTA, CLEONE, ES
DEBETVR FORMÆ GRATIA TANTA TVÆ.

DVM DONIS HOMINVM MORTEM MERCARIS ET AVRO
MASSYLA NATAM TE ARGVIT ESSE LEA.

CLEONE ABVSAL DAE VXOR.

LEONE, quæ & Caly-
ne vocabatur, Alarbæa na-
tione Doracis uxor, mulier
sanguinis Christiani appe-
tentissima: cùm enim reli-
gionis Mahometicæ super-
stitiosè studiosa esset, quicquid illi doctrinæ
adversabatur oderat perditè: Cumque Mu-
leasses ab imperatore Carolo Tunctano re-
stitutus esset regno, ut pro tanto beneficio
gratus esse videretur, suis liberum reliquit
Christum colere: Christianosque in suam
ditionem venire, commercia habere, & ha-
bitare permisit. In tanta tamen rerum per-
turbatione, & variis mutationibus, quæ mi-
seræ urbi Tunctanæ evenerunt quandiu vi-

xit Muleaffes, dubia sæpe fortuna pugnatum est tam cum Turcis, quàm cum peregrinis. Cleone verò ad Alarbæos consanguineos bellis æstuantibus se recipiens, clade Christianorum delectata, cum militibus paciscebatur, ut pro singulis occisorum capitibus ducatos duos penderet: cuius feritatem licet sæpe reprehenderet Dorax maritus, non potuit tamen mulieris animum immitem placabiliorem, vel humaniorem reddere. Vivebat enim cum Alarbæis sequentibus partes Roscetis: ideo omnia Muleaffis & Doracis consilia improbabat, qui ad Christianorum auxilia confugiebant, qui Musulmannicam religionem studebant subvertere.

Cùm de Alarbæis superiùs facta sit sæpe mentio: proderit scire qui sint, quæque eorum extiterit origo prima. Alarbæi enim sunt Numidæ & Nomades Africæ populi; Inter omnes eius regionis sese jactitant nobilissimos, ut pote qui à Poenis se genus ducere asserant: neque eorum gens ulli peregrino populo admixta fuerit, vitam liberam ducunt,

ducunt, bello & armis vacantes: & ut plurimum præda viventes. Prædia per servos Æthiopes colunt. Hieme se recipiunt ad limites Æthiopiæ propter aëris temperiem: æstate redeunt ad loca maritima, ut in alienas messes vixdum benè maturas involent. Pauci ex iis literas discunt, exceptis sacerdotibus, qui plebi instituendæ præfecti sunt. Neque se curiosis, aut exquisitoribus dedunt superstitionibus, sicut Mauri vicini; quos tamen fidelitate, integritate vitæ, & bellica virtute superant. Religionem simplicem retinent: Deum brevibus venerantur precibus: Sobrii sunt admodum in victu ordinario: Dactylis, ficibus, pulmentis, acidoque lacte vescentes. Et si genio lautius indulgere velint, & opipare convivia instituere, ut in celebritate nuptiarum, in sacris feriis, & amicorum tractatione, esculenta venatu, & aucupio quibus maximè delectantur, & animum recreare solent, liberaliùs præparant. Non desinunt hilariori consuetudine inter se vivere, se invisere, & quæ possident amicis communicare. Eorum patrimonium fere con-

stat equo generoso & celeri, quem precio
coëmunt maximo; & in eo tractando & cu-
rando multum adhibent solitudinis. Su-
pellectilem domesticam vilem & exiguam
possident, ad necessitatem potius quam ad
ornatum accommodatam. Seminudi fere
incedunt, de vestimentis sumptuosioribus
parùm solliciti: licet & matronæ nobiles non
careant mundo muliebri gemmis & vesti-
bus sericis versicoloribus. Eorum uxores e-
quos tractant, maritis servili more obtem-
perantes. Villosis pellibus amiciuntur. Et
involucris velorum capita tegunt, quæ sub
mentum reducta spiris comprehendunt
tortilibus. Horum ditio in mediterranea pro-
tenditur, subjecta diversis principibus à Ni-
lo usque ad Oceanum Atlanticum. Hi
quamvis domicilia habeant incerta, eorum
tamen fines certis terminantur limiti-
bus. Tunetanorum dominatus longè cæte-
ris potentior est & amplior, ad oras mediter-
ranei maris protractus usque ad arenas Æ-
thiopix; ad quem pertinebat olim Bugea &
Tripolis. Fessani verò Mauritanix Tingi-
tanæ,

tanæ, & Salæ fluvii accola triginta equitum
millibus suum regnum tutantur contra Lu-
sitianorum impetum. Reliquæ juris di-
ctiones minoribus Satrapis pa-
rent, qui Secchi sua lin-
gua vocatur.

THREICIIS VEXAT TE ARDENS BELLONA MANIPLIS:
MA TE ANIMO HOSTIB⁹ EST PAENA PARATA TVIS.

VT TIBI NOXIUS EST VLAMAS, SIC PRODIOR HELCAS
TV CONSANGVINEVM LEDERE PARCE GEN⁹.

TAMMAS SOPHI.

AMMAS SOPHI, five

Techmaſes Scachi Iſmaëlis Perſæ filius fuit. Moriens enim Iſmael quatuor reliquit heredes filios Tammam, Helcam, Becram, & Somitzam. Helcas occupavit Aſſyriam, Babylonem cum Meſopotamia. Becran poſſedit Albanos

Hiberos, Medos, & regiones vicinas mari Caſpio. Somitzas verò Parthos & Hircanos, qui dicuntur Coraxei. Tammæ natu maiori evenerunt Perſia, Armenia, & provinciæ quæ uſque ad Oceanum Indicum protenduntur: Populique harum provinciæ Perſico imperio ſubiectionem, licet varium ſint, vno tamen nomine omnes vocantur Agiamæſi. Vt igitur patriorum regnorum, ſic & religionis heres factus eſt Tammæ. Quæ res movit Solymanum Imperatorem Turcarum, per ſe ad exterorum regnorum affectionem pronum, ut illi bellum moveret; idque ſuaſu Abrahimi baſſæ, qui prima erat in autoritate apud Principem. Chriſtianis enim ut clanculum favebat, Imperatorem aſſiduo hortabatur, ut relictis Pannonibus, arma trãſſerret in Orientem contra Perſas, novam religionem & diverſas ceremonias ſequentes, magno Muſulmannicæ doctriinæ ſcandalo. Adjuvit non mediocriter hanc expeditionem Vlamas begus Perſa Princeps, qui

ad Tur-

ad Turcas defecerat. Post cuius è Perside decessum Tammas Sophi VVanum eius ditionem, cū vxore & liberis in suam potestatem redegit. Et hinc prima belli occasio suum habuit initium. Cum enim Vlamos Constant. venisset, illi liberaliter excepto Imperator centum millia Sultaninorū in annuo reditu donavit, cum Sangiacatu locuplete prope Charahemidam, illique negotium cōmisit belli gerendi contra Persas cum Abrahamo bassa: qui ingentib⁹ collectis vnde quaq; copiis, in Asiam ex Thracia properarunt. Alepum postquam venissent, inde in Charahemidā, Abrahamus præmisit cum parte exercitus Vlamā qui Tebrisiū Persarū regiam si fieri posset occuparet. Urbem tenebat Musa Sultanus, Tammæ affinis & cognatus, qui Turcarū adventu perterritus, Tebrisis aufugit: eius fuga per cives delatores nunciata, Vlamos urbem in ditionem recepit: Statimq; literis ad Abrahamum datis, illum reddidit certiorē de rerum felici successu: illūque monuit vt nulla mora dilata, Persidem cum reliquis copiis ingrederetur. Id statim Bassa fecit Tebrisiūq; ingressus eo sine difficultate potitus est, reliquasq; vrbes vicinas suo imperio adiecit. Solymannum interim per expeditissimos cursores monet, vt eò veniret, neque rem feliciter cœptam mora non opportuna desereret. Imperator hoc eventu prospero latus, quanto potuit exercitu ex Europa & Asia collecto, traiecit Iconium urbē Lycaonię, vnde per Cæsaream pervenit ad Malathiam urbem, & ad Euphratem fluvium: Quo superato, quinquaginta quatuor stationib⁹, postquam à Nizza Bithyniæ solvit, pervenit ad Coin Armeniæ maioris urbē, quæ olim dicebatur Artaxata. Tunc temporis Scachus Tammās bello detinebatur contra Kessem bassam Chitainū Chanem, qui illi
Cora-

Corasanem regionē Persiæ interioris eripere conabatur. Vnde noluit reverti, vt Turcis se opponeret, donec adpropinquarent frigora, & hibernæ tempestates, quas sciebat Turcis fore intolerabiles, in Carahemidam iam adpulerat Solymannus Imperator cum tantis copiis, & secū totam fere Europam & Asiam agere videretur. Is postquam diligenti indagatione explorasset vbi essent Persæ in eos selectissimum quemque militem expedit, qui hosti negotium facefferet, donec ipse cum toto venisset exercitu. Vtq; essent expeditiores, tormenta bellica ahenea, machinasq; cum præsidio trecentorum lanizzarorum & trium Sangiacorum Tebrisiū misit, hostemque Persam, qua potuit celeritate persecutus est. Hæsit aliquandiu Solymānus Tigranocertæ (quæ hodie Sultania dicitur) vbi propter amœnitatem loci expectare statuit, donec Scachus Tāmas è montanis Albanis & Hiberis, vbi morabatur, descēderet. Dumq; illic degeret, illius exercitus ad Hemedanem pervenerat: ubi pluviis assiduis, frigore, & tempestatibus vsq; adeo vexati sunt Turcæ, vt bona pars militū cum equis & iumentis dirigerint, & mortui sint. Atque in traicctu fluvij Doci Gesid imbribus tumidi, cum sarcinis & impedimentis perierint. Huic malo accessit & rerum omnium penuria. Tammas enim vndiq; annonā avexerat aut corruperat, ne hosti vsui esse posset. Quod nisi Armenij aliqui precio ingenti Turcis necessaria vendidissent, omnis eorum multitudo fame & frigore fuisset extincta. Constitutos igitur in his difficultatibus Turcas animadvertens Tammas, cum decem suorum millibus è Corasane regione Tebrisiū contendit, vbi plusquam triginta Turcarum millia sub tribus ducibus moram faciebant, sub Vlama, Sirvanogli, & Iadigiare be-

Bego, quorum quisque decem millibus equitum præfectus erat. Hi Tebrisio egressi, ut hosti occurrerent venienti, nescio quo metu perciti in fugam se dederunt, antequam cum hoste congredierentur. Tammās urbem suam ingressus, quamque hostes sex fere mensibus tenuerant, arcem ab Abrahimo bassa paulò antè structam à fundamentis, evertit, & solo adæquavit. Trecēta & quinquaginta ænea tormenta illic relicta comminuit, & ex iis Māguros æreos nummos conflavit. Solymanus, qui ad Sultaniā hērebat omnium rerum difficultate pressus, cum nusquam apparerēt hostes, ut hiemis sævitiam vitaret, iam se Bagadatim, quæ est Babylon, cōtulerat, ut illic æris tēperie tolerabiliori frueretur, & loci vbertate suos reficeret. Babylonī præerat Satrapas Muchemetes Persa natione, eo missus à Tāma post Becranis fratris obitum, qui eam urbem obtinuerat defectione Helcæ. Muchemerē oderāt Babylonii propter avariciam & tyrannidē. Quem cū ad defectionem sollicitaret Vlāmas, & cum eo collocuturus copias ad moenia adduxisset, inopinantē oppressit, coēgitq; Bitilisū urbem Mesopotamiæ fugere. Cives enim Solymani potestati sese ultro submiserunt; apertisq; portis Turcas in urbē admiserunt, quorum exemplum statim secutæ sunt reliquæ vrbes Assyriorum, cum vidissent Babylonios clementer tractari: hæc contigerunt anno domini. 1535.

His ex animi sententia feliciter peractis, Solymanus in Thraciam reversus est: unde anno sequenti Abrahami & Vlāmæ consilio in Persidem rediit, quod nunciatum esset Tammam venisse Tebrisium, & inde fugisse Satrapas quorum custodiæ commissā vrbs fuerat. Turcarū adventum non ausus est expectare Scachus; sed corrupta vel avecta annona, rebusque omnibus necessariis, abdu-

ctisq;

Etisque oppidanis cum omnibus facultatibus, se in Coraxeorum Hircanorum montes iterum recepit. Solymannus Tebriseum nullo repugnante ingressus, iadigiarem begum Eminem suspendi iussit, cuius culpa factum erat ut reliqui fugerent ante pugnam cum hoste confertam: Cumque ad prælium non possent adduci Persæ neque persequentes Turcæ eos possent assequi fugientes per scopulos & inaccessos montes, omnique annona vacuos regione funditus devastata, Solymannus graviter irritatus, quod tantis regionum itineribus cum summo sumptu & laboribus superatis eò venisset, ut à Persis ludificaretur fuga se subtrahentibus, Tebriseum regressus, cives, qui reliqui erant suppliciter veniam deprecantes miserrimè tractavit, eorumque bona militibus diripienda permisit. Scachi Tammæ regumque Persarum regias, amœnaque palatia incendit, cum hortis & domo Iacupis Sultani Vslam casanis filij, quam Hestebehiste vocabant. Primoresque cives coëgit Constantinopolim migrare. Hæc cum egressus, neque usquam appareret hostis, exercitum in Carahemidam reduxit: & sub æquinoctium æstivum in Mesopotamiã se recepit, non tamē sine magna difficultate. Nam equites Hiberi continuis velitationibus Turcas infestabant, & vexabant: quorum impetum vix sustinebant Aegyptij, & Syriæ præfecti cum Vlamabego locorum licet perito, & cui primæ partes in sustinendis hostibus commissæ erant. Tammæ autem cum magno Coraxeorum numero Tebriseum redierat, existimans illic esse relictum præsidium, quod ut aîno superiore, facillè posset opprimi. Sed cum omnes cum Solymanno Imperatore vidisset abiisse, urbem incendiis & ruinis foedatam, regionem facultatibus omnibus spoliata, tantam tamque deploran-

dam rerum faciam, & locorum devastationem iniquissimè ferens, Agathyrsum Delimannum Satrapam hominem vigilantissimum & audacissimum expedit, cum Corizzorum quinq; millibus equitibus selectissimis, qui Turcas properatis itineribus insequeretur. Is per compendia locorum festinans, prope Bethilissum ad Antitaurum urbem sitam in eos incurrit, cum profusissimi de cœlo imbres ruerent, neque quicquam ab hostibus formidarent Turcæ, ex improvise oppressi sunt plusquam duodecim millia: quod contigit Octobris 1536.

Cumque accepta damna damnis paribus compensata videret Tammas, cum victore exercitu domum rediit vixitque felicissime vsque ad annum 1575. quo anno rerum gestarum gloria clarus è vita decessit.

VT GEINMIS, MVITOQVE NITES SPECTABILIS AVRO,
FORMÆ MAIESTAS EST SOCIATA TVAE.

FIDA VIRVM GETICIS VEXATVM TECHMAST ARMIS
PROSEQVERIS STVDIIS ET PIETATE PARI,

CORASI TAMMÆ

VXOR.

CORASI, five vt alij
volunt Martha, Tammæ
Scachi vxor, matrona il-
lustri Persarum nobilita-
te orta, mulier forma sin-
gulari, moribusque re-
giis ornata: animo insu-
per prædita virili: vtpote quæ in omnibus
fere expeditionibus marito semper fida co-
mes adhæserit, officiis iuuerit, consolationi-
bus opportunis illius animum leniens & in
spem meliorem extollens, quotiescunque
illum deiici aut frangi animadverteret, pro-
pter tam atrocia damna à Turcis illata, Per-
sidis devastationem, vrbium incendia, &
ruinas: quæ omnia bonum Principem
mirum in modum angebant, & crucia-
bant.

Virum tamen sua præsentia sustenta-
bat regina neque patiebatur illum vel for-

R r midine

midine fluctuare, vel ira percelli: cum ea omnia evenire iusta Dei providentia doceret: quæ licet acerbissima essent, toleranda tamē viro magnanimo monebat. Propterea quod is vini tyranni oppressoris propulsaret, & patriam religionem fortiter tutaretur. Eius ornamenta, mundusque muliebris fere omnis deperiit cum Palatium Iacupis Scachi everteret Solymanus, & hortos amœnos regis succideret.

THE NATIONAL ARCHIVES
COLLECTION OF THE
UNITED STATES DEPARTMENT OF THE INTERIOR
BUREAU OF LAND MANAGEMENT

THE NATIONAL ARCHIVES
COLLECTION OF THE
UNITED STATES DEPARTMENT OF THE INTERIOR
BUREAU OF LAND MANAGEMENT

Rr 2

MAGNA TVA EST VIRTUS: TURPI TAMĒ OBSITA NĒVO,
DVĒ PATRIÆ FERRIS PRODITIONE REVS.

INDIGNE TOLERAS CHADAI VINCLA SATRAPÆ:
PERFER, ERVNT TANDEM MITTA FATA TIBI.

V L A M A S B E

G V S.

L A M A S B E G V S, qui & Zilamas, & Vlamannus ab aliis dicitur, vir Persa primæ nobilitatis: homo acerrimi & promptissimi animi. Is cum res insignes gessisset pro patriæ conseruatione, Techmasis Scachi benevolentiam promeritus, eius sororem duxit vxorem, & VVa-

num ditionem amœnissimam & fertilissimam in Media beneficii loco obtinuit, quam feudi nomine obtinebat. Cum querei malè administratæ, & raptorum coram rege suo ageretur, veritus punitionem, ab eo defecit, & se ad Turcas conferre statuit. Cuius rei certior per literas factus Solymanus Imperator, nuncium misit ad Serefem begum Curdistanum Principem (cuius ditio Babylo-
nica erat & Carahemidæ, quæ vocatur Diarbekir, olim Chaldæa) is iubebatur vt Vlamæbego comitatum & militem daret, cum quo secure & tuto ad Sultanum Constantinopolim venire posset. Vlamas igitur VVano discedens Bethilisiu, quod quatuor dierum itinere distabat, & vbi Serefes begus habitabat, se contulit. Hospitem Persa Chaldeus primo excepit vultu benigno, illique suum officium & fidem in omnib⁹ obtulit: sed cum illū haberet in sua potestate, illū inhumaniter corripit iussit, & vinctum cito ad Solymanum misit, qui perfidiam & improbitatem

Serefis vehementer doluit & indignè tulit. Vinculisque Vlamam solvi præcepit clementerq; dextra porrectailum consolatus est, & iniuriæ acceptæ ultorē se fore promissit simulq; donis ingentibus, & preciosis donatum vestimentis familiariter compellavit, & cum eo de statu rerum Persicarum contulit, & quid Tammās ageret, quæ illius opes, vires, et potentia esset diligenter expiscatus est, de quibus omnibus accuratissimè Imperatorem Vlamas edocuit. Subiectionisq; & fidelitatis præstito iuramento, se suamq; operam Solymanno in posterū promissit. Cui ut gratus videretur Imperator, de suo stipendium ceterum Sultaninorum millium quotannis legavit: beneficiiq; loco delegavit illi Sangiacatum non procul à Carahemida. Ut eò se recipiens, patriæ vicinus esset & Persas, cum opus foret, bello infestaret. Mandatumque illi dedit ad omnes suæ ditionis Sangiacos vicinos, ut quotiescunq; in Persas arma moturus esset, illum in omnib⁹ necessariis promptissimè iuarent. Postquā igitur tam liberaliter ab Imperatore exceptus in suum Sangiacatum venisset, Solymanno ita iubente, Serefesbegum perduellionis reum proscripsit, & Bithilium timarii loco accepit, exacto inde Serefe. Hæc prima causa exarsit belli inter duos potētissimos Principes, Vlāmā Turcarum partes sequente, & Serefe ad Persas transfuga. Pluribus itaque præliis inter vtrumque commissis, fustus est tandem Serefes, captusque ab Vlāmā, & vita privatus: eiusq; caput ab humeris recissum ad Solymannum missum est: eiusq; ditione in Vlāmæ potestatem devoluta. His gestis legatos ad Tammā Scachum expedit, qui ab eo repeterent uxore & liberos, quos post patris defectionē rex ad se accersiverat, & detinebat, redactis eius bonis ad fiscum. Tammās
ne iam

ne iam priùs irritatum magis offenderet, & bellorum causas daret ad eum quos petebat sine difficultate remittit anno 1533.

Paulo post Solymannus Abrahamum bassam Alepum cum exercitu contendere iussit, ut adiuuante Vlama, & eius consilio de rebus gerendis agerent. Quò postquam venisset, ad illum Serefisbegi vxor & liberi supplices se contulerunt laqueos cervicibus gestantes, & veniam criminum parentis cum lacrymis deprecantes. Abrahamus bassa ut erat animo ad clementiam proclivi, supplicum miseratus, eos non durius excepit: sed de eorù negotio ad Solymannum rescripsit, rogans quid de iis acturus esset. Respondit Imperator non reiiciendos perduellis liberos, qui culpæ parentis non erant participes: iussitq; ut quadraginta Ianizzari darètur filio Serefis mortui, qui illum cum matre Bithilisum comitarentur, & inde thesauros omnes paternos aufportarent, quòq; postea vellent proficiscerètur: nullum se illis habitationis locum præscribere, præter eum quem ipsi voluntariè delegissent. Quod si Turcarum partes sequi vellent, se illis donare Alepum honorarij muneris nomine: Sed iuuenis Bithilisio aufportatis thesauris patriis, cum matre & sororibus in Persidem se recepit ad Scachum Tammam. Abrahamus bassa paulo post præmisit Vlamam contra hostem, qui dux itineris esset, iubente hoc Solymanno: Ipse verò illū cum reliquo exercitu subsecutus est. Vlamas nullo resistente Tebrisiū occupavit, Tamma absente & bellum gerente contra Chitainū Chanem. De occupata vrbe literas statim per citissimum cursorem ad Abrahamum expedit Vlamas, qui eo contendit cum reliqua parte exercitus. Rerumq; potit⁹, arcem Tebrisijs cœpit extruere, & machinis bellicis

bellicis aheneis, omniq; telorum genere munire. Solymannus cum in Perside res benè geri intellexisset, suadente Abrahamo ipse quoq; cum numeroſo venit exercitu. Tebrisiumq; postquam eſſet ingreſſus, & urbem ex maiori parte civib⁹ vacuum, Tammam foris occupatum bellis ad pugnam nō poſſe provocari, adpropinquare hiemem immitib⁹ frigoribus intolerabilem: quibusq; iam ſui pars exercitus fuerat extincta, contulit ſe in Aſſyriam mitioris aëris cauſa: & ad hiberna ſuum militem duxit Babylonē: vnde poſtea Tebrisium reuerſus eſt, quo veniſſe Tāmam audiverat: Sed ad eius advētum Perſa in montanas regiones cum ſuis regreſſus eſt, devaſtatis omnibus rebus, quæ hoſti poterant eſſe vtilis. Defectu igitur neceſſariorum preſſus Turca, iterum in Aſſyriam remeavit: in cuius reditu cum parti extremæ exercitus, quæ Dundar vocatur, præfectus eſſet, Vlamas begus cum aliis aliquot Sangiacis, Agathyrſus Delimannus à Tamma Scacho cum Albano Hiberog; equitatu expeditiſſimo miſſus eſt. Is nocturna oppreſſione, facto impetu Turcas adortus eſt, oppreſſit, & attrivit. Ceciderunt eo prælio tres Sangiaci, quartus captus eſt. Quintus cum Vlamabego vix ſibi fuga conſuluit: Sed Delymannus vltèrius periclitandum non eſſe ratus, victor ad Tammam rediit. Hac ſuorum ſtrage graviffimè indoluit Solymannus, qui ex Charahemida Alepum ſuum abduxit militem, & inde reuerſus eſt Conſtantinopolim. Reuerſus in Europam Vlamas donatus eſt Sangiacatu Boſnæ Illyrici, Viſtreſo Sangiaco paulo antè mortuo: ita enim ſatius viſum eſt Solymanno, vt re contra Perſas non ſatis benè cedente, hunc procul à patriæ limitibus abduceret, ne fortè ſecutus fortunam ad Tammam iterum deficeret. Vlamas igitur cū Chairadine Barbaroſſa,

Dra-

Dragute, & Corseto Pyratis missus est ab Imperatore in Illyricum, ad recuperandum Castrum novum ad sinum Rizonicum situm, quod paulo ante Andreas Auria occupaverat: in hac expeditione Vlamas innumeram multitudinem montanorum Vsfurcharum, Morlacharum, & Haidonum agebat: quorum parti præfecerat Testogin Turcam hominem promptum: Is olim Abrahami bassæ fuerat Citharoædus, & dominum criminatus erat apud Imperatorem, quod literas à Christianis sæpius reciperet: quare factum est ut post domini mortem ad maiora munia, & conditionem altiore profectus fuerit. Chairadines in hoc bello navalium copiarum duxerat. Hi omnes terra marique Castrum novum adorti, magna Christianorum strage locum expugnaverunt, occiso Sarmento præsidii præfecto, Cusano Burgundione nobili, Sanchio Fria duce peditatus Hispanici, Iano Navarrao, Dominico Ariadano, Serone Arragone, Oliverio Valentino, aliisque ducibus strenuissimis, qui mortem honestam prætulērunt ignominiosæ servituti. Reliqui in manus hostium vivi devenerunt, ut Arrius Mancinius, Diegus Maschaferus, uterque Hispani, Lazarus Coronensis Græcus, Andreas Scrapula ex Neapoli Romaniae natus, cum octingentis aliis veteranis militibus Hispanis, qui omnes Constantinopolim translati sunt: Urbs recepta est anno domini 1539. Veneti hac clade perterriti, Rizanā arcem Turcis reliquerunt: Hi Catarū obsidentes, cui Maphaos Bembus præerat, re infecta discesserunt. Anno 1542. Vlamas tria millia equitum adduxit Budam pro urbis defensione, quam Ferdinandi nomine Ioachim Marchio Brandeburgicus obsessurus erat. Budæ præfecturam gerebat Halisbassā Albanus post mortem Mahometi Hungari.

At Vlamas suos equites trans Danubium Pestum duxit quod nostri obsidione cinxerant, in qua Iacobus Trucseus Marchio VValpurgi, equitatus Suevici præfectus cæsus est: & eius caput hastæ affixum ad Solymannum portatum est. Anno 1543. Vlamas iterum in Hungariam profectus est ad Strigonium oppugnandum: illiusque statio fuit ad eam moenium partem, quæ portæ Budensi vicina est. Hanc ipse continuis tormentorum ictibus concussam dejecit; actisque sub turri munita cuniculis, eam tentavit subvertere incenso pulvere tormentario, quem doliis clausum sub turris fundamentis locaverat. Sed cum ea res non succederet, monitus est à quodam sene Calabro Crotoniata, qui ex urbe ad Turcas transfugerat, ut turrim aliam, quæ ad Danubium sita est, in insulamque vicinam occuparet: quod fecit Vlamas, Crotoniataque monitu turrim dejecerunt, & in urbem ingressi sunt. Mortuus est Vlamas
anno domini 1548.

CARCERIBVS LÆSI SERVATVR TECHMASIS HELCAS
CAVSA PATROCINIO NON EGET ISTA TVO

FID' AMICITIÆ VETERIS TV CVLTOR HABERIS
CAPTIVO VTILIS HÆC SED NEQVIT ESSE FIDES

O L Y N D V S.

LYNDVS Arabs natione ex Adene oriundus qui multis annis sub signis Solymani Imperatoris Constantinopolitani militaverat, homo strenuus, & qui per militiæ gradus ad magnas dignitates pervenerat; unice dilectus à Soleimane Præfecto Cairi, cuius castra secutus est, & ab eo equitatu Arabico præfectus est: Contigit autem ut Elcas sive Ercaſes Imirſa Tammæ Scachi Perſarum frater, Sirvaniæ ſummo cum imperio Princeps, cui poſt patris Iſmaelis obitum Aſſyria & Babylon ceſſerat, cum tota Meſopotamia, à fratris amicitia deſecit, quòd imperii partitione non contentus eſſet, & Tammæ Scachi imperium non toleraret æquo animo: Quod cùm animadvertiſſet frater Helcam ad ſe venire juſſit, ut rationem redderet huius ſimultatis: ille gravius periculum metuens, cum fratri non ſatis fideret, malorum conſiliorum conſcius, ad Solymannum Imperatorem deſecit, cuiusque fidei ſe permiſit: cuius partes ſecutus eſt Olyndus in illius familiaritatem paulo antè receptus, & illi ad deſectionem hortator, multis verbis enumerans Perſæ Principi, quàm clemens quàm benignus, & liberalis eſſet Tur. Imp. erga eos, qui eius partes ſequerentur: Idque Vlamæ begi, exemplo probabat qui tanta autoritate, tantis opibus valeret, ut reliquis Tammæ fratribus conferri poſſet. Quòd ſi erga hominem nobilem quidem, ſeparvæ ditionis dominum, tanta contuliſſet beneficia, non po-

terat dubitare illum multo plura præstiturum in regium fratrem: cuius opera Scachus debellari, & opprimi poterat, vel regno Persico penitus detrudi, Helcasque in eius locum substitui; hac tantum servata conditione, ut Solymannum Imperatorem summum agnosceret. His persuasionibus Helcas, qui ad regnum aspirabat, Persidem relinquens, longis itineribus per Circassorum regiones in Tauricam Chersonnesum Cosem venit, inde Constantinopolim. Eius adventus Solymanno gratissimus fuit: quem summo honore exceptum, amplissimis donavit muneribus: & postquam cum eo per aliquot dies familiariter cõtulisset, de ratione & modo, quo Tammias opprimi posset, collectis undique copiis summo cum apparatu in Persidem remissus est: iussuque est cæteris præfectis, & bassis, qui cum eo profecti sunt, ut illi in omnibus fidelem strenuamque navarent operam. Postquam igitur in hostilem penetraffet regionem, statim VVanum VVastani obsedit, & parvo momento expugnavit urbem. Persis non admodum resistentibus, quod undique esset aperta, majori tamen difficultate arcem obtinuit, quæ firmo militum præsidio defendebatur: Ea tandem in potestatem redacta, milites Turcici nullo resistente totam regionem diripuerunt & depopulati sunt: More enim solito sese Tammias Scachus in montes Albanorum receperat, neque unquam ad manum conferendam se obtulit. Helcas interim omnia moliebatur nullum detractis laborem ut loca Persidis munitiora occuparet, thesauros omnes corraderet, & ad Solymannum mitteret. Sed cum hoc bellum traheretur in longum, neque usquam appareret hostis, tandem laborum tædere coepit Turcarum Duces & milites, qui rerum penuria laborantes, exitum huius
expe-

expeditionis infrugiferum futurum perspiciebant. Cum-
 que Persicum Principem summa cum potestate impe-
 ranrem non ferrent, illum apud Solymannum literis
 criminati sunt: afferentes leporem dimittendum, & ca-
 piendum potius canem. Nempe Tammam formidolo-
 sum & fugientem contemnendum, & hunc canem perse-
 quentem Tammam de medio tollendum. Helcas con-
 spiratione Turcarum cognita, in cuiusdam Curdistani
 Principis domum confugit, quem olim habuerat ami-
 cum: sed cuius fidem mutatam deprehendit: nam statim
 captum Helcam vinctumque cum aliquot eius amicis ad
 Tammam Scachum transmisit: Is fratrem proditoris
 severè castigans, illum custodiæ commisit arētissimæ:

Olyndus autem ab amicitia Helcæ non discedens,

sed graviter reprehendens eos qui illum ini-

quē criminabantur, insidiis Turca-

rum circumventus oc-

cisus est.

VIRTVVS OCCVBIT NŌ VIS SVPERESSE SED AVDES
VT CAPAVEI STRVCTOS Vxor INIRE ROGOS.

ET CASIA ET NARDO DIVES CELEBRISQVE PVELLIS
QVAS VNETA REGIO GIGNIT ODORA SABAE.

M E D A B E.

E D A B E Arabis Olyn-
di uxor, ipsa quoque ex A-
rabia felice originem tra-
hens: mulier singularis er-
ga maritum fidei & perse-
verantissimi amoris: Ea,
dum Olyndus Helcæ mi-

litaret, ad Curdos cum duobus filiis se rece-
perat, quòd exercitum huc & illuc vagabun-
dum, & Persarum excursionibus assiduis
minimè tutum sequi non posset sine gravis-
simo periculo, & mariti anxietate, qua à so-
lita promptitudine revocabatur: Cùm igitur
matrona fama ubique sparsa inaudisset Hel-
cam à Curdistano principe captum, vinctū-
que ad Scachum Techmasem missum, Co-
piasque auxiliatrices fusas, ipsos Turcas infi-
dos erga eum cuius patrociniū suscepērāt
eorumq; perfidia cæsum esse Olyndum, illa
dolore, amorisq; impatientia percita cū duo-
bus filiis impuberibus gladio mariti in pect⁹
adacto, mortem ultro sibi concilavit, recu-
sans vivere post mortem illius quē vitæ pro-
priæ præferebat.

T t

SE.

DVM CVTE NV DATVR BRAGADIN' ET IN CRUCE PEDES,
TEVPOLE TVM CYPRVS TVRCICA IVRA SVBIT,

VERBA SVPERB' ALIS PERTAVI AUDIRE RECVSANS
DVRA CORINTHIACIS FATA SVBIVIT AQVIS.

SELYMVS II. SOLY- MANNI FILIVS.

VLTANVS Selymus

vel Selymes eius nominis secundus anno Christi 1566. Septembris 23. post Solymanni patris obitum Imperio successus est, annum jam agens quadragesimum secundum. Hunc exceptum Ischodara è regione Constantinopolis Bostanges bassa triremi in urbem vexit: ubi ab Ischendere bassa Constantinopolis Profultano genero suo, solemnè pompa ad tribunal Imperatorium perductus est; publicèque vota concepta pro eius incolumitate & acclamationes factæ, quibus omnia secunda, & felicia populus precabatur Sultano recens electo. Postero die epulum paravit funebre pro parentatione, donativoque populo distributo, in Saraium reductus est: Ianizzarisque congiarium largitus centum millium Sultaninotum, ad Albam Græcam profectus est, ubi corpus paternum quod eò advectum fuerat, lugubri palla amictus excepit, Constantinopolimque transvehì curavit. curante funus Achmete bassa, Ferhate Capiziliorum Aga, reliquisque Begis & Ianizzaris præcedentibus. Postquam Constantinopolim pervenissent, Muphtis summus Musulmannicæ religionis Pontifex, & factorum rex corpus defuncti præcedebat, cum Ischendere Profultano, & Dephterdaris ararii præfectis pullatis omnibus, sequente populi turba, eiulantibus & pectora flebilem in modum plangentibus Talismanis, qui funus

utrinque stipabant lacrymabili voce alternatim concinentes. Sandalipa, qua Sultani corpus clausum erat, Cy-
matili preciosissimo panno erat instrata: super quo inje-
ctum erat stragulum auro intertextum: ad latus pende-
bat acinax gemmis exquisitis ornatus: & ad caput posi-
tum erat Tulipantum capitis tegumen orbiculatum, &
in conis speciem modicè prominens, lineis spiris subtilis-
simis, candidissimisque distinctum: cui impositæ erant
Ardearum penne nigræ exquisitæ, ad Sandalipam adpli-
cati erant cerei rotundi ingentes & ablongi. Talismani-
cum Hoggiis divaricatis cruribus humi sedentes, pro ani-
ma defuncti preces fundebant. Postquam hoc modo Pa-
tri parentasset Selymus, Pertavum bassam cum Valacho-
rum, Tartarorum, & Turcarum copiis in Hungariam
misit, Vaivodæ Transylvano succurreret bellum gerenti
contra Maximilianum secundum Germanorum Impe-
ratorem. Iseo tempore Tocaum arcem in Hungariæ &
Transylvaniae limitibus obsidebat, cui præerat Maxi-
miani nomine Iacobus Ramingerus. Sed cum audivisset
Tataros qui ad illum missi erant,, immani crudelitate
grassari in suos, ut imminente periculo succurreret, obsi-
dione soluta domum regressus est. Habitoque cum Tata-
ris latrocinantibus conflictu, aliquot ex iis millia truci-
davit: Reliqui in Rusciam & Podoliam fuga dilapsi, à re-
gionis Vaivoda cæsi sunt. Lazarus Svendius interim Zat-
varum arcem Georgii Bebeci in Transylvania obsedit,
quam tandem non sine difficultate, & vitæ periculo
1567. mense Ianuario anni 1567. deditione recepit. Neque
multò post Muncazium obtinuit: castrisque hostili-
bus Hustianam munitionem cinxit: Id postquam ad Se-
lymum perlatum esset, Pertavum bassam cum Romaniae

Beglerbegis in Hungariam proficisci iussit; quos tamen statim revocavit: quod audiret Maximiliani Legatos Constantinopolim venire. Budensis quoque bassa literis ad Maximilianum Imperatorem missis, rogabat ne bello hoc intempestivo permetteret pacis inducias interrumpi. Cùmque Svendius Cassoviam se recepisset, Vaivoda Transylvanus Risvarum arcem inexpectatus occupavit: quam non multo post recuperavit Rubertus Svendij Legatus. Anno 1568. inter utrumque Imperatorem renovata sunt pacis foedera: Svendiusque occupatus in Trāsylvania arces Germanorum præfectorum curæ commisit, ut fidelius in potestate Maximiliani servarentur.

Anno 1569. mense Septemb. armamentarium navale, quod Arsenale dicitur, Venetiis conflagravit, maximo & irrecuperabili rei publicæ damno: Hæc res movit Selymū ut illis bellum inferret: eiusque prætextum sumpsit quòd Cyprum nullo jure occuparent: quæ ad Imperatores Constantinopolitanos pertineret, Sultanis AEgypti & Syriæ victis, quibus Selymi I. tempore erat tributaria. Anno enim 1423. Janus Petri filius rex Cypri ex Lusignana familia oriundus, cum Melechella Sultano AEgypti bellum gessit, In quo captus est: precioque centum & quindecim millium Seraphinorum persoluto in regnum remissus est, quod tributarium Sultano fecit. Janus hic mortuo patre primis nuptiis uxorem duxit filiam Marchionis Montis ferrati: eaque sine liberis defuncta, Helenam Paleologam superinduxit, ex qua suscepit unicam filiam Caroletam: quæ adulta marito nupsit Ioanni Lusitano; cumque dissidio inter eos orto offensa veneno sustulit: Erat illi frater Iacobus illegitimo natus toro, Famaugustæ Archiepiscopus: Is reginæ vene-

veneficio offensus, relicto sacerdotio, regnum occupavit
 expulsa Caroleta, quæ Ludovico Sabauda secundis nu-
 ptiis juncta est: Cum quo in Cyprum reversa Iacobum ex-
 pulit, & regni possessione iterum est potita. Iacobus in
 Aegyptum navigans ab Alefferapho Cairi Sultano im-
 ploravit opem: à quo adjutus Cyprum recepit, quam tri-
 butariam Sultano in perpetuum esse voluit. Iamq; senex
 Venetias profectus Aecaterinam Cornaram puellam for-
 ma singulari à senatu uxorem poposcit, prius tamē à Re-
 publica adoptatam. Is moriens uxore gravidam reliquit,
 quæ posthumum peperit: isq; infantulus morbo extinctus
 est. Veneti regnum mulierculæ relinquere non satis tu-
 tum rati, illam amicè monuerunt, ut rebus suis maturè
 consuleret: illam regnum Turcis & Mamelucis vicinum
 possidere procul à patria, quod diu retinere non posset,
 facultaribus idoneis & consilio destituta. Itaque consul-
 tum videri Senatui, ut Cyprum Reipublicæ Venetæ relin-
 queret: ipsa verò in patriam reversa, honore summo à suis
 coleretur, quos tam excellenti beneficio sibi obligasset &
 devinxisset: Monitis suorum lubenter paruit regina, acce-
 ptisque à Republica in annuo reditu quinque Cichino-
 rum millibus Cyprum Venetis reliquit: qui ut priorum
 regum pacta ferebant, tributum quotannis Aegyptio
 Sultano pendebant, donec anno 1517. Tomombæus
 à Selymo primo victus est, & Syria Aegyptusque in Tur-
 cicorum Imperatorum potestatem redacta est. Cui ut ar-
 morum jure, legitimo possessori tributum solitum solvé-
 runt, ac Solymanno eius successori: Selymus autē secun-
 dus Venetos nullo jure in insulā possidere causatus jam de
 tributo nō cogitare, sed de regni totius occupatione coe-
 perat, quod sibi vicinum, opportunumq; sciebat. Cuba-
 tem

tenigiturZausium anno 1570.ablegavit ad Venetias Cy-
 prum repeteret, & recusantib⁹ bellum indiceret. Cubates
 Venetias appulit sub initium Aprilis eiusdem anni; repul-
 samq; passus, Constantinopolim reversus est. Instrui copi-
 as & militem legi ex Europa & Asia statim præcepit Sely-
 mus. Terrestres Mustaphæ bassæ cōmissæ sunt, navales Pi-
 ali & Aly bassis. Pialis bassâ Tenum insulam in Ægeo mari
 sitam, & Venetis subditam ferro flammisq; devastavit, E-
 iusdem anni mense Iunio Sebastianus Venerius Corcyræ
 præses Soppotuum Albanæ castrum expugnavit, cui præ-
 fecit Manuelem Murmuriū Napolianum. Eodem mense
 Marcus Quirin⁹ Hadriaticæ classis præfectus Mainā arcem
 (quæ olim Leuctra vocabatur) ad sinum Messeniacū sitam
 occupavit, & solo æquavit. Sub initiū Iulij. Nicosia Cypri
 coepta est obsideri à Mustapha bassa: quæ capta est, & cru-
 delissimè direpta decimo Sept. cæsis fere omnibus qui in
 urbe inventi sunt, & eorum parte in servitutem abacta.
 Victor Mustaphas insolentior redditus de Famaugusta
 invadenda cum reliquis bassis egit: ad quam cum esset.
 castra metatus, Alis bassâ cum classe Cretam ingressus est,
 multaque damna Cretensibus intulit: Vluzalis quo-
 que Africanæ Barbariæ Prosultanus, Rhetymum urbem
 in Creta ab oppidanis desertam incendit. Cumque reli-
 quis ei⁹ insulæ oppidis tēpestivè à Venetis provisum esset,
 amissis suorum tribus millibus & septingentis, Alis bassâ
 Creta relicta Citheram, quæ nunc Cerigos vocatur, Ve-
 netorum juris insulam petivit: & portu S. Nicolai ex ma-
 jori parte direpto, Zacynthi & Chephalenia suburbis in-
 census, Soppotoum invadit, recepit, Manuele Murmurio
 capto. Pauloque post Dulcinium in limitibus Dalma-
 tiæ, & Albanæ finibus per ditionem occupavit. Pari
 felici-

felicitate Butua & Antibari potitus est. Vluzalis & Caragosa Raisus in Liesena Insula Fari suburbia depopulatus est: uterque etiam Curzolam pari dāmo affecit: quamvis ab urbe Curzula, quam viri deseruerant, Turcas repulerunt mulierculæ intra mœnia relictæ. Interim Famaugustani per annum integrum obsessi, rerum omnium penuria laborantes, deditionem facere, compulsi sunt: hac conditione, ut vita rebusq; salvis, Veneti in Cretam incolumes ducerentur. Cyprii verò Christiana religione retenta, domos & prædia sua possiderent. Conditiones istæ adprobata & signata sunt à Mustapha: nihilo tamen minùs Marcus Antonius Bragadinus urbi præfectus post ditionem ab immani barbaro vivus est excoriatus. Hoc modo Cyprus, quæ Venetis paruerat ab anno 1470. in Turcarum potestatem redacta est. Quæ dum oppugnaretur foedus sacrum ictum est inter Pium V. Pontificem maximum, Philippum Hispaniæ regem, & Senatum Venetum. Christianis omnibus copiis dux & Imperator summus autoritate omnium designatus est Ioannes Austriacus, Caroli V. Romanorum Imperatoris filius. Classi Venetæ præfectus est Sebastianus Venerius: Pontificias triremes agebat Marcus Antonius Columna: his se junxerunt alii plurimi, illustres viri: ut magnus Castiliæ Commendator, Ascantus, à Corgna, Ioannes Andreas Auria Melphiti princeps, & Veneti tres patricii, Augustinus Barbarigus, Marcus Quirinus & Antonius Canalis: Præterea Alexander Farnesius dux Parmensis, Octaviani filius, Franciscus Maria Princeps Vrbinatim, Paulus Iordanus Vrsinus, & Alvarus, Marchio S. Crucis. Hi omnes instructa classe ex Sicilia solventes mense Septembri Lepantum (quod ab antiquis

tiquis Naupactum dicebatur, Turcæ vocant hodie Ine-
bechtin) pervenerunt. Nauales copias Turcicas in sinu
Corinthiaco continebat Alisbassâ; Pertavus verò terre-
stribus præerat. Alisbassâ pugnandum esse dicebat cum
Christianis, cuius opinionē adprobabant Chasanes Cha-
iradinis Barbarossæ filius, Vluzalis Profultanus Cæsarien-
sis, & Chaisbegus Smyrnenſis Sangiacus. Horum senten-
tiam improbant Pertavus, Siroculus Alexandria Sangi-
giacus, Carabuzes Sonrifaris in Cilicia præfectus, & Mech-
metes Salæ Raifi filius Sandiacus Eubocæ. Vicit tamen
Alisbassæ autoritas. Orto igitur ad Cuzolares inſulas ma-
gna animositate prælio, Christiani superiores evaserunt,
capto occisoq; Alibassâ: Pertavus suorum stragem ani-
madvertens scaphæ beneficio elapsus in continentem,
saluti suæ consuluit. Vluzalis & ipse cum triginta triremi-
bus evadens, fuga celeri vitam tutatus est. Reliqua classis
Turcica, cum infinita præda in Christianorum potesta-
tem redacta est. Perierunt hoc navali conflictu Turcarū
viginti quinque millia: capta quatuor millia: liberatiq; ca-
ptivi Christiani ad quatuordecim millia. Gesta hæc sunt
septimo Octobris anno 1572.

Hac clade perculsi Turcæ, Margaritinum arcem in
Acrocerauniis Chimeriodis dediderunt Venetis 12. No-
vembris eiusdem anni, quod igne consumpserunt. Sop-
opotoum quoque Albani occupaverunt, & Venetis resti-
tuerunt.

Eodem tempore Amidas Muleassemi Tunetano-
rum regis filius, à Turcis regno expulsus, cum duobus filiis
ad Franciscum Tovarem Goletæ præfectum profugerat,
& cum Hispano præsidio vitam agebat privatam. Cum
autem accepisset tantam cladem Turcas accepisse ad Nau-

V u pactum,

paſſum, Legatos miſit ad Ioannem Auſtriacum tunc in Sicilia moras facientem, qui eius auxilium ſupplex imploraret ad regnum Tunifiſ recuperandum, promittens liberaliter annonam, reliquaſque ad bellum neceſſaria: Auſtriacus Princeps, ut ſupplici regi gratificaretur, in Africam expedit Duceſ Sueſſanum, & Melphitanum Principem cum Ioanne Andrea Auria, qui in Barbariam trajicientes Tunifiſ urbem occuparunt, militumque præde permiferunt. Sed Amidas promiſſis non ſtetit, Chriſtianosque perofus, clandeſtina conſpiratione cum Turciſ conſentiens, exitium Chriſtianis procuraffe credituſ eſt. Quod poſtquam noſtris innotuiſſet, inſidum regem cum duobus filiis in Siciliam tranſmiſerunt, ipſiusque fratrem Machimetem, qui Hiſpaniſ inviolabilem fidem ſe ſervaturum in poſterum promittebat, regno Tunetano præfecerunt. Selymus Imperator tantos Chriſtianorum in Africa ſucceſſus ægerrimè ferens Sinanem Baſſam creavit Thalaffiarcham: eumque cum centum & ſexaginta triremibus, trigintaque tribus altis navibus in Africam navigare juſſit, commiſſa illi ſumma totius belli gerendi adminiſtratione, & ſumma auctoritate: qui in Barbariam appulit menſe Julio anno 1574.

Ioannes Auſtriacus ex ſuorum conſilio præceperat arcem ſtrui inter Goletam & Tunetum cuius rei cauſa Gabrielem Serbellonium Mediolanenſem cum duobus Italogum millibus, & Salazarum Hiſpanum cum totidem Hiſpaniſ relinqui juſſit Goletæ, qui eam munitiorem perficerent: nam uterque muniendarum urbium peritiſſimus habebatur: Sed cum Sinanes baſſa eò veniſſet, nondum arx erat abſoluta: præterea exauctorati fuerant plurimi veterani milites præſidarii Goletæ: Turcæ igitur

cæ igitur celeritate in rebus gerendis usi, parva difficultate munitionibus novis potiti sunt: Goletam demum arctissima cinxerunt obsidione, obstinationeque summa oppugnarunt, Petro Carrera Hispano arcem fortiter propugnante: Cum autem Turcis impares essent, neque illorum impetui resistere possent, Goletam hosti reliquerunt. In qua inventæ sunt quingentæ belli machinæ, cum ingenti pulveris tormentarii, armorumque & annonæ copia. Hæc contigerunt anno 1574. Quo tempore Veneti cum Selymo pacis inducias iterum pacti sunt. 1574.

Ipse verò Turcicus Imperator anno sequenti 1575. vita decessit. Murate filio Imperii successore relicto.

PRODET AVARITIAM MAXVDES PERSA, TVAMQVE
PERFIDIAM : FATIS OBRIVS ITO TVIS .

DVM TVA CASTRA FAMES, PESTISQ, GELVQ, LACESSIT
TV TATVR MEDOS PARTHICVS HOSTIS AGROS .

MUSTAPHAS

BASSA.

VSTAPHAS BASSA

Selymi secundi Præceptor fuit, junioris Principis institutioni præfectus à Solymanno Imperatore, quod esset homo promptus, facundus, & ad arma natus: Illum postquam adolevisset Selymus, & ad Imperij dignitatem provectus esset, ad Cauri Beglerbegatum promovit, quamvis illius superbiam sapius improbare, nihilo tamen minus, ut gratus videretur, illum ad summas evexit dignitates. Cum autem Venetis eripere Cyprum vellet, Mustapham cum terrestribus copiis cò misit: navales verò commisit Piali & Ali, bassis. In Cyprum igitur cum exercitu veniens Mustaphas, Nicosiam regni Metropolitim obsedit, & in suam potestatem redegit decimo die Septembris anno 1570. 1570.

Cæsisque ad internecionem præsidariis militibus, omnique nobilitate, reliquum vulgus servituti mancipavit. Paulò post omnes copias Famaugustam transtulit quam obsidione cinxit sub medium Augustum eiusdem anni: duravit ea obsidio annum fere integrum, non sine Turcarum maximo dispendio, quorum plusquam octoginta millia perierunt. Urbani tandem rerum omnium penuria laborantes, ad deditionem faciendam compulsi sunt: hac conditione tamen, ut Veneti omnes qui ea in Insula erant rebus salvis in Cretam traicerent Mustaphæ

Vu 3 salvo

1572.

salvo conducta, Cyprii verò domos suas prædiaque retinerent, & religione Christiana viverent. Conditiones has adprobavit Mustaphas, sanxitque, & propria manu data fide signavit: Cuius fidei se submittens Marcus Antonius Bragadinus urbi Præfectus, Famaugusta cum præcipuis nobilibus egressus, claves portarum in castra attulit: Illum principio satis comiter excepit barbarus, illiusque consilium laudavit, simulque omne humanitatis officium illi sociisque obtulit: dedita virbsest principio Augusti, anno 1572.

1578.

Sed statim postea violata fide Bragadinus in vincula coniectus est, ac per omne scelus & ludibrium ab immani bellua tractatus, tandem cute cum vita crudelissimè privatus est: cæterique miserabiliter pecudum more trucidati sunt. Laurentius Tempolus præfectus Paphi, qui in defensione urbis fortiter militaverat, ad furcam adactus est. Mortuo tandem Selymo, cum Murates eius filius Imperium sumpsisset, Mustapham anno 1578. cum exercitu ducentorum milliū hominum in Persidem misit contra Muchemerem Techmasis filium qui auxilio Chitaini Chanis, & Georgianorum, Turcas à suis finibus arcere & propulsare studebat: Cum Mustaphas ad Georgianos (qui Iberi sunt) pervenisset, eorum fines crudeliter depopulatus est. Cuius potentiam metuens Princeps quædam mulier (quæ annosa vetula vulgo nuncupabatur, apud Georgianos, inter quos autoritate & opibus primū locum obtinebat) duos quos habuit filios in Mustaphæ castra misit cū muneribus, ut se illi dederent, fidemq; Imperatori Turcico jurarēt. Mustaphas duos juvenes Principes humaniter excepit, & ut erat dolosus, & perfida

perfida simulatione plenus, illis matrique sanctè juravit, se non permissurum, ut quicquam damni acciperent eo bello, imo illis suum patrocinium in omnibus promisit. Non desuit tamen duos juvenes Constantinopolim mittere, literisque monuit Muratem ut alterutrum, vel si fieri posset utrumq; , ad Musulmanicam religionem cogeret: alioqui difficile esset illos in officio ac fide retinere. Postquam in Europam deducti essent, Murates illorū egregia indole delectatus, studuit in primis ut honorificè tractarentur: tandem hac benevolentia plectos paulatim illis religionis proposuit observantiam, promisitq; se illis patrē ac benignum fore tutorem, & protectorem, si Musulmanorū devotioni se ultro dederent. Senior natu precib⁹ aut minis nunquam potuit adduci, ut Christi observantiam defereret: protestat⁹ sapissime se in Muratis obsequio & fide semper perseveraturum, facultates ac vitā pro eo, si esset, lubentissimè profusurum, dummodo illi relinqueretur eius religionis exercitium, quam simul cum lacte ab infantia imbiberat, quamq; à suis maioribus sacrosanctā acceperat. Eius frater natu minor multis promissis persuasus, ac minis etiam territus, ne si in Imperatoris odium incurrisset, malè cum eo ageretur, procul à patria abducto, & omni suorum ope destituto, circuncisionem recepit die 25. Iunij. 1579. Cuius rei gratia illi materna ditio, quæ Siphliisio & Tschildiri contermina est, sub Beglerbegatus titulo concessa est. Reversi uterque sunt in patriam 15. Augusti ubi subita morte expiravit natu maior, non sine dati veneni suspicione, dum esset Constantinopoli. Mustaphas interim non sine discrimine, & sūma difficultate versabatur inter hostes. Nam Tocmaces Sultan⁹ Revani Persarum partes secutus, habita pugna 15. Turcarum millia

millia stravit, Tiphlisumque cepit mense septembri anno 1578. Hac victoria potitus, quotidie magnos progressus faciebat, Georgianorum Principum qui defecerant fines diripiens. Mustaphas cum trans amnem Carasu copias duceret, septendecim suorum millia amisit, vorticibus & rapacitate fluvii absorptos, præter Camelos & iumenta quæ simul cum sarcinis absorpta perierunt. Sirvanum cum reliquo invadens exercitu cepit, Persis ac Medis vrbe diffugientibus, & facultates suas in loca tuta auportantibus: Hoc anno Persici belli primo satis infeliciter Turcis semper successit: eo enim plusquam septuaginta eorum millia variis conflictibus occubuisse constat: Mustaphas, qui se in Armeniam maiorem receperat, ex Arzerume sæpius in Persarum fines irrumpens, ab hostibus semper non sine magno suorum damno repulsus est. Deiecti enim erant omnium animi, propter fortunæ adversantis iniuriam: cui accedebant frigus intolerabile, & annonæ penuria, quæ Mustaphæ avaricia & negligentia defecerat, imminutusque ex maiori parte fuerat exercitus peste vehementi, quæ in castris paulò antè fuerat grassata: His omnibus incommoditatibus ab eo abalienati erant non solum milites, sed etiam ipsi Beglerbegi, qui ducis superbum factum, avaritiam, & crudelitatem detestabantur, Dilabebantur itaq; plurimi quotidie, seseque subtrahebant è castris. Interim se anxium Mustaphas continebat Arzerume, quæ vrbs est præcipua maioris Armeniæ, nescius quid sibi opus esset facto: Nam illum literis iam semel atque iterum revocaverat Murates, certior redditus de iis quæ in Perside gerebantur, illumque in Amassiam remeare iusserat, ut illic aëre salubriori, & annona copiosiore reficerentur milites omni rerum penuria languen-

tes,

es, morbisque, & contagiosa peste confecti. Principis tamen mandato parere recusavit, prætexens gravissima incommoda Turcicis rebus impendentia, si retro quasi fugiens cederet: Persas interim non latebant hæc omnia: qui data occasione redditi audatiores, vagabantur liberè per fines hostium populabundi, & prædas vndique sine impedimento avertebant. Ipsoque Muchemetes Scachus Tebresium iam receperat victor. Id simul & Muratis mandatum coëgit Mustapham exercitum ex Armenia reducere in Persidem. Sed illius imperio desierant obtemperare milites, præfectique superbix illius avariciæque pertæsi. Quod postquam Murati innotuisset, veritus ne res in peius laberetur, Mustapham, severissimè minitatus exitum ni pareret, Constantinopolim revocavit: & in eius locum substituit Sinanem bassam, qui paulo antè erepta Hispanis Goleta, totaque Africæ ora maritima, clarus in aula Imperatoris habebatur. Isque ut erat animo elato, confidenti, & iactabundo, passim asseribat, si illi res publicæ committerentur, brevi effecturum, ut Scachus Sophi tota Perside spoliatus, tandem catenis vinctus vilis instar mancipii Constantinopolim captivus traheretur. Semel igitur iterumque revocatus Mustaphas, cum reditum obstinatus differret iram Muratis metuens conscientia pressus rerum crudeliter avaræque administratarum: Imperator tandem irritatus Capiziliorum Kihaiam, hoc est Portitorum præfectum, cum aliis quindecim portitoribus robustissimis hominibus in Persidem misit, qui quavis occasione Mustapham vinctum adducerent, vel interimerent. Illi cum eo venisset, diuque in castris hæsisent, ad colloquium cum Mustapha non admissi: tandem urgente necessitate, cum reditum differre ultra non posset,

1580. posset, autoritate sua fultus, qua apud Selymum Imperatoris patrem valuerat, existimansque satius esse suo Principi se submittere, & illius clementiæ subiici, quam perpetuo in discrimine vitæ & metu torqueri, Kihaiæ tandē se dedit fide accepta & iuramento, Kihaiam reliquosq; Portitores nihil durius aut sua conditione vel statu indignum molituros. Quod ubi iureiurando se præstiturum promississet, cum Nischanzi qui Cancellarius est, & Dephterdaro rationum magistro, Constantinopolim abductus est, quo pervenerunt die 9. Aprilis 1580. Custodiæ primum simul traditi sunt, sed liberiori, ad conspectum tamen Principis neutiquam admissi. Non tamen desinebant cum amicis de rebus necessariis consultare: omnes illi suaserunt, vt largitionibus & muneribus consiliariorum animos sibi benevolos redderet, ipsumque principem demereretur, qui Mustapham propter ætatem ac dignitatem non ita alienatus colebat: verebanturque in illius vitam aut statum durius quicquam aggredi, Largitione igitur incolumitatem omnes mercati sunt: sed tanquam privati cum suis vivebant, & arcebantur à conspectu Imperatoris. Paulò antè Achmetes Vezirazemes Selymi secundi gener à Dervisio quodam monacho domi suæ nefarie cæsus erat. Illius dignitatem Mustaphas affectabat, quod inter bassas senior, & autoritate facillè primus haberetur. Hanc tamen præter omrium expectationem Murates Sinanibassæ cum sigillo Imperatorio commisit, cum in Persidem illum ablegaret, vt exercitum susciperet, & in Scachum bellum gereret. Accidit paulo post vt 4. Augusti 1580. Constantinopolim missus à Muchete Persarum Scacho veniret Maxudes Chan, vt de pace tractaret, & dein iuriis acceptis conquereretur. Illius adventu

MVSTAPHAS BASS A. 337

ventu Mustaphas perterritus, metuens ne eius accusatio-
ne rursus in odium Imperatoris iam aliquantulum alic-
nati traheretur, à quo se donis & astu difficulter paulo an-
te aextricaverat, iamque passim per urbem fama sparge-
batur illum brevi supplicium subituum, domum anxius
se recepit, peponesque largius vorans, & Zerbetum poti-
onem ex aqua saccharoq; & cinnamomo confecta, hauri-
ens, cui vt creditur venenum admiscuerat subito
extinctus est. Mortui bona ad fiscum re-
lata, portione per exi. ua nepo-
tibus parvulis concessa.

SOMNIA QUID VANO VERSAS INTERPRETE; PARTIVS
ACCIPiet FVSLIS MEDICA SCEPTRA GETIS.

MVSTAPHÆ EAST' COHIBE; ATQ. SVPERBA SINANIS
RESPONSA; POENAS QVAS MERNERE IVANT.

MVRATES III.

SELYMI II. FL.

LIVS.

NNO Christi 1575.

Selymo secundo mortuo, Murates tertius huius nominis, postquam solemnibus exsequiis parentasset, paternum occupavit Imperium, annum agens vigesimum septimum. Is maiorum suorum more, ut solus rerum potiretur, quinque fra-

tres natu minores in sua praesentia strangulari iussit: Eodem quoque anno Techmases sive Tammas Sophi Sca-chus Persidis è vivis decessit: cui successit Haidat Mirises natu tertius, excluso Muchemete Hodabende primogenito, & Ismaele secundo eius fratre. Haidarem oderant Persæ propter fastum, illumque vita privarunt, & Ismaëlem eius fratrem regno praefecerunt: qui à patre Tamma in vinculis diu fuerat detentus, propter certas calumnias quibus illum delatores apud regem onerabant. Is cum primum ad regni moderationem venisset, accusatores, fratresq; suos de medio sustulit, ne quis illi insidiaretur. aut regnum inturbaret. Cumq; in suos principes propter leves etiam suspitiones sæviret, & Persis intolerabilem se præberet, omnium animos à se abalienavit: Procurarunt itaq; Satrapæ aulici, ut in cibo per sororem regi venenum præberetur, quo extinctus est sexto regni mense.

X x 3 & in

& in eius locum suffecerunt Muchemetem Hodabendē, qui Tammæ filiorum natu erat maximus.

Anno 1576. Stephanus Batorius Somlianus vir animi generosi (qui mortuo Ioanne Sigismundo Vaivoda, Transylvaniam occupaverat) Muratis Turcarum Imperatoris ope creatus est rex Poloniae, unde Henricus Valesius, Carolo fratre Galliarum rege mortuo, discesserat, ut in patrium regnum reverteretur, quod Polonico non sine causa prætulera: Interim Muchemetes Persarū rex à Turcis bello lacesitus, exercitum quantum potuit ex suis & vicinis confederatis collegit, cui cum summa potestate præfecit filium suum Emirem Chanan Mirisem. Causam belli præbuit cuiusdam Sangiaci Curdi, sive Chaldei defectio ad Persas: cui Muchemetes Scachus omnem operam promisit, in recuperanda sua ditione, quam Muratis iussu alter obtinebat. Hussives autem, reliqui quæ Sangiaci Turcici ad Persiæ limites constituti collecto milite Persidem iam invaserant, asserentes pacis iura violata fuisse ab Ismaële, qui rebelles in suam protectionem susceperat. Nam vivente adhuc Ismaële ad Persas se contulerat Curdus iste Sangiacus: & ante illius mortem Turcæ arma iam sumpserant, infestis agminibus limites Persidis molestantes: inchoatum igitur bellum oportuit Muchemetem prosequi, cum de pace transigenda nihil posset obtinere apud Muratem iam dudum Persico regno inhiatē. Hunc præter ambitionem maximè movebat religio turbata, & diversæ de ea controversiæ, & opiniones totam Asiam pervagantes. Multa enim hominum millia (quos Schophtralarios vocant) per totam Anatoliam turmatim congregabantur, qui assererent publicè, ac docerent Persarum religionem Turcicæ

cica præferendam: neque deerant Constantinopoli, qui
 eam adprobarent: Præterea Murati Imperatori somnium
 tale contigerat, dum quieti daret operam: Alij idem
 quoque accidisse Scheichi cuidam Sacerdoti vitæ sancti-
 monia inter Turcas clari. Somniū tale fuit: Visam enim
 sibi erat sedere in medio mundi sub arbore patula, cuius
 rami duo longissimè porrigebantur. Vnus ad ex-
 tremum solis ortum, alter ad occidentem. Ex orien-
 tali plaga provolvebat se tortuosis voluminibus, squa-
 moso tergo varius, christisque rubris insignis serpens
 ingentis magnitudinis, ad quem accedens Murates,
 scipione quem dextra tenebat colubri caput obtrevit,
 iterum iterumque duplicatis ictibus belluam insur-
 gentem, & sibilis hiantique rictu morsum minantem
 stravit, & demum interfecit. Iterum postquam obdor-
 mivisset Scheiches, Vidit prope Paradisi portam Ebu-
 hanifem Imamum Azemen summum sacerdotem &
 doctorem, qui ad Scaichem conversus, Abi, inquit, ad
 Muratem terræ Chalifem Mahometis Prophetæ vi-
 carium, cui meo nomine, hoc refer, Imamum Azemem
 cum è Paradiso egredi vellet, offendisse ante portam
 Sceichem Haidarem Persicæ herefæos autorem, qui
 à Paradiso excludebatur: cum quo post longas alterca-
 tiones de religione conferens, victum tandem, & falsita-
 tis condemnatum interemit, eiusque liberos discer-
 psit, & superstitionem abolevit. Quare monebis Chali-
 fem arma ut moveat in sectarios hereticos, quos divino
 auxilio vincet & superabit. Hæc duo somnia Murates
 cuidam Hoggia sacerdoti communicavit, & Scheichi
 in sacris literis optimè versato. Uterque interpretatus
 est, Constantinopolim in medio mundi sitam, quod illie
 arbor

 arbor Imperii plantata sit, cuius rami ab oriente ad occidentem extenduntur. Serpentem illum esse Scachum Persicum, quem Murates attriturus sit & interfecturus. & Ebuhanifem occidisse Haidarem, significare, sectam Persicam interituram, & brevi subversam iri: Turcæ tres Imamos sive doctores summos primo in honore colunt Ebubekirem, Osmanem, & Omarum, qui Mahometem prophetam proximè sunt secuti, & in regno illi successerunt. Præter illos, venerantur alios quatuor quos Imamos hoc est Doctores vocant. Primus est Ebuhanifes Imamus Azemes: Secundus Imamus Melichis. Tertius Imamus Scaaffis, Quartus Imamus Achmetes Hembelis, & his quatuor summam auctoritatem tribuunt in interpretatione sacrarum scripturarum, & in ceremoniis stabiliendis. Apud Persas summa est in veneratione Alis Mahometis Prophetæ gener, & interpres: Post quem sequitur Scheiches Haidar, Alis doctrinæ restaurator, auctorque sectæ Persicæ (vt in vita Ismaelis primi recitavimus) & Imamus Harustis. Hi duo in vrbe Persidis Reza vixerunt tempore Erdebilis Ismaelis Scachi patris: & cum Persæ horum scripta tantum approbent, Turcæ superiorum instituta sequuntur cum Tartaris omnibus, & Africanis: reiiciuntque alia cum Haidare, tanquam religionis corruptores, & depravatores Alcorani doctrinæq; magni Prophetæ, Mahometis, & seductores hominum, qui eorum sectâ adprobant. Duobus somniis superioribus in vanam spem erectus Murates, nihil aliud animo versabat quàm de bello Persis inferendo, Muchemetes interim Sophi regnū fraterna temeritate & crudelitate turbatum sedare cupiēs, & in statū tranquilliorē reducere, pacē cum Turcis stabiliendā iudicavit consultius, quàm ad bellum redire,

Legat-

Legatos Constantinopolim misit, qui pacis inducias cum patre & fratribus pactas confirmaret: Sed Murates literis Sangiacorum, qui limites Persidis regebant, certior redditus, Scachum Sophi pacem non expetere, sed bellorum dilationem, donec turbatum regnum componeret, & necessaria ad bellum procuraret, Legatos contempsit ac remisit. Copiasque quàm potuit maximas congregavit, idque Husfevis bassæ consilio, qui VVanensi provinciæ Persidi vicinæ præerat, & Turcicum Imperatorem quotidie nunciis stimulabat ad arma cōtra Persam sumenda. Cùm igitur Muchemetes animadverteret se pacem impetrare non posse, foedus iniit cum Kesie bassæ, qui Vlu Chan Chitainus vocatur, cumque in bellorum societatem accivit cum Iberis Georgianis: Turcico exercitui præfectus est Mustaphas bassæ, qui cum ducentis hominum millibus Bosphorum trajiciens anno 1578. in Asiam venit: illique se junxerunt omnes Anatoliæ begi, perveneruntque ad Georgianorum limites sub Augusti principium, quos ferro & flammis crudeliter devastaverunt. Tocmaces Sultanus Revani primus Turcas excepit, quorum uno prælio plusquam quindecim millia cecidit, eorumque vires non mediocriter attrivit; Capto Tiphlisio civitate celebri Georgianorum tamen damnum acceptum utcunque refarcivit Mustaphas: ubi postquam Beglerbegum, & Depterदारum constituisset, in trajectu Carasu fluminis, qui Mediā à Georgianis terminat, multa suorū millia amisit. Cū reliquis autē copiis S rvanum Mediæ Metropolim adortus, cū cives inde aufugissent, eam cepit. Beglerbegoque illic & Quæstore relicto, commissaque exercitus parte Osmani bassæ ad tutandos fines, ipse Arzerumen majoris & Armeniæ urbem, & à Trape-

zunte dierum sex spatio distantem se contulit. In eius absentia Persa Scachus in Mediam irrumpens Sirvanum recepit, caeso Beglerbego cum omnibus praesidiariis militibus illic relictis: Osmanes bassa rebus male succedentibus suae salutis metuens, cum iis copiis quas superstites habuit, Temircapim sive Derbentum ad mare Caspium fugit: Schemhalim Chanen regionis sibi conciliavit, eiusque filiam uxorem duxit: Quae paulo post instinctu mariti patrem veneno sustulit, ut solus rerum potiretur. Hoc facto nuncios statim per Capham expedit ad Muratem, qui illi narrarent res ad mare Caspium gestas: rogarentque ut pecuniam, annonam, copias, & alia necessaria mitteret, quibus adiutus Moscoviam, Indiamque Orientalem, Samarcandam, & alias regiones vicinas commodius posset aggredi. Murates nihil cunctandum ratus, ad Osmanem statim misit quae poposcerat, laudans illius consilium, simulque illum exhortans ad res strenue gerendas. Iussit quoque duos Tatarorum Principes, fratres Mechemetis Keraiorum Chanis cum sexaginta millibus hominum ad Osmanem contendere: Horum auxiliis elatus, Persarum fines quotidianis excursionibus infestabat, donec Persae coacto simul exercitu illum adorti. Tataros omnes ad internecionem deleverunt, altero Tataro Chanis fratre interempto, altero vero ab hostibus capto. Osmanes bassa suis exutus copiis, cum paucissimis reliquiis Temircapim repulsus est: unde latrociniiis, & incursionibus repentinis in Persidis fines irrumpens praedas avertebat, & iis victitabat. Rebus igitur infeliciter ubique succedentibus, postquam Mustaphas Carseum & Tschildirim munivisset, saepiusque cum hostibus congressus, ab iis fusus fugatusque esset, anxio admodum animo ef-

mo esse cepit, prævidens infelicem suarum rerum subsequendum finem. Milites enim annonæ defectu rerumque omnium necessariarum penuria laborare cœperant, miserèque contagiosa peste conflabantur: Quæ res occasionem multis præbuit, ut relicto duce dilaberentur, ac sese à castris subtraherent, neque illius imperio se submitterent. Murates ut huic malo succurreret, Mustapham Constantinopolim redire iussit, & in eius locum Sinanem bassam substituit, quem Vezirazem creavit, commisso illi sigillo Imperatorio. Hac insigni dignitate, supremaque autoritate præditus Sinan bassa 25. Aprilis 1580. Constantinopoli in Anatoliam cum exercitu transfretavit: Cumque pervenisset ad Georgianorum fines, nihil admodum memoria dignum præstitit, quòd in exercitu omnia turbata invenisset, consumpto peste, fame, ac frigoribus hibernis. Constituit tamen Batini & Sochumæ Beglerbegos & Dephterdavos, per quos Georgianorum Iberorum refranaret audaciam: At cum Tiphlisium obsidione cinxissent Persæ, Sinanes aliquot suorum milia, cò misit qui obsessis opem ferrent: sed ab obsidentibus tanta animositate excepti sunt, tam duriter tractati, ut pluribus cæsis, amissis sarcinis & impedimentis, reliqui vix incolumes ad Sinanem redierunt: Tantorum interim tamque diuturnorum bellorum pertæsus Muchemetes Scachus, Maxudem Chanem Persicum Satrapam delegavit Constantinopolim, qui cum Murate de pace componenda ageret. Is ab Imperatore humaniter exceptus 17. Augusti 1680. rationem suæ Legationis frequente senatu ad Portam reddidit.

Sed conditiones pacis nullas admittere Turca voluit, nisi Persæ Sirvanum, omniaque loca Turcicis

armis prius occupata relinquerent. Re igitur infecta Maxudes in Persidē reversus est: qui paulo post à Muchemete Sophi deficiens Murati se adjunxit: Sinan bassa interim belli tam longi & tam infrugiferi pertæsus Constantinopolim rediit: Scacho prius Persico auctor, ut alium legatum prudentem, rebusque gerendis magis idoneum ad Muratem remitteret, qui cum eo de componenda pace transigeret in quo negotio fidelem se Persis operam præstiturum pollicebatur.

1581.

Anno igitur 1581. die 29. Martii Constantinopolim de pace tractanda Legatus venit Ibrahimes Chan, à Muchemete Scacho missus, & cum eo Legationis comites plusquam trecenti equites. Dum hæc gererentur Osman bassa ex Temircapi in Persidem irruptionem faciens Sirvanum invadit, maximaque damna incolis infert, induciis violatis. Medi tamen collectis copiis fortiter se defendunt, prædones in fugam vertunt, ac prædam recuperant. Huius cladis nuncii Constantinopolim venerunt, quo tempore Murates solemnī pompa Muchemetes filij circuncisionem frequenti legatorum totius orbis conventu celebrabat: Defecerat & à Turcis annosæ vetulæ filius Georgianorum Princeps, qui paulò antè Musulmanicam religionem fuerat amplexus; cumque suis Georgianis ac Persis magnam Turcarum stragem ediderat: Quapropter Murates Sinanis loco Ferharem remisit in Persidem, illique negotium dedit ut Georgianum Principem quo posset modo, sive vi, sive astu de medio rolleret, Simonemque & Tocmacem Sultanum Revani dominum Georgianos Principes cum Persis foederis sacramento vinctos interficeret. Ferhates postquam in Persidem venit, Tocmacis impetum cohiberet, inter Carseum &

um & Revanum arcem extruxit munitissimam, cui præfecit Cigalogeni bassam: qui ex hac munitione perpetuis excursionibus non desinebat Toemacis ditionem infestare, majore tamen suorum quam Persarum damno: nam primo victus fugatusque est, deinde reparatis viribus rediens conflictu acerrimo ab hoste vulneratus est, postremò in Persarum venit potestatem. Osmen qui Temircapi degebat petivit à Murate ut ad eum pecuniam cum annona mitteret, & fabros qui classem ædificarent, Raisosque navalium copiarum præfectos, & auxiliarem militem ex Græcia & Anatolia simul delegaret, cum quo posset Persidem depopulari. Osmanis petitioni ex tempore satisfecit Murates: qui Temircapin exercitum cum ingenti pecunia statim properare jussit. Hoc adjutus Osman Persas invasit, multumque damni illis, omnibusq; vicinis amicis, & inimicis intulit: à quibus tamen animosè exceptus est, & duriter tractatus fusus fugatusque. His cladibus acceptis excandescens Murates, Sinanem bassam ad se accersitum amarè reprehendit, qui anno superiore jactabundus promiserat se effecturum, ut Persa Scachus Constantinopolim captivus traheretur, illiusq; regnum in Turcarum potestatem redigeret. Quod ite tamen contrarium succedere videretur, Persarum viribus invalentibus. Ille ut animo erat arroganti, & insolens redditus tam propter Goletam in Africa occupatam, quam propter insignem dignitatem, & autoritatem, qua illum Turcicus Imperator ornaverant, superbè respondit, Scachum Scacho opponendum: innuens his verbis necessarium esse ut Murates exercitu collecto ipsemet Persarum regem invaderet, & præsens experiretur quantacum difficultate bella cum remotis gererentur hostibus:

qui potentia, & rerum experientia non cederent Turcis: & hac in parte superiores essent, quòd in patria hostem exciperent, regionem montosam, difficilemque, & rerum necessariorum penuria laborantem colerent: quòd fuga in præruptos dilapsi montes cum omnibus facultatibus suæ saluti facillè consulerent, regionemque foedissimè devastatam Turcis relinquerent. Hoc responso exandescens Murates, Sultana præterea matris precib⁹ (quæ filium hanc expeditionem suscipere nolebat) irritatus, Sinanem Masulem pronunciavit, hoc est, in privatum statum redegit Vezirisque dignitate privatum exilio multavit, & eius bona ad fiscum retulit. In cuius locum suffectus est Siauses bassa, qui Muratis sororem uxorem duxerat. Osmanes acceptis iterum aliis copiis auxiliariis, Somachiam in Sirvaniaë confinibus occupavit: & Tabbassaram non procul à Temircapi, Calbamque vicinam subegit: quæ omnia loca præfectis, præsidis, & machinis bello idoneis munivit. Sed cum Muchemetes Keraiorum Chan juberetur ad Temircapim contendere cum exercitu, ut auxiliaretur Osmani ipseque cognovisset ideo hoc sibi præcipi, ut dum foris abesset bellis occupatus, Murates eius ditionem subjugaret imperio. Is igitur pecuniam, annonam, resque necessarias ad hanc expeditionem petivit: Murates ad eum centum jumenta misit aspris argenteis nummis onusta, qui ultra centum & quinquaginta Sultaninorum millia efficiebant, simulque vestes plurimas tam sericas, quam laneas, & arma omnis generis, quibus Tataři munirentur. Non audebat enim Muratis imperium detractare Tatarus Princeps, qui à Turcico Imperatore stipendium ducentorum millium Sultaninorum recipiebat, collatis in singulos dies mille

mille aspris: & hac largitione continebatur in obedientia Muratis. Accepta igitur hac pecuniæ summa, Crimnio profectus cum Tatarico exercitu, versus mare Caspium iter suscepit: Sed à via domum statim regressus est, excusans anni tempestatem importunam, & huic profecti-
 onis minimè idoneam: quodque Cosacorum vicinorum motus metueret, qui iam se præparabant ad invadendas Tatarorum provincias. Delusum se, & expectatione sua frustratum dolens Murates, Osmanem iussit Capham venire, & de Tataro ultionem sumere. Quod statim præstitit, Muchemetemque correptum cum duobus filiis strangulari iussit anno Christi 1584. & in regnum Keraiorum successit Islan Chan Muchemetes frater quem Muratis iussu Capham deduxit Vluzalis bassâ: Rebus igitur ex animi sententia succedentibus Osmanes Constantinopolim cum Vluzali navigavit, & à Murate Vezirazemes creatus est, reiecto Siause bassâ, qui Masul factus erat, propterea quod auctor fuisset mittendæ ad Muchemetem Tatarum Chanen pecuniæ, quodque occultas cum Osmane exerceret inimicitias, & quod Muratem Sultanum in Muchemetem filium exacerbasset. Indignè hoc tulit Sultana Muchemetis mater, quæ ut Siausem à dignitate removeret, Murati marito persuasit dolo malo Siausis patrem in filium fuisse irritatum, ut filio iræ paterna sublato, Siauses postea imperium suisq; liberis (quos ex Muratis sorore susceperat) hereditarium invaderet. Siauses his criminationibus onustus, vix vitæ uxoris beneficio impetrata, ex aula imperatoria expulsus est, & omni dignitate privatus: Muchemetes Keraiorum Chan, cū ab Osmane bassâ perimeretur cum duobus filiis superstitē reliquit filium natu maiore, qui paterna cæde perter-

1584.

perterritus & offensus, Nogaïorum Tatarorum Chanen, cuius filiam duxerat uxorem, stimulat in ultionem: collecto igitur exercitu, acceptisque omnibus ad bellum necessariis in patrum Islanem Chanen profectus est, eumque Criminio & maiore ditionis parte eiecit, & Capham Tauricæ Chersonnesi urbem compulit. Murates ut Tatarum impetum averteret, Osmanem iussit cum terrestribus copiis Islani Chani suppetias ferre, qui Castamonam ad Euxinum Pontum urbem sitam properavit, ut illic vernum tempus expectaret bello gerendo magis idoneum. Vluzalis verò classē Sinopem deduxit, ut navibus milites Caypham trajicere commodè possent. Revera tamen hic apparatus ad cōtinuandum bellum Persicum fuerat institutus, ut postea experientia docuit.

Eodem anno uxor Ramadanis bassæ Tripolitani vidua cum familia, suisque facultatibus (quæ octies centenis aureorum millibus aestimabantur) ex Africa Constantinopolim navigabat. Triremis, qua vehebatur, tempestate acta, in sinum Hadriaticum compulsa est: Huic mari præfectus erat Petrus Emus patricius Venetus: qui Turcicam triremem cum aliis navigiis conjunctis oppressit, omnes interfecit, illato foeminis omnibus stupro, occisorumque corpora foedè polluta & mutilata in mare projecit. Murates reintellecta apud Venetos per Zausium conquestus est de iniuria suis illata, deque nefaria & barbara crudelitate quam in innocentes exercuerat Petrus Emus, illumque sibi dedi postulabat, & omnium quæ rapuerat restitutionem. Veneti, qui prius immane facinus cōmissum detestabantur, ut justis de causis animum Muratis offensum sedarent, triremem cum omni præda remiserunt Constantinopolim, & Petrū Emum in præsentia Zausij condemnatum capite plecti iusserunt. Fer-

MURATES III.

Ferhates Bassa, qui in Persidem missus erat, annonam militibus avarè subtrahebat, eosque indignè tractabat, adactis Spachijs & Ianizzaris ad functiones etiam sordidas & ædificia munitionum extruenda: quam iniuriam Murates aliquandiu dissimulavit, quod rebus vbiq; turbatis, eius opera opus haberet. Osmanes interim Serdar (hoc est, summus Imperatoriarum copiarum dux & Præfectus) inter omnes Turcicos Bassas longè nobilissimus, (natus enim erat patre Damasci Beglerbego, & matre Babylonij Beglerbegi filia) Is anno 1585. in Persidem remissus est: sæpiusq; cum Persis dimicatus, multa suorum millia amisit: Tandem Tebrisiopotitus est, dedentibus urbem civibus. Munita itaque regia bellicis tormentis, armis, annona, & mille Spachiorum, duorumque Ianizzarorum millium præsidio, postquam Tebrisiopotitus abivisset cum exercitu reliquo, quinto post die in via mortuus est dissenteria. Post cuius obitum Cigaloglis Reuani Beglerbegus supremum adeptus imperium militum non sine magna difficultate incolumem reduxit, & Vvaum vsque pervenit. Neque multo post Persa Scachus Tebrisiopotum recepit, cæso, quod ibi relictum erat, præsidio. Diversisque conflictibus cum Turcarum copiis, superior evasit, quibus hostium plusquam octoginta millia dicitur occidisse: Recepta tandem ditione, & Turcis expulsis, Muchemetes Sophi Persarum Scachus sceptrum regniq; administrationem filio remisisse fertur, & ad priuatam vitam se contulisse, in qua reliquum senij tempus exigit.

Sequentibus annis pauca memoratu digno præstitit Murates: nisi quod anno 1586. Ferhates Bassa delusis Persis (dum se Casminum proficisci simulat ad occupandam Persidis interiorem regiam) Cigaloglis arcem Te-

brisinam, quam adhuc Turcæ tenebant, supplemento novo, annona, rebusque necessariis quibus indigebant confirmavit. Eodem anno mense Decembri Turcæ in Croatiam irruptionem facientes à nostris cæsi sunt: inter quos Bassa Bosnensis captus, & capite truncatus est. Sequenti anno, mense Febuario nostri Copanum arcē ad Balatonem lacum sitam Turcis ademerunt. Ex mille præsidariis qui illic erant, capti sunt fere ducenti, & famine septuaginta cētum, equi generosi, & præda precij quadraginta ducatorum millium æstimata: reliqui vel cæsi vel fuga elapsi sunt. Tres Sangiaci, qui eò conuenerant, ita tractati sunt, ut primus tantum evaserit: secundus in loco subterraneo, quo fugerat, pulvere tormentario accenso suffocatus est; Tertius Cara Alis Copanensis Sangiacus captivus Viennam abductus est, inde Pragam ad Imperatorem Rudolphum.

Anno 1588. Turcæ iterum in Christianorum fines irruerunt, & sedecim pagos deprædati sunt circa Limpacum, abductis omnibus in servitutem incolis. Sed Georgius comes Zerinius, Nicolai ad Zigetū mortui filius, coacta subito militum expeditissimorum valida manu in prædones irruēs, eos crepusculo matutino super Catzerolacum, inter paludum angustias ita pressit, ut aliquibus in sylvas diffugientibus, alis in paludes sese præcipitantibus, maiorem eorum partem ceciderit. In hoc prælio Machmutes Sangiacus Quinqueclesiensis Alisbassæ filius captus est. Sinanbegus Mohazienensis in paludes cum equo lapsus ictu globi tormentarij transfossus interiit. Zigetanus bassæ, cum Chasane Copanensi evaserunt: sed hic paulo post è fuga retractus est in sylvis oberrans: ille fame ac dolore animi semiconfectus die septimo pedes
Bre

Bresenzā peruenit. Capti ex hostibus mille & trecēti: cēsi
vel submersi fere duo millia: mille & quingenti equi in
nostrorum venerunt potestatem; prædaque omnis cum
captiuis Christianis recepta est. Cœsorum capita qua-
dringenta, & sexcenti captiui Canisam relata sunt. No-
strorum copiæ constabant quingentis equitibus, & mille
& quingentis pedibus, ex quibus tantum desiderati sunt
vndecim, & pauci vulnerati.

Murates anno 1595. sexta Ianuarij è vita decessit.
Muchemere filio Imperij successore relicto: qui statim
post patris obitum maiorem suorum morem secutus,
nouendecim fratres interfici iussit, vt solus regna-
ret, & octo patris vxores simili crude-
litate sustulit.

INDEX.

- A** *Brahimius bassa* 217. eius res gesta. *ibid.*
Acegua regem suū vocant Æthiopes. 229.
Achmetis in Galatiam venit. 58. eius ami-
ci qui. *ibid.* strangulatur. 131.
Achomates globo missili transossus occubuit.
 184.
Ægyptij dominationis pertasi Constantinop. in-
gum excusserunt. 158.
Agi Hairadinus Tairoea rex occisus. 189.
Aiaxbassa Abrahamobassa substituitur. 215.
Aladeules Baiazetem vincit. 52.
Aladinus Muratis filius moritur. 33.
Alarbai qui. 290.
Alexander Conteranus Turcas repellit. 187.
Alisbegus ad Muchemete m. deficit. 22.
Alisbegus Saxo varogles ad Selymū deficit. 133.
Amasia à Soleimane Scachio occupata. 2.
Amesis vita & res gesta. 79.
Amurates Mechemetis filius patri in Imperio
succedit. 29. eius res gesta. *ibid.* occupavit Mē-
tesianam regionem, Aidinam, Sarchaniam,
Chemidam, Seruiam, Zietucam, Thessalo-
nicam, Buruzen, Semendriam, Novogradem
 31. 32.
Amurates Achmetis filius depopulatur Cappa-
dociam III. cum Ismael generum facit 132.
Amyrassem Rayssalomon Meccam fugientem
submergit. 197.
Andreas Auria Coronem occupat. 182. item Pa-
tras, Rhium, Molierum, ibid. tredecim hosti-
um triremes submersit. 187. *Aphrodisium*
recipit. 197. *Crecellum prada suorum conce-*
sit. 236.
Arichibassi Mauri regem vocant. 229.
Armamentarium navale Venetijs confagra-
vit. 323.
B
B *Aiaxitis Gilderuz circumciso, 7. eius res*
gesta ibid. oppugnavit Kiratorum, Vidi-
nam, Paziaces, Citron, Hypspolim, Ai-
dinam, & Sarchaniam, II. provinciā Ba-
rucus, Erzizingam, Silistriam, Empolim, Ferin-
gen, Iconium, Casaream, Mygdiam, Acasā,
Borbem, partem Isuendiariis provincia, Seba-
stem. 12.
Baiazites Bassa ad Dusmen deficit. 29. eius pa-
na. *ibid.*
Baiazites Mechemetis filius Imperator saluta-
tus eiusq. gesta. 94. cepit Chilum, Monca-
strum. 52. Neupactum, 53. Methonem, Coro-
nem. 54.
Baiazites Solymani filius Selymo de Imperio
contendit. 198. strangulati. 198.
Balabanus iñtus globo tormenti moritur. 71.
Balibegus ab Hungaris casus. 457.
Balthasarus Pamphilus Hungarorum Dux Tur-
cas superat. 181.
Belcham vi capit Zingis. 2.
Beldugiam regem suum vocant Æthiopes. 229.
Borcuces Alcaim Sultanus diem obijt. 12.
Bostanges bassa Selymi gener Corcuthen capit.
 137.
Burgluxes Mustaphas in frustra dissectus. 26.
Burgos Murates occupat. 7.
Burgosinem Murates vi capit. 7.
C
C *Adij qui.* 96.
Cadilescherique. 96.
Calanderes qui. 97.
Calapinum in Italiam ad Calipsum P. M. fugit.
 41.
Caliphes qui. 96.
Callipolis occupata ab Vrchane. 7.
Campsonis Gaurires gesta. 141.
Captini duobus vel tribus Sultaninis proclamā-
tur. 185.
Caracossa bassa palo infigitur. 55.
Caramania ad Othmannorum redacta est
imperium. 52.
Carolus V. Comitum Principum Ratisbona con-
vocat. 192. *Turcas retollit.* 237. *Goletam expu-*
gnat.

INDEX.

gnat. 264.
Caruallum Murates I. capit. 8.
Caierbeis Calapi ad Selymum deficit. 135. *Ca-*
yerbeij prefecturam Aegypti commisit. Sely-
mus. 167.
Cerajum Murates I. cepit. 7.
Chairadines ab Appiano Sinanis filium captum
repetit. 239. *Bassa IIII. creatur.* 263. *Tempus*
capit. ibid. mortuus. 270.
Chafanis Chelifes Scachoculis pater sagitta i-
etus perijt. 56.
Cherfeches Sponsa filij venustate pellectus, illam
filio eripuit. 118.
Chimeriota intentorium principis irruerunt.
 187.
Chorasane regionem Zingis vi capit. 2.
Christiani à Turcis capti. 192. 199. *Turcis supe-*
rant. 200. 327.
Chuscinis begus deficit là Muchemete 29. *Ser-*
ras expugnat, item Hadrianopolim. ibid.
Circassa Solymani concubina. 205.
Circassi. 162.
Cleone Doracis uxor. Christiani sanguinis appe-
tentissima. 289.
Cora si Tamma uxor marito semper fida. 303.
Corcuthes ad patrem Baiaz etem venit Constanti-
nopolim. 60. *Selymo obviam prodit. ibid. in*
Phoceam se iterum recipit. 61. *fratris crude-*
litatem metuens in Tekiensem regionem fu-
git. 131. *à Bostangebassa Selymi genero captus*
strangulatus. ibid.
Curises armis opprimitur à Zingi Chan. 2.
Cusela cur sic dicti. 102.
Chendemis proditoris suspectu trucidatur. 111

D

Dait Caratzes interijt. 42.
Damianus cum complicibus trucidatus.
 187.
David Abyssinus imperavit regnis 27. *qua mo-*
tibus & legibus distincta sunt. 229. *eius re-*

gna quadam recitantur. ibid.
Delimannus strenue Turcas invadit. 186.
Der via fri qui. 97.
Dorax Alarbaus militis regia magister factus.
 283. *ab Amida regno & oculis priuatus.* 286.
Draguthes occupat Aphrodisium. 197.

E

Ertucules Galatiam occupat & incurfioni-
bus infestat. 3. *eius somnium.* 5

F

Ferdinandus Hispania Rex Cephalenià Tur-
cis adimit. 54. *item S. Maurum* ibid.
Ferdinandus Austriacus Hungariam occu-
pare nititur. 176. *Sepusio exacto regnum oc-*
cupat. 177. *Vicegradem arcem vi expugnat.*
 190. *item Pestum, Vaccium.* ibid. *Albam re-*
galem. 195.
Ferhates begus occisus. 51.
Fadus inter Venetos & Scanderbegum. 69. *in-*
Pium V. Pont. M. & Philippum Hispania regem
 326. *& Senatum Venetum.* ibid.
Fridericus Palatinus Cazonem vincit & inter-
fecit. 180.

G

Garzias Toletanus Pignonem arcem Turcis
eripuit. 199.
Gazellus ad Selymum à Tomombaotran-
si. 336.
Genizarr diripiunt Constantinopolim. 49.
Geduebassa interfectus à Baiaz etc. 50.
Georgius Castriota, videri Scanderbegus Gabri-
el Trivisanus Procurator. 68.
Georgius Helfensteinus Vesprium expugnat.
 201. *item Tatam & Gester.* ibid.

H

22. 3 Haidi-

INDEX.

H Aidinus Smyrneus Cacciadiabolus vocatus. 256.
 Halicotius Auria milites inexpectantes opprimit. 236.
 Halys dogmata Persa amplectuntur. 102.
 Hamon Iudæus Baiazetem veneno extinguit. 62.

Hermosylla plurimos Turcas interfecit. 184.
 Hieronymus Mendosa Turcarum castra deprædatus est. 244.
 Horruccius Pyratæ vita. 255.
 Hungari Turcas vincunt. 34.

I

Iacobus Heraclides regnum Moldavia occupat. 199. à suis Valachis casus. ibid.
 Iacupes Aga Dreenzenum superat. 53.
 Ibrahimus Caramani Principis filius moritur. 50.
 Inducia inter Despotam & Amuratem pacta. 34. item inter Amurathem & Caramanum. ibid. inter Baiazetem & Tataros. 51. inter Baiazetem & Sultanum Alcairum. 53. inter Venetos & Baiazetem. 55. inter Mechemetem & Scanderbegum. 67. renouantur. 68. inter Selymum & Senatum Venetum. item inter Vladislaum & Selymum. item inter Selymum & Polonum. 130. inter Solymannum & Ferdinandum. 194. inter Venetos & Selymum. II. 329.

Ioachimus Brandenburgicus Turcas superat. 180.
 Iohannes Haniades Mesitembegum cum 20000. Turcis fudit. 33. item 30000. ibid.
 Iohannes Sepusius Transylvania Vairvoda regnum Hungaria affestat. 176. à Petro Perenne Corona Hungaria insignitus. 177. Solymanni opera implorat. 178.

Isabella in Sigismundi Polonia regis filiam ducit. 189.
 Ionusis vita & res gesta. 166.
 Iosupius captus. 219

Isenderesbegus captus à Sultano Alcairo. 52.
 Itali Hydruntum recuperant. 49.
 Iusufzesbegus captus est à Mustapha Muchemetis filio. 44.

K

K Alédere Zelebi seditionem in Anatolia mouet. 177. ab Abrahamo bassa occiditur. 178.
 Kamalis Archipyrata famosissimus. 255.
 Kerozinus inclusus dolio acutis clavibus ferreis circumducto de monte devolutus. 201.

L

Lazarus Suendius Tocaium expugnauit. item Zerencium. 199. Erdendam, Cunayam Batorum, Vibaniam, Senderoviam. ibid.
 Tataros vincit. 201. expugnat Zabeticam Plefozium, Gombazecum, Crasnaburcam & Gadingan. ibid. Zatrutatum deditioe recepit. 322. item Muncazium. ibid.
 Leocrates Mechane dominatum obtinuit. 1.
 Ludovicus Rex Hungaria equi lapsu in paludem devolutus & suffocatus est. 176.
 Ludovicus Corveius Cazonem superat. 180.
 Lutzisbassà Castrum expugnat. 187. 250.

M

Mamaluci qui fuerint & quos reges habuerunt. 158.
 Mamaluci Larendam diripiunt. 52.
 Manto Ianusibassa Vxoris vita. 171.
 Maroliam Murates I. occupat. 7.
 Marcus Antonius Bragadinus vivus excoriat. 326.
 Maurus Alexand. à Venetis superatus. 220. à Canali captus rursusq. dimissus. ibid.
 Maylat & Bales præfecti Transylvania à Sepusio oppressi. 190.
 Meda-

INDEX.

184

Medabe Arabis Olyndi Vxor. 319
 Mendosa opera petit ab Auria. 183.
 Mosachi Golemij vita & res gesta. 91.
 Muchemetis Musa fratris vita. 22. subegit Var-
 sacum. 25. Serras. ibid.
 Muchemetis Amuratis filij vita. 41.
 Muchemetes Constantinopolim occupat. 41. item
 Novograd. 42. Sinderoviam item, Castamo-
 nem, Sinopem, Trapezuntem. ibid. item Vala-
 chia ditionem, Lesbium Insulam, Iatizam,
 Herzegovinam, Corvadsam, Albaniam, Gi-
 lohifarem arcem, Eubœam insulam. 43. Co-
 rrycum. 44. Cosen cum tota Chersoneso. item
 Kerimos, Crimios, Destenses. 45. Semendriam
 à Matthia Vngaria rege obsidione cinctam li-
 berat. Iscodaram recipit. Hydruntum. ibid.
 Muchemetis II. circumcisio celebratur. 346. pa-
 tri in imperio succedit. 353. novèdecim fratres
 interfici iussit. ibid. octo patris uxores. ibid.
 Muleasses viginti fratres interimit, eorumq. filios
 274. tres excecari iubet. ibid.
 Murates Chan Vrchani patri in regno succedit.
 7. eius vita. ibid.
 Murates Mustapha filius strangulatur. 209.
 Muphtis quis. 96.
 Musa Vidinam ad imperium reducit. 21. occupat
 Bunivadam, Medaram, Chiupurlim. ibid.
 Mustaphas Zelebis Barazitis filius casus. 13.
 Mustaphas Solymanni filius strangulatur. 208.
 Mustaphas Callogerorum sectator. III. homo
 astutus, dolosus. ibid. factus Bassa visit. ibid.
 auctor fuit ut Selymus ex Ægypto revocare-
 tur. 119. Selymi consilium Achomai filijs per-
 legatos aperit. ibid. 130. ingulatur. 220. corpus
 eius nudatum in publicum populi spectaculum
 tractum. ibid.
 Mustaphas bassa Cairi Beglerbegus. 331. mortuus
 337.

N

N Eupactenses se Baia & eti dedunt. 54.
 Nugnus Acugnannus Orientalis India pro-
 rex Diensem urbem Zambrio adimit. 244.

O

O Lyndus à Turcis occisus. 217.
 Orchamus Cairi iudex. 153. à Sinane inter-
 fectus. 154.
 Osmanes Ertuculis filius. 1.
 Osmanes bassa Schemhalim Chan sibi concilias
 344. Persis maxima damna infert. 346. Mu-
 chemetem Tatarum strangulari curat. 349.
 Vexirazemes creatur. ibid. dissenteria mor-
 tuus est. 352

P

P Auli Pratoris filia mori maluit quam Muche-
 metis complexus admittere. 44.
 Pax inter Gracos & Turcas. 12.
 Perse Scachus Sirvanum ab Amurate III. occu-
 patum recipit. 344.
 Persa Tataros superant. 344. item Turcas. 345.
 Petrus Albisonius Gallus 30000. Turcas interfe-
 cit. 45.
 Petri Emi Patricij Veneti facinus immane. 350.
 capite plectus est. ibid.
 Prusa ab Vrchano occupata. 6.

Q

Q Virinus Hadriatica classis prefectus Mai-
 nam arcem occupat. 325.

R

R Atiebonensis dicta convocata fuit. 179.
 Rausteinus naufragium passus. 51.
 Rhodum Solymannus occupant. 174.
 Rossa Solymanni Vxor. 205.

S

S Alomache Gobai Vxor. 157.
 Sarmensis Comes casus. 237.
 See

INDEX.

Scachoculis vita & res gesta. 101.
 Selymus & Baiazites Solymanni filij de Imperio
 inter se devertant. 108.
 Selymus parentalia celebrat. 321. aliquot millia
 Tartarorum trucidat. ibid. Tenum-insulam
 ferro & flamma deuastat. 325. Amidam re-
 gno expellit. 327.
 Seriphes qui. 96. summa ueneratione à Turcis
 coluntur. ibid.
 Serbia Despota ad Albertum II. Imp. profugit.
 32. inde ad Vladislauum Polonium. 33.
 Soleimanes Vrchani filius Atramylum, Porga-
 mum, Madylum, occupat. 6. Calliopolum itē 7
 Soleimanes arma sumpsit in Musam. 17. à rusti-
 cis trucidatus. 18.
 Scerua principium regnū Abyssinorum. 230. eius
 descriptio & mors. ibid.
 Seditio in Anatolia excitata à Burgluze Musta-
 pha. 25. à Scachocule. 55. Kalendere Zelibi. 177.
 Selymi vita & res gesta. 57. 58. 61. 62. 113. 120.
 131. 132. vsq. ad. 139.
 Suendi vide Lazanis. 38.
 Sultanus Ægyptia Turcis superatur. 52. Adenā
 Turcis adimit. ibid. eam cum Tarso Turcis
 instituit. 53.

T

Talismani qui. 96.
 Tamerlanes Parthiam ferro concussit. 12.
 Tanusas Topius Turcas in insidias pertra-
 hit. 86.

Tartarus Chan. Muchemetes centum iumenta
 aspris argenteis onusta pro stipendio recipit.
 348. Amuratem deludit. 349. strangulatur
 349.
 Teckel vide Scachoculis.
 Tocatates Sultanus Reuani Persas superat. 343
 Tomombeus loco Campsonis Sullianus constitu-
 tur. 135.
 Tomores Colossensium Episcopus homo audax
 176.
 Torlaces qui. 98.
 Torlaxes quidem Baiazetem II. acinace stricto
 petit. 53. 20.
 Turca à Gazanis male excepti. 135.
 Turrianus & Catianerus Turcas vincunt. 181.

V

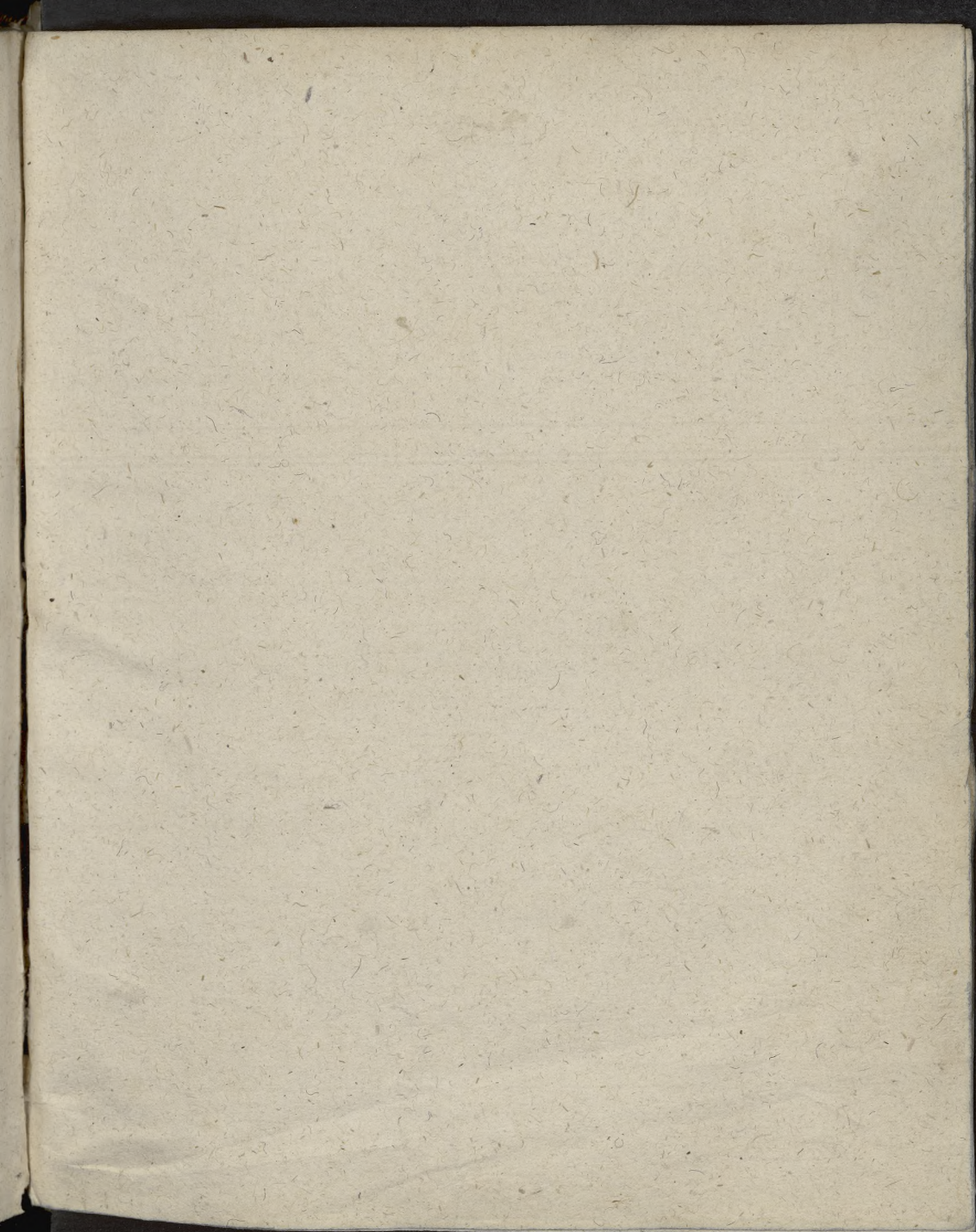
Vayvoda Transylvanus Rissuarum arcem
 occupat. 323.
 Veneti pacem ineunt cum Baiazete II. 55.
 Leucademq. illi restitunt. ibid. Scanderbe-
 go persuadent ut rursus in Turcas bellum sus-
 ciperet. 68. Scanderbego copias auxiliatrices
 mittunt. 71.
 Vludurveider quis gradus. 135.

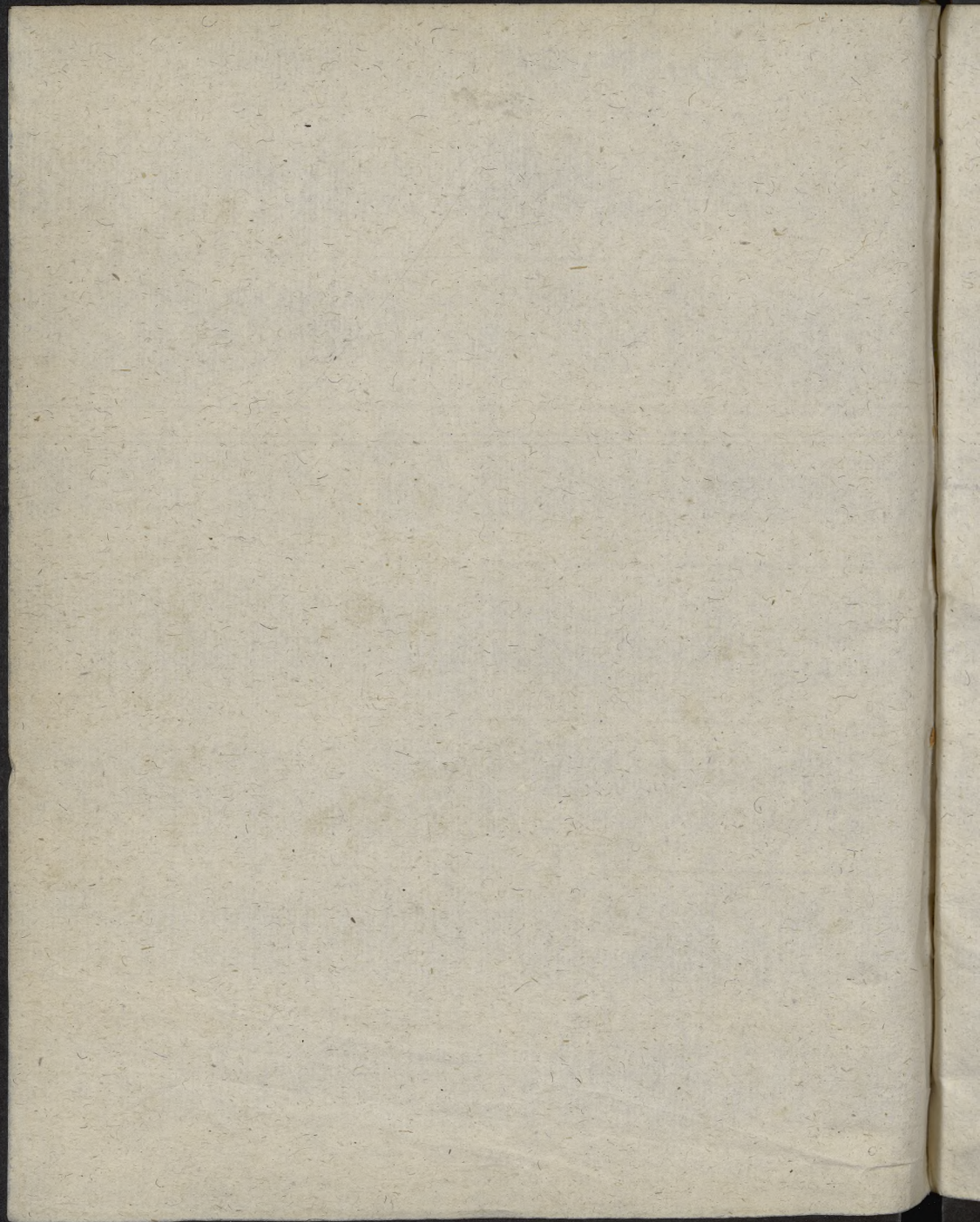
Z

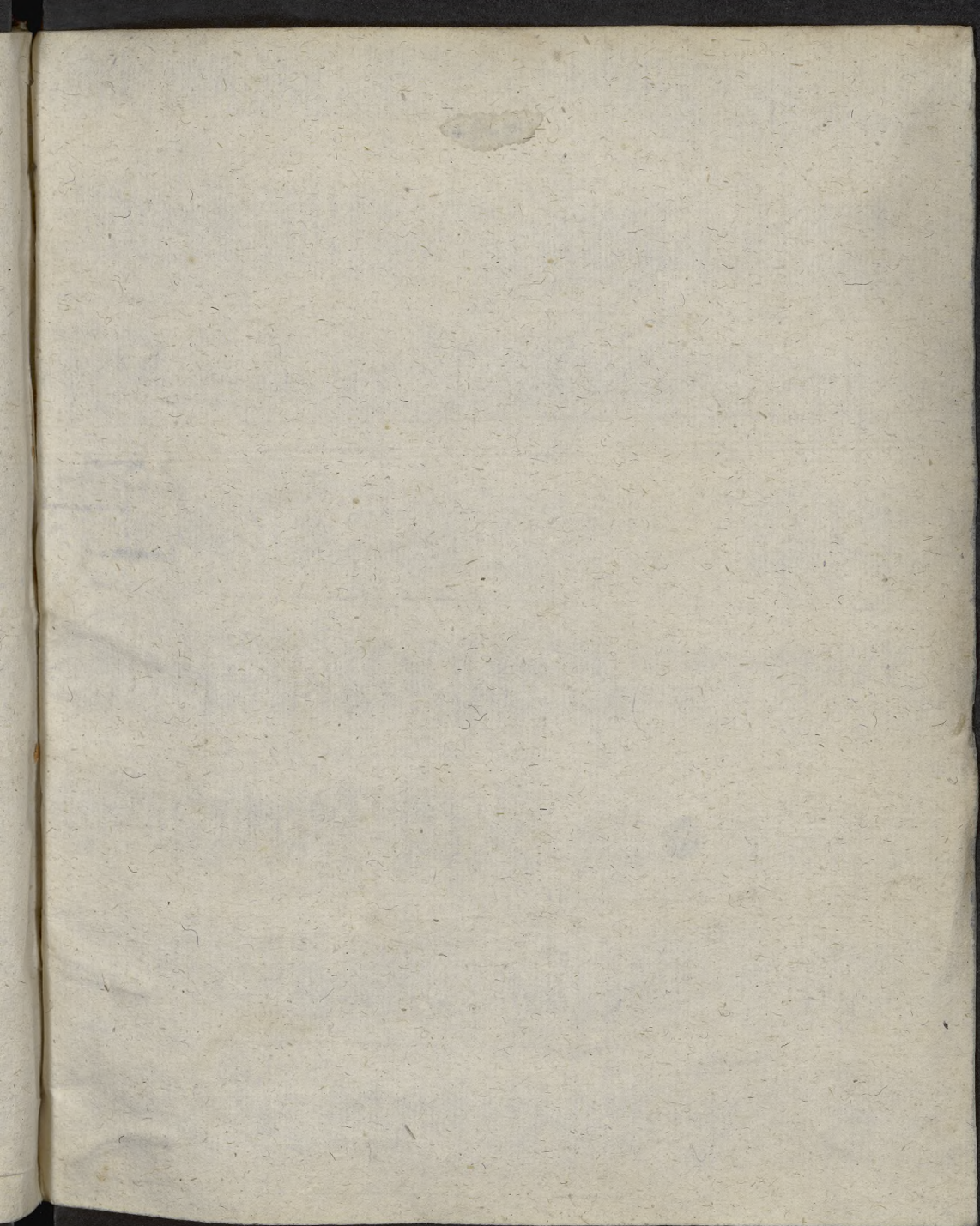
Zambrig opem à Soleymane implorat. 244
 Zangir Mustapha filius pugione à Solymā-
 no transfossus. 209.

FINIS.

ctv

Biblioteka Jagiellońska

stdr0033458

V
J
S

Vita et
Icones
Sultanicorum